

Täysistunto

Keskiviikko 18.11.2020 klo 13.59—21.31

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 21.31.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (13.59—15.55 ja 19.58—21.31), ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.55—17.58) ja puhemies Anu Vehviläinen (17.58—19.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2020 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 17.11.2020 Liite 2A

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt voidaan joko hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 17.11.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Ville Kaunisto Sheikki Laakson kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 2A)

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 153/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Ville Kauniston ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 25; poissa 141 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 144/2020 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 18/2020 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan joko hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 17.11.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Matias Martinen Sari Essayahin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 24; poissa 142 (äänestys 2).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 144/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 145/2020 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 19/2020 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 17.11.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Matias Martinen Ville Kauniston kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Selonteko hyväksyttiin.

Hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 34, ei 22; poissa 143 (äänestys 3).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 145/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilöautojen romutuspalkkiosta ja sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöiseksi muuntamisen tuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 186/2020 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 12/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Tässä käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 12/2020 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 17.11.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

3 a §

Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen mukaisen pykälämuutosehdotuksen.

Olli Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kannatan.

Sheikki Laakso ehdotti Olli Immosen kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Sheikki Laakson ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 22; poissa 146 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 186/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi määräaikaisesta henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 2020 ja 2021

Hallituksen esitys HE 201/2020 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 13/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Tässä käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 13/2020 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 17.11.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

3 §

Sheikki Laakso ps: Teen vastalauseen mukaisen pykälämuutosehdotuksen.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Kari Tolvanen kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Laakson ehdotusta.

Sheikki Laakso ehdotti Kari Tolvasen kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Sheikki Laakson ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 24; poissa 144 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 201/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakaistarakentamisen tuesta

Hallituksen esitys HE 221/2020 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.08 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää laajakaistarakentamisen tukea koskevan lain säätämistä sekä nyt voimassa olevan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueille annetun lain kumoamista. Tämä ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista, ja sille varattaisiin määrärahoja näin ensi alkuun 5 miljoonaa euroa valtion talousarvioon. Esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin olisi tavoitteena saada 10 000 uutta kotitaloutta. Esitys liittyy valtion vuoden 21 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki tulisi voimaan tammikuun ensimmäisenä päivänä ensi vuonna. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka, anteeksi. — Arvoisat edustajat, voitteko vähentää tätä supinaa ja liikehdintää täällä salissa ja siirtää sen tuonne muihin eduskunnan tiloihin turvavälit huomioiden? — Olkaa hyvä.

Kiitos, puhemies! — Käytännössä kyse olisi jatkosta vuonna 2010 käynnistyneelle nopean laajakaistan tukiohjelmalle. Sen hakuaika päättyi vuonna 18, mutta tukien maksaminen jatkuu edelleen sitä mukaa, kun hankkeita valmistuu. Uuden lain myötä laajakaistarakentamisen tukeminen olisi edelleen mahdollista alueilla, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole. Tukea myönnettäisiin sellaisten nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen, jotka pystyvät tarjoamaan edistyksellisen ja tasalaatuisen yhteyden myös ta-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

vallisina ruuhka-aikoina. Käytännössä tällaiset yhteydet voidaan toteuttaa joko kiinteillä yhteyksillä tai 5G-verkon kiinteillä langattomilla yhteyksillä. Laajakaistayhteyksien rakentajat voisivat hakea tukea viestintäyhteyksien rakentamiseen vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin sekä yritysten ja julkishallinnon toimipaikkoihin.

Kaupallisesti tarjolla olevat laajakaistayhteydet sekä suunnitelmat niiden rakentamiseksi kartoitetaan ennen valtion tuen julkista hakumenettelyä. Laki sisältäisi säännökset tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä, kuten kuntien osallistumisesta hankkeisiin, sekä toimivaltaisesta tukiviranomaisesta ja tämän tehtävistä. Tukiviranomaisena toimisi tähänastisen tapaan Liikenne- ja viestintävirasto.

Arvoisa puhemies! Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman strategiseen kokonaisuuteen ”Elinvoimainen Suomi”. Hallitusohjelman mukaan laajakaistan investointivelkaa puretaan jatkamalla laajakaistatukiohjelmaa ja tukiohjelma suunnataan alueille, joilla kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 25. Hallituksen ohjelman mukaan nopeita yhteyksiä rakennetaan ensisijaisesti markkinaehtoisesti ja toissijaisesti julkisen rahoituksen avulla. Suomessa laajakaistaverkkojen kapasiteetti ja toimivuus ovat osoittautuneet vahvoiksi. Kun kansalaiset siirtyivät koronapandemian myötä sankoin joukoin etätöihin ja etäopiskeluun, laajakaistayhteydet olivat riittäviä nykypäivän vaatimukseen. Verkkomme ovat maailman kehittyneimpiä erityisesti mobiilipuolella. On kuitenkin erittäin tärkeää huolehtia, että verkot ovat valmiina myös tulevaisuuden kasvaviin tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Suomi on laaja ja harvaan asuttu. Kaikille alueille ei Suomessa ole markkinaehtoisesti kannattavaa investoida nopeiden yhteyksien rakentamiseen esimerkiksi alhaisten tilaajamäärien ja pitkien etäisyyksien vuoksi. Vuoden 19 lopussa vähintään 100 megabittia sekunnissa latausnopeudeltaan olevien kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuus tavoitti 64 prosenttia kotitalouksista. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria sekä maakunta- että kuntatasolla. Viime vuoden lopulla edelleen vajaa miljoona kotitaloutta oli nopeiden kiinteiden viestintäyhteyksien ulottumattomissa.

Erot nopeiden kiinteiden yhteyksien saatavuudessa ovat merkittäviä ja erityisesti kaupunkimaisten ja maaseutumaisien alueiden välillä. Osaltaan kiinteiden yhteyksien puuttamista paikkaavat edulliset ja tiedonsiirtomäärältään rajoittamattomat mobiililiittymät. Viime vuoden lopussa kaikista Suomen kotitalouksista 40 prosenttia oli hankkinut kodin ainoaksi nettiyhteydeksi matkaviestinverkon kautta toteutetun liittymän. Tällä hetkellä kuluttajille tarjotaan enenevässä määrin myös 5G-teknoologiaan perustuvia niin sanottuja kiinteitä langattomia yhteyksiä, joilla on mahdollista toteuttaa entistä nopeampia mobiiliverkon kautta toimivia yhteyksiä.

Ehdotettu laki on teknologianeutraali. Tukikelpoinen nopea laajakaistayhteys voitaisiin toteuttaa kiinteästi tai langattomasti, kunhan se tarjoaa lain edellyttämän edistyksellisen ja tasalaatuisen yhteyden tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa, kuten iltaisin. Jotta tuettavien yhteyksien riittävä nopeus voitaisiin varmistaa, nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Arvoisa puhemies! Nopea laajakaistayhteys on nykypäivänä perusedellytys niin yksityiselämän, työn kuin elinkeinotoiminnan sujumisen kannalta. Tämän vuoksi laajakaistarakentamisen tukeminen julkisin varoin on perusteltua ja tärkeää alueille, jonne yhteydet eivät pelkästään kaupallisin perustein rakennu. Tämä turvaa myös alueellista yhdenvertaisuutta ja edistää koko Suomen elinvoimaisuutta aivan hallitusohjelman linjan mukaisesti. Laajakaistarakentamiseen panostaminen on myös sijoitus tulevaisuuteen ja kilpailuky-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

kyyn, koska tuottavuuden kasvattamisen mahdollisuudet niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla perustuvat digitalisaation entistä tehokkaampaan hyödyntämiseen. Tehokas, kattava ja luotettava laajakaistainfrastruktuuri on välttämätön perusta digitaalisen menestyksen rakentamiselle. — Kiitos.

14.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistunnossa paikalla olevat ja tätä myös digitaalisesti seuraavat kansalaiset! Ministeri Harakka esitteli tämän esityksen, ja mielestäni tämä on hyvä jatko sille työlle, jota jo edellisten hallitusten aikana on liikkeelle laitettu. Itse asiassa pääministeri Matti Vanhasen hallitushan otti jo muutama vaalikausi sitten tavoitteekseen varsin kunnianhimoisen tavoitteen tarjota 100 megabitin laajakaista 99 prosentille suomalaisista kodeista ja yrityksistä 2 kilometrin etäisyydelle vuoteen 2015 mennessä. Tämä oli kova, kunnianhimoisen tavoite. Sitä ei olla saavutettu, mutta se oli päänavaus sille työlle, mitä itse asiassa nyt on liikkeellä — kun vaikkapa netistä katsoo, minkälaisia hankkeita eri puolilla Suomea on liikkeellä, ne ovat valtaosin lähtöisin tältä ajalta.

Vanhasen hallitus luotti, että suurin osa nopeista laajakaistayhteyksistä hoituisi ilman tukia markkinaehtoisesti, ja tässä itse asiassa silloin tehtiin ehkä suurin virhe tai se oli hankkeen suurin epäonnistuminen. Vuonna 2016 vasta noin 51 prosentille suomalaisista kotitalouksista oli tarjolla vähintään tuo 100 megabitin laajakaistayhteys eli oltiin lähes puolen päässä siitä.

Edellinen hallitushan nopeutti näitä tavoitteita ja korotti myös tukia, ja tässä esityksessä jatketaan laajakaistatukia haja-asutusalueille. Ehdotettu laki siis mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista, ja tukiohjelmahan on, niin kuin ministeri kertoi, suunnattu alueille, joille kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025, ja tässä huomioidaan myös — mitä pidän erittäin tervetulleena — taajamien ongelmat. Ja tähän on varattu nyt rahaa 5 miljoonaa euroa, ja tavoitteena on noin 10 000 kotitaloutta saada tällä ohjelmalla laajakaistayhteyksien piiriin.

Digitaaliset palvelut, etäkoulutus, josta nyt koronan aikana on paljon tullut kokemuksia, mutta myös etätyö, joka on ottanut ison harppauksen tämän koronaviruksen aikana, yleistyvät kovaa vauhtia ja itse asiassa kasvavat kiihtyvällä tahdilla. Korona on nopeuttanut tätä digiloikkaa tällä puolella, ja paikasta riippumaton työ mutta myös opiskelu yleistyvät kovaa vauhtia.

Tällä hetkellä maamme tietoliikenneyhteydet nojaavat edelleen aika voimakkaasti mobiiliverkkoon. Ja niin kuin ministeri kertoi, aika monet vielä tekevät näitä hankintojakin niin, että toteavat, että tuo riittää tässä vaiheessa. Suomi tavoittelee yhdessä nousua tietoliikenneverkkojen kärkimaaksi, mutta kiinteiden laajakaistayhteyksien osalta me olemme itse asiassa edelleen alle EU:n keskitasoa. Maamme pitkät välimatkat mutta myös sääolosuhteet ja jopa vaihteleva maasto ja jatkuvasti kasvava tietoliikenne asettavat tälle digitaaliselle infrastruktuurille korkeat vaatimukset.

Itse asiassa kuulin tuossa jokin aika sitten toteamuksen, jossa todettiin, että 10 vuoden kuluttua verkkoyhteys on asumisen kannalta kaikkein tärkein. Siihen kytkeytyvät niin sähkö- kuin vesijohtoverkostotkin. Kunnollinen verkkoyhteys vaikuttaakin hyvin voimakkaasti alueen elinvoimaan. Eli on arvioitu, että 10 vuoden kuluttua verkkoyhteys on asumisen kannalta kaikkein tärkein ja siihen kytkeytyvät niin sähkö- kuin vesiverkostotkin, eli puhutaan erittäin merkittävästä kokonaisuudesta. Ja itse asiassa myös 5G-verkko, josta täs-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

säkin salissa on puhuttu, vain valokuidun avulla voidaan rakentaa kattavasti. Myös langattoman tietosiirron seuraava suuri kehitysaskel eli 5G hyödyntää näitä valokuituja.

Arvoisa puhemies! Loppuun haluan nostaa yhden sellaisen huolen, mikä tässä nopeassa rakentumisessa on, ja tiedän, että ministerikin tätä on pohtinut, ja se on tämä omistus pohja. Millä tavalla me takaamme, että meillä ei synny maahan uutta Carunaa tai pahimmillaan tilannetta, jossa näitä verkkoja nyt rakennetaan ja ne siirtyisivät vaikkapa kiinalaisomistukseen taikka johonkin muuhun omistukseen, missä niiden valvonta, hallinta eivät olisi meidän omissa käsissämme? Vesi- ja sähköverkot ovat tällaisia niin sanottuja luonnollisia monopoleja, eikä olemassa olevien verkostojen rinnalle ole mahdollista synnyttää kilpailijaverkostoja, ja näin muuten tulee tapahtumaan isolta osin näiden tietoliikenneverkkojenkin kohdalla. Ja siksi pitäisi nyt ehkä olla askel edellä ja pohtia sitä, millä tavalla nämä verkot säilytetään jollain tavalla suomalaisten päätösvallassa tulevaisuudessa, eli että ei tehtäisi samaa virhettä kuin sähköverkojen kohdalla tai sitten niin, että nyt rakentuu nopeasti isoja verkkoja, jotka myytäisiin vaikkapa Huaweiille tai jollekin muulle isolle kansainväliselle toimijalle. Tässä tulee hinnoittelukysymys mieleen mutta myös tietoturva ja tämäntyyppiset kysymykset. Ja oikeastaan toivoisin, kun ministeri Harakka on tähän kokonaisuuteen hyvin perehtynyt ja on täällä paikalla tätä lakiesitystä esittelemässä, että voisitteko hivenen avata tätä problematiikkaa. Olenko turhaan huolissani siitä, että tästä syntyisi tällainen uusi luonnollinen monopoli, joka saattaisi synnyttää hintojennousuautomaatin mutta myös erittäin vakavan tietoturvahukan? Meillä on myös valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Suna Kymäläinen täällä salissa, ja mielelläni tästä voisinkin käydä jopa vähän keskusteluvaihtoaikin, minkälaisia huolia tässä kokonaisuudessa näemme. — Kiitos, puhemies.

14.21 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Nopea laajakaista parantaa merkittävästi elämänlaatua ja helpottaa huomattavasti myös etätyötä, samalla toki antaa mahdollisuuden valita vapaasti, missä asuu. Tämän vuoden koettelemukset ovat nostaneet esiin myös harvaan asutun maan hyödyt. Yhä useampi on kiinnostunut monipaikkaisesta asumisesta ja etätöistä. Toimivan laajakaistan merkitys on tullut osaksi suomalaista ruisleipää, jonka pitää olla saatavissa kaikille. Yhteiskunta toimii hyvin pitkälti verkossa, jossa palvellaan lopputonta määrää asiakkaita. Verkot nopeuttavat ja parhaillaan myös totta kai sujuvoittavat palveluja. Onkin aiheellista kysyä, onko meillä tasa-arvoinen yhteiskunta laajakaistayhteyksien osalta. Tiedämme kaikki, että sitä tasa-arvoisuutta ei kaikilta kohdin ole. Siksi onkin aika toimia, ja se on myös tämän esityksen ydintä. Hallitus siis toimii. Myös alueiden elinvoiman kannalta tietoliikenneyhteydet ovat yksi perusasioista tai niiden tulisi olla niitä, siis pala sitä ruisleipää.

Puhemies! Suomessa on tuettu laajakaistarakentamista julkisella tuella vuoden 2010 alusta asti. Tässä esityksessä on kyseessä siis laajakaistatukiohjelmien jatkaminen. Hallituksen esitys mahdollistaa laajakaistarakentamisen tukemisen alueilla, joille nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025. Keskustan tärkeiden tavoitteiden mukaisesti tukikelpoisia ovat siis pysyviin asuntoihin sekä yritysten ja julkishallinnon toimipaikkoihin toimitettavien liittymien lisäksi jatkossa myös vapaa-ajan asuntoihin toimitettavat liittymät.

Vaikka esityksessä onkin ehkä joitakin epäselvyyksiäkin nähtävissä, on siinä kuitenkin tahtoa ja tarmokkuutta. On selvää, että projekti laajakaista etenee, ja siitä kiitos. Koko maan kattavaa nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuutta ei voida olettaa syntyvän ilman julkista tukea. Tämä on realismia, ja kiitän siitä, että hallitus toimii. Esitetyllä 5 miljoonan

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

euron tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin arvioidaan saatavan noin 10 000 uutta kotitaloutta. Se on kuitenkin aika monta savua ja toki myös askellusta kohti [Puhemies koputtaa] yhteiskunnallista laajakaistatasa-arvoa ja -todellisuutta.

14.24 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kiittää edustaja Heinosta näistä lämpimistä sanoista, jotka lähtevät jo sieltä Matti Vanhasen hallituksen ajoilta, eli pitkäaikaisia tavoitteita, joita Suomen Keskusta on asettanut tähän, että koko maa olisi elinvoimainen. Tämä Heinosen ajattelu myöskin eroaa hyvin paljon niistä ajatuksista, mitä kokoomuksessa on viime päivinä nähnyt, kun lueskelin aikani kuluksi tavoitelinjauksia sieltä nuorilta, jotka ilmoittivat, että pitäisi autoilun verotusta kiristää ja ei enää lento-liikennettä tukea tuonne maakuntiin, tai muutenkaan teiden kunnosta ei enää välitetä [Puhemies koputtaa] samalla tavalla kuin ennen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Asiaan.

Kyllä nämä kaikki toimet, yhtä lailla kuin tämä laajakaistarakentaminen, koskevat sitä, että koko maa voi hyvin. Se, että vakituisen asumisen, loma-asuntojen, yrittäjien, niiden kaikkien, piiriin saadaan toimivat yhteydet, niin kuin tämä korona on nyt opettanut, on tärkeää ja hallituksen prioriteettilistalla korkealla.

Niin kuin tässä puheissa on tullut jo mainittua, asumiseen liittyy hyvin paljon se, että ollaan verkkoyhteyksien varassa jatkossa, niin kuin sähkö, vesi, kodinkoneet, kaikki nämä. Mutta kun joskus tulee mietittyä, onko järkeä sitten laittaa näitä palveluita ja rakentaa sellaisille alueille, missä väestöä on vähän, niin kyllä: se on yhtä lailla se elinvoima, mutta myöskin turvallisuus ja siitä huolehtiminen, ja niin kuin sanoin, koko maan elinvoima.

Keskustan kannalta toivoisin myöskin, että tämä hanke saisi jatkoa EU:n elvytyspaketin kautta. Eli nyt kun meillä on tätä kestävä kasvun ohjelmaa ja kiertuetta käyty, niin siihen pitäisi jollakin tavalla saada sidottua se, miten me pystyisimme hyödyntämään sitä EU:sta saatavaa rahoitusta, jotta tässä hankkeessa päästäisiin ikään kuin sitten toiseen vaiheeseen. Toivon, että tätä ministeriössä tarkkaan harkitaan ja pohditaan niitä keinoja siihen.

Tämä on osaltaan myöskin sitä Marinin hallituksen ohjelmaa, jossa halutaan nähdä taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukainen Suomi, ja tämä on myöskin osa sitä sosiaalista oikeudenmukaisuutta, että on palveluiden piirissä entistä paremmin.

14.26 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä tosiaankin voi yhtyä kollegoihin, kiitoksiin siitä, että tätä jo edellisten hallitusten aloittamaa laajakaistatukiohjelmaa jatketaan. Tämä on äärimmäisen tärkeää, juuri se, että tukea suunnataan niille alueille, joille ei ennen vuotta 2025 ole tulossa kaupallisesti laajakaistaa. Myöskin halutaan huomioida näitä taajamien ongelmia.

Erityisesti nyt korona-aikana, kun tuntuu, että ihmiset ovat vihdoin tajunneet sen, että muuallakin kuin Kehä kolmosen sisäpuolella voi asua, meillä on todennäköistä, että ihmiset hakeutuvat niin töitten kuin yritysten suhteen haja-asutusalueille, ja siellä tätä hakeutumista kyllä kovasti haittaa se, että näitä laajakaistayhteyksiä ei todellakaan ole joka puolella tai sitten ne ovat vielä hyvin heikkolaatuisia.

Täällä edustaja Kivisaari toi esille sen, että minkä verran on mahdollista saada lisäystä, mutta minä kuitenkin itse sanoisin, että tämä 5 miljoonaa euroa tuntuu kyllä kovin pieneltä summalta, kun olisi 10 000 uutta kotitaloutta. Minä olen kyllä enemmänkin huolissani sii-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

tä, onko tämä summa riittävä. Eli kyllä minä näkisin, että tässä, jos mahdollista, olisi syytä saada tätä asiaa vähän runsaammalla budjetoinnilla eteenpäin ja juuri ymmärtää se, että me olemme lukeneet nyt lehdistä siitä, kuinka jostakin USA:n Piilaaksosta hakeudutaan Ilomantsiin ja muille suomalaisille harvan asutuksen alueille ja tuodaan ne omat yritykset sinne mukana. Ne tarvitsevat erittäin hyvät tietoliikenneyhteydet, ja tässä minun mielestäni nyt olisi syytä vielä tarkastella tätä asiaa hallituksen piirissä ja miettiä, onko mahdollista, että tässä kenties vielä tullaan lisärahalta tämän asian suhteen — ja luulen, että aika nopeasti rupeaa löytymään sitten tällekin rahalle se käyttökohde. Markkinaehtoisuus ei ole tosiaankaan hoitanut näitä laajakaistayhteyksiä joka puolelle, ja siinä mielessä tätä tukea edelleenkin tarvitaan.

Kun ministeri on tässä paikalla, niin olisin kysynyt siitä, että tiedetään, että silloin aikaan niitä surullisenkuuluisia kuntien yrityksiä ja tällaisia, joissa oli kuntaa ja yksityistä toimijaa mukana, pistettiin pystyyn ja siellä ei ollut sitä osaamista. Ne yhteydet hinnoiteltiin päin männikköä, ja siinä on käynyt sillä tavoin, että jotkut kunnat ovat joutuneet isoihin taloudellisiin vaikeuksiin, kun ovat lähteneet näihin ei-markkinaehtoisesti ja -taidolla laskettuihin kuvioihin mukaan. Itse asiassa tiedetään lähialueeltakin Rautavaaran kunta, joka todellakin kävi hyvinkin syvissä talouden miinusluvuissa pitkälti sen takia, että oli mukana tämäntyyppisessä yrityksessä. Eli minkä verran nyt näitä kuntien hallinnoimia yrityksiä tai niissä mukana olevia yrityksiä on olemassa? [Puhemies koputtaa] Ja onko mahdollista, että ne näissä yhteyksissä vielä hakevat tätä rahoitusta?

14.30 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Internetlaajakaista on palvelu, joka on nykypäivänä verrattavissa jopa veteen ja sähköön, ja sen takia on olennaista, että tämä sali ja hallitus — niin edelliset, nykyinen kuin tulevatkin — huolehtivat siitä, että toimivat laajakaistainternetpalvelut ovat kaikille Suomen kansalaisille käytössä riippumatta siitä, missä päin tätä hienoa maata asuu. Tähän liittyy myös se, että yhä enemmän palveluita siirtyy verkkoon, ja mikäli me haluamme, että ihmiset tottuvat niitä palveluita käyttämään, niin täytyy olla myös mahdollisuus käyttää niitä palveluita. Puhun vaikkapa siitä, että yhä useampi viranomaispalvelu on verkossa, ja sen takia on tärkeää, että ne palvelut toimivat. Aivan kuten useampi kollega on tänään maininnut, myös koronaviruksesta johtuen ihmiset ovat hakeutuneet etätöihin, ja liian usein — ei tarvitse mennä edes kovin kauas — se videoyhteys pitää sammuttaa, jotta edes ääni kuuluu, ja tämä ei kyllä ole optimitila.

Mitä tulee tuohon edellisen puhujan, edustaja Essayahin, kommenttiin: valitettavasti on näitä kuntia, jotka ovat olleet ongelmissa — ministeri hyvin ne kunnat tietää myös tuolta Keski-Suomesta, ja se tilanne on ollut hankala. Käsittääkseni nyt on valoa tunnelin päässä, ja haluan itse kiittää ministeriä ja hallitusta siitä, että tässä esityksessä on oikea suunta, vaikkakin yhdyin toki niihin huomioihin, että tuo viiden miljoonan tukipotti on turhan vaatimaton. Toivottavasti Euroopan unionin elvytysrahoja olisi mahdollista hyödyntää myös tähän Laajakaista kaikille -hankkeeseen.

On myös aivan totta, kuten ministeri esittelypuheenvuorossaan kertoi, että myös niillä alueilla, joilla laajakaista ei välttämättä ole kaupallisesti kannattava, ne ulkoisvaikutukset ovat merkittävät, ja sen takia tässä esityksessä on mielestäni ainakin asiantuntijakuulemisissa tullut hyvin esiin, että niin yrittäjien, yritysten kuin myös elämänlaadun kannalta tässä kannattaa myös valtion olla tukemassa.

Pari kysymystä ministerille tuosta asetusluonnoksesta, joka nyt on sitten lähdössä lausunnolle. Erinäisissä asiantuntijakuulemisissa on kuultu huolta tästä nopeuteen liittyvästä

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

symmetrisyydestä ja aika runsaistakin poikkeamista, mitkä nyt alustavasti ollaan sallimassa. Miten, ministeri, te näette tämän? Ja ehkä toinen kysymys, joka epäsuorasti liittyy tähän mutta johon kuitenkin yhteiskunnankin kuluja menee, on tämä maakaapelointi. Kun me parhaillamme myös viemme sähköverkkoja tuonne maan alle, mullan alle, niin olisiko joitain elementtejä, jotta samalla voitaisiin toteuttaa yhteiskaapelointia, ettei nyt kahteen kertaan ensin laiteta sähköjohtoa maan alle ja toisessa vaiheessa viikon päästä sitten laajakaistakaapelia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, jatketaan puhujalistan parissa. Huomaan, että yksi tai kaksi haluaisi debatoida, mutta jos ei... — Aha, nyt alkaa tulla enemmänkin.

14.33 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erinomainen, mutta itsekkin kiinnitin huomiota tähän, että ”todelliseen tarpeeseen nähden”, ja kun otetaan huomioon nämä kuntien vaikeudet, joissa yksittäisellä kunnalla on jo useiden miljoonien ongelmia ja kunnan takauksissa on ongelmia, niin kyllähän tämä määräraha on aika pieni. Mutta sitä ei sovi moittia, koska minä uskon, että hallituksilla on mahdollisuus jatkossa tarkastella uudelleen, kun nähdään, mitä käytännössä tapahtuu, sillä kun itsekkin parantelin vähän näitä laajakaistanopeuksia omassa kodissani ja juttelin asentajien kanssa, niin sanoivat, että nyt on todella kiire, että nimenomaan korona-aikana ihmiset ovat jo itse panostaneet valtavasti näihin nopeisiin ja nopeutuviin tietoliikenneyhteyksiin. Kun me ajattelemme tätä muutosta, niin sitähän me emme tiedä, mitä tämä etätyö ja monipaikka-asuminen tulee tulevaisuudessa olemaan, mutta ainakin itse koen niin, että se on mahdollisuuksien tasa-arvo, että meillä on mahdollisimman hyvät liikenneyhteydet eri puolilla Suomea, ja sehän käsittää nämä tietoliikenneyhteydet. Kun ne ovat kunnossa, niin tällöinen järkevä, itse kullekin — sekä yrityksille että julkiselle hallinnolle — sopiva etätyö on mahdollista.

14.34 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tartun tähän etätyöasiaan ensimmäiseksi. Etätyö on monen toive, mutta monen kohdalla se sitten jää sen vuoksi, ettei ole toimivaa nettiä. Itse asiassa tämä kiinteä laajakaista koko maan osalta kattaa vain 58 prosenttia kotitalouksista, ja meillä on alueita, joilla jäädyään reilusti alle puolenkin, kuten esimerkiksi Etelä-Savossa vain 48 prosenttiin. Muistan kyllä, kun hallitusohjelmaa kirjattiin ja kävimme tästä runsasta keskustelua Säätytalon pöydän äärellä ja näimme tarpeelliseksi tämän jatkon Nopea laajakaista -ohjelmalle.

Haluaisin kysyä ministeriltä, että jos tällöinen langaton yhteys rakennetaan ja osoit-tautuukin, että yhteydet eivät toimi, [Puhemies koputtaa] niin mitä näiden kustannusten osalta sitten tapahtuu.

14.35 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin nopeat, toimivat ja myöskin tasalaatuiset, vakaat laajakaistayhteydet ovat erittäin tärkeät koko Suomessa, ja kiitos ministerille, että nyt tätä asiaa edistetään. Korona-aika on tosiaankin aikaansaanut sen, että etätyö ja työpaikkariippumattomuus on lisääntynyt ja töitä voi tehdä ja opiskella voi myöskin maakunnissa, mikäli vain on toimivat tietoliikenneyhteydet.

Itse lämpimästi kiitän siitä, että nyt tähän tuen piiriin on otettu vapaa-ajan asunnot. Se on ollut keskustan tavoite jo pitkään, ja nyt se on otettu. Kiitos ministerille siitä asiasta.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Oikeastaan tässä hallituksen esityksessä on lähes kaikki kohdallaan. Ainoastaan, kun hallituksen esityksen lopussa on se asetusero — onhan nyt niin, arvoisa ministeri, että se on nimenomaan luonnos, se lähtee lausunnoille? Siellä on nimenomaan otettu kantaa tulevaan ja lähtevään signaaliin, [Puhemies koputtaa] ja se ero tuntuu aika isolta, samoin nämä kuntien maksuosuuksien erot.

14.36 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä Nykytila ja sen arviointi -kohdassa kerrotaan, että maaseudun kunnissa vain reilulla 40 prosentilla on kiinteä laajakaistayhteys kotona, ja kysyisin, ministeri, teiltä, mitä ajattelette tähän syyksi. Siellähän asuu paljon ikäihmisiä, eläkeläisiä, ja se liittyminen kiinteään kaistaan voi myös olla aika hintava ja ihmiset voivat kokea sen ylivoimaiseksi. Millä tavalla olisi mahdollista tukea tätä, että yhä useampi voi maaseudulla myös liittyä kiinteään laajakaistaan?

Erityisesti katsottaessa tulevaisuuden sotea, ikäihmisten palveluja, ikäihmisen kotipöydälle kuuluu se tietokone. Sitä kautta otetaan yhteyttä terveydenhuoltoon, Kela-toimistoon, eläkeasioihin — minne tahansa se tietokone on avain ulkomaailmaan. Tätä pitäisin erittäin tärkeänä, että kuullaan myös näiden perheiden tilannetta. Millä tavalla, ministeri, tekisitte sen, että kuulisitte näitä ikäihmisiä?

14.37 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jatkaisin oikeastaan tuosta, mistä edustaja Juvonen äsken puhui. Eli digitaalinen köyhyys, niin sanottu digiköyhyys, on aika merkittävä kysymys, ei pelkästään meillä Suomessa vaan koko Euroopan alueella, sekä verkkojen saavutettavuuden että myöskin laitteistopuutteiden osalta. Tämä on sellainen asia, jossa me suomalaiset voisimme olla myöskin aktiivisia EU-tasolla niin, että me edunvalvonnassa ajaisimme näihin hankekokonaisuuksiin tällaisen digitaalisen köyhyyden vähentämispakettia, josta sitten myöskin alueellisesti voitaisiin hakea rahoitusta jatkossa. Tänä päivänä tietysti tämä elpymisrahoitus on yksi osa sitä ja mahdollisuus, mutta nämä ovat semmoisia asioita, jotka nyt vasta nousevat sinne eurooppalaiseenkin keskusteluun. Tässä Suomi voisi olla kyllä edelläkävijä, koska meillä sekä alueellisesti että myöskin toiminnallisesti tätä ikävää köyhyyden muotoa esiintyy paljon. — Kiitos.

14.38 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tervetullut, ja koronaepidemian aikainen tai nyt tämänhetkinenkin etätyö on osoittanut sen, että meillä on tarvetta tällaiselle laajakaistakuituverkon kehittämiselle.

Mutta kun tässä on puhuttu harvaan asutuista alueista, niin täytyy muistaa, että saattaa hyvinkin olla sijoittunut isoja yrityksiä harvaan asutulle alueelle, maatalousyrityksiä, mitkä tarvitsevat tällä hetkellä suuria nopeuksia, ja mobiililla ne eivät toimi. Elikkä ne tarvitsevat kuitua. Sen takia on erittäin tärkeätä, että tämä kuitu tavoittaisi useamman talouden tällä hetkellä. On todettu, että nopeat yhteydet ovat avainalueille elinvoimaisuutta, elikkä tämäkin vahvistaa sitä, että koko Suomi olisi hyvä saada kuidun varteen.

14.39 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia vastuuministerille siitä, että tämä laajakaistarakentaminen etenee, kuten hallitusohjelmaan on kirjattu.

Käsittelyssä oleva esitys on meille keskustalaisille erityisen mieluisa, sillä pidämme kaikkien alueiden kehittämistä ja elinvoimaisuuden vaalimista tärkeänä. Yksi näistä kei-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

noista on kattavan laajakaistaverkoston rakentaminen koko maahan. Kuten tieverkoston kunto ja ylläpitäminen on merkittävä osa haja-asutusalueilla asuvien ihmisten tasapuolista huomioimista, yhtä lailla toimivia ja kattavasti rakennettuja tietoliikenneyhteyksiä voi pitää kansalaisille kuuluvana perusoikeutena.

Erilaiset palvelut ovat siirtyneet todellakin vauhdilla verkon kautta nettiin, ja oletetaan, että ihmiset hoitavat niitä enenevässä määrin myös sitten netin kautta. On pelkästään oikeudenmukaista, että mahdollistetaan toimivat yhteydet.

14.40 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Enää ei puhuta tietenkään pelkästä netistä tai siitä, mitä se on ollut perinteiseen vanhaan aikaan. Täällä on puhuttu etätyöstä, etäopiskelusta, tiedonsaannista, ja niin kuin tuossa puheenvuorosani totesin, on arvioitu, että kymmenen vuoden kuluttua verkkoyhteys on koko asumisen kannalta kaikkein tärkein. Siihen kytkeytyvät niin sähkö- kuin vesiverkostotkin ja niin pois päin.

Tämä koordinaatio on hyvä huomio. Olen itsekkin hankkimassa toiselle vapaa-ajanasunnolle nettiyhteyttä. Samaan aikaan tehdään sähköverkkoremontteja. Ministeri Harakan aikana myös tiestön korjausurakat etenevät, ja sitten tulee näitä laajakaistahankkeita. Näissä olisi kyllä nyt äärimmäisen järkevää löytää tiettyä koordinaatiota, että järjestys ei ole niin, että ojaa kaivetaan ensin tieremontissa, vähän ajan päästä sähköremontissa ja sitten vielä laajakaistaremontissa. [Puhemies koputtaa] En ainakaan itse ole löytänyt mistään, että tätä koordinaatiota varsinaisesti johdettaisiin.

14.41 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhutaan todella tärkeistä asioista nimenomaan harvaan asutulle maaseudulle, ja olemme myös sen harvaan asuttujen alueitten parlamentaarisen työryhmän työn aloittaneet, ja seuraavassa kokouksessa meillä sitten käsitellään juuri laajakaistaa ja saavutettavuutta. Jaan kyllä tässä edustaja Köntän huolen tästä asetuksesta, mikä on siellä tekstin lopussa. Ajattelinkin, että eihän voi vain olla niin, että nämä nopeudet olisi räätälöity nyt olemassa olevien mobiilioperaattoreiden toiveiden mukaisesti, koska tässähän on kuitenkin tärkeää, että tavoitteena on teknologianeutraalisuus. Siinä on riski, että tämä asetusero murentaisi näitä mahdollisuuksia rakentaa maaseudulle niitä kiinteitä laajakaistoja ja vetää sitä valokuitua. Tähän toivoisin myös ministeriltä vastausta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kiljunen, Hoskonen, Könttä ja Mäkelä, ja sen jälkeen takaisin puhujalistaan.

14.42 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En halua idealisoida etätyötä enkä myöskään etäopiskelua sinänsä, ja haluan myöskin muistuttaa, että meillä on yli 300 000 yli 65-vuotiasta, joilla ei ole tietokonetta. Silti tunnistan sen tarpeen, että verkostotyöskentely ja verkostoissa toimiminen on tullut jäädäkseen, ja panostus näiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen koko valtakunnan alueella on tähdellistä.

Edustaja Heinonen kertoi, että hänellä on toisessa vapaa-ajan asunnossaan nyt pyrkimyksenä saada myöskin laajakaistayhteys. [Timo Heinonen: Ei, se on ainoa!] Minulla on vain yksi vapaa-ajan asunto, mutta haluaisin korostaa sitä, mikä tässä on tullut esille, että on erinomaista se, että kakkosasunto, jollaisia vapaa-ajan asunnot yhä useammin ovat — niin on ilmeisesti myöskin edustaja Heinosella, juuri tästä on kysymys — on tullut yhtä tärkeää.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

keäksi työskentelypisteeksi kuin ykkösasunto. Tässä suhteessa myöskin vapaa-ajan asunot, jollaista termiä minä käytän, on mitä järkevintä saattaa tässä toimivien laajakaistayhteyksien piiriin.

Ymmärrän, että tämä tuki tässä suhteessa on suhteellisen pieni tarpeisiin nähden, mutta ilmeisesti hallitus [Puhemies koputtaa] ei ole tähän pysäyttämässä näitä tukitoimia.

14.44 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokeuksesta tiedän, että kotikuntaani Ilomantsiin rakennettiin valokuitutekniikkaan perustuva verkko koko kunnan alueen kaikille asukkaille, jotka sen halusivat. Se onnistuu, kun se tehdään hyvällä suunnittelulla, kunnan riittäväillä panostuksilla ja ennen kaikkea asiantuntevalla, osaavalla työvoimalla toteutettuna. Se vaatii huippukoneet ja huippuosaajat tekemään sen, että se toimii, ja nyt se toimii.

Tämän ongelman ydinhän on siinä, että kun olemme tietoisesti pystyneet pitämään tässä maassa suurimman osan [Salissa soi puhelin] tämän valokuituverkon ulkopuolella, niin se on aiheuttamassa sen, että tämä maa jakautuu armotta kahtia. Kaikki nykyajan tiedot ja kaikki palvelut ja muut menevät väkisin nettiin terveydenhuollosta alkaen, kaikki me sen tiedämme. Tämän takia olen suuresti monta kertaa, jo vuosia tässä talossa vaatinut, että rakennerahastoista tuleva raha pitää käyttää näihin hankkeisiin. Meillä on se raha olemassa. Kysymys on enää, halutaanko tässä maassa se tehdä.

Kiitän ministeriä, että hän on sitkeästi asiaa vienyt eteenpäin, ja toivon mukaan sitä voidaan riittää edelleen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vanhan tavan mukaan, jos istuntosalissa kännykkä soi, se, kenellä kännykkä soi, tarjoaa kahvit muille salissa olijoille.

Edustaja Könttä — se ei kuitenkaan ollut edustaja Könttä — pitää puheenvuoron.

14.45 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toden totta, tuo puhelinääni tuli tuolta salin vasemmalta laidalta.

Tänään on puhuttu näistä niin sanotuista kakkosasunnoista tai mökeistä. Tämä on minusta tärkeä aspekti huomata myös matkailun osalta, että vaikka ihmiset tulevatkin Suomeen ja hakevat rauhaa, niin monesti halutaan illalla käydä kuitenkin netissä katsomassa Netflixistä ohjelmia ja muita. Eli siinä on myös iso mahdollisuus, ja sen takia matkailu vaatii sitä, että meillä on hyvät yhteydet.

On totta, että esimerkiksi tämä kiinteä etäyhteys voi riittää yksityistalouksiin ja tällaiseen ikään kuin normaalikäyttöön, mutta täällä juuri mainitut isommat maatilat, konepajat ja muut yritykset vaativat kyllä sitä kiinteää kuitua. Tässä toivon, että voidaan myös karvoittaa niitä alueita, missä tämä kiinteä etäyhteys riittäisi, missä taas vaaditaan nimenomaan kuituyhteyttä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Mäkelä, ja sen jälkeen puhujalistaan.

14.46 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys sinänsä edistää ihan kannatettavia asioita, totta kai laajakaistarakentaminen on tärkeää, mutta haluan kuitenkin omassa puheenvuorossani tuoda esille sitä, että näitten laajakaistayhteyksien saatavuuden kanssa on aitoja ongelmia myös muualla kuin näillä usein mainituilla harvaan asutuilla alueilla. Aivan kaupunkien kaava-alueilla saattaa olla sellaisia seutuja, jois-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

sa kiinteitä laajakaistayhteyksiä ei ole kunnolla saatavilla ja joudutaan olemaan näiden langattomien laajakaistayhteyksien varassa, jotka joskus toimivat hyvin ja toisinaan eivät. Tästä kertoo se ministerin aiemmin mainitsema asia, että 40 prosenttia kotitalouksista käyttäisi langatonta laajakaistayhteyttä ainoana nettiyhteytenään. Eihän sitä kukaan huvikseen tekisi. Se tehdään sen takia, kun langallista, riittävän nopeaa, ei ole saatavilla.

Nämä langattomat ja langallisetkin yhteydet ovat nyt pitkälti operaattoreiden hyvän tahdon varassa, ja kilpailu toteutuu hyvin rajallisesti operaattoreiden välillä, koska käytetään samaa masto- ja verkkoinfraa. Tässä olisi jonkinlaisen ratkaisun paikka, jos löydettäisiin keinoja, miten saataisiin parannettua laajakaistayhteyksiä [Puhemies koputtaa] myös kaukunkien kaava-alueiden laitojen kannalta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt puhujalistaan.

14.47 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on jo sanottukin aika paljon ja keuhuttu ja on nostettu eri huomioita esille, mutta muistelen tuota vuoden 2010 tilannetta, kun laajakaistahankkeet lähtivät silloin liikkeelle ja silloinhan oltiin hirveästi intoa täynnä. Muistan, että siihen käytettiin myös rakennerahastorahoja eri maakuntien osalta ja tällä tavalla saatiin kuituverkkoa ja myös mobiilia, sen aikaista mobiiliyhteyttä liikkeelle. Ja ovat siellä operaattorit varmaan itsekin omilla rahoillaan tehneet, vetäneet kuitua, ja siitä on sitten ollut huonojakin seurauksia muutamille operaattoreille, että on talous kärsinyt siitä, mutta tärkeintä on, että valtio kumminkin on mukana, ja nyt on todella hyvä tämä valtiontuki, ja niin kuin täällä on todettu, niin se voisi tietenkin olla suurempi.

Minä ajattelen nyt tässä vähän pitemmälle. Ministerikin mainitsi tämän 5G-yhteyden, ja tietenkin siihen panostamisesta nyt sitten tämän elpymisrahaston osalta ministeriltä on jo kysyttykin, mutta kysyn minäkin vielä: mitä mahdollisuuksia meillä on elpymisrahastolla saada tähän rahoitusta ja sillä tavalla saada hanketta liikkeelle?

Vaikka tämä 5G on nopea yhteys, se tarvitsee kuitua kumminkin, että se toimii, ja sitten taas tämä 5G-yhteys toimii enemmän ehkä taajaan asutulla seudulla, eli harvaa seutua se ei sillä tavalla palvele. Sen takia näen tärkeänä sen, että kuitua vedetään edelleenkin ja tuki-verkot saadaan harvaan asutulle seudulle ja sitten sillä mobiililla tehdään ne loppuviilaukset.

Niin kuin täällä on aikaisemminkin todettu, niin tämä koronaepidemia ja etätyö toivat sen, että aika paljon vapaa-ajanasunnoilla tehtiin töitä, ja tällä hetkellä kun ajattelee vapaa-ajanasumista, niin ne ovat korkealaatuisia, omakotitaloon verrattavia asuinrakennuksia ja niillä on hyvät yhteydet sitten oltava ja se vaatimustaso sillä tavalla. Se tuo elinvoimaa sille alueelle, se on aivan selvä asia, että pystytään työskentelemään sieltä etäyhteyksien päästä ja asumaan sitten, missä itse haluaa. Näen tämän erittäin tärkeänä ja kannustan ministeriä ponnistelemaan edelleenkin rahoituksen saamiseksi tähän. — Kiitoksia.

14.50 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista.

Arvoisa puhemies! Täällä ollaan käyty hyvää keskustelua, ja nostan vielä esille sen huomion, että koko Suomen alueiden eroista kertoo se, että suurimmissa kaupungeissa lähes 70 prosentilla kotitalouksista on kiinteä laajakaistayhteys käytössä, mutta maaseutumaisissa kunnissa vain reilulla 40 prosentilla on kiinteä laajakaistayhteys kotona, ja kaikista Suomen kotitalouksista 40 prosentilla oli hankittu kodin ainoaksi nettiyhteydeksi matkavies-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

tinverkon kautta toteutettu liittymä. Tässä, arvoisa puhemies, on juuri se asia, mitä meidän tulisi miettiä, millä tavalla saisimme myös sinne maaseudulle ihmisille kiinteät verkot, jotta laajakaistayhteys olisi mahdollinen. Ehkä se hinta on kova sille asukkaalle siellä omassa talossa jossakin metsän keskellä liittyä verkkoon, ja tätä ehkä olisi hyvä miettiä, että mikä olisi kohtuullinen hinta sille, että myös eläkeläispariskunta tai ikääntynyt ihminen voisi liittyä kiinteään verkkoon. Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry julkaisi jo vuosia sitten selvityksen ”Kohden vuotta 2020 — näkökulmia digitalisaation vaikutuksista ikääntyvien arkeen”, ja siellä mainitaan muun muassa, että ikääntyneillä, ikäihmisillä on oikeus digipalveluihin. Toki siellä on paljon myös haasteita. Meillä on tulevaisuudessa myös digikodit, ja digi tulee myös sote-uudistuksen ja sote-palvelujen kautta olemaan yhä useamman ihmisen kodissa, eli yhteyksien on toimittava.

Valtiontalouden tarkastusvirasto julkaisi tammikuussa 2020 jälkiseurantaraportin, joka käsitteli valtion tukemaa laajakaistan rakentamista. Valtiontalouden tarkastusvirasto on aiemmin tehnyt hankkeeseen tarkastuksen. Tämä hanke pohjautui vuoden 2007 hallitusohjelman kirjaukseen, ja hanke toimii nykyään Nopea laajakaista -tukiohjelman nimellä. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan tuetun laajakaistan arvioidut rakentamiskustannukset olivat noin 350 miljoonaa euroa, ja valtiontuki oli 70 miljoonaa euroa. Hankkeiden kustannuksiin osallistuivat myös kunnat. Liikenne- ja viestintäministeriö ja Traficom toimitivat vuonna 2019 Valtiontalouden tarkastusvirastolle selvityksen, johon vastasi 24 hankkeeseen osallistunutta kuntaa, ja puolessa näistä tukiohjelma oli vaikuttanut olennaisesti kuntien talouteen. Eli on hyvin tärkeää, että kustannukset, mitkä mahdollisesti myös näistä rakennustoimista syntyvät, eivät sitten kaadu kuntien niskoille. On erittäin tärkeää, että kustannukset pysyvät kohtuullisina.

Siinä mielessä myös itse kiinnitän huomiota tähän tukiohjelmaan varattuun rahasummaan — se on 5 miljoonaa euroa — ja kysyn ministeriltä: Miten koette, onko se riittävä ja millä tavalla mahdollisesti siinä voidaan sitten joustaa? Nimittäin Suomi on todellakin laajamaa, ja varmasti tarvitaan paljon erilaista rakentamistoimea.

Mutta yhtä kaikki: Etätyö, etäopiskelu, palvelujen saatavuus — kaikki toimii sekunnissa, salamannopeasti sähköisen verkon kautta, ja siihen meillä kaikilla suomalaisilla tulee olla oikeus. Ja ehkä tämä korona on näyttänyt meille sen, miten äkkiä, nopeasti, sujuvasti ja sukkelaan me kykenemme tähän digiloikkaan, ja me olemme kaikki siinä mukana. Mahdollistetaan se, että kaikki olemme todellakin mukana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka, 3 minuuttia.

14.54 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Kiitoksia tästä arvokkaasta keskustelusta. Edustaja Heinonen avasi sen muistuttamalla todellakin siitä, että on yli kymmenen vuotta ollut hankkeena tämä koko Suomen saattaminen huippunopeiden tietoliikenneyhteyksien pariin ja vieläkin siihen ei ole päästy. Joten tässä kohtaa, kun hallitusohjelmaa lähdettiin toteuttamaan, pohdittiin, että kyllä nyt on löydettävä uusia keinoja. Ja tässä tärkein uusi ratkaisu on se, että nämä edistyneet ja edistyvät mobiiliyhteydet nousevat tasaveroisemmiksi vaihtoehtoiksi tämän kiinteän kuituliittymän lisäksi.

Tämä varattu rahasumma ei todellakaan ole suuren suuri. Siksi sanoin tuossa esittelypuheenvuorossani, että ensi vaiheessa lähdetään liikkeelle tällaisella panostuksella. Tavoitteemme on todellakin saada kestävä kasvun ohjelmaan laajempi investointi. Ja siinä ni-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

menomaan sitten, kun katsotaan, miten sitä Euroopan unioniin päin perustellaan, se edelläkävijyytemme 5G-maailmassa on juuri se erottava tekijä. Meillä on nyt jo 70 kaupungissa 5G-liittymä, ja leikkillisesti voi sanoa, että me emme tyydy vähempään kuin siihen, että meillä on Suomen ulkosaaristossa nopeat tietoliikenneyhteydet aikaisemmin kuin monissa EU-pääkaupungeissa.

Edustaja Essayah, tämä uusi lähestymistapa todellakin siis oli reaktio niihin aikaisempiin epäonnistumisiin, jotka ovat sitten osaltaan johtaneet myöskin suuriin murheisiin pienissä kunnissa. Ja tältä osin se asetus, joka lähtee nyt lausunnoille tällä viikolla, liittyy juuri tähän teknologiariippumattomuuteen. Jotta se olisi teknologianeutraali, niin silloin tästä symmetrisyysvaatimuksesta on joustettava, muussa tapauksessa mobiiliratkaisut eivät tule kysymykseen. Tässä tapauksessa, edustaja Juvonen, ne ovat myöskin sitten sille viimeiselle käyttäjälle huomattavasti edullisempia kuin kiinteän kuidun ratkaisut. Nämä kiinteät mobiililiittymät ovat noin neljäsosa siitä hinnasta, mitä esimerkiksi valokuituun liittymiseen on tällä hetkellä ollut tarjolla.

Ja tässä yhteydessä teleyritykset ja muut FiComin jäsenet ovatkin allekirjoittaneet sitoumuksen, joka velvoittaa tähän huippunopeaan yhteyteen kaikkialla Suomessa. Tätä sitoumusta valvotaan, vahditaan — joka vuosi julkaistaan siitä seurantatietoja. Tähän sitten liittyy edustaja Heinosen kysymys niin, että telemaailmassa meillä ei ole monopoleja vaan olemme huolehtineet kilpailullisuudesta ja tulemme huolehtimaan kilpailullisuudesta. Näitten kilpailevien kaupallisten yhtiöiden lisäksi meillä on vielä niitä täydentämässä sitten runkoverkon rakentajana valtion enemmistöomistama Cinia Oy.

Ja vielä edustaja Piiraiselle lopuksi se kommentti, että myöskin valokuitua tarvitaan. Se on tietenkin se, jolla sitten nämä itse tukiasemat tullaan liittämään näihin nopeisiin yhteyksiin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, asian käsittelyä varten tässä vaiheessa varattu 45 minuuttia on täynnä ja asian käsittely keskeytetään, mutta sitä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.59.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.51.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä.

18.51 **Hanna Huttunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Esitys liittyy hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen Elinvoimainen Suomi. Olin itsekin neuvottelijana tuossa Elinvoimainen Suomi -pöydässä, ja jo tuolloin oli varsin selvää, että laajakaistat ovat elinehto ihmisten tasa-arvoiselle palvelulle koko Suomessa. Meillä ei kuitenkaan silloin ollut pienintäkään aavistusta koronan kaltaisesta pandemiasta, joka mullistaa koko maailman ja rajoittaa ihmisten fyysistä liikkumista ja tapaamista. Koronan myötä sähköinen saavutettavuus ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus ovat nousseet jopa toimivan yhteiskunnan

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

elinehdoksi. Alueiden kehittämisen ja elinvoiman kannalta perusasioita ovatkin juuri toimivat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet.

Keskustan poliittisena tavoitteena on lisätä ihmisten valinnanvapausmahdollisuuksia. Ihmisen asuinpaikka tai mahdollisuudet yrittää ja tehdä työtä eivät saa määräytyä sillä perusteella, mikä on mahdollista missäkin. Tämän talon tehtävä on nimenomaan mahdollistaa asioita.

Korona-aika on lisännyt ihmisten tietoisuutta ja kiinnostusta asua monipaikkaisesti ja tehdä etätyötä. Yhä suuremmassa määrin työn tekeminen ja erilaiset palvelut ovat verkossa. Perusedellytys on nopeat ja toimivat laajakaistayhteydet. Nyt käsittelyssä oleva lakiesitys laajakaistatuesta tukee edellä mainittuja tavoitteita. Keskustan tavoitteiden mukaisesti tukikelpoisiksi katsotaan jatkossa myös vapaa-ajan asunnot, jotka puuttuivat vielä lakiuudoksen lausuntokierroksella. Mahdollisuudet monipaikkaiseen asumiseen ja etätyön tekemiseen kasvavat, ja hankkeet saavat myös enemmän asiakas- ja maksupohjaa. Tukiohjelma suunnataan alueille, joille kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025. Julkisen talouden suunnitelman mukaan tukiohjelmaan varataan 5 miljoonaa euroa vuodelle 21. Tällä esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin olisi tavoitteena saada noin 10 000 uutta kotitaloutta. Summa ei todellakaan ole suuri, mutta se on hyvä alku.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksessä on myös pohdittavaa. Yksi niistä on loppuun kirjoitettu asetusluonnos liittyen laajakaistayhteyden toteuttamaan vähimmäisnopeuteen ja epäsymmetriaan lähtevän ja saapuvan liikenteen nopeudessa. Onko nopeudet räätälöity mobiilioperaattoreitten toiveiden mukaisesti, vaikka tavoitteena on ollut teknologianeutraalisuus? Tuovatko näin suuret asetusluonnokseen kirjatut poikkeamismahdollisuudet lopulta vain toimimattomia tietoliikenneyhteyksiä, varsinkin kun ollaan siirtymässä 5G-teknoologiaan? Entä murentavatko asetusluonnoksen poikkeamismahdollisuudet valokuiturakentajien kilpailukyvyyn tilanteessa, missä valokuitu on käytännössä ainoa toimiva ratkaisu, kuten esimerkiksi maaseudulla? Kysymyksiä herättää myös vähäinen keskustelu 5G-tekniikan turvallisuudesta ja asiasta huolissaan olevien ihmisten huolen ohittamisesta.

Arvoisa puhemies! Kuten jo aikaisemmin totesin, tämä on kuitenkin hyvä alku, ja tämä on hyvä jatko jo aikaisemmin aloitetulle hankkeelle. Alueellisesti tasa-arvoinen Suomi tarvitsee toimivat, säävarmat ja turvalliset tietoliikenneyhteydet.

18.54 **Sandra Bergqvist r:** Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin ajankohtainen lakiehdotus. Keskustelemme nyt ensi vuoden budjettivarojen lisäksi myös tulevaisuuden tarpeista. Nykypäivän digitalisoidussa maailmassa yksittäisiä alueita ei saa jäädä jälkeen digitaalisessa kehityksessä. Nopeat mobiiliyhteydet ovat jo saatavilla hyvin suurelle osalle suomalaisia, mutta ongelmana on, että kapasiteetti ei riitä, kun käyttäjiä on paljon. On hyvin perusteltua olettaa, että esimerkiksi nykyisten mobiiliverkkojen suoritustaso harvemmin asutuilla alueilla ei tule riittämään tulevaisuuden viestintätarpeisiin. Tämän vuoksi yhteyksien rakentamista tulee julkisesti tukea siellä, minne ne eivät markkinaehtoisesti rakennu.

Värderade talman! Tillgång till snabba nätförbindelser ska i dag ses som en grundförutsättning likt vägar och elförsörjning. Snabba uppkopplingar bör vara en självklarhet oberoende var i Finland man bor eller befinner sig.

Lagförslaget är bra och jag vill tacka regeringen och den ansvariga ministern för att man valt att satsa på just det här. Tyvärr ser jag dock några utmaningar i det här lagförslaget.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

För det första: Jag är fundersam på om 5 miljoner faktiskt räcker för att kunna åstadkomma ett jämlikt, snabbt och hållbart nät i hela landet och för alla.

För det andra: I lagförslaget föreslås att kravet på symmetri mellan nedkoppling och uppkoppling slopas. Det här gynnar inte glesbygden utan skapar ojämlikhet mellan städer och landsbygd. Det här är inte vägen som Finland ska gå.

För det tredje: Lagförslaget utgår ifrån att landsbygdskommuner tvingas investera stora summor i det som städerna får gratis. Samtidigt som kommunerna tampas med sin ekonomi och tvingas vända på varje slant för att få pengarna att räcka till de lagstadgade uppgifterna, utgår man ifrån att små kommuner ska investera stort i nätförbindelser. Det här skapar stor orättvisa mellan små och stora kommuner.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden viestintätarpeet vaativat toimivia ja luotettavia verkoyhteyksiä vuodenajasta ja kellonajasta riippumatta. Paikkariippumattomuus on meidän uusi normaali. Etätyö on lisääntynyt, ja vietämme yhä enemmän aikaa vapaa-ajan asunnoissa ympäri vuoden. Melkein kaikki, mitä teemme, toimii tänä päivänä netin kautta. Olen iloinen siitä, että hallitus on ottanut tämän huomioon tässä esityksessä.

Vaikka esityksessä on pientä hiomista, perusviesti ja suunta ovat oikein hyviä. Nopeat yhteydet ovat perusedellytys sille, että koko maa pysyy vahvana ja elinvoimaisena. Sehän on hallituksen tärkeä tavoite.

18.57 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että turvaamme nopean laajakaistayhteyden saatavuuden kaikkialla Suomessa. Maaseutumaisilla harvaan asutuilla alueilla 27 prosentilla kotitalouksista oli vuoden 2019 lopussa mahdollisuus nopeisiin kiinteisiin yhteyksiin, vähintään 100 megabittiin sekunnissa, kun taas kaupungeissa vastaava luku oli 71 prosenttia. Näin ollen tarvitaan merkittävää lisäpanostusta, jotta maaseudun yhteyksiä saadaan parannetuksi.

Jatkossa kotitalouksien tarve nopeille yhteyksille kasvaa entisestään etätöiden ja etäopiskelun lisääntyessä. Nopeiden kiinteiden internetyhteyksien turvaaminen on yleisemminkin tärkeää maaseudun elinvoimaisuuden näkökulmasta. Tämä hallituksen esitys tulee siis todelliseen tarpeeseen.

18.58 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Nopeat, toimivat ja vakaat laajakaistayhteydet ovat välttämättömiä nyky-Suomessa ja varmasti myöskin tulevaisuudessa entistä tarpeellisempia joka puolella. Korona-aika, tämä vaikea aika, on huomattavasti lisännyt kansalaisten kiinnostusta etätöiden tekemiseen ja monipaikkaiseen asumiseen, ja myöskin opiskelu on ollut viime aikoina välttämätöntä etänäkin tehdä. Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys tukee näitä tavoitteita. Se on hallitusohjelman mukainen, kuten olemme tässä keskustelussa kuulleet, ja tässä hallituksen esityksessä — keskustan pitkäaikaisen tavoitteiden mukaisesti — nyt tukikelpoisiksi katsotaan jatkossa myös vapaa-ajanasunnot. Se on erittäin hyvä lisäys. Itse uskon, että tämän kautta monet hankkeet pystyvät paremmin lähtemään käyntiin.

Tämä hallituksen esitys periaatteessa mahdollistaa monipaikkaisen asumisen ja etätöiden tekemisen tulevaisuudessa. Tätä kautta, kun vapaa-ajanasunnot ovat tuen piirissä, hankkeet saavat myöskin lisää asiakas- ja maksajapohjaa.

Täällä jo päivällä käydyssä keskustelussa tuli monia hyviä ja tärkeitä asioita esille, esimerkiksi se, että kun laajakaistayhteyksiä ja kuituyhteyksiä rakennetaan, niin enemmän

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

yhteisrakentamista tulisi soveltaa myöskin silloin. On parempi, että samassa yhteydessä, kun kaivetaan ojia sinne ja laitetaan sähkökaapeleita maahan, myöskin laitettaisiin kuitua maahan. Nyt tällä 5 miljoonan euron rahoituksella, mikä ensi vuodelle on varattu, ei varmaan saada kaikkia hankkeita liikkeelle. On tärkeää, että saadaan koko Suomessa hankkeet liikkeelle, niin meillä on sitten se EU:n elvytysrahasto, jonka rahoituksesta pystytään saamaan tukea.

Arvoisa puhemies! Pääsääntöisesti tämä hallituksen esitys on ihan hyvä, mutta siellä lakiesityksen lopussa on asetusluonnos, joka on lähdössä lausuntokierrokselle, ja se aiheuttaa varmaankin enemmän pohdittavaa kuin itse lakiesitys. Etenkin asetuksessa pohdituttavat saapuvan ja lähtevän nopeusliikenteen suuret poikkeamat toisistaan. Toivon, että tähän voidaan lausuntokierroksen jälkeen palata. [Puhemies koputtaa] Samoin pohdintaa aiheuttavat asetusluonnoksessa määritetyt kuntien maksuosuudet.

19.02 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Halusin käyttää puheenvuoron ja kiittää hallitusta hyvästä esityksestä liittyen laajakaistarakentamiseen ja sen edistämiseen. Omassa kotikaupungissani Kuhmossa maaseudulle ollaan vedetty laajakaistaa useamman vuoden ajan eri muodoilla, osuuskuntamallilla, ja tähän rakentamiseen myös maaseudun kehittämisrahaa ollaan saatu asianmukaisesti. Ja minun mielestäni myös tämä hallituksen esitys nyt tulee palvelemaan asianmukaisesti sitä, että tätä työtä voidaan sitten myös jatkaa. Täytyy kiitosta antaa niille kuhmolaisille toimijoille, jotka ovat pyyteettömästi talkootöillä rakentaneet nopeita tietoliikenneyhteyksiä tuonne harvaan asutulle maaseudulle pitäen huolen siitä, että näitten liittymien hinta ei ole päässyt nousemaan pilviin, ja tämä on antanut mahdollisuuden monelle maaseudun asukkaalle nopeaan tietoliikenneyhteyteen kuidun osalta.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tuolta Kuhmosta on hyviä malleja saatu aikaiseksi harvaan asutun maaseudun nopeitten tietoliikenneyhteyksien rakentamiseen, niin kysyisin siitä, ja kyllä kantaisin myös huolta siitä, että entistä suurempi osuus tästä laajakaistatuesta suunnattaisiin myös tänne maaseutuohjelman kyläverkkorakentamiseen, koska se on koettu Kuhmossa tehokkaimmaksi tavaksi lisätä rakentamista laajakaistarakentamisen osalta.

19.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on suorastaan loistavan kiitettävä. Ilman nopeita laajakaistayhteyksiä, niitä yhteyksiä, jotka perustuvat valokuituverkkoon, Suomen maaseudun kehittäminen pysähtyy. Se näkyy jo tänä päivänä siinä, että — otetaan esimerkiksi terveydenhuolto — kun menette lääkärissä käymään, niin sieltä lääkäristä, jos otetaan vaikka jossakin pohjoisemmassa Suomessa röntgenkuva, se pystytään lähettämään nopealla laajakaistaverkolla hyvin nopeasti tutkittavaksi vaikka yliopistolliseen sairaalaan, jossa röntgenlääkäri antaa lausunnon, ja kaikki toimii. Sama koskee kauppaa, yrityksiä, pankkeja, yksityisiä ihmisiä, perheitä, kaikkea mahdollista. Jos nopeaa laajakaistayhteyttä ei ole, niin tämä kaikki jää pois ja silloin ollaan todella, todella suurissa vaikeuksissa. Se rajoittaa elinkeinojen kehittämistä, ja yritykset eivät hakeudu sellaisille seuduille, mistä nämä laajakaistayhteydet puuttuvat.

Arvoisa puhemies! Kun meillä on edessämme nyt uusi rakennerahastokausi EU:ssa ja rahaa ilmeisesti on tulossa, mikäli olen oikein ymmärtänyt, kohtuullinen määrä, niin vieläkin ihmettelen, miksi tähän päivään mennessä tätä asiaa ei ole laitettu kuntoon. Olemme rakennerahastojen kautta hukanneet rahaa kaikenlaisiin sellaisiin asioihin, joita en pidä kovin tärkeinä. Varmaan hankkeiden pyörittäminen joillekin on tärkeää, en yhtäkään hanket-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

ta sinänsä väheksy, mutta jos laitamme nämä laajakaista-asiat kuntoon asiana numero 1 ja sitten käytämme sen lopun rahan johonkin muuhun, mikä jäljelle jää, niin olemme varmasti tehneet aivan loistavan rakennerahastoideologian tai rakennerahastorahojen vaatimuksen mukaisen työn koko Suomen hyväksi.

Esimerkiksi ilman nopeita laajakaistayhteyksiä ei toimi myöskään langaton laajakaistaverkko, koska kun linkkien välille rakennetaan valokuituun perustuvat yhteydet linkistä toiseen, se vähentää tätä bittiliikennettä langattomilla laajakaistoilla, jolloin sitä kaistaa vapautuu niiden käyttöön, jotka sitä välttämättä tarvitsevat. Esimerkiksi Ilomantsissa se 100 megabittisekunnin yhteys osoittautui erittäin hyödylliseksi. Sinä päivänä kun se vuonna 2016 otettiin käyttöön, meidän langattomat laajakaistayhteydet ja puhelinyhteydet paraniivat aivan olennaisesti. Sen eron huomasi. Ero oli kuin yöllä ja päivällä. Minulla on kesämökki siellä lähellä itärajaa. Siellä ei laajakaistayhteyttä ole, mutta langaton yhteyskin parani valtavasti, vaikka olemme ihan Venäjän rajan pinnassa.

Elikkä kannustan Suomen eduskuntaa siihen, että meiltä löytyy sitä sydäntä ja viisautta siihen, että rakennamme nopean valokuituverkkoon perustuvan laajakaistayhteyden koko maahan. Se on viranomaisten kannalta välttämättömyys kaikissa tehtävissä, terveydenhuollon kannalta välttämätöntä ja ennen kaikkea jokaisen ihmisen kannalta äärimmäisen välttämätöntä. Nyt kun korona riehuu maailmalla, me tarvitsemme tämän koko maan pinta-alan niin, että se on toimintakykyinen kaikissa olosuhteissa.

19.07 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Laajakaistahankkeet ja nopeat tietoliikenneyhteydet koko maassa ovat avainasemassa, kun pohdimme tulevaisuuden digimahdollisuuksia.

Vaikka hallituksen esitys on sinänsä kannatettava, niin valitettavasti nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen haasteena on se, että Suomessa 5G-oikeudet ovat vain isoimmilla toimijoilla eli Elisalla, DNA:lla ja Teliällä, ja on käynyt selväksi, ettei niitä juurikaan kiinnosta maaseudun nopeista yhteyksistä huolehtiminen.

Tämä hallituksen esitys esittää niin sanotun symmetrisyysvaatimuksen poistoa, mikä tarkoittaa käytännössä alennettuja nopeustavoitteita. Jos haluamme turvata myös haja-asutusten ja harvaan asutun maaseudun ihmisten oikeudet toimiviin ja nopeisiin laajakaistapalveluihin, niin tämä nyt vaarassa oleva symmetrisyysvaatimus tulee säilyttää myös jatkossa.

On selvää, että Suomen kilpailukyvyn vahvistamiseksi EU:n elvytysrahaa eli niin sanottua RRF-rahaa pitää voida käyttää myös maaseudun verkkoyhteyksien nopeuttamiseen, eikä aikoinaan jo Vanhasen hallituksen asettamasta nopeustavoitteesta saa tinkiä maaseudullakaan. Uudet mobiilipalvelut, etätyömahdollisuuksien hyödyntäminen sekä monipaikkaisuusajattelu perustuvat tähän nopeustavoitteeseen. Samalla tulee voida turvata pääsy elvytysrahalla tuettuun nopeiden verkkojen rakentamiseen myös pienille operaattoreille eikä vain näille suurille operaattoreille.

Toivottavasti hallituksen esitykseen tullaan lisäämään takaisin symmetrisyysvaatimus ja näin huomioidaan myös harvaan asutun maaseudun ihmisten toimivat ja nopeat laajakaistapalvelut jatkossa. Tämä on myös yhdenvertaisuuskysymys, etteivät maaseudulla elävät ihmiset joudu eriarvoiseen asemaan kaupunkien keskustoissa asuvien ihmisten kanssa.

19.09 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiehdotus on erittäin hyvä ja kannatettava ja tärkeä, ja toivon ja vaadinkin vahvasti sitä, että EU:n elpymispaketin va-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

roja ohjataan myös laajakaistaverkkoon. Se jos joku mahdollistaa tasa-arvoiset elämisen mahdollisuudet tai vapaa-ajan viettämisen mahdollisuudet kaikkialla Suomessa.

Itse asiassa, tunnetteko jo sen havinan, miten ihmisten mieli sekä Suomessa että maailmalla on muuttunut? Kun ennen ehkä unelmien täyttymys oli se, että mennään asumaan kaupungin keskustaan ja sieltä ehkä lennetään muutama kerta vuodessa ulkomaille virkistytymään, niin nyt ihmiset haaveilevat paljolti siitä, että voidaan ainakin osa ajasta viettää vapaa-ajanasuntokunnassa ja tehdä sieltä käsin töitäkin. Mutta tätä kaikkea ei ole mahdollista tehdä, jos siellä ei ole kunnolliset yhteydet, kuten tässä monessa puheenvuorossa on tullut ilmi.

Siksi toivonkin hyvää käsittelyä ja toivon myös sitä, että luottamus valtion rahoitukseen säilyy, niin että esimerkiksi Keski-Suomessa voidaan jatkaa laajakaistan rakentamista. Oli niin kova kolous, että valtio petti lupauksensa edellisellä kerralla, kun näitä laajakaistahanke-rahjoja ensin myönnettiin mutta sitten ei maksettu, eli vaatii aikamoisen ponnistelun, että se luotto jälleen kerran tulee. Itse ainakin aion kannustaa eri yhteisöjä tätä rahoitusta käyttämään.

19.11 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Harvaan asuttu maaseutu elää nopean muutoksen aikaa, jossa hyvin toimivan infran merkitys on kasvanut entisestään. Palveluja koskevan rakennemuutoksen aikana nopea laajakaista on muodostunut harvaan asutun maaseudun elintärkeäksi infraksi.

Meillä keskustapuolueessa on selvä kuva siitä, että vain valokuituun perustuvat verkot täyttävät kestävä kehityksen vaatimukset. Valokuituverkko on päivitettävissä kustannustehokkaasti kaistatarpeen alati kasvaessa. Radiovälitteisellä tietoliikenteellä on oma tehtävänsä, mutta langattoman 3G:n, 4G:n ja tulevaisuuden 5G:n tietoliikenteen edellytyksenä on myös valokuituverkon olemassaolo. Eli valokuituverkko ja langaton tietoverkko kulkevat käsi kädessä.

Arvoisa puhemies! Hallitus edistää nyt säädettävällä lailla kiitettävällä tavalla harvaan asutun maaseudun laajakaistarakentamista. Eduskunnan hyväksyessä tämän lain Suomella on edellytyksiä jatkaa jo kymmenen vuotta sitten aloitettua harvaan asutun maaseudun asukkaiden elinolosuhteitten kehittämistä ja yritysten toimintaedellytyksiä parantavaa työtä. Tukijärjestelmää tulee kuitenkin tarkastella asianmukaisesti, ja hankittuja kokemuksia kannattaa hyödyntää. Laajakaistalainsäädäntöä kehitettäessä tulisi kiinnittää entistä paremmin huomiota tuen tarkoituksenmukaisuuteen ja varsinkin sen vaikuttavuuteen. Kokeemus on osoittanut, että maaseutuohjelman kautta kyläverkkorakentamiseen kanavoitu tuki tuottaa parhaan tuloksen, ja sitä myös Traficom on suositellut.

Oleellista on, että verkko tavoittaa mahdollisimman suuren väestöosan. Meillä Kainuussa ja kotipaikkakunnallani Kuhmossa kyläverkkorakentajat ovat saavuttaneet jopa 70 prosentin peiton rakentamisessa, kun taas kaupallisin ehdoin toimivien teleyhtiöiden verkot ovat tavoittaneet vain 15—25 prosenttia taloista. Viimeisin Kainuun Paltamon Vaaran kylässä valmistuva kyläverkko ylittää jokaiseen talouteen, ja talouksista 80 prosenttia on ottanut liittymän. Nämä kokemukset puhuvat omaa, vastaanomatonta kieltä: verkkoa on syytä rakentaa ensisijaisesti siellä, missä tavoitetaan mahdollisimman monta syrjässä olevaa taloutta ja yritystä.

19.14 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Det förslag som vi nu har i behandling är ett mycket bra förslag, och med all rätt stöder vi det här förslaget. Det

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

ger en boost speciellt för glesbygden, också ur ett rättviseperspektiv, att bygga ut och att man får lika mycket snabba förbindelser i framtiden. Vi ska komma ihåg att mobilnäten är belastade på ett annorlunda sätt: hur många som använder dem återspeglar också snabbheten och hastigheten.

Tuen lämpimästi tätä lakiehdotusta. On todella tärkeää, että Suomessa pystytään tasavertaisesti saamaan niin pitkälle kuin mahdollista nopeat valokuituyhteydet, ja varsinkin nyt tämän koronan aikana etätyömahdollisuudet ovat tuottaneet tämän mahdollisuuden. Tulee myös muistaa, että tällä on kyllä luonnollekin aika tärkeä merkitys, että ehkä emme liiku niin paljon sitten autoilla ja vastaavilla, kun voi tehdä etänä — etälääkäriissäkin käydä esimerkiksi.

Yksi tärkeä juttu tässä kokonaisuudessa liittyy näihin kaapeleihin. Kun niitä kaivetaan maahan, on tärkeää, että tehdään yhteistyötä sähköyhtiöiden kanssa, että jaetaan myös niitä menoja. Mitä enemmän tällaista yhteistyötä pystytään tekemään, niin sen parempi, ja sitä enemmän pystytään käyttämään rahoja yhä useammalle. Lämpimästi tuen tätä, ja on tärkeää, että myös katsotaan, että pystyttäisiin elvytysrahastosta kohdentamaan jonkun verran rahaa tähän. — Kiitos.

19.16 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todella tärkeä asia käsittelyssä maaseutualueille. Nyt koronan aikaan on hyvinkin huomattu tämä monipaikkaisuus ja toimivien yhteyksien tarve maaseudulla, ja tässä on hieno asia, että myös kesäasunnot tulevat tämän tuen piiriin ja saadaan niihinkin hyvät yhteydet. Ja joku päivähän näistä kesäasunnoista voidaan taas tehdä pysyvää asutusta, niin että se ei alenna tavallaan meidän kiinteistöjemme arvoa maaseutualueilla. Todellakin myös yritystoiminnan osalta maaseutuyrittäjyyden yksi vahva edellytys on, että meillä on toimivat yhteydet.

Kuten tuossa edustaja Ollikainen otti esille, otan myös itse esille tämän sähköyhtiöiden ja puhelinyhtiöiden hyvän yhteistyön. Meillä on Pohjois-Pirkanmaalla ElmoNet, joka rakentaa hyviä laajakaistayhteyksiä, juuri valokuituyhteyksiä, ja yhdessä Elenian kanssa. Tästä on valtakunnan tasolla tehty jotkut yhteistyölaskelmat, kuinka paljon kustannusjako on näissä tapauksissa sähköyhtiöille ja/tai sitten puhelinyhtiöille, mutta, arvoisa rouva puhemies, täytyy vedota, että nämä ely-keskuksen virkamiehet luottaisivat näitten yhtiöitten keskinäisiin lukuihin. Pitää suoraan sanoa tässä, että meidän asiamme ovat juntturassa Pirkanmaalla — johtuen juurikin ely-keskuksen henkilöstön asenteesta, että he eivät usko näitä valtakunnallisia laskelmia ja viivyttävät näitten hankkeitten toteuttamista.

Tässä on kyllä hyvä muistuttaa, että ollaan nyt kaikki yhdessä veneessä. Niin hallitus kuin muutkin toimijatahot haluavat sitä, että tehdään yhteishankkeita ja saadaan näitä valokuituverkkoja eteenpäin, eikä tässä tarvita enää yhtään turhaa jarruttelua.

19.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sana laajakaista-asioista.

Ensinnäkin kaikki me sen tiedämme, että markkinaehtoisesti valokuituun perustuvaa laajakaistayhteyttä ei tulla koko Suomeen rakentamaan. Kotikunnassani Ilomantsissa todettiin tämä jo 2010-luvun alussa. Kun neuvottelimme operaattorien kanssa, niin vastaus oli yksiselitteisen selkeä: ei tule koskaan. No, se aiheutti sitten sen, että kunnanvaltuusto yksimielisellä päätöksellä teki vuonna 2012 päätöksen, että rakennamme sen laajakaistaverkon valokuitutekniikkaan perustuen, ja sen myös teimme. Rakentaminen kesti reilu 3

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

vuotta, 2016 se oli täysin valmis. Ja voin sanoa kokemuksesta, että on aivan valtava ero tänä päivänä siihen, missä silloin olimme ja mikä se nyt tällä hetkellä on. 100 megabitin yhteys tulee automaattisesti hyvin pienellä kuukausimaksulla, ja sen laajakaistatehon nostaminen vaikka yhteen gigabittiin sekunnissa vaatii 20 euroa lisää rahaa per kuukausi, silloin saa sen 100 megabittia sekunnissa muutettua yhteen gigabittiin. Ja sekään ei ole yläraja, koska valokuitu tekniikkana on täysin tunnoton kuormalle. Se on kuin vesiputki, jolla ei ole reunoja. Sieltä sopii menemään vettä, meneekö litra sekunnissa vai meneekö kuutio sekunnissa, se on ihan yksi ja sama. Se on siis täysin tunnoton kuormalle, elikkä mahdollistaa lähes minkälaisen tekniikan ylläpitämisen tahansa.

Kun markkinaehtoisesti tätä ei tule, niin sen tautta yhteiskunnan pitää olla tässä mukana, koska lain edessä kaikki Suomen kansalaiset ovat tasa-arvoisia eikä voida olettaa, että joku vaikka nyt juukalainen taikka outokumpulainen kansalainen on jotenkin vähempiarvoinen viestintäyhteyksien suhteen. Yhteiskunnan pitää ottaa tässä vastuu. Euroopan unionissa pistetään rahaa menemään kaikennäköisiin asioihin, joiden osoitetta emme taida edes tietää, mutta kun me kuulumme tämän rakennerahasto-ohjelman piiriin koko maa, niin tässä on se keino, millä me sen voimme tehdä, ja ihan varmasti, jos me haluamme jotain yhteistä hyvää hakea Euroopan unionista, tässä meillä on siihen oiva tilaisuus.

Ja muistakaa, arvoisat edustajakollegat, arvoisa puhemies, tällaisena aikana, mitä me nyt elämme: korona riehuu Euroopassa ja emme tiedä, mitä tapahtuu seuraavaksi. Meille on hieno isänmaa annettu asua ja elää, missä on tilaa ja puhtautta olla ja kehittää omaa elämänsä, elinkeinoja, rakentaa koti sinne, minne haluaa, ja ennen kaikkea raaka-aineita niin paljon, että pystymme omilla raaka-aineilla sen tekemään. Miksi me sitten jarrutamme näitä tällaisia hyödyllisiä hankkeita, jotka mahdollistavat koko Suomen hyvän, tasokkaan ylläpidon joka puolella Suomenniemeä, olkoon se sitten Lapissa, Utsjoella taikka Hankonien kärjessä tai kaikki siltä väliltä? Meillä on tukeuduttu tällaiseen hurjaan... Kuvitellaan, että joku 5G-tekniikka on se, mikä autuaaksi tekee. Semmoista tukiasemaverkkoa ei Suomeen koskaan tule, että 5G leviäisi maaseudulle. Kaikki me sen tiedämme. Ja kun sitten katsotaan viranomaisten toimintaa koko Suomessa: mikään viranomaistoiminta maakunnissa ja kunnissa ei toimi ilman laajakaistaverkkoa. Me tarvitsemme sen kipeästi. Se koskee sitäkin, että kännykkäyhteydet paranevat erittäin paljon, kun laajakaistayhteys on rakennettu valokuitutekniikkaan perustuen. Kun linkkien välillä on valokuituyhteys, se nopeuttaa valtavasti ja lisää tehoa.

Ja sitten kannattaa muistaa sekin, arvoisa puhemies, että jos oikein muistan, niin 2025 on ilmeisesti tilanne, että Digita lopettaa televisiolähetykset normaaliin antenniverkkoon. Ainakin semmoinen tieto minulla joku aika sitten oli. Voi olla, ehkä tulkitsin sen viestin väärin, se on täysin mahdollista, mutta semmoinen varoitus on kuitenkin korviini tullut, että tämä perinteinen antenniverkko loppuu ja siirrytään kaapeliverkkoihin. Ottamalla valokuituverkon ja rakentamalla sen valokuituverkon koko maahan saatte HD-tason kuvan ihan minne tahansa, ja häiriöttömän. Se tekniikka on tänä päivänä yhtä helppoa kuin vesijohtojen asentaminen. Se ei kestä pitkään, kun sen ammattimiehet ja -naiset tekevät. Kysymys on vain siitä, löytyykö meillä tässä maassa ja Suomen eduskunnalta sitä sydäntä yhtä paljon kuin tuossa susiasiassa, haluammeko me todella, että kaikkialla Suomessa on hyvä elää. Siitä tämä on kiinni.

Minä mielelläni näkisin sen päivän, ja toivon teiltä kaikilta, arvoisat kollegat ja koko Suomen kansa, sitä suvaitsevaisuutta, että annamme sen mahdollisuuden joka puolelle Suomea, missä on hyvä ja turvallista elää. Tämän päivän aiheet ovat siinä ajankohtaisia,

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

mutta kun katsomme nyt Euroopan unionin tilannetta, mikä on se taloustilanne ja mitä siellä on mahdollisuuksia — on totta kai myös uhkia — ne mahdollisuudet ovat meille kuitenkin niin hyvät, että tämän tärkeän asian pystymme nyt tekemään ja samalla luomaan sitä yhteistä hyvää kaikkien ulottuville, mikä on sitten samalla sitä tärkeää hyväksyttävyyttä, jota ilmeisesti Euroopan unionikin tänä päivänä tarvitsee kipeämmin kuin koskaan.

19.23 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä asia, että laajakaistaisia tietoliikenneyhteyksiä rakennetaan kautta Suomen, ja on hyvä, että valtio ja hallitus on tätä toimintaa edistämässä muun muassa näiden laki- ja asetusesitysten muodossa. Hyvä tietoliikenneyhteys ei ole mikään itsestäänselvyys tänä päivänä edes kaupungeissa, maaseudusta puhumattakaan. Esimerkiksi omassa kotikaupungissani Lappeenrannassa eivät nämä isot operaattorit kykene toimittamaan luotettavia nopeita sadan megan yhteyksiä edes kaupungin keskustaan joka paikkaan, puhumattakaan sitten asuinalueesta kaupungin reunalla. Voimme vain kuvitella, millainen tilanne on haja-asutusalueilla, joissa yhteydet ovat vieläkin huonompia ja monesti pelkän takkuisen mobiililiittymän varassa.

Laajakaistarakentamisen tarkoitus on tarjota edistykselliset viestintäpalvelut mahdollisimman moneen paikkaan. Hallituksen esityksessä pistää kuitenkin silmään, että tästä tavoitteesta ollaan vähän luopumassa. Edistyksellisen viestintäpalvelun kriteerejä ovat sadan megan vähimmäisnopeus, toimintavarmuus sekä palvelun symmetrisyys. Nyt asetusluonnoksessa ollaan luopumassa tästä symmetrisyysvaatimuksesta siten, että lähtevän liikenteen osalta riittäisikin 30 megabitin yhteysnopeus. Onko tarkoitus pedata sitten nykyisille mobiilioperaattoreille helposti hyödynnettävä markkina, tulee mieleen. Edelleen luonnoksessa todetaan, että ruuhkaolosuhteissa nopeudet voisivat pudota saapuvan liikenteen osalta 71 megabittiin sekunnissa ja lähtevän liikenteen osalta jopa 21 megabittiin sekunnissa.

Arvoisa puhemies! Nämä luvut ovat kyllä jo aika kaukana siitä sadan megabitin nopeasta laajakaistayhteydestä ja symmetrisestä nopeudesta. Euroopan komission tavoite on, että ”eurooppalaisilla kotitalouksilla niin kaupungeissa kuin maaseudullakin olisi oltava mahdollisuus käyttää yhteyksiä, joiden siirtonopeus on vähintään sata megabittiä sekunnissa ja joka voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa.” Nyt ei olla alkuunkaan kyllä sillä tiellä. Tämä ei tule nyt toteutumaan ja pahoin pelkään, että yhteydet joudutaan vielä rakentamaan toisen kerran, kun nyt kerran sallitaan tällainen vesitetyn nopeuden yhteyksien tukikelpoisuus.

Esitys tuntuu olevan tosiaan räätälöity mobiiliteknologialle, mutta en ole täysin tyytyväinen siihen, miten tekniset reunaehdot tässä tapauksessa ollaan asettamassa. Totta kai, parempi se on olla hyvä mobiiliyhteys siellä maalla kuin ei mitään yhteyttä, mutta älkäämme kuvitelko, että nyt tämä nopeiden laajakaistayhteyksien asia tällä ratkeaisi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 218/2020 vp

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.58 **Opetusministeri Li Andersson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kulunut vuosi on ollut kaikissa suomalaisissa peruskouluissa poikkeuksellinen, ja koronavirus on pakottanut järjestämään perusopetusta väliaikaisilla säännöksillä. Koska tavoitteena on, että valmiuslakia ei olisi enää tarvetta epidemian hallinnassa käyttää, varautui hallitus tähän nyt käynnissä olevaan syyslukukauteen 2020 antamalla hallituksen esityksen, jonka eduskunta hyväksyi 26. päivä kesäkuuta. Lainsäädäntö on voimassa tämän vuoden loppuun asti, ja hallitus ehdottaa nyt eduskunnalle, että vastaavien säännösten voimaoloa jatkettaisiin peruskoulujen kevätlukukauden 2021 ajaksi.

Koronavirustilanne suomalaisissa oppilaitoksissa ja kouluissa on kohtalaisen hyvä. Vaikka kouluissa toki esiintyy altistumisia, niin tilastojen mukaan peruskouluissa jatkotartuntoja on sekä absoluuttisesti että muuhun yhteiskuntaan verrattuna hyvin vähän. Syksyllä on jouduttu siirtymään etäyhteyksiä hyödyntäviin järjestelyihin pääsääntöisesti altistumisten vuoksi, jolloin oppilas tai oppilasryhmiä on määrätty karanteeniin. Vaikka tilanne peruskouluissa tällä hetkellä on kohtuullisen vakaa, tulee kokonaiskuvaa seurata tarkasti, ja kouluissa on äärimmäisen tärkeä noudattaa erityisjärjestelyjä, jotta tämä vakaa tilanne saadaan säilytettyä.

Suomen koronastrategia perustuu alueellisille toimille, ja siksi haluamme lakimuutoksella mahdollistaa opetuksen järjestäjille siirtymisen poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin vastaavalla tavalla myös kevätlukukaudella, mikäli tartuntatautilanne sitä paikallisesti edellyttää. Tavoitteenamme on, että tartuntatautilanteeseen voidaan reagoida joustavasti ja tehokkaasti paikallisista lähtökohdista käsin.

Hallitus esittää siis väliaikaista säännöstä perusopetuslakiin ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annettuun lakiin syyslukukaudella olleita lakeja vastaavasti. Lähiopetus tulee olemaan perusopetuksen järjestämisen lähtökohta myös kevätlukukaudella, ja nyt käsiteltävillä laeilla säädettäisiin poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä, jotka mahdollistavat esimerkiksi vuorottelun lähi- ja etäopetuksen välillä, mikäli tietyt tartuntatautilain mukaiset edellytykset täyttyvät. Mikäli poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin joudutaan turvautumaan, opetusta voidaan järjestää etäyhteyksiä hyödyntäen.

Lakimuutokset ovat edelleen väliaikaisia, eikä etäopetusta ole tarkoitus käyttää enempää kuin se on oppimisen ja terveyden turvaamisen kannalta välttämätöntä. Poikkeusjärjestelyt voitaisiin siis ottaa käyttöön, mikäli opetuksen järjestämiseen käytetty tila suljetaan osittain tai kokonaan tartuntatautilain nojalla eikä opetusta voitaisi järjestää turvallisesti lähiopetuksena koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa. Opetuksen järjestäjän tulee toimia yhteistyössä paikallisen tai alueellisen tartuntatautiviranomaisen kanssa arvioidessaan lähiopetuksen turvallisuutta ja poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden tarpeellisuutta. Vastaavalla tavalla kuin mitä on säädetty nyt syksyn osalta, esitetään, että haa-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

voittuvassa asemassa olevat oppilaat jatkaisivat lähiopetuksessa myös keväällä. Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät siten koske esiopetuksen oppilaita, perusopetuksen 1.—3. vuosiluokkien oppilaita, erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita, pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita tai valmistavan opetuksen oppilaita.

Tällä hallituksen esityksellä on tarkoitus ehkäistä koronaviruksen leviämistä, lieventää siitä koituvia haittoja sekä turvata perusopetuslain mukaisen opetuksen turvallinen järjestäminen kevätlukukaudella 2021. Haluamme varmistaa, että jokaisen syksyllä koulutyönsä aloittavan oikeus saada maksutonta perusopetusta turvataan myös tässä vallitsevassa tartuntatautilanteessa. Esityksellä pyritään turvaamaan myös kaikkein haavoittuvimmissa asemassa olevien oppilaiden oikeus saada perusopetusta myös poikkeuksellisissa opetustilanteissa. Jotta opetusta voidaan järjestää mahdollisimman turvallisesti joululomien jälkeen, tavoitteena on, että laki olisi voimassa 1. päivä tammikuuta vuonna 2021, ja toivon samanlaista yhteistyön henkeä myös nyt eduskunnalta ja hyvää yhteistyötä, jotta me saamme nämä lakimuutokset käsiteltyä ja hyväksytyä hyvissä ajoin.

15.04 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä opetusministeri ja hyvät edustajakollegat ja muut paikallaolijat ja istuntoa seuraavat! Aiemmassa työelämässäni sain toimia opettajana, ja tietysti koulukysymykset ovat lähellä sydäntäni, ja niitä tulee seurattua. Ja kyllä jo viime kevään ja syksyn jälkeen täytyy kiitosta antaa meidän erinomaisille, osaville opettajillemme, koulun muulle henkilökunnalle, ruokahuoltoon ja kaikkiin muihin tehtäviin osallistuneille, mutta myös meidän pienille oppilaille ja vähän isommillekin oppilaille ja perheille. Poikkeukselliset ajat ovat olleet todellakin poikkeuksellisia, mutta niissä on varsin hyvin onnistuttu, ja tästä kiitos myös opetus- ja kulttuuriministeriölle ja ministeri Li Anderssonille. Koulupuolta on hoidettu mielestäni varsin mallikkaasti.

Tässä esitetään näiden tiettyjen toimenpiteiden jatkamista myös kevätlukukauden osalta niin, että opinnoissa voitaisiin käyttää esimerkiksi vuorottelua: osa oppilaista olisi lähiopetuksessa aamuvuorossa ja iltavuorossa tai vuoropäivin tai näin poispäin. Nämä ovat varsin perusteltuja, ja toivon hyvin samalla lailla kuin ministeri tuossa vetosi, että me toimisimme hyvässä yhteishengessä tässäkin.

Itse asiassa nythän ihan viime päivinä on paljon puhuttu siitä, miten hyvä koronatilanne Suomessa on verrattuna muuhun maailmaan, ja kyllä siitä iso kiitos kuuluu ennen muuta suomalaisille mutta myös sille laajalle poliittiselle yhteisymmärrykselle, mikä on ollut. Oli havahduttavaa esimerkiksi lukea siitä, miten Suomessa pystyttiin ottamaan yksituumaisesti nopeasti käyttöön tätä poikkeusajan lainsäädäntöä, kun samaan aikaan Espanjassa oppositio keikutti venettä ja siellä päätöksiä pystyttiin tekemään kahden viikon patkissa ja lopulta oppositio kesken koronan hoidon keskeytti nämä toimenpiteet — nyt on nähty, mitä siellä on tapahtunut. [Aki Lindén: Meillä on fiksu oppositio!] — Kiitos.

Arvoisa puhemies! Haluaisin tässä keskustelussa nostaa esille kaksi huolta koronan pitkittyessä. Toinen on tämä, miten pystymme täyttämään näitä opetussuunnitelman tavoitteita. Meillä on tällä hetkellä paljon esimerkiksi kouluja, jotka ovat siirtäneet ruokailukäyttöön vaikkapa sisäliikuntatiloja. Kuinka pitkään tämäntyyppiset poikkeusjärjestelyt voivat jatkua? Ja sitten, vaikka tässä puhutaan perusopetuksesta, tiedän, että ministeri pohtii myös sitä, miten toisen asteen opiskelijat pärjäävät tulevaisuudessa, ja haluaisin kuulla teidän mielipiteenne ja ajatuksenne tai toimenpiteenne siihen, että enää keväällä ei pääse tapahtumaan sitä, että joku nuori, joka on vain altistunut koronalle, ei pääsisikään ylioppilaskirjoituksiin osallistumaan. Minun mielestäni tähän pitää löytää keinot, niin että nuorelle taa-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

taan mahdollisuudet tavalla tai toisella myös sen altistumisen aikana suorittaa se ylioppilastutkinto. Nyt oli syksyllä tilanteita, että kun lähiperheessä oli tapaaminen, jossa oli koronatartunta, niin ei pystynytäkään osallistumaan, ja ne ovat muuten nuorille paljon pidempiä aikoja kuin meille. Meillä nämä vuodet menevät huomattavasti paljon nopeammin.

Arvoisa puhemies! Kun tässä puhutaan poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä, niin viimeisenä nostan esille ja kysyn ministeriltä, onko tätä perusopetuksen etäopetussuunnitelmatyötä pohdittu ministeriössä. Se nousi esille keväällä, ja tämän varaan olisi mahdollista perustaa myös esimerkiksi valtakunnallinen Suomen etäkoulu. Tästä hyötyisivät monet muun muassa sairastavat ja sairastuneet lapset — siis muuhunkin kuin koronaan, ennen muuta muuhunkin kuin koronaan — mutta myös nuoret, jotka asuvat ulkomailla. Asiastahan jätettiin eduskunnassa toimenpideoite kansanedustaja Koposen johdolla, ja valtakunnallinen etäopetussuunnitelma myös varmistaisi etäopetuksen laadun ja yhdenvertaisuuden korona-ajan kaltaisissa tilanteissa ja muutenkin, ja niitä toimenpiteitä itse asiassa voidaan tarvita tässäkin, mitä nyt tänään olemme käsittelemässä.

Olisi siis tärkeää jättää tästä koronakriisistä käyttöön se hyvä, mitä on opittu ja luotu, ja olisi tärkeää tehdä opetussuunnitelma etäopetukseen ja perustaa myös jollain mallilla valtakunnallinen etäkoulu. Se olisi monelle sairastavalle lapselle tärkeä apu, ja myös ulkomailla asuvat lapset siis tästä hyötyisivät. Tämä siis kohdistuisi niin, niin kuin kansanedustaja Koponen aloitteessaan totesi, että esimerkiksi aistiyliherkille, neurokirjon diagnoosin omaaville oppilaille, sisäilmasta oireileville lapsille, kouluahdistuneille, maaseudun pitkien koulumatkojen oppilaille mutta myös esimerkiksi kiusatuille poikkeustilanne ja etäopetukseen siirtyminen olisi positiivinen kokemus. Nämä ryhmät ovat hyötäneet siitä, että saavat opiskella omaan tahtiinsa rauhallisessa kotiympäristössä. Tämän takia olisi hyvä, jos etäopetus voitaisiin mahdollistaa perusopetuksen keinovalikoimassa myös normaalioloissa.

Arvoisa puhemies! Annan itse tukeni näille poikkeustoimien jatkoille, ja toivon, että meidän kouluissa onnistutaan hyvin myös loppuvuoden ja kevään osalta. Toivon, että me jätämme tästä korona-ajasta käyttöön kaiken sen hyvän, mitä tästä ajasta on irti saatavissa. Myös teknologian hyödyntäminen kaikessa koulutyössä on yksi tällainen loikka.

15.10 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Perusopetuslaki ei mahdollista normaalitilanteessa perusopetuksen järjestämistä muutoin kuin lähiopetuksena. Näihin lakeihin ehdotetaan lisättäväksi, tai pikemminkin jatkettavaksi, väliaikaiset säännökset opetuksen poikkeuksellisesta järjestämisestä aina koulujen kevätkaudelle 2021 saakka. Viisautta on ennakoida, ja juuri siitä on kyse. Hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että koronareagointia voidaan jatkaa paikallisesti ja joustavasti. Emme siis tarvitse massiivista kaikki samaan muottiin -toimintaa, vaan reagoidaan siellä, missä reagoida tarvitsee. Paikalliset opetusviranomaiset tekevät yhteistyötä tartuntatautiviranomaisten kanssa ja arvioivat olosuhteet ja tilanteet, mikäli siihen tarve ilmenee. Esitys mahdollistaa sen, että koronaepidemian etenemiseen reagoidaan edelleen järjestäjäkohtaisesti.

Puhemies! Lähiopetuksen ensisijaisuutta on valtavan tärkeä korostaa. Sen pitää olla kirkkaana mielessä ja kaiken toiminnan lähtökohtana. Hallituksen esityksessä tämä korostuu myös siten, että haavoittuvammassa asemassa olevilla oppilailla on oikeus lähiopetukseen myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana, aivan kuten ministeri Andersson esittelikin. Siis koulutuksen järjestäjä ei voi siirtää etäopetukseen esikoululaisia, ykkös—kolmosvuosiluokkien oppilaita, erityistä tukea saavia, pidennetyn oppivelvollisuuden pii-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

riin kuuluvia tai valmistavan opetuksen oppilaita. Kouluilla on myös velvollisuus järjestää oppimisen tehostettua tukea olosuhteisiin nähden mahdollisilla tavoilla — hyvä näin. Mennyt kevät ja kuluva syksy osoittivat, että joustoja tarvitaan silloin, kun hässäkkä on päällä. Tämän esityksen aivan keskeinen ydin on, että oppilaan oikeus opetukseen toteutuu, vaikka kouluja suljetaan osittain tai kokonaan tartuntatautilain nojalla. Opetus siis jatkuu kaikesta huolimatta ja yhteiskunta pyörii.

Puhemies! Esitys osoittaa tilannetajua ja ennakoivaa pelisilmää hallitukselta. Varaudumme siihen tosiasiaan, että koulujen kevätlukukaudella elämme epävarmuudessa, mitä koronan osalta tapahtuu. Tämä esitys tuo mahdollisuuden ja luottamuksen alueelliseen ja paikalliseen reagointiin ja herkkyyteen lukea paikallista ja koulukohtaistakin tilannetta. On tärkeää, että päätöksiä epidemiatoimenpiteistä ei arvuutella pelkästään opetusviranomaisien kesken, vaan opetuksen järjestäjä toimii yhteistyössä tartuntatautiviranomaisten kanssa. Tällöin myös opetuksen järjestäjä saa selkänöjää toimiinsa ja pystyy huomioimaan tartuntatilanteen, turvallisuuden ja toimimaan ylipäätään kotien kanssa tiiviissä yhteistyössä. Etäopetukseen siirtyminen tehdään vain välttämättömien tosiasioiden edessä, ja se on lopulta tämän esityksenkin suurin oleellisuus.

Puhemies! Edustaja Heinosen tavoin on kyllä todettava, että jälleen on myös syytä kiittää niin opettajia kuin koko koulutus- ja kasvatuskentillä toimivia ammattilaisia. Me kaikki tiedämme, että pienten lasten ja kasvavien nuorten maailma on kaikessa kauneudessaan myös kasvun kipua ja oppimisen nälkää. Heidän työnsä ja kasvatuskumppanuuden varassa on kaikki, mitä me tulevaisuudelta toivomme tai odotamme.

15.14 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Koronaepidemian hoito Suomessa osoittaa sen, että nämä alueelliset rajoitukset ovat olleet toimiva tapa, ja sen tähden tässä olemme sitten myöskin jatkamassa tätä poikkeukselliset opetusjärjestelyt mahdollistavaa lainsäädäntöä. Ihan niin kuin täällä kollegat edellä ovat todenneet, kyllä suuri kiitos kuuluu sinne koulujen opettajille ja muulle henkilökunnalle ja tietenkin myös vanhemmille, jotka keväällä venyivät sitten siihen etäopetukseen, mikä kodeissa tapahtui. On tärkeää, että opetuksen järjestäjä voi tehdä päätöksen siirtyä näihin poikkeusjärjestelyihin ja että todellakin näitten voimassaoloa jatketaan ensi kevätkauden ajan ihan niillä samoilla rajoituksilla, mikä silloin viime keväänä kirjattiin.

Tässä edustaja Heinonen omassa puheenvuorossaan nosti esille seikan, jota itsekin haluaisin ministeriltä kysyä. Koulut ovat ymmärrettävistä syistä halunneet ottaa esimerkiksi liikuntatilat siihen käyttöön, että oppilaita on saatu tarpeeksi etäälle toisistaan ja välimatkoja pidettyä, ja on voinut käydä niin, että esimerkiksi ruokailutiloja on siirretty sinne jumppasaleihin ja muuta. Miten nämä, voisiko sanoa, kaksi sinällään erittäin tärkeää toimintoa on hoidettu: koulutyön edistäminen mutta myöskin liikunnan ja liikuntatilojen ylläpitäminen? Näitä liikuntatiloja useimmiten käytetään myöskin koulun ulkopuolisella ajalla, elikkä illalla on runsaasti harrastustoimintaa. Kuinka paljon nyt on jouduttu koulun yhteydessä olevia liikuntatiloja ottamaan opetuskäyttöön? Onko tästä tullut paljon palautetta, ja onko esimerkiksi joissakin kunnissa jouduttu vaikkapa joitain tällaisia vakivuoroja kokonaan seuroilta ja muilta vastaavilta estämään sen kouluajan ulkopuolella?

15.17 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kulunut vuosi on ollut todella haasteellinen myös kouluissa, ja voi sanoa, että koronavirusepidemian vallitessa siirtyminen etäopetukseen viime keväänä tapahtui käytännössä yhdessä yössä. Se oli digiloikka ennätysajassa.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Se, että oli tämä etäopetusmahdollisuus, varmasti pelasti monen opiskelijan mahdollisuudet myöskin jatko-opintoihin ja ylipäätään säilymisen opetuksen piirissä. On erittäin hyvä, että tämä mahdollisuus nyt säilyy myöskin ensi kevätkaudella, ja tämän lakiesityksen mukaanhan päätös näihin poikkeusjärjestelyihin siirtymisestä voidaan tehdä aina yksi kuu-kausi kerrallaan.

Kevään ja kesän aikana saadut kokemukset ovat osoittaneet, että etäopetuksen järjestäminen on mahdollista järjestää onnistuneesti, ja on myös käynyt ilmi, että etäopetusta mahdollisesti voitaisiin jatkossa hyödyntää muulloinkin kuin tällaisissa epidemian kaltaisissa poikkeustilanteissa. Itse olen kirjoittanut kirjallisen kysymyksen aihepiiristä teille, arvoisa ministeri, ja kokoomuksen eduskuntaryhmästä myöskin edustaja Risikko on samasta aihepiiristä kirjoittanut, ja samoin Kuntaliitto on perännyt sitä, että olisi syytä ehkä tehdä laajempi selvitystyö aiheesta, millä tavalla näitä etäopetusmahdollisuuksia voitaisiin käyttää hyödyksi myöskin muulloin kuin pandemiatilanteessa tai poikkeustilanteessa.

Kerron teille esimerkkinä Espoosta, jossa itse asun, sen, että meillä muun muassa oman äidinkielen opetusta, siis vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen opetusta, annetaan tällä hetkellä 42 kielellä. Tällä hetkellä perusopetuslaki ei mahdollista sitä, että tämän opetuksen voisi järjestää etäopetuksena. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että ryhmät ovat hyvin pieniä ja usein käy niin, että sinne ei saavu ketään paikalle, mutta se aiheuttaa myöskin kustannuksia järjestäjille, käytännössä siis veronmaksajille. Eli olisi todella tarkoituksenmukaista, että voisimme esimerkiksi tällaisia poikkeuksellisia kieliopintoja järjestää etäopetuksena, mutta kuten sanottua, tällä hetkellä se ei onnistu. Tällaista opetusta voidaan järjestää ainoastaan oppivelvollisuuden ylittäneille etäopetuksena tai osittain etäopetuksena eli käytännössä siis toisen asteen koulutuksessa, ja tarvitsisimme kyllä tämän mahdollisuuden myöskin siellä perusopetuksen puolella. Toki on myöskin muita oppiaineita kuin nämä vieraan kielen opinnot, joissa tätä voitaisiin hyödyntää ja saada tavallaan isompia luokkia, tarkoituksenmukaisempia järjestelyjä aikaan.

Arvoisa puhemies! Te, ministeri, olette kuitenkin aika penseästi suhtautunut tähän ehdotukseen. [Puhemies koputtaa] Ilmeisesti teillä on siihen hyvät syyt, mutta toivoisin kuitenkin vielä, [Puhemies koputtaa] että voisitte ottaa esille, voisiko tällaisia poikkeustilanteita kuitenkin ottaa huomioon.

15.20 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Korona on mullistanut opetusta ja oppimisen tapoja. Keväällä perusopetuksessa siirryttiin pääasiallisesti etäopetukseen, josta saatiin hyviä kokemuksia, mutta jatkossa tiedetään myös kompastuskivet.

Käsillä oleva esitys liittyy koronaepidemian hallintaan, ja sen tavoitteena on luoda säännöksiä, joiden avulla voidaan järjestää perusopetus turvallisesti sellaisessa tautitilanteessa, jossa koulussa opiskelu ei ole turvallista. Suomessa ei ole aiemmin koettu vastaavanlaista lähiopetusta hankaloittavaa tautitilannetta ennen koronaepidemiaa, joten perusopetuslaki ei mahdollista normaalitilanteessa perusopetuksen järjestämistä muuna kuin lähiopetuksena. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi perusopetuslakia ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annettua lakia väliaikaisesti. Näihin lakeihin ehdotetaan lisättäväksi väliaikaiset säännökset opetuksen poikkeuksellisesta järjestämisestä. Esityksellä jatketaisiin poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden voimassaoloa kevätlukukauden 21 ajan.

Tautitilanne on eri puolilla maata erilainen ja etenee eri tahtia. Tämän vuoksi lainsäädännöllä on annettava opetuksen järjestäjälle päätösvalta siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, jos koronaepidemiatilanne sitä edellyttää. Jos opetusta ei voida järjes-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

tää turvallisesti lähiopetuksena, opetuksen järjestäjän päätöksellä voitaisiin siirtyä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin eli etäopetukseen.

Arvoisa puhemies! Käsillä olevan esityksen tarkoituksena on ehkäistä koronaviruksen leviämistä, lieventää koronavirustartunnoista ja altistumisista koituvia haittoja sekä turvata perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen turvallisesti lapsille ja nuorille myös korona-aikana. Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät saa heikentää lapsen ja nuoren oikeutta opetukseen.

Tässä vaiheessa haluan lausua kiitoksen kouluväelle, vanhemmille ja myös maan hallitukselle, että opetus on järjestetty korkealaatuisesti ja laadusta tinkimättä myös näinä poikkeuksellisina aikoina.

15.22 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on siis lakiesitys, jolla mahdollistetaan myös etäopiskelu ensi kevätlukukaudella, ja on hyvä asia, että ollaan jo nyt hyvin varhain liikkeellä ja sallitaan ja tehdään tämä mahdollisuus. Pidän tätä erittäin hyvänä asiana.

Haluan lähettää myös kannustukset, terveiset ja kiitokset niin opettajille kuin myös vanhemmille jaksamisesta koronakriisin keskellä. Tämä korona on kestävyysjuoksua, ja ylämäessäkään ei saa hyytyä vaan pitää yrittää jaksaa loppuun asti. Tämä on varsinainen maratoon. Tarvitaan myös voimia oppilailta opiskella siellä kodissa kuin myös kavereilta. Kaverisuhteet siinä hetkeksi katkeavat, kun kavereita ei näe, ja niillä on aina omat vaikutuksensa.

Tein syyskuussa ministerille kirjallisen kysymyksen liittyen kouluruokailuun etäkoulun aikana, ja vastasitte siihen erittäin hyvin. Kiitos siitä, vastaus oli kattava, ja toivonkin, että edelleen nyt ensi kevään aikana kiinnitetään huomiota siihen, että yhä useammassa kunnassa tarjotaan etäopiskelun aikana myös ruokailumahdollisuus, on se sitten eväspaketti tai millä tavalla ikinä kunta sen pystyykään järjestämään. Omassa kotikaupungissani Espoossa saimme kassillisen ruokaa koulusta, opiskelijat ja koululaiset, myös abiturientit, mikä oli tosi hieno asia.

Täällä lausuntopalautteessa on nostettu myös muita huolia, mistä varmaan on myös opittu tämän ensimmäisen etäkoulun aikana, eli täällä puhutaan laitteista, että onko kaikilla tietokoneet ja vehkeet kotona, toimivatko ne yhteydet, mistä tuossa edellisessäkin keskustelussa täällä liikenneministerin kanssa keskustelimme, toki näistä aterioiden ja sitten myös opetusjärjestelyistä, että opettajat pystyvät toimimaan siellä ja jaksavat ennen kaikkea, saavat sen tuen mutta myös, että koulunkäyntiavustajat voivat osallistua etäkoulun järjestämiseen tarvittaessa — pääsevätkö he muuten mukaan, koska siellä on erilaisia oppijoita ja etänäkin koulunkäyntiavustajasta voi olla iso ja suuri hyöty?

Arvoisa puhemies! Kuten olemme tässä viime aikoina lukeneet, ja toki myös tiedämme sen, niin koronaepidemia ei näytä laantumisen merkkejä, päinvastoin voi tulla kiristymistä, entisestään tiukennuksia, ja jos ymmärsin oikein, niin torstaina hallituskin saattaa jotakin meille kertoa. Kaikkien täytyy varautua, ja toivotaan, että opiskelu jatkuu ja oppilaat voivat hyvin, opettajat jaksavat ja myös vanhemmat etäkoulua ylläpitäessään siellä kodeissa. — Kiitos.

15.25 Ari Koponen ps: Puhemies! Edustaja Heinonen nosti täällä esiin, voisiko Suomeen perustaa etäkoulun, ja asia on kyllä tutkimisen arvoinen. Esimerkiksi aistiyliherkille, neurokirurgin diagnoosin omaaville oppilaille, sisäilmasta oireileville, kouluahdistuneille,

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

maaseudun pitkien koulumatkojen oppilaille sekä kiusatuille tämä poikkeustilanne ja etäopetukseen siirtyminen korona-aikana ovat olleet monesti positiivinen kokemus. Nämä ryhmät ovat hyötynet siitä, että saavat opiskella omaan tahtiinsa rauhallisessa kotiympäristössä. Tämän takia olisi hyvä, jos etäopetusta voitaisiin mahdollistaa perusopetuksen keinovalikoimaan myös normaalioloissa.

Niin kuin muutkin edustajat ovat kiitelleet, niin yhdyn näihin kaikkiin kiitoksiin, eli kaikille, koulun henkilökunnalle ja vanhemmille, iso kiitos tästä hyvin sujuneesta etäopetusajasta.

15.25 Opetusministeri Li Andersson: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille hyvistä kysymyksistä, hyvästä keskustelusta, ja yhdyn kyllä täysin niihin kiitoksiin, mitä tässä on esitetty myöskin koulujen henkilöstölle ja vanhemmille. On hyvä todeta, että tutkimusten mukaan opettajien ja rehtoreiden työn kuormitus on kasvanut erittäin merkittävästi, ja mielestäni on tärkeää myöskin huomioida tätä ja pohtia, miten työhyvinvointia voidaan nykyistä paremmin tukea.

Monissa hyvissä puheenvuoroissa nousi esille tämä mahdollisuus pysyvään etäopetukseen, joten kommentoin sitä tässä.

Ehkä ensimmäisenä yleisenä huomiona on se, että koulu on paljon muutakin kuin vain se informaatio, mitä oppitunneilla välitetään ja opetetaan oppilaille, eli koulun, ihan opettussuunnitelmienkin mukaan, tehtävä on myöskin kasvattaa lapsista yhteisön jäseniä ja antaa heille sellaisia taitoja, mitä tarvitaan yhteiskunnassa toimimiseen muiden yhteiskunnan jäsenten kanssa. Eli nämä laajemmat kasvatukselliset tavoitteet eivät mielestäni saa millään tavalla unohtua, varsinkaan silloin, kun puhutaan nuorista oppilaista ja peruskoululaisista.

Me tarvitsemme vielä paljon enemmän tutkittua tietoa tästä koronavuodesta, etäopetuksesta, sen vaikutuksista oppimistuloksiin, eri asemassa oleviin oppilaisiin, mutta kaikki se tieto, mikä meillä on tällä hetkellä perustuen selvityksiin, mitä on tehty sekä yliopistojen toimesta että aluehallintovirastojen toimesta yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa, viittaa siihen, että suurin osa oppilaista kyllä pärjäsivät oikein hyvin mutta tällä on ollut polarisoiva vaikutus, eli ongelmat ovat kasautuneet niille oppilaille, joilla on muutenkin kaikkein eniten haasteita ja ehkä esteitä omalla oppimisen polulla. Eli arvioiden mukaan kaikkein heikoiten ovat pärjänneet ne oppilaat, joilla normaalisti on suurempaa oppimisen tuen tarvetta, sekä muun muassa vieraskieliset oppilaat. Ja tämän tiedon valossa en ole ainakaan itse nyt tuomassa pysyviä etäopetusjärjestelyjä, koska minä näen kyllä itse, että tämä eriarvoisuuskehitys on meidän suurimpia ongelmiamme peruskoulussa tällä hetkellä, ja mielestäni meidän ei tule tehdä sellaisia pysyviä ratkaisuja, joilla vielä vahvistetaan ja voimistetaan tätä kehitystä.

On toki niin, että tullaan varmasti vielä tarkastelemaan lainsäädäntöä siitä näkökulmasta, onko se ajan tasalla sellaisia tilanteita varten, jolloin meillä on joku häiriö tai kriisitilanne yhteiskunnassa, eli siihen pitää kyllä löytyä myöskin normaalilainsäädännön työkalut, jotka varmistavat sen, että lasten oikeus oppimiseen jatkuu häiriöttä myöskin silloin, kun sattuu joku, en minä tiedä, luonnonkatastrofi tai epidemia tai jotain vastaavaa, ja varmasti lainsäädäntöä tullaan tästä näkökulmasta vielä tarkastelemaan.

Liikuntatiloista en valitettavasti osaa sanoa selvittämättä. [Puhemies koputtaa] Ei ole sellaista valtakunnallista koottua tietoa ainakaan minulla.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, puoli tuntia, mikä tätä keskustelua varten varattiin, alkaa olla käytetty. Siellä nyt on kuitenkin edustaja Juvosella puheenvuoropyyntö. Meneekö minuutissa, ja aiheuttaako vastauspuheenvuoroja? Sitten saatte pitää.

15.29 **Arja Juvonen ps:** Kiitos, arvoisa puhemies, ja kiitos tästä puheenvuorosta vielä.

Ihan noston vain tämän, minkä edustaja Koponenkin nosti esille, koulukiusaamisen. Olen ymmärtänyt, että myös sairaalakouluissa on näitä koululaisia sitten käymässä sitä koulua, jos tulee vaikka koulukiusatuksi. Ja haluan vain vielä nostaa sen esille — ja, ministeri, kyllä myös tiedätte sen — että näitä koulupaikkoja varmaan tarvitaan lisää, mutta tällöinen etäopiskelu voisi auttaa myös niissä tilanteissa, kun on koulukiusatusta, ja säästyisi se kustannus sieltä sairaalakoulun puolelta. Se sairaalakoulun paikkahan on aika arvokas. Tämän vain huomiona halusin tässä sanoa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, tuli vastauspuheenvuoro. Minuutin vastaus, ministeri Andersson.

15.30 **Opetusministeri Li Andersson:** Kyllä, tarvitsemme siis joka tapauksessa enemmän paikkoja sairaalaopetuksen puolella itse asiassa, koska jonot sinne ovat kasvaneet, ja me tarvitsemme myöskin enemmän tavallaan sitä osaamista tuotuna sinne tavallisten koulujen ja oppilaitosten arkeen.

Mutta henkilökohtaisesti vierastan ajattelua siitä, että etäopetus olisi ratkaisu koulukiusaamiseen, koska mielestäni siinä toistuu se sama logiikka, jonka mukaan kiusatun pitää siirtyä pois omasta oppilaitos- tai koulu yhteisöstään. Kyllä meidän pitää pystyä takaamaan, turvaamaan turvallinen opiskelu ympäristö, takaamaan kaikkien lasten yhdenvertaiset oikeudet saada käydä koulua muiden ihmisten kanssa ja juurikin kasvaa yhteisön jäseneksi muiden kanssa ja saada ne sosiaaliset suhteet siellä. On tavallaan mielestäni liian kunnianhimon ajattelu se, että ikään kuin luovutaan tästä sen koulukiusaamisen edessä ja ajatellaan, että tämä homma sitten ratkaistaisiin sillä, että ne uhrit siirtyvät etäopetukseen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 223/2020 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässäkin enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Keskustelu

15.31 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä käsissä oleva esitys on laadittu kiireellisesti covid-19-epidemian poikkeuksellisissa oloissa. Esityksellä pyritään ennen kaikkea helpottamaan työntajien mahdollisuuksia tarjota koronatestejä työntekijöilleen. Kansaneläkelaitos voisi jatkossa maksaa korvauksen koronatestin tehneelle palveluntuottajalle myös silloin, kun testin omavastuusuuden olisi maksanut vakuutetun työnantaja. Esitys helpottaa kaikinensa ihmisten taloudellista mahdollisuutta käydä testissä yksityisessä terveydenhuollossa.

Esityksessä sairausvakuutuslakiin lisättäisiin valtuutus valtioneuvoston asetuksen antamiselle. Tällä asetuksella säädettäisiin koronavirus tutkimuksen korvaustaksasta normaalia sairausvakuutuslain mukaisesta Kansaneläkelaitoksen taksanvahvistamismenettelystä poikkeavasti. Tarkoituksena olisi, että myöhemmin asetuksella säädettävän taksan määrä olisi suurempi kuin Kansaneläkelaitoksen nykyisin korvaama 56 euroa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

15.33 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Todellakin käsittelyssä on esitys, jossa lakiin lisättäisiin covid-19-tartunnan toteamiseksi tehtävän tutkimuksen korvaamista koskevat säännökset, joiden mukaan taksanvahvistamismenettely poikkeaisi normaalista tutkimusten taksanvahvistamismenettelystä. Asetuksenantovaltuus tulisi lakiin, ja valtioneuvosto voisi antaa siis asetuksen, ja asetuksella säädettäisiin koronavirus tutkimuksen korvaustaksasta siten, että koronavirus tutkimuksen korvaustaksa olisi sitten mahdollinen.

Arvoisa ministeri, kysyisin teiltä: jos ymmärsin oikein, että vielä ei ole selkeää summaa siitä, paljonko tämä Kelan mahdollinen taksamaksu olisi — täällä on ilmeisesti jossakin vaiheessa käytetty summaa 150 euroa — niin onko teillä tiedossa jo, paljonko se korvaussumma mahdollisesti olisi?

Pidän hyvänä sitä, että ihmiset pääsevät koronavirus testeihin, ja mitä ihmiset ovat kertoneet, niin he ovat sanoneet, että yksityisen kautta se on ollut hyvin sujuvaa ja vastauskin on tullut hyvin nopeasti. Kysyisin teiltä myös: millainen on tällä hetkellä tämä julkisen sektorin testauskapasiteetti, ja millä tavalla näette, onko siellä mahdollisesti kapasiteettia käyttämättä tai jääkö sitä käyttämättä sen takia, kun sitten siirrytään sinne yksityiselle?

Täällä myös pohditaan sitä, että on vaikea arvioida, kuinka paljon ihmisiä siirtyy sinne yksityisen puolen testauspisteisiin. Siihenhän vaikuttavat monet tekijät. Toki se, että testauspaikka on lähellä, on yksi tärkeimmistä.

Tämä on todellakin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa jo tällä hetkellä siellä meidän pöydällä, ja hyvä, että te ministeri täällä vastaatte näihin kysymyksiin.

15.35 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Esitän tähän neljä viisi huomiota. Itse periaate, mitä tässä esitetään, on minusta hyvin selkeä, ja tarkoitus on hyvä, mutta määrääkainen asiahan tämä on, ja tähän liittyy kyllä asioita, joita me varmasti tulemme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa monipuolisesti punnitsemaan, kun tätä asiaa käsittelemme.

Ensimmäinen on puhtaasti oma näkemykseni siitä, että tätä sairausvakuutusmenettelyä parempi menettely yksityisen kapasiteetin hyödyntämisessä on ostopalvelumenettely. Ostopalvelumenettely on parempi sen takia, että se perustuu kilpailutukseen, ja sitä kautta

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

meille tulee käyttöön budjettirajoite. Me tiedämme silloin, millä hinnalla me näitä testejä teemme ja mikä on se kokonaisrahallinen käyttö.

Toinen liittyy tähän samaan eräänlaiseen kritiikkiin, mitä tuossa äsken esitin. Kansainvälisesti arvosteltuna sellainen terveydenhuoltojärjestelmä, joka perustuu aktiiviseen yksityiseen tuotteliaisuuteen, laajaan valinnanvapauteen ja vakuutusperusteiseen korvausjärjestelmään, on yleensä kaikkialla maailmassa kaikkein kallein järjestelmä. Se johtaa siihen, että tuotetaan erittäin paljon palveluja ja niin sanotusti piikki on auki. Itse luin — siitä on jonkun verran aikaa — Yhdysvaltain autoteollisuuden korkean johtajan kriittisen havainnon siitä, kuinka suureksi terveydenhuoltokustannusten osuus amerikkalaisen auton hinnasta muodostui pitkälti juuri sitä kautta, minkälainen terveydenhuoltojärjestelmä heillä siellä on. No tämä on ihan yleinen havainto.

Kolmantena: Tiedossa on, että yksityisillä laboratorioilla on varsin korkeat katteet. Otan ihan konkreettisen esimerkin, johon ei liity minusta mitään syyllistämistä eikä vääränlaista arvostelua: Silloin kun oli mahdollista käydä julkisessa laboratorioissa myös yksityislääkärin läheteellä, ennen kuin todettiin, että se kilpailuneutraaliteettisyistä ei ole mahdollista kuin hyvin vähäisissä määrin, sellaisen laboratoriotutkimuspaketin, joka esimerkiksi sisälsi tiettyjä perustutkimuksia, hinnaksi tuli sitten omakustannusperiaatteella julkisessa laboratorioissa vaikkapa 100 euroa. Kun potilailla ei enää ollut tätä mahdollisuutta ja he ovat menneet yksityiseen laboratorioon sitten, niin se on yleensä ollut noin 250—300 euroa. Kuitenkin todellisuudessa suurimmat yksityiset lääkäriasemaketjut Suomessa tuottavat alihankintana esimerkiksi erittäin suurilla laboratorioilla laboratoriotutkimuksia, eivätkä ne tuotantokustannukset siellä juurikaan ole kalliimmat, kenties ovat eräin osin jopa halvemmat kuin pienemmissä julkisissa laboratorioissa, ja sen takia tämä esimerkki kertoo, että siellä on erittäin korkeat katteet.

Nythan tässä on vähän sama kysymys, mitä edustaja Juvonen tuolla äsken kysyi. Minä löysin tuolta perusteluista arvion, että korvaus olisi 100 euroa. No nyt me tiedämme, että jos korvaus on 100 euroa mutta me emme samalla ole määränneet, että kattohinta saa olla enintään 200 tai 250 euroa, on aina vaarana, että se kustannus nousee suunnilleen sillä 50 tai 100 eurolla, mitä me korvaamme lisää. Eli sairausvakuutus toimii hyvin silloin, jos me pystymme samalla sopimaan siitä, mikä on se summa enintään, minkä tuottaja siinä kaiken kaikkiaan voi ottaa, josta sitten korvataan. Eli varsinkin kun on nämä korkeat katteet, tämä riski on olemassa.

Tuolla on myös esitetty laskelma, että sairausvakuutuksen kulut yleisesti ottaen kasvaisivat kenties niillä volyyymeilla, joita on arvioitu, noin 45 miljoonalla eurolla. Haluan kiinnittää huomiota siihen, että sairausvakuutuksessa on tapahtunut näiden korvausten erittäin voimakas vähentyminen. Voimakkaimmillaan se pienentyi edellisen eduskuntakauden aikana. Ihan esimerkkinä mainittakoon, että kun vielä vuonna 2015 lääkärikorvauksia Suomessa maksettiin yli 70 miljoonaa, nyt maksetaan vähän yli 50 miljoonaa. Kun hammaslääkärikorvauksia maksettiin 111 miljoonaa, nyt maksetaan 44 miljoonaa, ja kun tutkimuksen ja hoidon, josta tässä on kysymys, korvauksia maksettiin aikanaan 70 miljoonaa, niin nyt maksetaan 39 miljoonaa euroa, eli tämä on sinänsä mielenkiintoista. Mainitsin nämä sen takia, kun tuolla periaateosassa aika laajasti käsitellään sairausvakuutuksen yleisiä periaatteita.

Ihan viimeisenä toteaisin sitten tähän ajankohtaiseen keskusteluun, johon en varsinaisesti ota kantaa, ja kysymykseen siitä, mikä on tämän testauksen kokonaisuus Suomessa tällä hetkellä. Tässä käytiin A-studiossa erittäin mielenkiintoinen keskustelu lääketieteen

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

asiantuntijoiden kesken siitä, että pohjoisessa Suomessa on käytetty paljon näitä antigeenitestauksia, mutta Etelä-Suomen suuret julkiset laboratoriot ovat käyttäneet pääasiassa näitä PCR-testejä, ja en ota tähän asiaan kantaa. Se on lääketieteellinen asia, jolla on vähintään kaksi puolta, mutta itse toteaisin, että sillä on nyt yhteys tähän korvausasiaan. Jos me korvaamme 100 euroa 200 euron PCR-testistä, mutta antigeenitestin hinta on 40 tai 50 euroa, niin tätä kokonaisuutta kannattaa miettiä kuitenkin, mistä kaikesta tässä on kysymys.

Eli kannatan kyllä tätä esitystä. Tämä on määräaikainen, ja sillä saadaan nyt nopeutettua näitten testien ottamista, mutta me avaamme tässä pienimuotoisesti sellaisen pullon, joka on yleisesti ottaen terveystaloudellisesti jossain määrin vaarallinen.

15.41 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on lisätä mahdollisuuksia mennä koronatestiin yksityiselle palveluntuottajalle sekä helpottaa työntekijöiden mahdollisuuksia tarjota näitä tutkimuksia työntekijöilleen. Esityksellä vastataan toiveisiin hyödyntää yksityisen sektorin testauskapasiteettia entistä enemmän. Tätä ovat toivoneet myös työmarkkinajärjestöt. Tällä hetkellä julkisen palvelutuotannon testikapasiteetti on hyvällä tasolla, mutta esityksen avulla voidaan myös ennakolta varautua testauskysynnän mahdolliseen kasvuun. Lakiin perustuvalla asetuksella säädettäisiin koronavirustutkimuksen korvaustaksasta siten, että sen määrä olisi nykyistä Kela-korvausta suurempi. Eli koronatestin Kela-korvausta nostettaisiin, ja yksityisellä sektorilla otettavan koronatestin omavastuuosuus olisi siten jatkossa todennäköisesti nykyistä pienempi. Tämä auttaa sekä suoraan yksityiselle testiin meneviä kansalaisia että työnantajia, jotka ohjaavat työntekijöitä työterveyteen koronatestiin.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys ei määritä korvaustasoa, vaan tarkempi euromäärä jää asetuksen varaan. Se on nähdäkseni hyvä ratkaisu, sillä oikea korvaustaso voi muuttua ajan kanssa, kun testaustekniikka ja -käytännöt kehittyvät. On hyvä, että myös yksityistä testauskapasiteettia valjastetaan koronanvastaiseen taisteluun, mutta julkisten varojen tehokkaan käytön näkökulmasta on tärkeää, ettei verovaroilla päädytä niin sanotusti ylikompensoimaan yksityisen testauksen kustannuksia. Myös koronanvastaisessa taistelussa on mietittävä julkisten varojen käytön kustannusvaikuttavuutta.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksen perustelujen mukaan tarkoituksena olisi, että asetuksella säädettäisiin aluksi korvaustaksa vain niin sanotuille PCR-tutkimuksille. Kuitenkin, mikäli markkinoille ilmaantuu muita vartenotettavia koronavirustutkimuksia, näitä tutkimuksia voitaisiin valtioneuvoston päätöksellä lisätä asetuksella säädettävien korvausten piiriin. Niin sanottujen pikatestien luotettavuus on kehittynyt, ja niitä on jo paikoin laajasti käytössä, joten toivon, että ministeriössä on nopeaakin valmiutta lisätä muitakin testausmenetelmiä kuin PCR-tutkimuksia tämän korvauksen piiriin, mikäli ne katsotaan riittävän luotettaviksi ja kustannustehokkaiksi testausmenetelmiksi.

Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeriltä: onko siis niin, että asetusta voidaan tarvittaessa joustavasti tarkastella ja muuttaa matkan varrella, jotta voidaan varmistaa järjestelmän kustannustehokkuus sekä huomioida testaustekniikan kehityskulut?

15.44 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Koronaviruksen torjunnassa testaamisella on aivan keskeisin rooli. Melkein yhtä keskeistä on tietenkin se, että jokainen henkilökohtaisesti ottaa vastuun itsestään ja lähimmäisistään ja käyttäytyy niin, ettei se tauti saa tilaisuutta levitä.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys on aivan erinomaisen hyvä. Tässä vaiheessa pitää reagoida mahdollisimman nopeasti ja testaaminen saattaa sille tasolle, että tauti todella voidaan rajata, minkä jälkeen sen tukahduttaminen ja siitä taudista irti pääseminen onnistuu parhaiten. Me olemme nähneet nyt maailmalta lukuja viime päivinä ja myös Suomesta, että ollaan aika monessa paikassa leviämisvaiheessa, ja tämä on todella huolettavaa. Ennen kaikkea toivoisin, että samalla kun puhutaan testaamisesta ja testaamisen lisäämisestä, puhuttaisiin myös henkilökohtaisesta vastuusta. Mikään asia tässä maassa ei etene, jos me ihmiset emme kannaa omaa vastuutamme omasta toiminnastamme ja lähipiirimme toiminnasta. Olen sanonut aina, että paras tapa tätä asiaa tarkastella on se, että kun jokaisella meillä lähipiirissämme on ihmisiä, jotka ovat esimerkiksi vanhuksia ja heikossa kunnossa, niin kuinka moni meistä haluaisi heille jotakin pahaa. Heillehän tällaisen taudin saaminen tarkoittaa sitä, että se voi olla jopa kohtalokas. Sen takia henkilökohtainen vastuu on kaikkein tärkeintä, mutta testaaminen, mitä tämä laki parhaillaan tukee, on äärimmäisen tärkeä asia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Pekonen, 2 minuuttia.

15.45 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille hyvistä puheenvuoroista ja kysymyksistä.

Aloitan edustaja Juvosen kysymyksestä liittyen korvaustasoon. Nykyäänhän Kela-korvaus tästä PCR-tutkimuksesta on 56 euroa, ja asetuksella se olisi tarkoitus nostaa siihen 100 euroon, mutta näitä testien todellisia kustannuksia tullaan seuraamaan ja sen perusteella tarvittaessa muuttamaan korvauksen tasoa, ja tässä myöskin vastauksena edustaja Sarkisen kysymykseen, että nimenomaan näin on, että tätä asetusta voidaan sitten joustavasti tarkastella ja tehdä muutoksia tähän korvaustasoon sen kautta. Nimenomaisesti jos näitä erilaisia testejä saadaan käyttöön, joidenka hinnat ovat alemmalla tasolla, tietenkin päästään näitä tarkastelemaan. Mutta esimerkiksi tällä hetkellä nämä pikatestit eivät vielä sovellu oireettomien testaamiseen, mutta THL myöskin kannattaa niitä, ja niiden luotettavuutta koko ajan seurataan.

Testausstrategia kuuluu ministeri Kiurun vastuulle, mutta uskallan tässä hänen läsnä ollessaan todeta, että julkisella sektorilla testauskapasiteetti on hyvä ja olemme todella nopeasti myöskin Suomessa saaneet nostettua testauskapasiteettia. Tällä hetkellä testeihin pääsee nopeasti ja tuloksenkin saa nopeasti. Mutta näköpiirissä ei kuitenkaan ole tilannetta, että testausstarve tulisi tässä hetkessä vähentymään, enkä haluaisi ajatella niin, että tässä testauksessa yksityinen sektori olisi julkista sektoria vastaan tai että ne kilpailisivat keskenään, vaan ne täydentävät toisiaan. Tässä nimenomaan meillä on ajatuksena, että tuemme työterveyshuoltoa, ihmisiä, ettei heitä tarvitsisi pompotella. Tällä hetkellä tilanne on se, että ihmiset menevät työterveyshuoltoon, josta saavat lähetteen koronatestiin, ja siirtyvät julkiselle sektorille testeihin, ja tässä saataisiin sitten testi tehtyä siellä työterveyshuollossa, ja tämä olisi mahdollisesti sairastuneen näkökulmasta joustava ja hyvä ratkaisu.

15.48 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, luitte ajatukseni, koska huomasin, että juuri tästä työterveyshuollon tilanteesta unohdin teiltä kysyä, ja haluan sen vielä nostaa esille. Korona-altistumisten jäljittämisessä on todella ollut viivettä, ja se on hankalaa työtä — on vaikea jäljittää ja löytää altistuneet. Hyvinvointiala HALI on ehdottanut lausuntopalautteessa, että työterveyshuolto otettaisiin mukaan jäljittämään

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

covid-19-tartuntoja yhteistyössä tartuntatautiviranomaisten kanssa sekä näiden valvonnassa, ja kysyisin teiltä, ministeri: Onko tällainen mahdollista? Nimittäin sehän olisi ihan loogista ja järkevää, että myös siellä työterveyshuollossa lähettäisiin tekemään sitä jäljittämistä välittömästi, jos tiedetään, että työpaikalla on joku saanut tartunnan. Tässähän olisi hyvä keino olla nopea ja näppärä, tässäkin asiassa. — Kiitos.

15.49 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Ministerin vastauksen lopussa puututtiin erittäin tärkeään asiaan. Tämä laajentaa nyt ihan pikkusen tätä asiaa, mutta kyllä liikutaan samassa asiassa koko ajan. Eli meillä on Suomessa nyt tällä hetkellä semmoinen tilanne, että meidän julkisissa laboratorioissa näytteenotto on potilaalle maksutonta silloin, kun on terveyskeskuksen tai sairaalan lääkärin lähete, siis lähete julkiselta puolelta, mutta — niin kuin puheenvuorossani jo sanoin — jos on käynyt yksityisellä lääkärillä, tällä hetkellä Suomessa käytännössä ei enää oteta yksityisen lääkärin läheteellä laboratoriotutkimuksia julkisissa laboratorioissa. Tämä tuli sen seurauksena, että kilpailuneutraliteettia ryhdyttiin tulkitsemaan varsin ankarasti, niin että itse maksavien potilaiden ikään kuin liikevaihtosuus julkisissa laboratorioissa ei saa nousta yli tiettyjen rajojen — muistaakseni 5 prosenttia kokonaisliikevaihdosta tai miljoona euroa, joka esimerkiksi täytyisi hyvin nopeasti, kun HUS-laboratorion liikevaihto on jo muutama vuosi sitten ollut noin 150 miljoonaa euroa.

Tähän sisältyy tällä hetkellä erittäin suuri epäkohta sen takia, että meillä on terveyskeskuksissa lääkäripula. Se johtaa siihen, että meillä olisi laboratorioissa kapasiteettia. Jos meidän terveyskeskuksissa olisi kaksinkertainen määrä lääkäreitä, niin niiden laboratorioden tulisi pystyä vetämään kaikki ne laboratoriotutkimukset, mitä se kaksinkertainen lääkärimäärä siellä terveyskeskuksessa lähettäisi. Mutta nyt kun se lääkärimäärä on liian pieni monesta syystä, niin ihmisten on pakko mennä yksityislääkäriin, mutta he eivät pääse sinne julkiseen laboratorioon. Monta kertaa se yksityislääkärikäynti sinänsä on 67 euroa tai 80 euroa, mutta ne laboratoriotutkimukset ovat 300 euroa. Minusta olisi täysin mahdollista menetellä — ja pitäisi menetellä — Suomessa niin, että meillä Suomessa yksityisen lääkärin läheteellä saisi mennä julkiseen laboratorioon, eikä niin, että potilas maksaa siellä sen omakustannushinnan, vaan että ei maksa mitään, koska periaatteessa kysymys on siitä, että yhteiskunta ei tällä hetkellä pysty tarjoamaan sitä, mikä sen pitäisi tarjota, eli niitä terveyskeskuslääkärin vastaanottoaikoja. Tämähän johtaa tällä hetkellä juuri senkaltaiseen byrokraatiaan, mihin esimerkiksi edustaja Juvonen puheenvuorossaan viittasi, että ihmiset käyvät yksityislääkärillä, saavat lähetteen laboratorioon, sitten kiikuttavat sen laboratorioon terveyskeskukseen ja rukoilevat siellä, että se kirjattaisiin niin sanotusti julkisen lääkärin läheteeksi, että he säästäisivät sen 300 euroa, minkä ne yksityiset laboriokokeet maksaisivat. Tämä ei siis sinänsä liity ihan suoraan tähän asiaan, mutta aika lähelle kuitenkin. Tämä on yksi suurimpia konkreettisia epäkohtia, mitä meillä koetaan tällä hetkellä terveydenhuollon kentällä.

15.52 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos vielä mahdollisuudesta vastata edustaja Juvosen erittäin tärkeään kysymykseen liittyen tuohon jäljitykseen. Olemme käyneet sitä keskustelua myöskin ministeriössä, ja näen samalla tavalla kuin edustaja Juvonen, että se olisi hyvin luontevaa ja luonnollista, että myöskin työpaikalla, missä niitä kontakteja erityisesti tunnetaan, voitaisiin osallistua tähän jäljitykseen, ja pyrimme siihen, että myöskin työterveyshuolto sekä

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

yksityinen sektori olisivat entistä paremmin mukana tässä jäljityksessä. Kuitenkin täytyy huomioida se, että viranomaistehtäviä, esimerkiksi näitä karanteenimääräyksiä, ei voida tehdä muuten kuin viranomaisten toimesta, ja silloin se on siellä julkisen sektorin vastuulla.

Esimerkiksi Koronavilkku on myöskin hyvä, toimiva. Useat suomalaiset ovat sen ladanneet puhelimeensa, ja tämä Koronavilkku-koodin antaminen voisi olla yksi sellainen tehtävä, joka sieltä työterveyshuollosta sitten hoidettaisiin. Tässäkin on ollut näitä viivästyksiä, että sitä koodia ei ole saanut.

Myös tämä jäljittämisen koulutus vie paljon aikaa ja resursseja, ja emme tietenkään halua myöskään kilpailla tästä työvoimasta, mutta yhteistyötä on lisättävä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä

Hallituksen esitys HE 224/2020 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.54 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalveluiden yhtiöittämisestä. Esityksellä vahvistettaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen riippumattomuutta rokotehankintoja koskevien päätösten valmistelussa ja päätöksenteossa siirtämällä laitoksen kaupallisiin rokotetutkimuksiin liittyvät toiminnot perustettavaan osakeyhtiöön.

Esitetyllä lailla valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan THL:n hallinnassa olevaa kaupallisten rokotetutkimuspalveluiden tuottamiseen liittyvää omaisuutta ja toimintaa myöhemmin perustettavalle osakeyhtiölle. Osakeyhtiön toimialana olisi yhtiötä perustettaessa lääketieteellinen tutkimus ja kehittäminen. Perustettavaan yhtiöön ei siirtyisi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lakisääteisiä tehtäviä.

Vähäisen apporttiomaisuuden lisäksi valtio varaisi yhtiön perustamista varten valtion vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen arviolta 8 miljoonaa euroa, josta valtion sijoitus yhtiön vapaaseen omaan pääomaan olisi 7 miljoonaa euroa. Kaupallisen rokotetutkimustoiminnan siirtyessä yhtiöön THL:n ulkopuolinen rahoitus vähenisi, ja tästä aiheutuisi laitokselle noin 650 000 euron rahoitusvaje, jonka kattamista esitetään valtion täydentävässä talousarviossa vuodelle 2021. Näillä yhtiön perustamisesta aiheutuvilla kertaluon-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

toisilla perustamis- ja pääomituskustannuksilla luotaisiin edellytykset yhtiölle ja varmistettaisiin kaupallisen rokotetutkimustoiminnan jatkoedellytykset.

Valtio merkitsisi osakeyhtiötä perustettaessa enemmistön sen osakkeista. Vähemmistöosuuden osakekannasta merkitsisi Tampereen korkeakoulusäätiö, joka luovuttaisi yhtiöön Tampereen rokotetutkimuskeskuksen kliiniset rokotetutkimustoimintonsa. Valtioneuvoston yleisistunto päättäisi valtion osalta ja Tampereen korkeakoulusäätiön hallitus omalta osaltaan yhdessä sovitusti yhtiön tulevaan perustamiseen liittyvistä asioista.

Perustettava yhtiö olisi valtion erityistehtäväyhtiö, ja sen omistajaohjauksesta vastaisi sosiaali- ja terveysministeriö. Valtion omistajaohjaus perustuisi valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta annettuihin säädöksiin ja ohjeisiin. Operatiiviset ja liikkeenjohdolliset päätökset kuuluvat yhtiön johdolle ja hallitukselle. Osakeyhtiön perustamistoimiin ryhdyttäisiin heti ehdotetun lain vahvistamisen jälkeen. Osakeyhtiön olisi tarkoitus aloittaa toimintansa alkuvuoden 2021 aikana.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2021 täydentäväksi talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021. — Kiitos.

15.57 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Lakiehdotukseen on ryhdytty, koska oikeuskansleri otti omasta aloitteestaan tutkittavakseen THL:n rokotehankintojen riippumattomuuden ja antoi asiasta päätöksen vuonna 2019. Omituista olikin, kuten media silloin toi esiin, että THL:n rahoituksesta pieni siivu, mutta siivu kuitenkin koostui näistä kaupallisista yhteistyöhankkeista. Vastaavaa tilannettahan ei ole esimerkiksi muissa ministeriöissä, ainakaan tietojeni mukaan. Erityisen tärkeätäähän tällaisella viranomaisella, joka tekee rokotesuosituksia, on se, että riippumattomuus on taattu, mikä ei oikeuskanslerin näemyksen mukaan toteutunut tässä nykymallissa. Eli on lähdetty ratkomaan ihan oikeita asioita.

Kuitenkin tätä esitystä lausunnonantajat ovat kritisoineet muutamien seikkojen osalta, ja erityisesti yliopistojen lausunnoissa tuodaan näitä huolia esiin. Ensinnäkin esimerkiksi Itä-Suomen yliopisto tuo launnonaan esiin, että suunniteltu yhtiö tulisi liian lähelle päättäviä tahoja eikä yhtiön perustaminen hälventäisi julkisuudessa esitettyjä epäilyjä, mitä THL:n riippumattomuudesta on viime vuosina esitetty. Lisäksi tuodaan esiin, että kaikki korkealaatuinen lääketieteellinen tutkimus, myös ja etenkin rokotetutkimus, tulisi tehdä osana akateemista tutkimustoimintaa. Tällä hetkellä Tampereen rokotetutkimuskeskus toimii yliopiston alaisuudessa, ja tämän toiminnan siirtäminen uuteen yhtiöön pois yliopiston hallinnasta ei tukisi tätä alkuperäistä tavoitetta. Yhteenvetona he toteavat, että tämä tavoite riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta tämän perustettavan asiantuntijaorganisaation osalta ei välttämättä toteutuisi ja rokotetutkimuksen tulisi tapahtua osana akateemista yliopistotoimintaa.

Myöskin täällä muissa lausunnoissa tuodaan huolia esiin: Esimerkiksi HUSin ja Helsingin yliopiston lausunto tuo kanssa keskustelua esiin riippumattomuudesta, ja he ovat sitä mieltä, että tämä julkisuudessa huomiota herättänyt riippuvuussuhde siirtyisi käytännössä pitkälti THL:ltä STM:lle. Juuri tämä läpinäkyvyyden velvoite, joka koskee julkisyhteisöjä ja siten esimerkiksi MeVacian ja Tampereen rokotetutkimuskeskusta, ei tässä uudessa mallissa taas tietenkään koske osakeyhtiöitä. Siinä mielessä paljon peräänkuulutettu läpinäkyvyys Suomen rokoterintamalla ei siis heidän mukaansa toteutuisi.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Sitten muutamia muita ratkaisuesityksiä on esitetty, joissa olisi turvattu laajemmin tutkimuskentän osallistuminen rokotetutkimukseen, jolloin olisi tietysti mahdollista, että tämä tutkimus ei keskity aivan näin kovasti.

Olisinkin kysynyt: miten ministeri näihin huoliin vastaisi?

Ehkä ylipäätään tällainen julkisoikeudellisten tai julkisten tehtävien siirtäminen yhtiömuotoonhan on aika paljon yleistynyt esimerkiksi kotikaupungissani Helsingissä, jossa on viety joitakin entisiä liikelaitoksia yhtiöiden toiminnan piiriin. Niissähän on varmasti hyviä ja huonoja puolia. Erityisesti kyllä täytyy todeta, että näihin hyviin puoliin ei kuulu se, että läpinäkyvyys parantuisi, koska osakeyhtiölaki joka tapauksessa silloin velvoittaa näitä yhtiöitä. Se on sellainen haaste, joka ei ole ihan helppo ratkaistava, ja erityisen hankalasti soveltuvalta tämä tuntuisi tällaiseen toimintaan, joka pohjautuu kuitenkin julkiseen tutkimukseen, joka taas on lähtökohtaisesti avointa ja jonka täytyy olla avointa, niin että sitä voidaan vertaisarvioida ja arvioida sen laatua.

16.03 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Holopainen kiinnitti tärkeisiin asioihin huomiota, ja oma puheenvuoroni lähinnä ehkä täydentää eräiltä osilta näitä näkemyksiä.

Olen ollut monta kertaa tilanteessa, jossa terveydenhuollossa pohditaan, tulisiko joku toiminta yhtiöittää, onko se välttämätöntä, onko se järkevää, ja oma logiikkani kulkee hyvin tiiviisti sanottuna suunnilleen seuraavasti:

Jos on sellainen toiminto, joka ei millään sovi sen muun, viranomaistyypin toiminnan kylkeen, ja on vaihtoehtoina, että se pitää sitten kokonaan lopettaa tai sitten, jos se yhtiöitetään, sitä voidaan jatkaa. Tämä on yksi peruste, ja sehän näkyy myös tässä taustalla, eli tämä vaihtoehto on tässä mielessä parempi kuin se, että THL kokonaan vetäytyisi rokotetutkimuksesta.

Toinen peruste on se, että jos meillä on palvelussa joku niin hyvä tuote, että me in-house-tyyppisesti voimme antaa siitä tulevia hyötyjä vain sille yhteisölle, jonka osa se tuotanto on, niin silloin se kannattaa yhtiöittää sen takia, että muutkin pääsisivät osaksi niistä hyödyistä, eli silloin tietenkin ajatellaan, että se yhtiö menestyy sitten markkinoilla kilpailussa muiden kanssa.

No, nyt tässä ollaan sitten muodostamassa julkisen vallan organisaatiosta tiettyä osaa yhtiömuotoon, ja minä itse näen tämän mahdollisena ja kannatan sitä mutta muistutan siitä, että tämä tulee kyllä kohtaamaan aika kovan sekä kansainvälisen että kenties myös kotimaisen kilpailun, koska nyt tämä organisaatiomuoto on tehty niin, että siinä on kaksi osapuolta, siinä on tämä THL:n nykyinen rokotetutkimustoiminta ja sitten Tampereen yliopiston rokotetutkimuskeskus, ja kuten myös edustaja Holopaisen siteeraamissa lausunnoissa todettiin, nämähän eivät ole ainoat, jotka Suomessa tekevät tätä rokotetutkimusta — siis kaupallista rokotetutkimusta, jonka lääketieteellisyys maksaa, ja akateeminen rokotetutkimus on sitten erikseen. Minä ymmärrän itse sen logiikan, että sosiaali- ja terveysministeriössä ei olla haluttu, että tässä olisi valtavan suuri joukko omistajia, koska sen jälkeen omistajaohjaus on aina hankalampaa, ja tämä perustuu nyt kahteen osapuoleen. Mutta uumoilen itse, että nyt ne muut, jotka Suomessa tekevät tällä hetkellä tätä, tulevat jollakin tavalla organisoitumaan, ja sitten meillä on myös kotimaista kilpailua sen kansainvälisen kilpailun ohella.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Periaatteessa tämä on oikea ratkaisu, mutta kiinnitän lopuksi huomiota myös tuohon, minkä edustaja Holopainen otti esille, että yhtiö ei koskaan ole niin läpinäkyvä kuin mitä julkinen viranomaistoiminto on.

16.06 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä, ja lailla valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hallinnassa olevaa kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen tuottamiseen liittyvää omaisuutta ja toimintaa myöhemmin perustettavalle osakeyhtiölle, jonka päätehtävänä olisi kaupallisten rokotetutkimusten tekeminen.

Arvoisa ministeri, kun lukee tätä lausuntopalautetta, niin täällä toki kannatetaan asiaa ja toivotaan, että sillä on positiivisia vaikutuksia rokotetutkimustoimintaan Suomessa. Tämähän on meidän kaikkien tavoite varmastikin, että kannustetaan sitä, että Suomessa tutkimustoiminta säilyy ja täällä myös osataan asioita, mutta kriittisiä huomioita tähän esitysluonnokseen esitettiin erityisesti riippumattomuuteen, puolueettomuuteen ja omistukseen liittyen. Osassa lausuntoja riippumattomuuden ja puolueettomuuden katsottiin edelleen vaarantuvan sosiaali- ja terveysministeriön päättäessä rokotehankinnoista ja toimiessa omistajaohjauksesta vastaavana ministeriönä. Parempana ratkaisuna pidettiin osassa lausuntoja sitä, että yhtiö olisi yliopistojen, yliopistollisten keskussairaaloiden sekä säätiöiden yhteisesti tai olemassa olevien rokotetutkimuskeskusten omistama. Lisäksi myös toivottiin, että esityksessä tulisi kuvailla rokotetutkimuspalvelumarkkinoita ja niillä vallitsevia kilpailuolosuhteita sekä yhtiön perustamisen vaikutuksia niihin. Miten olette huomioineet tätä lausuntopalautetta?

No sana ”rokote” herättää meissä tänä päivänä suurta toivoa. Toukokuussa jo uutisoitiin, että Suomen professorit olivat melkein kehittäneet valmiin koronarokotteen mutta esteenä siinä oli se, että ei ole omaa rokotetuotantoa, ja tämä työ valui sitten hukkaan. Kysyisin teiltä, ministeri: Kun kotimaisen rokotetuotannon aiheeseen on täällä eduskunnassa otettu kantaa ja itsekin olen siitä kirjallisen kysymyksen tehnyt, niin mitenkä suhtaudutte tähän? Toki se on arvokas asia ja rahallisesti suuri panostus, mutta eikö näinä vaarallisina aikoina — meillä on ollut sikainfluenssa, joka nosti tämän keskustelun esiin, ja nyt myös tämä koronavirusepidemia — kotimaisen rokotetuotannon aloittaminen olisi vallan hieno ja omavaraisuutta korottava ja lisäävä asia Suomessa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri, 3 minuuttia vastaukseen.

16.08 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on ihmetelty, miksi nämä kaupalliset rokotetutkimuspalvelut otettaisiin THL:n toimintapirrasta pois ja lähdetäisiin perustamaan tällaista yhtiötä. Tähän päivään on tultu hyvin pitkän kaaren pohjalta. Suomessa ei ole eriytetty riittävän neutraalilla tavalla kaupallista rokotetoimintaa, -tutkimusta ja -palveluita suhteessa siihen pohjaan, mitä me teemme viranomaistoimintana, kun päätämme näistä rokotteista. Tältä osin joudumme myöskin ryhtymään toimiin, koska varmasti tämän koronakriisin lopputuloksena vielä moneen kertaan myös arvioidaan tätä riippumattomuutta. Tähän asiaan on siis puututtava.

No, nyt täällä ratkaisussa on sitten ihmetelty, miksi THL ei voi jatkaa. Juuri äsken totesin, että ei voi kahdella tuolilla istua samaan aikaan, ja sen takia me joudumme tämän ehdotuksen nyt viemään läpi. Tästä syystä THL:n lakisääteisiin tehtäviin ei tule muutoksia,

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

mutta koska tämä on ollut kaupallista toimintaa ja tästä on tullut tuloja THL:lle, niin se tulovirta hoidetaan niin, että THL:n rahoitus ei tule kärsimään tästä päätöksestä.

Edustaja Holopainen sitten kysyi, eikö tässä ikään kuin keskittyisi tämä toiminta. No, nythän se vasta keskittynyttä on. Tältä osin meidän haasteenamme on ollut se, että meidän rokotetutkimukselle, sille, mitä meillä Suomessa on ollut, pitäisi saada isompaa pirtaa, jos me haluamme kaupallisella puolella menestyä. Mutta me olemme tässä tapauksessa tilanteessa, jossa valmistelussa on selvitetty jo mahdollisuutta siihen, kuten myöskin edustaja Lindén kysyi, voisiko tähän tulla muita mukaan. Kyllä tässä on mahdollista perustaa yhtiö ei vain Tampereen korkeakoulusäätiön rokotetutkimuskeskuksen kanssa vaan myös muiden kanssa, jos näin halutaan. Tämä esitys sitä ei estä. Yhtiön omistuspohja voi laajentua yhtiön perustamisenkin jälkeen, ja tältä osin tämä on varmasti tärkeä huomio, kun katsotaan tätä kysymystä tarkemmin.

Mitä tulee sitten tähän neutraliteettiin, josta Holopainen myöskin kysyi, niin minusta on tärkeitä, että me huomaamme erityisesti tämän yhtiön omistajaohjauksen näkökulmasta, että kyllähän THL:kin on sosiaali- ja terveysministeriön alainen laitos, mutta tältä osin yhtiön omistajaohjaus tässä tapauksessa tulisi vähän pidemmän puun kautta suhteessa omistajaohjauksesta päätettyihin säädöksiin ja tehtävien ja vastuiden jakoa koskeviin lainsäädäntöihin, mutta myöskin omistajilla, yhtiön hallituksella ja toimivalla johdolla olisi kullakin omat tehtävänsä, vastuunsa ja oikeutensa osakeyhtiölain mukaan, ja operatiiviset ja liikkeenjohdolliset päätökset kuuluisivat tietenkin tälle toimijalle, johdolle ja hallitukselle itselleen. Näin ollen yhtiön omistajaohjaus sosiaali- ja terveysministeriössä eriytetään toiminnallisesti ja henkilötasolla yhtiöön ja sen alaan liittyvistä tehtävistä sekä rokotteiden hankintatoiminnasta hallintolain esteellisyyssäännökset huomioiden, eli pyrimme välttämään tämänkin tilanteen jo etukäteen.

16.12 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos vastauksesta. — Tässä itse en omassa puheenvuorossani puolustellut tätä nykyistä mallia laisinkaan, eivätkä nämä muutkaan lausunnonantajat. Tässä nimenomaan peräänkuulutettiin uusia ratkaisuja, mutta nähtiin myös potentiaalisia haasteita tässä mallissa, jonka nyt esitetään korvaavan tämän nykytilanteen. Ne liittyvät esimerkiksi juuri siihen, että osakeyhtiö ei koskaan ole yhtä avoin toimintamalli kuin julkisoikeudellinen toimija tai esimerkiksi yliopisto, johon erityisesti tutkimus hyvin luontevasti kuuluu. Myöskin tuotiin huolia tosiaan siitä, pääsevätkö kaikki rokotetutkimusta tekevät tahot yhtä lailla osallistumaan tähän perustettavan yhtiön toimintaan.

Itse pohdin myös sitä, mihin tällaiset osakeyhtiömalliset toiminnot sopivat ja mihin eivät, ja siinä mielessä myöskin säätiömalli olisi tietysti voinut olla yksi harkitseminen arvoinen asia, tai sitten vahvempi kytkös yliopistojen jo meneillään olevaan tutkimuskenttään ja tutkimuslaitosmainen toimintamalli. Tässä ei taida, juuri kuten ministeri totesi, tämä omistajaohjauksen ketju ihan täysin ratketa, koska siellä on sitten edelleen ainakin STM taustalla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 225/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia muutettaisiin siten, että siinä mahdollistettaisiin Koronavilkun rajat ylittävä yhteensopivuus muissa EU- ja Eta-maissa sekä Sveitsissä kehitettyjen sovellusten kanssa. Koronavilkun rajat ylittävä yhteentoimivuus voisi mahdollistaa tartuntaketjujen tehokkaamman katkaisun ja estää epidemiaa leviämistä myös silloin, kun sovellusten käyttäjät liikkuvat yhteentoimivuuteen osallistuvien maiden välillä. Yhteentoimivuuteen ovat tähän mennessä liittyneet Saksa, Irlanti, Italia, Espanja, Latvia ja Tanska, ja liittymistä suunnittelevat esimerkiksi Alankomaat, Kypros, Puola ja Unkari. Yhteensä 17 maata on siis liittymässä yhteensopivuuteen.

Esityksessä säädettäisiin koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavan tietojärjestelmän rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä. Lakiin lisättäisiin uudet säännökset rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuvasta henkilötietojen luovuttamisesta toisen EU- ja Eta-valtion tai Sveitsin viranomaiselle. THL vastaisi tietojen luovutuksesta. Tiedot ovat pseudonyymisiä tunnisteita, joista henkilöä ei voida tunnistaa. Tunnisteet luovutettaisiin EU-komission tuottaman ja tarjoaman tietoturvallisen yhdyskäytäväpalvelun kautta. Ennen yhteensopivuuden ja -toimivuuden aloittamista Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus arvioisi järjestelmän tietoturvallisuuden.

Arvoisa puhemies! Koronavilkun toimintaperiaate pysyisi lähtökohtaisesti samana kuin ennenkin. Muutoksen myötä Koronavilkku kuitenkin tunnistaisi kohtaamisen myös toisessa EU- ja Eta-maassa tai Sveitsissä kehitetyn sovelluksen kanssa, jos kyseinen maa osallistuu rajat ylittävään tietojenvaihtoon. Koronavilkun käyttäjä voisi saada tiedon mahdollisesta altistumisestaan, kun hän on kohdannut näissä maissa kehitetyn sovelluksen käyttäjän, jolla on omassa maassaan todettu tartunta. Vastaavasti Koronavilkun käyttäjä voisi halutessaan välittää tiedon todetusta tartunnasta näissä maissa kehitettyjen sovellusten käyttäjälle. Koronavilkku ei keräisi tietoa siitä, minkä maan sovellusten käyttäjiä se on kohdannut tai missä maissa Koronavilkun käyttäjä olisi liikkunut.

Koronavilkun käyttäminen ja tartunnasta ilmoittaminen Koronavilkkuun olisi edelleen täysin vapaaehtoista. Myös tiedon luovuttaminen muihin maihin olisi vapaaehtoista, ja Koronavilkun käyttäjältä kysyttäisiin tähän vielä erillinen suostumus. Jos Koronavilkun käyttäjä ei antaisi suostumustaan tiedon välittämiseen muihin maihin, lähetettäisiin tieto mah-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

dollisesta altistumisesta vain muille Koronavilkun käyttäjille. Sovellusten käyttäjät eivät jatkossakaan saisi tietoa henkilöstä, jolla on vahvistettu tartunta, tai ajankohdasta, jolloin mahdollinen altistuminen on tapahtunut. Sovelluksissa ei myöskään käytettäisi sijaintitietoja.

Arvoisa puhemies! Hallitus ehdottaa, että laki tulisi voimaan 30.11.2020. Lain voimaansaoloaikaa jatkettaisiin 31.12.2021 saakka. Syksyn 2020 aikana pandemia on uudelleen selvästi kiihtynyt useimmissa EU-maissa, ja ensi vuoden aikana tarvitaan edelleen keinoja epidemian hallitsemiseksi. Tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä on vain yksi osa tätä kokonaisuutta. Tehokas ja nopea tartuntaketjujen jäljitys on avainasemassa koronaviruksen leviämisen estämisessä. Tietojärjestelmä olisi voimassa olevan lain mukaan kuitenkin käytössä vain niin kauan kuin se on tarpeellista näiden covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi.

16.18 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on siis Koronavilkku, ja käytäntö hieman muuttuu tästä nykykäytännöstä. Rajat ylittävässä yhteentoimivuudessa tartunnastaan ilmoittava henkilö ilmoittaisi tiedot maista, joissa hän on vierailut, ja antaisi suostumuksensa pseudotunnisteidensa luovuttamiseen toisen EU- ja Eta-maan sekä Sveitsin viranomaisille. Tietojärjestelmän toiminnallisuus pysyy rajat ylittävän käytön yhteydessä pääperiaatteiltaan samana, mutta jatkossa toisessa maassa kehitetyn sovelluksen käyttäjä saisi puhelimensa sovellukseen ilmoituksen mahdollisesta altistumisesta ja toimintaohjeet siten kuin toisen maan terveysturvallinen on asian määritellyt. Jos tartunnastaan ilmoittava henkilö puolestaan olisi toisen EU- tai Eta-maan tai Sveitsin sovelluksen käyttäjä, niin vastaavasti Suomen sovelluksen, Koronavilkun, käyttäjä saisi jatkossa puhelimeensa Koronavilkkuun ilmoituksen mahdollisesta altistumisesta ja toimintaohjeet. Sovelluksen käyttäjä ei saa tietää, minkä maan sovelluksen kanssa ilmoituksen aiheuttama kohtaaminen on tapahtunut.

Arvoisa puhemies! Tämä jäljittäminen ja koodi ja se, että henkilö lataa Koronavilkkuun sen koodin, jos on tartunnan kantaja, on myös melkoinen prosessi, ensinnäkin saada se koodi hyvissä ajoin ja ladata se, ja ylipäänsä, että on ladattuna se Koronavilkku. Millä tavalla ministeri tätä voisi vielä edistää, että jäljittäminen ja altistumiset selviäisivät nopeammin? Olen saanut tietooni tapauksia, että lähipiirissä on ollut koronavirustartunta ja ihmisillä ovat Koronavilkut ladattuina ja he ovat tavanneet toisiaan, mutta vilkku ei välähde, eli tämä ei ole sitten toiminut. Johtuuko se siitä, että koodia ei ole tullut, sen koodin saaminen on kestänyt niin kauan, tai että henkilö ei ole ladannut sitä, ja mistä sen koodin saa? Tämä oli tällainen Koronavilkkuun liittyvä kysymys.

Sitten liittyen tähän rajat ylittävään toimintaan näkisin erittäin merkittävänä, että rajoilla korostetaan erityisesti ja valmistaudutaan siihen nopeaan koronavirusnäytteiden ottoon ja reagoidaan myös sitten, jos virusta kantavia liikkuu, ja ohjataan heitä sitten — vaikkapa rajalta käännytetään pois. Eli jos on tartunta, niin silloin ei tulisi reissata ja matkustaa ja tulla sitten myöskään Suomeen minun mielestäni, eli joka kantaa tartuntaa, hänen pitää mennä karanteeniin ja hakeutua niihin hoitoihin, kuten määritellään. Kuin myös Suomeen matkustamisessa, testit ensin ja varmistus siitä, että olet täysin terve. Sillä tavallahan tämä virus pysäytetään, ei millään muulla tavalla. Tarvitaan rajoituksia. — Kiitos.

16.21 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Minulla on aika konkreettinen kysymys. En tiedä, onko se helppo tai vaikea, mutta liittyy näihin lukumääriin, joita täällä on kerrottu. Täs-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

sä lakiehdotuksen esittelyssä, joka on päivätty ymmärtääkseni 7.10., nämä taustatiedot, kerrotaan, että siihen hetkeen mennessä meillä oli 2,3 miljoonaa suomalaista ladannut tämän, tai 2,3 miljoonaa puhelimeen oli ladattu tämä, ja se kattaa väestöstä 38 prosenttia ja älypuhelimista 48 prosenttia. No, käytännössähan tuossa vaiheessa on ollut vajaat kaksi kuukautta ikään kuin tuotantokäytössä tämä järjestelmä, ja sinä aikana oli sitten 314 kertaa ilmoitettu sinne koronatartunnasta, ja kun sitä lukua verrattiin sitten samana aikana eli tämän järjestelmän toimintakauden aikana muuten saatuihin tartuntatautirekisterin tartuntatietoihin, niin 38 prosenttia sinä aikana sattuneista tartunnoista oli siis ilmoitettu tänne Koronavilkkuun. Minusta tämä määrä vaikutti aika pieneltä, mutta on tietysti vaikea miettiä, mitkä olivat ne odotukset. Nyt on tuostakin ajankohdasta jo sitten käytännössä kuutisen viikkoa kulunut. Onko tällä hetkellä ministerillä tietoa, ja jos ei ole, niin jossain muussa yhteydessä varmaan voin saada sen tiedon, näyttääkö tämä tehty investointi nyt ihan oikeasti siltä, että tämä on ollut hyödyllinen ja toimiva ja hyvä, vai oliko meillä kenties vähän suuria odotuksia ja hypetystä tämän asian yhteydessä?

16.23 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Fram till den 7 oktober hade Coronablinkern laddats ner i omkring 2,3 miljoner telefoner. Detta motsvarar 38 procent av befolkningen och ungefär 48 procent av dem som använder en smarttelefon. Det är en success story. Via applikationen har man upptäckt cirka 38 procent av de smittfall som hade anmälts till registret över smittsamma sjukdomar i september, något som ledamot Aki Lindén också var inne på. Appen har med andra ord varit en succé, tycker jag, många har ju också bekräftats inom familjen där kanske inte Coronablinkern på det viset har behövts, men ministern kan säkert också svara på den saken ännu mer här.

I den här propositionen vill man möjliggöra gränsöverskridande interoperabilitet mellan olika mobilapplikationer liknande Coronablinkern som tagits fram i EU- och EES-länderna samt i Schweiz. Det gör att smittkedjorna kan brytas också i gränsöverskridande situationer. Med interoperabilitet mellan mobilapplikationer kan man alltså nå användare även i andra länder och varna dem för eventuell exponering. På samma sätt kan de som använder den finländska Coronablinkern få information om eventuell exponering om de haft kontakt med någon som använt ett annat lands applikation.

Ärade talman! EU:s medlemsländer har sedan juni lättat på reserestriktioner mellan länderna och därför är det viktigt att det finns en interoperabilitet mellan nationella informations- och kommunikationstekniksystem i nätverket för e-hälsa. Interoperabiliteten kan nämligen medverka till lättnader i reserestriktionerna när smittkedjorna kan brytas effektivare också i gränsöverskridande situationer.

För att detta ska fungera behöver lagen också bestämmelser om behandling av personuppgifter i samband med informationssystemet samt om utlämnande av uppgifter till en myndighet eller ett offentligt organ som ansvarar för applikationen i ett annat land. Det är frivilligt att använda mobilapplikationen och det kommer även vara frivilligt för användarna att behandla uppgifter i gränsöverskridande situationer. Därmed måste användarna alltså ge sitt samtycke till att de uppgifterna används och överlämnas.

Interoperabiliteten som presenteras i detta lagförslag stöder kontaktpårning och varningar, vilket är viktigt i vår bekämpning av smittspridning. Jag vill också i det här skedet passa på att lyfta fram att Coronablinkern funkar alldeles utmärkt också på svenska, vilket så klart ska vara en självklarhet, men något som jag ändå är glad och tacksam för att fungerar och jag lyfter på hatten för.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Arvoisa herra puhemies! Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa tartuntaketjujen katkaisua tehostavan mobiilisovelluksen eli Koronavilkun rajat ylittävä yhteentoimivuus muiden vastaavien sovellusten kanssa. Esityksessä säädettäisiin covid-19-epidemian aiheuttaneen koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavan tietojärjestelmän rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä.

Tämä esitys on tärkeä. Koronavilkku on yksi ”success story” Suomessa, ja on erittäin hyvä asia, jos se alkaa toimia muiden maiden oman Koronavilkun kanssa.

Haluan samaan aikaan nostaa hattua, että Koronavilkku toimii erinomaisesti myös ruotsiksi, mikä on erittäin tärkeää esimerkiksi Ahvenanmaalla, että se toimii molemmilla kansalliskielillä — kiitos siitä.

16.27 Joakim Strand r: Värderade talman! Vi behandlar alltså regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av en lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Det handlar om att infoga bestämmelser om behandlingar av personuppgifter i samband med användning av Coronablinkern i gränsöverskridande situationer. Det är frågan om en nationell implementering av kommissionens genomförande beslut om att medlemsstaterna ska möjliggöra att corona-apparna är sinsemellan kompatibla. För det här har det också reserverats 6 miljoner i den tredje tilläggsbudgeten.

Kolmannen lisätalousarvion yhteydessä olemme varanneet tähän 6 miljoonaa. Tässä on tullut sekä positiivista että ehkä hieman kysymyksiä tämän Koronavilkun käyttöön liittyen, ja itsekin olisin kysynyt vielä ministeriltä tällaisia ehkä yleisiä havaintoja ja feedbackia, mitä tästä on tullut.

Tosi moni sen on ladannut, ja joittenkin mielestä se toimii ja toisten mielestä ei, ja on hyvä muistaa, että tämä nyt on vain yksi tapa monen muun joukossa, yksi väline estää näitä tartuntoja ja saada tartuntaketjuja poikki. Me olemme Suomessa osoittaneet, että oikeilla toimilla voidaan saada katkottua näitä ketjuja. Esimerkiksi tuolla Vaasassa, missä opiskelijabileitten jälkeen lähti hieman käsistä, ollaan saatu äärimmäisen nopeasti ja hyvin nyt homma hanksaan, ja siellä Vaasassa alun perin myös pilotoitiin Koronavilkku.

Toki tulee meille kansanedustajillekin paljon palautetta. Äsken oli yksi kollega vaalipiiristä yhteydessä, joka totesi, että hänellä on kaksi puhelinta ja molemmissa on Koronavilkku ja toinen hälytti, toinen ei, vaikka ne ovat olleet jatkuvasti mukana, että en tiedä, onko se sitten joku eri moodi päällä työpuhelimessa tai vapaa-ajanpuhelimessa. Mutta että ehkä tällaisia yleisiä vielä, feedbackia ja havaintoja, mitä ministerin korviin on tullut, olisi mielenkiintoista kuulla. — Kiitos, tämä on hyvä esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten ministeri Kiuru, 2 minuuttia.

16.28 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tuohon edustaja Lindénin kysymykseen vastauksena on, että kysymys oli erittäin vaikea. Eli kun kysyitte, onko tämä helppo vai vaikea kysymys, niin se on sekä helppo että vaikea kysymys, ja perustelen sitä nyt. Koronavilkun on siis ladannut 2,6 miljoonaa ihmistä, ja me olemme onnistuneet siinä, että yli 90 prosenttia suomalaisista kertoo tuntevansa, mikä tämä Koronavilkku on. Se on siis hyvää pandemian vastaista työtä. Tässä me olemme nimenomaan onnistuneet, että ihmiset ovat tarkkana. Toisaalta samaan aikaan voi sanoa, että noin 45 prosenttia tartunnan saaneista on ollut Koronavilkun käyttäjiä, ja minusta sekin on

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

aika hyvä luku ottaen huomioon, että ladattu määrä on 2,6 miljoonaa, ja voi sanoa, että käytännössä tuo THL:n arvio siitä, että tästä koko lataajien määrästä siis olisi tunnisteensa antanut altistuneiden löytämiseksi 80—90 prosenttia niistä, jotka ovat tartunnan saaneet, eli aika hyvin on myös sitten lähdetty siihen tietojen luovuttamiseen. Mutta totta on, että yhdestä tartunnan saaneesta seuraa välillisesti 1,5 tai 2,5 yhteydenottoa ainoastaan Omaolon oirearvioon, ja kysymys on, että miksi. Eli siltä osin tässä vastauksia.

Mutta hyvä puoli on se, mistä edustaja Strand sanoi: aktiivisin käyttäjäryhmä on alle 25-vuotiaat. Meillä on 71 prosenttia suomalaisista nuorista sitoutunut tähän, niin että meidän ei pidä myöskään aliarvioida nuorten osallisuutta koronatakoissa. Kyllä Koronavilkku on yhä useamman puhelimesta, ja näin sen pitää ollakin.

Tässä edustaja Löfström otti esille nämä rajapinnat ja tietojen liikkumisen, ja tämä on sen takia tosi tärkeä kysymys, että mitä me haluamme jatkossa, ja haluaisin viedä vielä sitä ajattelua hiukan eteenpäin. Kyllä me lähdemme siitä, että tästä Koronavilkusta olisi suora mahdollisuus ajanvarausprosessiin, eli suoraan sillä apilla voisi sitten oirearvion tekijä varata laboratorioajan sellaiselta paikkakunnalta, jossa kunta on ilmoittanut olevansa mukana, ja kyllä tämä on sitä parasta palvelua, mitä me voimme tehdä. [Puhemies koputtaa] Muitakin kehittämistoimia on tulossa, mutta tässä on nyt ainakin yksi näistä herkuista, joita olemme suunnitelleet seuraavaan päivitykseen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisen arvonannon osoituksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 215/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ei esittelypuheenvuoroa. Edustaja Essayah.

Keskustelu

16.31 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Ei todellakaan ole esittelypuheenvuoro, vaan tämä on oma puheenvuoroni, vaikka olin tässä ajatellut, että ehkä tästä jollakin tavalla käydään esittelyäkin.

Ymmärtäisinköhän nyt oikein, jos sanoisin, että tämän lain valmistelun taustalla on muutamia julkisuudessa olleita ikäviä tapauksia, joissa henkilöille on haettu kunniamerkkiä tai vastaavia huomionosoituksia ilman, että on tiedetty, että näistä ihmisistä on menossa esimerkiksi erilaisia rikostutkintaprosesseja tai vastaavia tai että siellä taustalla saattaa

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

olla jopa annettuja sanktioita ja tuomioita? Siinä mielessä tämä on ehkä ollut tämän lain-säädännön ainakin yksi ponnin, ja sillä yritetään siis saada näitten viranomaisten välinen tietojenvaihto aikaiseksi, jolloinka sitten tämän tyyppisiltä tilanteilta välttyttäisiin. Tästä olisi tietenkin ollut ihan mielenkiintoista kuulla, mutta näyttää siltä, että kukaan ministeri tai kukaan muukaan ei tätä nyt sitten halua tulla kasvoillansa esittelemään. — Lieneekö tästä kyse?

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 143/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 21/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

16.33 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Verojaoston puheenjohtajan ominaisuudessa kerron vähän tästä meidän mietinnöstämme.

Tässähän on kysymys arvonlisäveron alarajan nostosta 10 000:sta 15 000 euroon, jota siis valiokunta luonnollisesti puoltaa, että näin toimisimme. Toteamme, että on hyvä asia, että tällä pyritään vähentämään hallinnollisia velvoitteita, ja tietenkin tällä on vaikutuksia myös työllisyyteen ja verotuksen keventämiseen yrityksille, ja nämä ovat positiivisia, hyviä asioita kaikkienensa. Tällaisia suoraa kuluttajamyyntiä harjoittavia pieniä yrityksiä, joita tämä koskisi, on noin 6 500, ja 40 prosenttia niistä toimii palvelualoilla. Kyse on siis parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoaloista ja tämänkaltaisista yrittäjistä, ja tämä toimenpide menee varmasti tarpeeseen ja oikealle kentälle.

Kaiken kaikkiaan valiokunnalle on esitetty joitakin muutoksia sen suhteen, pitäisikö näitä rajoja korottaa enemmän. Me emme ole sitä puoltamassa.

Ensinnäkin tämä 15 000 euroa: Meille on myönnetty Euroopan unionista parhaillaan lupa nostaa tämä raja nimenomaan 15 000 euroon vuosina 21—24, eli jo se puoltaa tätä hallituksen esitystä. Samoin sitten puhumme tästä rajapintaongelmasta, että siellä rajapinnassa joka tapauksessa syntyy kannusteita pilkkomiseen ja muuta tällaista, ja tuomme hie-man esiin tätä problematiikkaa, jonka vuoksi myös valiokunta perustelee, että sinänsä tämä 15 000 euroa on ihan käypä raja.

Samalla tavalla on esitetty, että tämän huojennuksen yläraja tavallaan nousisi 30 000:sta 50 000 euroon, mutta tätäkään emme ole tässä mietinnössä puoltamassa, koska toteamme, että siihen nähden, mikä hallinnollinen työ tästä tulisi suhteessa hyötyyn, se hyöty on varsin pieni, ja ilmeisesti työllisyysvaikutuksia tällä muutoksella ei todettu juurikaan olevan. Eli tässä mennään siis hallituksen esityksen mukaisesti.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Lopuksi, puhemies, me toteamme erään kalastusta koskevan asian tässä yllättäen. Se johtuu siitä, että valmistelun jälkeen kävi ilmi, että tällä on välillisesti vaikutusta myös joidenkin kalastajien asemaan, koska jotkut tietyt tuet liikkuvat tämän lainsäädännön myötä. Kuuntelimme kolmen M:n vastauksen tähän, ja he ovat sitten toisen lainsäädännön yhteydessä korjaamassa tämän epäkohdan hallituksen toimesta, jotta sitten jatkossa ei syntyisi tavallaan sellaisia muutoksia, mitä emme ole tarkoittaneet tässä yhteydessä. Mutta toteamme sen myös tässä mietinnössä, että asia on huomattu ja me emme sitä pysty korjaamaan tässä laissa, mutta terveiset menevät jatkoon, että tämä asia huomioidaan.

Yksi vastalause tähän, puhemies, sisältyy.

16.36 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit jättivät valiokunnassa vastalauseen oman vaihtoehtobudjettinsa mukaisesti, ja toki myöskin kun kuulimme tuolla valiokunnassa asiantuntijoita, niin olemme saaneet erityisesti tuolta Suomen Yrittäjiltä ja pienyrityskentästä sitä toivetta, että tätä alarajaa oltaisiin voitu korottaa nyt tässä samassa yhteydessä jo enemmänkin kuin tuosta 10 000 eurosta tuohon 15 000 euroon. Kristillisdemokraatit esittävät, että me tekisimme tässä yhteydessä tuon korotuksen 20 000 euroon ja myöskin tämä vastaava korjaus tehtäisiin sitten siinä laskelmassa koskien verovelvollisuuden alarajaan liittyvää huojennusta.

On huomioitava, että tämä alarajan taso on tällä hetkellä hyvin erilainen eri Euroopan unionin jäsenmaissa, ja itse ajattelen näin, että jos näitä ei saada vähitellen enemmän samalle tasolle, niin nykyisenä aikana, kun kuitenkin niin tavarat kuin rahat liikkuvat rajan yli vikkellästi, niin kuin toki vapaan liikkuvuuden alueella pitääkin tehdä, tämä tällainen arvonlisäveron alarajan hyvin suuri ero eri maitten välillä aiheuttaa kyllä myöskin väistämättä ongelmia — erityisesti jos ajatellaan raja-alueita, joilla ihmiset voivat helposti käydä ostamassa vaikka sen palvelun sitten sieltä toiselta puolelta — koska se voi vaikuttaa sitten siihen hinnoitteluun. Jos ajatellaan, niin esimerkiksi vaikkapa Ranskassa tällä hetkellä on tuo alaraja yli 80 000 euroa, nyt jo unionin jättävässä Isossa-Britanniassa se on ollut muistaakseni yli 90 000 euroa pahimmillaan ja sitten esimerkiksi Italiassa ja Itävallassa alaraja on 30 000 euroa, ja toki sitten, jos katsotaan EU:n ulkopuolelle — sinällänsä ne eivät tässä samassa vapaakauppamarkkina-alueessa, sisämarkkina-alueessa ole — niin kuitenkin esimerkiksi Japanissa se on vielä näitä Euroopan suurimpia summia korkeampi.

Miksi tuo arvonlisäveron alarajan nostaminen on merkittävää? Se on sitä erityisesti pienille yrityksille, joille kuitenkin, voi sanoa, tällaiset hallinnolliset taakat ovat ylimääräinen lisä, ja tämmöinen peruskirjanpito pelkästään ilman sitä arvonlisäveroblankettien täyttämistä sinällänsä saattaisi hoitua melkein päältä yrittäjältä itseltään, mutta valitettavasti sitten kun arvonlisäveroilmoitukset ja muut tulevat mukaan, useimmiten siitä pienestä yrittäjätulosta pitäisi vielä pystyä maksamaan kirjanpitoyrittäjälle. Sitten ovat tietysti sellaiset tahot, joissa voi sanoa, että se arvonlisä syntyy nimenomaan siitä työstä, elikkä siellä ei synny sellaisia vähennettäviä vaikkapa materiaalikuluja, jotka sitten voisi huomioida arvonlisäveron vähennyksenä. Ajatellaan nyt vaikkapa juuri kampaamoalaa tai esimerkiksi ylipäättänsä kauneudenhoitoa tai vaikkapa hierontaa tai vastaaventyypisiä yrittäjiä: kyllä näissä nimenomaan se yrittäjän tekemä työ on se, mitä siinä sitten tarjotaan kuluttajalle, ja siellä vaikkapa shampoosta tai jostain muusta vastaavasta, jota käytetään sen työsuorituksen yhteydessä, ei kovin paljon tule vähennettävää arvonlisäveroa, niin että se sinällänsä voitaisiin sitten huomioida siinä tilityksessä. Sitten monilla toimialoilla on myös sellaisia si-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

vutoimisia yrittäjiä, joilleka tämä hallinnon keventäminen edistäisi sitä yritystoiminnan ylläpitämistä ja edistämistä.

Tietysti, kuten tuossa jaoston puheenjohtaja Viitanen totesi, aina tällaiset rajat synnyttävät sen pohdinnan, tuleeko esimerkiksi yritystoimintaan jonkunlaisia pilkkomisia tai muita, kun huomataan, että raja lähestyy. Siinä mielessä tätäkin asiaa pitää toki tarkastella, mutta kristillisdemokraatit katsovat, että tässä yhteydessä tuo rajan nostaminen 20 000 euroon ei olisi niin merkittävä, että minkään tyyppistä vääristymää voitaisiin katsoa tapahtuvan.

Sitten on toinen asia se, että tästä alarajan huojennuksestahan, mitä myöskin tuossa edustaja Viitanen toi esille, on toivottu, että se olisi nostettu 30 000:sta 50 000 euroon. Tässä yhteydessä ei myöskään valiokunnassa sitten katsottu, että tässä tehdään muutoksia, koska olemme ymmärtäneet, että tämä on lainsäädännöllisesti sellainen asia, joka tulee väistymään tässä muutaman vuoden sisällä Suomessa lainsäädännöstä muutoinkin.

Kaiken kaikkiaan itse ainakin toivon, että kun meillä on muun muassa tuolla suuressa valiokunnassa ollut tämä direktiiviesitys siitä, että näitä alarajoja pitäisi lähteä yhtenäistämään Euroopan unionin alueella niin, että ne olisivat lähempänä toisiaan, niin sitä kautta sitten vihdoinkin tulisi jotenkin näitten eri maitten alarajojen välille selkeämpi asetelma. Minusta on käsittämätöntä, että samalla sisämarkkina-alueella voi olla lähestulkoon 90 000 euron alarajoja ja sitten tosiaankin... Meillähän aiemmin oli muistaakseni jopa 8 500 se summa, mistä Suomi silloin aikanaan liittymissopimuksessa sopi, ja siitä on lähdetty sitten viemään tätä esitystä eteenpäin. Taisi olla niin, että varapuhemies oli valtiovarainministerinä siihen aikaan, kun se nousi ensin sinne 10 000 euroon, ja sitten siitä on nyt päästy eteenpäin.

Todellakin itse katson, että tässä on minusta sellainen asia, missä EU:n sisällä meillä pitäisi selkeästi olla yhtenäisempi linja. Tämä ei voi tällä tavoin jatkua. Sitten tiedetään, että meillä on myöskin sellaisia maita, joissa pienyritysten tällainen niin sanottu byrokratiavelvoite on huomattavan paljon pienempi. Meillä on paljon maita, joissa — esimerkiksi Ranska — tällaisilla pienyrityksillä, jotka harrastavat vaikka torikauppaa, vihannesmyyntiä tai vastaavaa, ei ole kirjanpitovelvoitteita. Heillä on aivan, voi sanoa, villiä ja vapaata se touhu, ja toki en pidä sitä edes yrittäjän etuna, koska siinä vaiheessa, kun yritys lähtee kasvamaan, sitten tullaan siihen tilanteeseen, että no mikäs se onkaan se edellisen tilikauden tulos, ja jos tarvitsee vaikka pankista hakea lainaa tai muuta vastaavaa, niin kyllä kai ensimmäisenä pankinjohtaja kysyy, minkälainen on ollut edellisen tilikauden tulos ja miltä taaseen pohjalta lähdetään miettimään, onko vaikka lainaan mahdollisuutta. Mutta tällä hetkellä tämä tilanne on todellakin Euroopan sisällä, samoilla sisämarkkinoilla, hyvin, hyvin erilainen.

Kristillisdemokraatit tosiaan tekevät tämän vastalauseen 1 mukaisen esityksen siitä, että tuonne 20 000 euroon saakka saataisiin sitten tuo alaraja nostettua. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustajat, muistutan, että kun tullaan tänne eteen puhujakorokkeelle, niin jätetään se kertakäyttöinen maski sinne roskikseen ja otetaan uusi sitten pois mennessä ja putsataan kädet. Että ei tuoda tuohon puhujakorokkeelle sitä maskia. [Sari Essayah: Kyllä, kyllä, uusi on jo naamassa!] — Hyvä. — Mutta se, että ei tuoda tuohon korokkeelle sitä maskia, on näitten meidän terveysturvallisuussääntöjen mukaista. [Sari Essayah: Kyllä, mutta oliko siellä se roskis?] — Kyllä siellä pitäisi olla roskis, molemmilla puolilla.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

16.44 **Esko Kiviranta kesk:** Puhemies! Tämä hallitusneuvotteluissa sovittu arvonlisäveron alarajan korotus 10 000:sta 15 000 euroon on erittäin tervetullut lähinnä sellaisille yksityisyrityksille, jotka myyvät ainoastaan kuluttajille tai myyvät valtaosin kuluttajille. Hehän eivät arvonlisäverovelvollisuudesta hyödy. Heille pikemminkin tämä arvonlisävero näytetään tuloveron kaltaisena verona, koska he kokevat, etteivät aidosti pysty lisäämään sitä kuluttajamyynnissään tuotteen verottomaan hintaan.

Suomen Yrittäjät on aikojen kuluessa hiukan vaihtanut mielipidettään tässä arvonlisäveron alarajakysymyksessä. Nythän se heidän toivomuksensa on muistaakseni ollut 20 000 euroa. Se olisi täysin mahdollinen, mutta tässä vaiheessa nyt päädyttiin tähän 15 000 euroon, joka on kuitenkin mittaluokassaan prosentuaalisesti 50 prosenttia suhteessa nykyiseen rajaan.

Minusta tämä arvonlisäveron alarajan huojennus, joka edelleen on voimassa ja jatkuu sinne 30 000 euron liikevaihtoon asti, on kyllä hyvä menetelmä siinä mielessä, että se mahdollistaa kilpailun kannalta neutraalin käytännön, jossa myydään arvonlisäverollisena ja sitten saadaan palautuksena ja arvonlisävero nousee liukuvasti, lineaarisesti. Siinäkin mielessä tämä arvonlisäveron alarajan huojennus on toiminut hyvin. On valitettavaa, kun se nyt ilmeisesti sitten poistuu direktiivin johdosta vuoden 2025 alusta.

16.46 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Essayah piti tuossa hyvän puheenvuoron käyden läpi tätä asiaa useammastakin näkökulmasta.

Nythän tässä hallitus esittää tuon alarajan korottamista 10 000:sta 15 000:een. Kävimme myös omassa ryhmässä pohdintaa, että tuon korotuksen olisi voinut tehdä tuohon 20 000:een, jota muun muassa Suomen Yrittäjät on esillä pitänyt. Tämä on niitä harvoja asioita, jotka tuovat edes jotain hyvää yrittäjäkentälle, nimenomaan nyt sinne pienemmille yrittäjille, kun sinne on kuitenkin tullut aika karusti jo kaikkea sellaista yrittäjyyttä kuritettavaa — polttoaineveron rajut korotukset, koko vuosituhannen suurimmat, työn verotus kiristyy ensi vuonna toista kertaa peräkkäin, ja lukuisia muita — eli tämä on nyt semmoinen pieni kädenojennus. On tämä kuitenkin enemmän kuin se suklaarasia sinne pienille yrittäjille.

Edustaja Essayah nosti esille nämä EU:n erot, ja tätä nimenomaan pitäisi hahmotella ja käydä läpi kokonaisuutena ehkä enempien ja katsoa, että meillä ei yhteisen EU:n alueella olisi tällaisia eroja, joita Essayah tuossa esille toi: mennään lähelle 100 000:ta, ja me olemme nyt tämän korjauksen jälkeen tuolla 15 000:ssa.

No, sitten ihan oma kysymyksensä ovat tietysti erilaiset alvikannat, ja tämäkin kokonaisuus olisi hyvä jossain vaiheessa ottaa perattavaksi. Esimerkiksi postimyynnin vilkastuksessa on tullut aika paljon palautetta siitä, että pienet yrittäjät ovat aika lailla heikommassa asemassa kuin Euroopassa. Alvikantoja on elvytysmielessä alennettu, ja ne ovat luoneet sitten sen tilanteen, että tuotteita tilataan entistä enempi sieltä. Ihan oma lukunsa ovat sitten nämä meidän erilaiset alemmat alvikannat, joissa olisi vielä paljon tehtävää ja selkeytettävää, vaikkapa se, mitä kokoomus on pitkään esittänyt, että liikunnan alvi olisi aika yhtenäistää niin, että kaikki olisivat mielellään siinä nollaverokannassa, ja nähtäisiin se hyöty, mikä liikunnasta tulee, sillä tällä hetkellä on kyse siitä, että se, millä koulutuksella liikuntaa ohjataan, vaikuttaa siihen, minkälainen vero siitä hausliikkeen tekemisestä oikein menee.

Tämä esitys on hyvä askel eteenpäin. Toivottavasti näitä askelia otetaan Suomessa myös tämän jälkeen esimerkiksi kohti tuota 20 000:ta ja niin pois päin.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

16.49 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. Tämä on tietysti pieni askel eteenpäin, ja niin kuin tässä on käynyt ilmi, reippaampiakin olisi voitu olla. Oma näkökulmani tähän asiaan on sellainen, että kannattaa kyllä ottaa ihan vakavasti tavoitteeksi nostaa tätä vielä jonkun verran tästä 15 000:sta. Voi olla, että tuo 20 000 jo auttaisi siinä mielessä, että olisi äärimmäisen tärkeää, että ihmisellä olisi mahdollisuus elättää itsensä myymällä omaa työtään, ja silloin kun me menemme jo sellaisille... On hyvä, että on päästy sieltä 8 500:sta reilusti korkeammalle, mutta kun tämä raja saadaan hilattua — ehkä se vaatii 20 000, 25 000, 30 000 — meillä aidosti tulee vaihtoehdoksi se, että voit omalla työlläsi itsesi elättää. Nimenomaan, niin kuin Essayah täällä sanoi, silloin kun myydään pelkästään omaa työtä, on se sitten hieroja tai suutari tai muuta, jossa pääomakustannukset ovat pienet, niin sillä voisi olla silloin merkittävää vaikutusta myös työllisyyteen, koska meillä kuitenkin on ihmisiä, joiden täytyy ammattiaan vaihtaa, ja tämä olisi silloin ihan relevantti vaihtoehto.

Tässä on toki muistettava se, niin kuin tässä esityksessä onkin, että tässä pitää myös olla tämä huojennus, jotta ei käy sitten niin, että meillä alkavat kaikki ne kahden henkilön yrityksetkin muuttumaan yhden hengen yrityksiksi. Eli siis tavallaan se, että sitten kun mennään vähän yli sen rajan, niin se alvi ei voi vielä lähteä täysimääräisenä pyörimään, koska muuten siinä käy niin, että kaikista tulee yksinyrittäjiä hetken päästä. Se ei ole järkevä tapa myöskään.

Tämä on kyllä todellakin sellainen asia, missä voitaisiin näitä yksinyrittäjiä auttaa, ja itse uskon kyllä tähän keinoon pitkän aikavälin keinona tässä asiassa. Hilaamalla tätä rajaa vielä ylöspäin saadaan varmasti enemmän aikaa kuin mitä saadaan esimerkiksi tällä yrittäjien työttömyysturva-asialla, vaikka sekin on tarpeellinen nyt korona-aikana. Mutta pitkässä juoksussa sellainen järjestelmä ei ole järkevä, eikä sitä Suomen Yrittäjätäkään kannata, että me kannustamme ihmisiä siihen, että siellä on muutaman sadan euron pysyvä yrittäjätulo ja siihen saa työttömyysturvan päälle. Ei meidän kannata kannustaa ihmisiä sellaiseen, joka sitten taas vaikuttaa kuitenkin niiden liiketoimintaedellytyksiin, jotka tekevät oikeasti työkseen sitä yrittäjätuomintaa.

Eli jos ja kun haetaan sellaista keinoa, jolla voidaan yksinyrittäjiä auttaa ja kannustaa siihen, että esimerkiksi työnsä menettäneet lähtevät etsimään ratkaisua tämän yksinyrittäjyyden kautta, niin silloin tämä alvin alarajan hilaaminen ylöspäin on kyllä ihan keskeinen keino. Sen takia, vaikka nyt mentäisiin tällä tasolla, kannustan myös siihen, että selvitetään vielä EU:n kautta ja muutenkin, voidaanko vielä päästä jonkun verran tästä ylöspäin.

16.52 **Joakim Strand r:** Värderade talman! Det handlar alltså om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 3 och 149 a § i mervärdesskattelagen. Den går ut på att höja momsgränsen från 10 000 till 15 000 euro — någonting som vi kom överens om redan i regeringsförhandlingarna.

Eliikkä tästähän sovittiin jo hallitusneuvotteluitten yhteydessä.

Det är ett utmärkt sätt att stöda mindre företag, och det var trevligt att höra att också bland annat ledamot Heinonen här tackade regeringen. Regeringen vill stärka verksamhetsförutsättningarna för alla typer av bolag, såväl små, medelstora som stora, och också de speciella och specifika stöd som nu under den här coronakrisen har kanaliserats mot bolag har också gällt mindre företag.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Tämä on hyvä esitys, ja varmaan jatkossa voi pohtia myös vielä tämän rajan hinaamista tästä ylöspäin. — Kiitos.

16.53 **Esko Kiviranta kesk:** Tuo edustaja Satosen pohdiskeleva puheenvuoro kirjoitti minut pyytämään vielä lyhyen puheenvuoron.

Selvää on, että tämä 15 000 euroa ei varmaankaan ole mikään lopullinen. Varmasti on ihan aitoa ja järkevää pohtia tuon rajan korottamista vaikkapa just siihen 20 000 euroon, mutta jos sitä kovin paljon korotetaan, niin sitten se kyllä aiheuttaa innostusta yritystoiminnan tehostamiseen sitä kautta, että yrityksiä pilkotaan pienempiin osiin pelkästään tämän asian takia. Selvää on tietysti, että tuonti on arvonlisäverotuksen suhteen täysin samassa asemassa kuin suomalainen, kotimainen tuotanto, että siinä mielessä ei ole eroa.

16.54 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Precis som tidigare talare så vill jag understryka hur viktigt det här förslaget och att höja gränsen är. Det här är betydelsefullt för speciellt små och mindre företagare, som vi har gott om på Åland. På Åland har vi ungefär 2 500 registrerade företag och de allra flesta är mikro- eller småföretag som kan dra nytta av den här förändringen som vi kom överens om i regeringsförhandlingarna, och jag är glad att höra att det finns ett så starkt och stort stöd för den här i plenisalen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaisverolain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 170/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 22/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

16.55 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös tämä on hyvä ja tarpeellinen esitys, ja valiokunta luonnollisestikin puoltaa sen hyväksymistä. Itse pidän jopa välttämättömänä, että joku tämänkaltainen esitys on yhtenä osana sitä toimenpidevalikkoa, jolla nyt paikkaamme Veikkauksen erittäin hankalaa tilannetta. Sitä kautta sitten myös parannamme näiden järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vastaamme tämän hetken kriisitilanteeseen.

Kaiken kaikkiaan tässä siis esitetään, että arpajaisverokantaa alennettaisiin 12 prosentista 5,5 prosenttiin. Käytännössä se tarkoittaisi, että väliaikaisesti ensi vuonna näin toimittaisiin, jolloin arvioitu verotuoton määrä vähenisi noin 80 miljoonaa, mutta toisaalta se sama summa olisi se, millä tätä kautta Veikkauksen tuoton putoamista kompensoidaan.

Valiokunta toteaa omassa mietinnössään myös sen, että tämä on yksi osa ja että myös muita reittejä pitkin tämä tilanne korjataan ensi vuodelle, mikä on siis hyvä, tärkeä, välttä-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

mätön asia, että näin toimitaan. Tähän korjaamiseen käytetään siis myös muita elementtejä — budjetin kautta sekä voittovaroja.

Tässä yhteydessä valiokunta nimenomaisesti toteaa, että järjestöjen tilanne on hankala. Toteamme myös jatkoa ajatellen, että on täysin välttämätöntä miettiä jatkotoimia ja kokonaisuutta, miten sitten saamme tämän ongelman ratkaistua.

Kuten sanottu, tässä on nyt ensiapu. Tämä helpotus koskee ensi vuotta, ja se on sitä kautta osaltaan erittäin tervetullut.

16.57 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Viitanen juuri tuossa ker-toikin, minkä takia tämä muutos on tehty, ja syy on tietysti se, että näille edunsaajille py-ritään turvaamaan vakaa rahoitus, ja tämän voisi sanoa ehkä olevan sellainen laastari kui-tenkin ihan kohtuullisen kokoiseen avohaavaan.

Isossa kuvassa on tietysti tärkeää, että kun markkinat ovat muuttuneet — ei pelkästään koronan takia — niin tätä Veikkauksen keräämää rahaa näiltä pelaajilta ja myös peliongel-maisilta pohdittaisiin laajemmin. Tässä kohden pää on avattu siinä mielessä, että nyt näitä edunsaajia tuetaan myös valtion budjetista. Minusta tämänkin salin olisi syytä vakavasti pohtia sitä, että ensi askel tässä muutoksessa olisi se, että Veikkauksen pelitappiorahat vie-täisiin valtion budjettiin ja valtion budjetista sitten tuettaisiin näitä edunsaajia ja tämä epä-terve kytkös poistettaisiin. Tässä kohden on huomattu, että tällä budjettirahoituksellakin, kuten ensi vuonna toimitaan osittain, voidaan tämä järjestelmä toteuttaa, ja silloin tällaista moraalista ja eettistäkin ongelmaa ei ole, mihin liittyen muun muassa urheilun puolelta olemme jo saaneet hyviä puheenvuoroja.

Sitten on kokonaan, arvoisa herra puhemies, toisen keskustelun aika puhua siitä, että siirtyisimme tästä Veikkauksen mallista lisenssijärjestelmään, kuten Ruotsissa on toimit-tu, mikä tämän kytkyn poistaisi ja olisi muuten parempi myös näille edunsaajille, mutta se jätetään toiseen keskusteluun.

16.59 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tämä esityshän merkitsee siis sitä, että Veikkaus Oy pystyy vuonna 2021 jakamaan tuotoistaan järjestöille ja muille edunsaajille, avustuksia saaville tahoille, 80 miljoonaa enemmän kuin ilman tätä veroprosentin alenta-mista. Veikkaushan on aika hankalassa asemassa. Sen tuotot ovat alentuneet vuositasolla tänä vuonna yli 300 miljoonaa euroa — 300:sta 350 miljoonaan euroon on tämän hetken arvio — ja tässä on tietysti monenlaisia syitä, koronakin on osasyy, mutta varsinkin se, että peliongelmaisten suojelua on pyritty lisäämään ja pyritään lisäämään.

Tämä on surullinen ja ristiriitainen tilanne siinä mielessä, että tässä nyt sitten edunsaaj-at, jotka ovat tieteen, taiteen, nuorisotyön, urheilun, liikuntakasvatuksen, terveyden ja so-siaalisen hyvinvoinnin edistämisen ja hevoskasvatuksen ja hevosurheilun alalla, voivat pi-temmällä tähtäyksellä joutua etsimään muita rahoituskeinoja, mutta onneksi ensi vuoden osalta hallitus on hoitanut asian ja antanut esitykset, että rahoitus pystytään pitämään käy-tännössä tämänvuotisella tasolla.

17.01 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys niin hallituksen puolelta kuin valtiovarainvaliokunnan käsittelyn osalta on tietysti mitä kannatettavin, ja siitä täytyy an-taa tunnustus.

On hyvä, kun asia on nyt ensi vuotta silmällä pitäen kunnossa, mutta täytyy sanoa, että kyllä huolestuneena ja jossain määrin järkyttyneenäkin luin tänään Maaseudun Tulevai-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

suuden haastattelua siitä, mitä näitä asioita hoitava tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko on todennut. Linaan täältä suoraan: ”Tulevina vuosina jaossa on niukkuutta. Kannustan kaikkia lajiliittoja aloittamaan keskustelun siitä, mikä on toiminnan kovin ja tärkein ydin.” Olen toiminut itse kahden lajiliiton puheenjohtajana aikaisemmin — en onneksi enää — ja täytyy sanoa, että kyllä minun käsitykseni on se, että tällaista niukkuutta on kyllä siellä ollut aikalailla ja aika monessa liitossa on tälläkin hetkellä eletty niin kuin kädestä suuhun, ja kun tiedetään, että tässä taloustilanteessa, missä me olemme, myöskin tämä elinkeinoelämän tuki varmasti tulee monelle lajiliitolle pienenemään, niin tämä viesti ei kyllä todellakaan kuulosta hyvältä.

No, jos jotain positiivista ajattelee, niin voi tietysti ajatella, että tämä on siinä mielessä positiivinen, että tämä on ensimmäinen kerta, kun kuulen tämän hallituksen taholta, joka nyt on voimissaan, että jostain pitäisi säästää. Mutta on se aikamoinen arvovalinta, että se kohdistuu nimenomaan liikuntaan, liikuntaan ja urheiluun, ja myöskin näille muille Veikkauksen avunsaajille, koska ymmärsin, että tämä Saarikon puheenvuoro tarkoittaa näitä kaikkia muitakin. Että tämäkö on se kohta, mistä ensimmäisenä lähdetään säästämään, kun lähes kaikkialle muualle on lisätty? Hoidetaan luonnonsuojelualueita ja lisätään niitä ja korotetaan sosiaaliturvaa ja mitä kaikkea tässä on tehty, myönnetty yritystukia Business Finlandin kautta ja niin poispäin, mutta ensimmäisenä sitten leikkuri uhkaa iskeä juuri tänne liikuntaan, taiteeseen, tieteeseen ja kulttuuriin. On tietysti yhdenlainen arvovalinta sekkin.

Toivon, että nämä uhkat eivät toteudu, mistä tässä on puhuttu, mutta kyllä vaaralliselta näyttää, koska lausunto on asiaa hoitavan ministerin itsensä ja erittäin tuore.

17.03 Mats Löfström r: Arvoisa puhemies! Arpajaislainsäädäntö kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain nojalla Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan, arpajaistoiminnan verotus kuitenkin valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Itsehallintolain 49 §:n mukaan Ahvenanmaalla maksettujen arpajaisverojen rahamäärät palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle vuosittain valtion varoista. Vuonna 2019 arpajaisveron nettokertymästä, 121,2 miljoonasta eurosta, Veikkaus Oy:n osuus oli 93,4 prosenttia eli parisataa miljoonaa euroa ja Pafin osuus 5,6 prosenttia eli 12,4 miljoonaa euroa. Pafin maksama arpajaisvero alenisi runsaalla 6,5 miljoonalla eurolla, jos sen maksettavaksi veroksi ilman muutosta otetaan vuotta 2019 vastaavasti 12,4 miljoonaa euroa. Vaikutukset riippuvat osin koronaepidemian tulevasta kehityksestä, joka on kuluvana vuonna merkittävästi vähentänyt laivaliikennettä, millä puolestaan on vaikutuksensa Ahvenanmaalla kotipaikkansa omaavilla aluksilla olevien Pafin automaattien ja rahapelien tuottoon. Pafin maksaman arpajaisveron alentuessa alentuisi myös Ahvenanmaan maakunnalle itsehallintolain 49 §:n nojalla valtion varoista palautettava määrä, vuoden 2021 osalta noin 5,6 miljoonalla eurolla.

Ärade herr talman! Åländska Paf — precis på samma sätt som Veikkaus — är ett samhällsägt bolag registrerat i Mariehamn på Åland som betalar skatt till Finland och vars vinstmedel används för samhällsnyttig verksamhet på Åland. Den enda skillnaden är att Paf:s vinster används för samhällsviktig verksamhet på Åland och där stöder idrott, kultur och social verksamhet precis på samma sätt som Veikkaus vinstmedel i fasta Finland. På samma sätt används inte Veikkaus vinstmedel för att finansiera den här typens verksamhet på Åland såsom i fasta Finland.

Eftersom det knappt finns några privata stiftelser eller fonder på Åland som stöder allmännyttig verksamhet på Åland, är Paf:s vinstmedel extremt viktiga för Ålands tredje sek-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

tor. Paf:s existens är således en ödesfråga för hela Ålands tredje sektor och indirekt för Åland. Paf anställer också 200—250 personer på Åland och är en mycket viktig arbetsgivare. Därför har det här lagförslaget som nu föreslås godkännas också stor betydelse för Åland och självstyrelsen och åländska Paf.

17.06 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on sinällään erittäin tarpeellinen, ja me tiedämme, että tätä kautta nyt sitten Veikkauksen varoja pystytään ohjaamaan enemmän sinne järjestökenttään, joka on todellakin suurten vaikeuksien edessä, kun tiedämme, että Veikkauksen tuotot ovat alentuneet ja tulevaisuus näyttää epävarmalta. Siinä mielessä täytyy vain toivoa, että vaikka tällä haetaan nyt ratkaisua ensi vuoteen — ja se on ihan ymmärrettävää, että tässä ongelmaa pystytään ensi vuoden osalta paikkaamaan, mikä on hyvä asia — niin kuitenkin järjestökenttä elää valtavassa epävarmuudessa, kun ei tiedetä, mikä on se pitkän aikavälin ratkaisu.

Useissa puheenvuoroissa on muistutettu tästä valtion budjettirahoituksesta, ja täytyy kyllä huomioida, että esimerkiksi tänä päivänä ministeri Annika Saarikon ulostulo kertoi siitä, että se budjettirahoituksen varassa oleminen vasta epävarmaa on näitten järjestöjen tulevaisuuden kannalta, koska kulloinenkin ministeri, kulloinenkin hallitus tekee sitten sellaisia päätöksiä ja leikkauksia kuin hyväksi näkee. Täytyy sanoa, että yhdyin myöskin niihin ihmettelijöihin, että mitä ministeri mahtoi tänään tarkoittaa sillä, kun hän sanoi, että olympiaurheilusta leikataan, ja siinä yhteydessä hän niin kuin kehotti siihen, että pitäisi lajissa katsoa, mihin rahaa käytetään. No suomalainen urheilujärjestelmä perustuu siihen, että se sama lajiliitto liikuttaa niitä lapsia ja nuoria niitten urheiluseurojen kautta ja pitää huolta siitä urheilijan polusta, jos se sitten johtaa sinne huippu-urheiluun saakka. Eli nyt sitten itselleni jäi sellainen käsitys, että tarkoitettiinko siis tällä nyt sitä, että jos olympiaurheilusta leikataan, niin nimenomaan sen lajin olympiastatus on se, joka tässä nyt on leikkurin alla — elikkä sellaisten lajien, jotka ovat mukana olympialaisissa, pitää varautua siihen, että leikkuri heiluu, ja sitten muitten lajien kohdalla on tulevaisuus mahdollisesti vaarallisampi.

No, joka tapauksessa tähän hallituksen esitykseen nähden täytyy sanoa, että toivon, että meillä olisi vielä mahdollisuus siihen, että meillä olisi parlamentaarisesti pohdinnassa, mitä tehdään järjestöjen rahoitukselle tulevaisuudessa, ja toisaalta myöskin se, mikä on Veikkauksen tilanne tulevaisuudessa. Itse näen tärkeänä, että Veikkauksen monopoli säilyy, koska mielestäni rahapeliongelmat eivät todellakaan mihinkään häviä sillä, että se järjestelmä puretaan. On aivan turha kuvitella, että ulkomaisia rahapelifirmoja, jotka sormet syyhyten odottavat, että pääsisivät Suomen markkinoille käärimään voittonsa, tipan tippaa kiinnostavat suomalaisten rahapeliongelmat ja että niitten hoitaminen olisi heidän kontollaan. Tämä monopoli kuitenkin on se, millä pystytään hoitamaan näitten rahapeliongelmaisten tilannetta. [Puhemies koputtaa] Sen tähden toivon, että tässä pystyttäisiin jollakin tavalla sitten tulevaisuudessa yli puoluerajojen löytämään kestävä ratkaisu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että keskustelun kohteena on arpa- ja isverolain 4 §:n väliaikainen muuttaminen.

17.10 Joakim Strand r: Värderade talman! Vi diskuterar uttryckligen regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 4 § i lotteriskattelagen. Det handlar om att lotteriskatten sänks från 12 procent till 5,5 procent, och det här är en del av

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

den 347 miljoner stora så kallade Veikkaus-kompensationen. Sänkningen innebär 80 miljoner mer intäkter för Veikkaus och kring 6 miljoner för Paf om man jämför med 2019.

Tässä kollega Kiviranta toi jo hienosti esille sen, että tässä siis on kyse tieteen, taiteen, liikunnan ja ylipäätään monipuolisesti kolmannen sektorin tukemisesta.

Med de här pengarna stödjer vi viktiga aktiviteter inom den tredje sektorn, såväl konst och kultur som idrott och mycket annat värdefullt. De här pengarna är nu tryggade, kan man säga, för nästa år.

Ensi vuosi on aika hyvin tällä turvattu, mutta varmaan tämä hallitus ja monet tulevatkin hallitukset joutuvat pohtimaan, miten näitä tärkeitä asioita sitten jatkossa parhaalla ja keskeimmällä tavalla rahoitetaan.

17.11 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä se juuri niin on, että tämän kaiken ratkaisemiseksi tarvitaan monia elementtejä, joista yksi merkittävä nyt ensi vuodelle on tämä veron lasku. Kaiken kaikkiaan on syytä pohtia ensinnäkin sitä, että voisimme tulevinakin vuosina säilyttää Veikkauksen monopolin. Pidän sitä äärimmäisen tärkeänä. Aivan kuten edustaja Essayah sanoi, niin eivät ne ulkomaiset peliyhtiöt välitä pätkeäkään peliongelmita. Ei ole mitään syytä antaa sinne jotakin etua puuttumalla ja käymällä Veikkauksen kimppeun, vaan nimenomaan tämän vaikean ongelman ratkaisussa se Veikkauksenkin toiminta ja tämä monopoli on meillä tarpeen. Ja lienee turha edes todeta, että kyllähän se on hyvin tärkeää, että myös sitä kautta nimenomaan kykenemme rahoittamaan kaiken kaikkiaan meidän liikuntaa, urheilua, kulttuuria ja nuorisotyötä, ja sosiaali- ja terveystalouden järjestöjen rahoituksen turvaaminen on niin ikään äärimmäisen, äärimmäisen tärkeää.

Siksi minusta, puhemies, on hyvin tärkeää, että varsin nopeasti kuitenkin hallitus löysi keinon tässä ja nyt auttaa ensi vuodelle tämä ratkaisu ja saman tien kaivaa lisää keinoja. Itse kyllä pidän hyvin tärkeänä, että missään nimessä mihinkään leikkureihin ei pidä ryhtyä, vaan on kansantaloudellinenkin etu, että liikunnan ja kulttuurin ja näiden toimintaedellytykset turvataan.

Puhemies! Mitä tulee sitten ylipäätään esimerkiksi kulttuurin ja liikunnan rahoitukseen, niin kylläpä minä luulen, että tässä ymmärrän, että kokoomus haluaa tehdä oppositiopoliittikkaa, mutta en kehottaisi tulemaan viivalle tämän hallituksen kanssa. Nimittäin jo ennen koronapandemiaa hallitusohjelmassa sovittiin mittavia lisämäärärahoja liikuntaan ja kulttuuriin toisin kuin edellisen hallituksen aikana, jolloin jopa teattereiden ja näiden valtionosuuden uudistusta yritettiin tehdä kustannusneutraalisti. No tämä hallitus ei siihen lähtenyt, vaan selkeästi lisävoimavaroja tulee, eli tässä en kehottaisi tulemaan viivalle.

Tämä ongelma on yhteneväinen, oli hallitus minkä värinen tahansa, mutta pidän hyvänä, että tämä hallitus katsoi tarpeelliseksi korjata nimenomaisen ongelman myös tässä ja nyt ja tarttui siihen varsin hanakasti. Eli kyllä tässä työtä tehdään, ja ainakin itse olen jo vuosia seurannut hyvin läheltä tätä kehitystä ja kantanut huolta silloin tällöin Veikkauksen tilanteesta, ja jälleen kerran olemme siinä tilanteessa, että isoja ratkaisuja on löydetty. Olen tottunut, että nämä ovat osin sellaisia, joita myös yhteistyössä kyllä etsitään, että siinä mielessä välttämättä en katsoisi, että tässä on ensimmäinen oppositiopolitiikoinnin paikka.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

17.14 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Äsken kehuin suuresti arvostamaani edustaja Satosta, mutta kyllä tämän jälkimmäisen puheenvuoron kohdalla, kun hän arvosteli ministeri Saarikkoa minusta erittäin aiheettomasti, tuli mieleen se, mitä nykyinen tasavallan presidentti aikanaan sanoi tunnetusta seiväshyppääjästä Antti Kalliomäestä, ministeristä ja kansanedustajasta: ”Taisi mennä Kalliomäen seiväs väärään kuoppaan.” Taisi Satosellakin näin käydä nyt.

Nimittäin ministeri Saarikkohan heti ensimmäisenä jo kesällä, muistaakseni heinäkuussa, sanoi, että tänä vuonna Veikkauksen tuottojen vähenemisestä johtuva rahoitusaukko paikataan täysin ja että Veikkauksen edunsaajarahaa saaville tulee myös ensi vuonna se sama raha kuin tänä vuonna. Se, miten jatkossa mennään, on meille kaikille epäselvää, mutta ensi vuosi on hoidettu, ja tässähän on monenlaisia hankkeita Veikkauksen aseman parantamiseksi, muun muassa nettipelaamisessa tämä rahansiirtojen estäminen, blokeerauksesta puhutaan. Se voi parantaa merkittävästi sitä tilannetta, että Veikkaus häviää tässä nettipelaamisessa ehkä koko ajan.

Eli kyllä tässä nyt hallitus yrittää kaikkensa tehdä, että tämä asia asianmukaisesti hoidetaan, ja en mielelläni ehkä haluaisi, että hyvää hallitusta, joka on toiminut ensi vuoden osalta hyvin, moititaan tässä vaiheessa.

17.16 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Kun tämä keskustelu laajeni tästä veron laskusta, joka on siis laastaria tähän vaikeaan tilanteeseen, koskemaan laajemmin tätä, mitä tässä ollaan ratkomassa, eli taiteen, tieteen, kulttuurin, urheilun ja liikunnan rahoitusta ja sen tulevaisuutta, niin en malttanut olla ottamatta puheenvuoroa myös tähän.

Edustaja Satonen ihan oikein nosti esille sen, että vielä tämän vuoden alkupuoliskolla, kesällä tämä hallitus oli leikkaamassa noin kolmanneksen liikunnan, urheilun, kulttuurin, tieteen ja taiteen rahoituksesta. Tämä kenttä — järjestökenttä, urheiluseurat — älähti ja puuttui tilanteeseen, ja sen jälkeen ministeri Saarikko taipui ja suostui tekemään tämän korjauksen, joka nyt tässä seitsemännessä lisätalousarviossa tehdään. Näin tämä meni, ja tämä ja ensi vuosi on korjattu.

Edustaja Könttä hehkutti jollain tavalla tätä ratkaisua, että tämä on nyt osoittanut muka sen, että rahoitus onnistuu näinkin eli budjetin kautta. Totta kai — tältä vasemmistohallitukseltahan ovat onnistuneet kaikki rahoitukset, kun raha on otettu velkarahana. Eihän siinä ole voinut epäonnistua, jos ei ole minkäänlaista rajoitetta ollut sen rahan käyttämiseen. Totta kai silloin on onnistuttu kaikissa paikoissa, ja nyt pitäisi edustaja Köntänkin, kun tästä asiasta puhuu, huomata, mikä on tilanne siinä vaiheessa, kun tämä älytön, massiivinen lasten velkarahan käyttäminen loppuu. Silloin ollaan aika paljon totisemmassa paikassa, ja siitä problematiikasta edustaja Satonenkin tässä puhui. Hallitus ei ole tehnyt minkäänlaista hahmotelmaa siihen, mikä on tilanne ensi vuoden jälkeen, vuonna 2022. Itse asiassa, edustaja Viitanen, jos te olette katsonut teidän hallituksenne vastuuministerin tämänpäiväisen ulostulon Maaseudun Tulevaisuudessa, niin Maaseudun Tulevaisuudessa teidän hallituksenne urheiluministeri Annika Saarikko vahvistaa, että tulevaisuudessa olympiaurheilun rahoitusta joudutaan leikkaamaan. ”Tulevina vuosina on jaossa niukkuutta. Kannustan kaikkia lajiliittoja ja urheiluporukkaa aloittamaan keskustan siitä” — kyllä on pitänyt sanoa ”keskustelun siitä” — ”mikä on toiminnan kovin ja tärkein ydin. Mikä on kaikkein tärkeintä?” Tämä on lainaus Maaseudun Tulevaisuudesta, edustaja Viitanen, teidän vasemmistohallituksenne urheiluministeri Annika Saarikolta.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Eli nyt hallitus on ensimmäisen kerran ottanut esille sen, että velkarahaa ei enää riitäkään loputtomiin, ja mistä, edustaja Viitanen, teidän vasemmistohallituksenne lähtee ensimmäisenä leikkaamaan? Tieteestä, taiteesta, kulttuurista, urheilusta, liikunnasta, jopa lasten liikunnasta — siitä, mistä tässä salissa on puhuttu tähän asti pitkään, että pidetään huoli, että lapsilla olisi edes yksi harrastus, mahdollisuus liikunnalliseen harrastukseen tai sitten teatteriharrastukseen tai muuhun. Tämä on nyt ainoa, mistä tämä hallitus on kertonut, että tästä vasemmistohallitus, edustaja Viitanen, ryhtyy leikkaamaan. Tämän on vahvistanut urheiluministeri Annika Saarikko Maaseudun Tulevaisuudessa, ja itse olen oppinut luottamaan, että Maaseudun Tulevaisuus kertoo sen, miten asiat ovat.

Tämä tilanne on, arvoisat kollegat, vakava, ja minun mielestäni oli hyvä, että edustaja Satonen tämän nosti esille. Niin kuin edustaja Kivirantakin totesi, tämä ja ensi vuosi on nyt velkarahalla hoidettu, mutta ei tämä hallitus ole pystynyt tekemään mitään ratkaisua varmistaa tästä rahoitusta vuodesta 22 eteenpäin, ja nyt vasemmistohallituksen urheiluministeri Annika Saarikko kertoo, että leikkuri tulee käymään urheiluun, liikuntaan, tieteeseen, taiteeseen ja kulttuuriin. Ei tule käymään meille.

17.21 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen kuvasi erittäin hyvin, mistä tässä asiassa on kyse, ja toivon todellakin, että arvostamani edustajat Kiviranta ja Viitanen pitävät huolen siitä, että tämä ei pidä paikkaansa, mitä ministeri Saarikko on tänään sanonut — tai sanotaan, että se pitää paikkansa, mitä hän on sanonut, mutta että se ei realisoidu käytännössä vuonna 2022 ja siitä eteenpäin — koska ainakin tässä salissa näyttää nyt olevan hyvin vahva tahto siihen, että liikunnalta, urheilulta, taiteelta, tieteeltä, kulttuurilta ja sosiaalijärjestöiltä ei oteta rahaa poies, vaikka ei varmaan ole realismia, että Veikkauksen tuotto palautuu sille tasolle, mikä sillä oli ennen koronaa.

Haluan tässä sen sanoa omalta osaltani, että siinä yhdyn kyllä edustaja Essayahin puheenvuoroon — ja taisi Viitanenkin sanoa — että minä en myöskään usko siihen, että suomalaisten järjestöjen kannalta paras tilanne olisi se, että Veikkauksen monopolista luovutaisiin, enkä usko, että se on myöskään peliongelmiin mikään ratkaisu, vaan kyllä siinä todennäköisesti meidän saamamme rahamäärä pienenesi ja peliongelmat kasvaisivat. Se on ainakin oma arvioni tilanteesta.

Mutta se oli kyllä rakentava ehdotus, joka tässä tuli edustaja Essayahin taholta — ja taisi edustaja Heinonenkin siihen viitata — että kun tämä nyt on niin mittava ongelma, niin tähän pitäisi kyllä varmaan tällainen parlamentaarinen työryhmä nyt perustaa ja hakea ihan yhteisesti ratkaisua tähän. Itse kyllä pelkään pahasti, että jos tämä jää aina vuosittain budjettirahoituksen yhteydessä päätettäväksi, niin silloin on kyllä suuri riski siitä, että nämä järjestöt jäävät tässä kärsijän rooliin. Aivan kuten edustaja Viitanen sanoi, se ei ole kansantaloudellisestikaan järkevää, koska se euromäärä, joka tänne annetaan, poikii valtavasti vapaaehtoistyön ja järjestötoiminnan kautta muuten tähän yhteiskuntaan takaisin. Eli tämä on kyllä semmoinen haaste, johon pitää nyt löytää ratkaisuja, ja toivon, että nyt otetaankin tässä semmoinen asenne, että lähdetään sitä ratkaisua etsimään, eikä sellainen asenne, joka ministeri Saarikolla oli, että hän rupeaa valmistamaan näitä järjestöjä sitä varten, että teidän täytyy nyt pärjätä niukemmilla resursseilla. Yritetään etsiä se ratkaisu, mitä kautta tämä rahoitus pystytään turvaamaan, koska se on varmasti suomalaisen yhteiskunnan etu.

17.23 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Oikeastaan keskustelu on laajentunut hieman, ja sallitaan varmaan minullekin tämä kannanotto tähän.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Täällä on noussut esiin tänä päivänä urheiluministeri, tiede- ja kulttuuriministeri Saarikon lausuma, jossa hän on sanonut, että Suomen olympiakomitealle valittava uusi puheenjohtaja joutuu aloittamaan toimensa haastavassa toimintaympäristössä. ”Tulevina vuosina jaossa on niukkuutta.” Tämä erityisesti koskee olympiaurheilua, joka tähän on nimetty. ”Kannustan kaikkia lajiliittoja ja urheiluporukkaa aloittamaan keskustelun siitä, mikä on toiminnan kovin ja tärkein ydin. Mikä on kaikkein tärkeintä?” Täällä urheilun saralta valistetaan seuraavasti, tämä on ministerin puheesta lainausta: ”Me tarvitsemme isänmaallisuutta ja kansallistunnetta vahvistavia kokemuksia, joita huippu-urheilu tarjoaa. Toisaalta huippu-urheilijoita ei ole ilman junioritoimintaa. Mutta riittävä taso pitää määritellä. Ihan kaikkea ei jatkossa voida enää rahoittaa.” Tämä uutisen mukaan kohdistuu erityisesti olympialajeihin.

Jos itse kääntäisin, miten urheilun ystävänä tämän asian näen, niin täällä Saarikon lauseessa ”toisaalta huippu-urheilijoita ei ole ilman junioritoimintaa”, näkisin tämän asian enemmänkin toisin päin, siten, että ilman huippu-urheilijoita ei ole junioritoimintaa. Se on enemmänkin näin. Urheilutoiminta tuo tämmöistä kansallistunnetta vahvistavaa, ja se auttaa meidän junioreita, lapsia kasvamaan semmoisiin terveisiin liikunnallisiin elämäntapoihin. Jos nyt tästä olympiaurheilun rahoituksen leikkaamisesta voisin kertoa sillä tavalla, että olen tämmöisen nuoren olympialajin urheilijan elämää seurannut riittävän läheltä, ja ihmettelen, miten tästä enää voidaan säästää. Tämä olympiaurheilijoiden tukeminen on siis Suomessa aivan naurettavalla tasolla jo tällä hetkellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja, muistutan, että arpajaisverolain 4 §:n muutokset ovat kyseessä.

Kyllä minä tiedän, mutta nyt on muiltakin sallittu tämä keskustelu, joka on laajentunut tähän. — Miten voidaan lähteä supistamaan sellaista, joka on jo supistettu? 23-vuotias huippu-urheilija elää tällä hetkellä 6 000 euron opetus- ja kulttuuriministeriön urheilija-apurahalla. Yksilölajin urheilijana hänellä valitettavasti ei ole kovin montaa tämmöistä taloudellista tukijaa. Semmoisesta, mitä ei enää käytännössä enää ole jäljellä, ei voida supistaa. Tämä pitää kaikin keinoin, jollakin tapaa pystyä hoitamaan. Jos se on ensi vuonna hoidettu, sen pitää olla hoidettu myös jatkossakin, ja mieluiten niin, että nämä summat kasvavat. Ei ole kovin hääviä lähteä edustamaan Suomea nuorten MM-kisoihin: tulee siellä menestystä tai ei, kun pääsee kotiin, niin lajiliitosta tulee lasku matkasta postilaatikkoon. Tämä on se valitettava totuus, mikä tällä hetkellä Suomessa on. Näiden urheilijoiden asema on nyt jo muiden maiden urheilijoihin verrattuna erittäin surkea Suomessa tällä hetkellä. Elikkä pikemminkin teidän siellä hallituksessa ja ministerin tulisi miettiä, millä tavalla tätä tukea voitaisiin osoittaa lisää, koska kaikki tässä salissa tiedämme, että se ruokkii muita, junioreita ja lapsia, antaa heille esikuvaa siitä, mikä heitä kuljettaa kohti liikunnallisuutta ja terveitä elämäntapoja.

Tämä asia on tärkeä. Tämä pitää saada hoidettua. On hienoa, että se on nyt hoidettu edes tällä tasolla, mutta sitä pitää pyrkiä lähtemään parantamaan. Vaikka me puhumme tässä arpajaisverolaista, haluaisin kyllä edustajana, joka nyt on tiettyä kritiikkiä antanut tiettyjä asioita kohtaan, kehottaa teitä kaikkia miettimään, että jos tällainen huippu-urheilija nauttii valtion verotonta urheilija-apuraha 6 000 euroa vuodessa, minne muualle tai mihin muihin ryhmiin tätä rahaa menee. Enkä ihan täysin ymmärrä sitäkään, että Veikkauksen rahoista, joka on alun perin ollut urheilujärjestöjen järjestö — ymmärrän sen, että sinne on

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

liitetty suomalaista taidetta ja tieteen tukemista — valitettavan paljon käytetään rahaa nykyään kaikkiin maahanmuuttajien erilaisiin polkupyöräkursseihin ja muihin. Se on mielestäni väärin. — Kiitän.

17.31 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Harmi, että edustaja Heinonen tämän teatralisen puheenvuoron jälkeen ei ole salissa. Olisin halunnut sanoa hänelle, että puhina oli kova mutta painot eivät nyt tällä kertaa valitettavasti nousseet, nimittäin kaikki, ketkä tuon puheenvuoron kuulivat, nyt ymmärtävät, että siinä mentiin aika rajusti asioiden edelle. Sitä en osaa sanoa, mitä tuleman pitää — kukaan meistä ei tiedä — mutta on selvää, että jos ministeri jotakin heittää pohdittavaksi, niin se ei ole vielä päätöksentekoa, saati sitten realisoitunut leikkaus, miltä edustaja Heinonen kovasti tässä puheenvuorossaan yritti saada näyttämään. Mutta sille annan sitten tällaisen teatralisen arvon toki.

Mutta jos menemme nyt itse asiaan ja tähän tilanteen vakavuuteen, niin, puhemies, kyllä mielestäni näin on, että täytyy sanoa, että edustaja Satosella oli mielestäni hyvä ote tässä. Eli te näitte kuitenkin realistisena sen ja totesitte, että nyt vielä ei ole realisoitunut mikään, toisin kuin edustaja Heinonen omassa puheenvuorossaan antoi ymmärtää, ja nimenomaisesti lähditte hakemaan sitä kulmaa, että tähän pitäisi nyt yhdessä miettiä ratkaisua. Olen tottunut näkemään teidät joskus aikanaan Yleisradion osalta parlamentaarisen työn johtajana, ja siinäkin yhdessä saimme sovittua hyviä periaatteita muun muassa Yleisradion rahoituksen turvaamisesta. Mielestäni tässä yhteistyökin on valttia, ja sanoisin, puhemies, että kyllä tässä sellainen kansallisen pohdinnan paikka on, koska kukaan ei varmastikaan halua, että meidän järjestelmämme murtuvat, ja täytyy näitä kaikenmoisia ratkaisuja tässä sitten asialle miettiä.

Puhemies! Näkisin tärkeäksi sen, että vaikka ymmärrän sen paineen, mitä siellä urheilu-, liikunta- ja kulttuuripuolella on sen suhteen, että epävarmojen veikkausvoittovarojen varassa emme voi elää loputtomasti ja pitäisi saada paljon budjetin puolelle, niin tässä täytyy todellakin muistaa, että tulemme tarvitsemaan molempia instrumentteja. Budjetin puolella niukkuutta tulee olemaan, sitä en usko edes kokoomuksen kiistävän, vaikka heillä vähän poukkoilevaa talouspoliittista ulosantia tällä kaudella on ollutkin — välillä ollaan huolissaan menoista ja välillä kevennetään hurjasti veroja ja sitten ollaan huolissaan velasta, kun ensin pistetään kovasti, Heinonenkin satoja miljoonia, äänestyksiin joulun alla — mutta tässä asiassa varmasti huoli toivottavasti on yhteinen.

Siitä kyllä pidän kiinni ja tiedän ja tunnen asiaa hyvin tarkkaan, että tämä hallitus on kyllä nimenomaisesti halunnut jo ohjelmassaan [Puhemies koputtaa] ja sitten tässä kriisitilanteessa turvata suomalaisen kulttuurin ja liikunnan toimintaedellytyksiä.

17.34 Joakim Strand r: Värderade talman! En halua itsekään tätä keskustelua enää pitkitää. — Urheilu, tiede, taide, kulttuuri, kolmas sektori ovat varmaan kaikille tässä salissa tärkeitä, ja ollaan nyt iloisia siitä, että ensi vuosi on hyvin hoidettu, muun muassa tämän Veikkaus-asian kautta, ja mietitään sitten yhdessä, miten se hoituu jatkossa.

Tässä on varmaan kymmenen kertaa viitattu ministeri Saarikkoon, joten olisi varmaan kohtuullista jatkaa sitä keskustelua silloin, kun ministeri on myös itse paikalla. Yleensä se on suhteellisen tyylikästä.

Tässä on puhuttu paljon vuodesta 22 ja siitä eteenpäin. Ehkä se on merkki siitä, että ollaan kuitenkin aika tyytyväisiä hallituksen tähän esitykseen, kun pyritään etsimään virheitä tulevaisuudesta. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

17.35 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Vähän hitaana vielä pyysin yhden. — Juuri tämän haluaisin kyllä itsekin todeta, että mielestäni olisi kohtuullista, että näissä vakavissa asioissa sitten jos halutaan tehdä johtopäätöksiä jo valmiiksi siitä, mitä tuleman pitää, kannattaisi ensin kuunnella, mistä on kyse hänen näkökulmastaan ollut. Itse tietenkin totean omalta osaltani sen, minkä tiedän, että tämä hallitus ja varmasti hallituspuolueet ja ainakin itse henkilökohtaisesti ja oma puolueeni haluavat tehdä kaikkensa ja ovat tehneetkin parantaakseen nimenomaisesti liikunnan, urheilun, kulttuurin asemaa. Meillä on tästä hyvät ohjelmat. Esimerkiksi sosiaalidemokraatit ovat koko ajan työtä tehneet, ja kyllä mielestäni näyttöäkin löytyy. Tekoja löytyy. Tämän kauden alussa hallitusohjelmaa tehtäessä nimenomaisesti saimme sinne lisäresurssia ja tärkeitä kirjauksia näiden asioiden suhteen. Esimerkiksi parhaillaan ollaan toteuttamassa historiallisen isoa teatterien, orkesterien, museoiden valtionosuusuudistusta, johon saimme selkeästi lisää resursseja, kuin myös muutinkin tälle alalle. [Puhemies: Nyt arpajaisverolain 4 §:ään!] — Puhemies, haluan vain summata yhteen, että kyllä tässä ihan toisenlainen tahto on kuin mistä täällä annettiin kuva.

17.36 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Aivan lyhyesti: Esimerkiksi viikon ilmainen kokeilu siitä harrastuksesta, minkä haluaisi valita, eli jokainen suomalainen nuori saa valita yhden harrastuksen. Minusta tämä on juuri se suunta, mihin me koko eduskuntana yhdessä olemme halunneet mennä, ja nyt tässä edettiin. Että ei ehkä kannata toisen ministerin suuhun sellaisia laittaa, mitä hän ei faktisesti ole sanonut esimerkiksi nuorten liikunnasta leikkaamisesta, kun asia on juuri päinvastoin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 170/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntalain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 159/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 19/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 19/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.37 **Riikka Purra ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valiokunnan mietinnön.

Tässä on kysymys kuntalain väliaikaisesta muuttamisesta ja siitä, että kunta voi hakea alijäämän kattamisaikaan pidennystä. Se on nyt neljä vuotta, ja tämän myötä siitä tulisi kuusi vuotta, ja tämä nimenomaan siksi, että se voisi kattaa covid-19-epidemiasta johtuvia talouden vaikutuksia. Tämä olisi voimassa paitsi kuntiin, myös kuntayhtymiin liittyen.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Tässä tätä alijäämän kattamisvelvollisuutta olisi tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran tilikauden 2015 tilinpäätöksessä taseeseen kertyneeseen alijäämään, jolloinka tämän alijäämän tulisi olla katettu vuoden 20 tilinpäätöksessä, ja mikäli alijäämä on ollut yli 500 euroa asukasta kohden, niin alijäämän tulisi olla katettu vuoden 22 tilinpäätöksessä, ja näiden on nimenomaan tarkoitus olla epidemiasta johtuvia taloudellisia vaikutuksia. Kuten tiedetään, epidemia on vaikuttanut kuntatalouteen hyvin merkittävästi niin menojen kasvun kuin vero- ja maksutulojen vähentymisen kautta, ja ne vaikutukset todennäköisesti jatkuvat vielä jonkin aikaa sen jälkeenkin, kun epidemiasta toivottavasti joskus päästään. Merkittäviä tukitoimenpiteitä on kohdistettu kuntasektoriin, ja tässä on niistä yksi.

Hallintovaliokunta toteaa tämän väliaikaisen lainmuutoksen olevan tarpeellinen, koska se tuo joustoa nimenomaan tähän tilanteeseen. Näitä toimenpiteitä tähän alijäämään liittyen on syytä ulottaa pidemmälle ajalle ja tällä tavalla tasapainottaa tätä kuntien tilannetta.

Tätä haetaan hakemuksesta, johon tulee liittää selvitys kunnalle aiheutuneista vaikutuksista epidemian suhteen ja myös suunnitelma talouden tasapainottamiseksi.

Tämän esitetään olevan voimassa vuoden 25 loppuun ja tulevan voimaan mahdollisimman pian.

Tämä on yksimielinen mietintö, ja valiokunta hyväksyi tämän lain muuttamattomana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 159/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 20/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 20/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.40 **Riikka Purra ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valiokunnan mietinnön. Vähän liittyy samaan kuin tuo edellinenkin. Tässä on kuitenkin kysymys peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta, mutta koronalailla mennään.

Tarkoitus on lisätä valtionosuuksiin 400 miljoonaa euroa vuodelle 20 epidemiasta aiheutuvien taloudellisten vaikutusten johdosta. Tämä lisäys olisi tällaisenaan kertaluontoinen ja tulisi jo aiemmin päätettyjen korotusten lisäksi. Tästä lisäyksestä osa eli 128,7 miljoonaa kohdennetaan kunnille asukasmäärän mukaan, 267 miljoonaa taas verovuoden verontilityksissä sovellettavien kunnallisveron jako-osuuksien mukaisessa suhteessa. Lisäksi 4,3 miljoonaa euroa kohdennetaan kunnan 13—15-vuotiaiden asukkaiden määrän perusteella. Tällä on tarkoitus kompensoida oppilaiden ja opiskelijoiden kasvomaskien hankin-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

nasta aiheutuvia kuluja. Lisäksi VOSeihin tehdään tänä vuonna 350 miljoonan euron lisäys virustartunnan toteamiseksi tehtyjen testien ja näiden tartuntaketjujen jäljittämisen aiheuttamien kustannusten korvaamiseksi.

Esitys on siis budjettilaki liittyen seitsemänteen lisätalousarvioon.

Tämän esityksen vaikutukset yksittäisiin kuntiin vaihtelevat sen mukaan, mikä on kunnan asukasmäärä, minkä verran siellä on 13—15-vuotiaita asukkaita ja mikä on kunnallisveron jako-osuus sekä verotulojen ja valtionosuuksien osuus kunnan tuloista. Euromääräisesti tarkasteltuna merkittävä osa lisäyksestä kohdentuu erityisesti suurimmille kaupungeille, ja noin kolmannes valtionosuuden lisäyksestä kohdentuu Uudenmaan kunnille. Asukasta kohden tarkasteltuna kaikki kunnat saavat kuitenkin merkittävän lisäyksen.

Sitten tähän tuen kohdentamiseen: Testaukseen ja jäljittämiseen vuodelle 20 varatun määrärahan jakaminen valtionavustusmenettelyn kautta on todettu aikataulullisesti mahdolliseksi, minkä vuoksi tämä määräraha nyt kohdennetaan tämän valtionosuusjärjestelmän kautta. Ensi vuonna on tarkoitus siirtyä todellisiin kustannuksiin ja niihin perustuvaan kompensatioon tämän valtionavustusmenettelyn kautta, ja valiokunta piti tätä tärkeänä.

Hallintovaliokunta pitää siis tätä lisätukeakin kokonaisuudessaan tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, mutta korostetaan myös sitä, että tämän tuen tarkka kohdentaminen on vaikeaa. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että se kohdistuisi mahdollisimman hyvin nimenomaan niihin kuntiin, joihin epidemia on vaikuttanut eniten.

Valiokunta puoltaa tämän ehdotuksen hyväksymistä yhdellä tarkistuksella. Alkuperäisessä esityksessä sanottiin, että asukaskohtainen euromäärä olisi 0,78 euroa per 13—15-vuotias asukas, mutta tosiasiasa se on yli 30 kertaa suurempi eli 24 euroa ja 7 senttiä.

Hallintovaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna tähän esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen, ja tämänkin mietintö on yksimielinen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 207/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

17. Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen ja susivahinkojen estäminen

Kansalaisaloite KAA 4/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 1 tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.43 **Jenna Simula ps:** Arvoisa puhemies! Kun poliitikot tekevät sellaisia poliittisia päätöksiä, joilla hankaloitetaan ihmisten arkea päivästä toiseen, se syö uskoa poliittiseen järjestelmään. Kun viranomaisilta ei pyynnöistä huolimatta saa millään apua, se horjuttaa

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

luottamusta viranomaisiin. Susien suhteen kyse on nimenomaan tästä. Vuodesta toiseen tilanne pahenee ympäri Suomen. Susimäärä kasvaa, ja sudesta on tullut yhä röyhkeämpi. Poliitikot pakenevat Euroopan unionin helmoihin, ja ihmiset jatkavat elämää susiongelmiensa kanssa. Tämän on viimein loputtava.

Kiitan suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista koskevan kansalaisaloitteen tekijöitä sekä jokaista suomalaista, joka aloitteen on allekirjoittanut. Olette tuoneet keskusteluun ja päätöksentekoon tärkeän aloitteen, jolla olisi läpi mennessään iso vaikutus todella monien elämään ja jokapäiväiseen arkeen. Enää on saatava jokainen kansanedustaja ja ministeriö ymmärtämään ongelman vakavuus ja laajuus.

Tässä muutama suden raatelemaksi joutunut metsästyskoira kuluvalta syksyltä: Lemmy, norjanharmaahirvikoira, Kuhmo; Karhunkeraajän Ofelia, jämtlanninpystykorva, Haapajärvi; Pirre, Suomen pystykorva, Kuhmo; Jalo, jämtlanninpystykorva, Kuhmo; Raita, suomenajokoira, Pyhäjärvi. Listaa voisi jatkaa loputtomiin, mutta luettelin todellakin vain murto-osa niistä useista kymmenistä koirista, jotka susi on raadellut hengiltä kuluneen vuoden aikana. Jokainen näistä koirista oli jonkun perheenjäsen ja työkaveri, taatusti arvokkaampi kuin yksikään susi.

Metsästyksen ohessa koiria on viety vuosien aikana myös koirakokeista ja ihmisten pihoista. Ne, jotka sanovat, että pitääkö koiranne kiinni tai hankkikaa suurpetoaidat, eivät ymmärrä metsästyksestä tai eläinten kasvatuksesta juuri mitään. Suomalainen metsästys ja eränkäyntiperinne sisältää olennaisena osana nimenomaan koiralla metsästyksen, ja ilman toimivaa koiraa on esimerkiksi hirvenmetsästyksen hyvin työlästä ja paikoittain lähes mahdotonta. Mikäli vuosittaisia hirvenkaatolupia ei saada käytettyä, seurauksena on kannankasvun myötä muun muassa liikenneturvallisuuden vaarantuminen. Sen, jos minkä, luulisi kiinnostavan jokaista tässäkin salissa.

Susikysymys jakaa ihmisiä ja aiheuttaa valtavaa vastakkainasettelua kaupunkien ja maaseudun välille. Kaupungeissa herkästi ajatellaan, että susi kuuluu luontoon. Kyllä, näinhän se on, mutta susi ei kuulu ihmisten pihoille aterioimaan lemmikki- tai tuotantoeläimillä. Susienhalailuohjelmilla ei tehdä muuta kuin pahennetaan entisestään vastakkainasettelua ja huononnetaan viranomaisten ja ihmisten välejä. Kun susi tulee jatkuvasti pihaan tai tunkeutuu laitumille ja navettaan eivätkä ihmiset saa sille kaatolupaa, se, jos mikä, lisää susivihaa.

Vika ei ole sudessa, vaan susipolitiikassa. Vika on kansanedustajissa ja ministeriössä, jossa asioille ei tehdä tarpeeksi. Euroopan unionin helmoihin on aivan turha paeta. Katsokaa naapurimaatamme Viroa, jossa seuraavien kuukausien aikana tullaan kaatamaan peräti 140 sutta. Yhteiselo suden kanssa on Virossa sujuvampaa, koska kannanhoidollisella metsästyksellä pidetään suden ihmisarkuutta yllä, ja kannanhoidollisesta metsästyksestä huolimatta kanta Virossa on elinvoimainen.

Kannanhoidollisen metsästyksen tärkeimpiä tavoitteita on nimenomaan suden ihmisarkuuden palauttaminen ja ylläpito. Ennen susi kavahti pelkästään ihmisen hajua. Nyt se saattaa viedä koiran ihmisen näköetäisyydeltä, raadella poneja laitumelle, tappaa lampaat ja tunkeutua jopa navettaan syömään vasikan. Miettikää hetki omalle kohdallenne, jos joutuisitte joka päivä pelkäämään koiranne tai elinkeinonne puolesta. Suomessa on oikeus omaisuudensuojaan ja elinkeinon. Sutta ei pidä asettaa näiden oikeuksien edelle. On myös takapajuista huudella suden olleen täällä ensin. Se ei siitä huolimatta kuulu ihmisten pihoille, eikä sen kuulu syödä metsästyskoiria välipalaksi. Emme voi palata aikaan, jolloin

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

ihmisiä oli Suomessa niin vähän, etteivät ihmisen ja suden reviirit juuri kohdanneet, vaan meidän on ratkaistava nykytilanteen ongelmat.

Susi vaikeuttaa siis metsästystä, tuotantoeläinten kasvatusta sekä esimerkiksi koirien kasvatus- ja jalostustyötä. Mikäli suden takia metsästystä tai metsästyskoirakokeita ei voida enää harrastaa, se tarkoittaa myös suomalaisten koirarotujen kadottamista. Ne, jos mitkä, ovat suojelemisen arvoisia. Meillä on laajoja alueita, jopa kokonaisia kuntia ja maakuntia, joissa metsästys on lähes mahdotonta suden takia, ellei ota riskiä päästää koira irti susista huolimatta. Metsästyksen loppumisella voi olla kohtalokkaat seuraukset koko kylälle tai kunnalle. Metsästysseura on usein se yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa kunnassa ylläpitävä side, joka yhdistää asukkaat, mökkiläiset ja kunnasta jo muualle muuttaneet. Ei sovi unohtaa sitäkään tosiasiaa, että metsästäjät ovat niitä, jotka tekevät tärkeää luonnonsuojelutyötä. Jos metsästys loppuu, loppuu myös muu riistanhoitotyö.

Arvoisa puhemies! On aika ryhtyä toimiin ja lopettaa hymistely. Susipolitiikka on pantava kuntoon aloittaen kannanhoidollisesta metsästyksestä ja häirikkösusien joustavammasta poistamisesta. Ottakaa susien kanssa elävien ihmisten huolet kerrankin tosissaan. — Kiitos.

17.50 Ari Koponen ps: Puhemies! Iso kiitos tämän kansalaisaloitteen laatijoille sekä allekirjoittajille.

Susi herättää voimakkaita tunteita, mutta tässäkin asiassa ratkaisut tulee tehdä ilman isompia intohimoja kumpaankaan suuntaan. Asiassa on kuultava kaikkia osapuolia, mutta päätöksiä ei saa tehdä vain Helsingin kauramaitovyöhykkeellä asuvien ”musta tuntuu” -ajatuksen mukaan, vaan myös kentän ääntä on kuunneltava tarkalla korvalla. Siellä ovat tämän asian asiantuntijat.

Viimeaikainen kasvava uutisointi susista, runsaat havainnot pihapiireistä sekä susien käytös ja arkuuden menettäminen ihmistä kohtaan kertovat sen, että olemme luisuneet suuntaan, mikä on nyt muutettava. Susi ei pelkää ihmistä, ja kannanhoidollinen metsästys on lääke ongelmaan. Tällä hetkellä koiria ja muita lemmikkejä kissoista hevosiin syödään pihoista, metsästyskoiria aivan ihmisten läheisyydessä metsästäessä. Olemme alkaneet järjestää lapsille jopa koulukyytejä kotiovilta susien käytöksen takia. Omalla pihallaan ei kenenkään pidä tuntea pelkoa tai turvattomuutta susien takia.

Kuten edellisessä puheessa tuli ilmi, Suomessa on myös oikeus omaisuudensuojaan ja elinkeinon. Sutta ei pidä asettaa näiden oikeuksien edelle.

Susien takia myös hirvenmetsästys hirvikoiria käyttäen on uhattuna. Jos hirvilupia jää paljon käyttämättä, on aivan selvä, että tämä heijastuu myös hirvikolarien määrissä. Hirvikannan koko vaikuttaa myös hirvituhojen määrään taimikoissa.

Ministeri Leppä on kertonut omana kantanaan susien kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisen. Edustaja Sipilä kertoi alkuvuokosta lehdissä, miten susille tulisi laittaa ”nappi otsaan”. Muistuttaisin, että te olette hallituspuolueessa, joten pelkät puheet ja äänien kalastelu eivät lemmikkejä menettäneitä tai metsästäjiä lämmitä. Nyt tarvitaan tekoja, ja kysyisinkin ministeri Lepältä: mitä konkreettista te olette asian eteen tekemässä, ja millä aikataululla?

Susien pannoittamisesta te, ministeri Leppä, vastasitte edustaja Simulan kirjalliseen kysymykseen tämän vuoden helmikuussa, että tavoitteena on pantaseurannan jatkuminen väli vuoden jälkeen, mutta viimeaikaisesta uutisoinnista on saanut aivan toisenlaisen kuvan.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Toivottavasti puheet tästä kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta eivät ole samanlainen tyhjä lupaus.

Kuten tänään varmasti nähdään, tukea kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseen tulee lähes kaikkien puolueiden edustajilta. Olisi hallituksen tekojen aika.

17.53 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää kaikkia kansalaisaloitteen tekijöitä tämän tärkeän ja ajankohtaisen asian ajamisesta, joka keräsi vajaassa viikossa vaa-ditut allekirjoitukset.

Susi on aina puhuttanut ihmisiä — eikä vähiten silloin, kun ne aiheuttavat vahinkoa. Aikanaan sudet on tapettu Suomesta lähes sukupuuttoon ja niistä on maksettu tapporahaa aina 70-luvulle asti, jonka jälkeen susi on levinnyt meille uudelleen itärajan takaa. Kun susia ei käytännössä ole ollut moniin vuosikymmeniin, on toki luonnollista, ettei myöskään ole ollut susien aiheuttamia vahinkoja.

Suomen susikanta on kuitenkin kasvanut vuosikymmenten saatossa ja vahingot sen myötä. Tämän vuoden maaliskuun susikanta on noin 250 yksilöä ja kolmisenkymmentä laumaa. Laumojen määrässä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna noin 25 prosenttia, ja niitä oli aiempaa enemmän läntisessä Suomessa. Kasvaneen susikannan myötä sekä niiden leviytyessä yhä tiheämmin asutuille alueille on luonnollista, että konfliktit suden ja ihmisen välillä lisääntyvät sekä vahinkojen määrä kasvaa. Tämä luonnollisesti lisää huolta myös susireviireillä asuvien ihmisten keskuudessa.

Metsästyskauden alettua syksyllä ovat susien koirille aiheuttamat vahingot lisääntyneet merkittävästi ja sudet ovat tappaneet noin 30 koiraa ja haavoittaneet lähes saman verran. Vahinkojen määrää on hillinnyt ainoastaan se, ettei susien pelossa koiria uskalleta laskea vapaaksi metsästyksen yhteydessä. Röyhkeimmillään sudet vievät lemmikkejä jopa kodin rappusilta. Myös tuotantoeläinvahingot ovat loppukesästä kiihtyneet, kun sudet opettavat kevään pentuja saalistamaan. Aina ei ole edes kyse saalistuksen opettamisesta, vaan susi tappaa myös enemmän kuin vain syödäkseen. Surullinen esimerkki tästä on Mustasaaresta, jossa susi tappoi 130 laiduntamassa ollutta lammasta. Susien aiheuttamien vahinkojen lista on surullisen pitkä, ja rahalliset menetykset ovat merkittäviä, puhumattakaan inhimillisestä kärsimyksestä eläinten omistajille.

Arvoisa puhemies! Tuskin kukaan kiistää sitä, etteikö susi kuulu Suomen luontoon, mutta pihapiireihin se ei kuulu. Kaikkia susia ei pidä hävittää, mutta ihmisarkuuden menettäneet ja vahinkoja aiheuttavat sudet pitää poistaa. Tällä nyt käsittelyssä olevalla kansalaisaloitteella kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi on tarkoitus osaltaan hillitä susikantamme kasvua ja laskea aiheutuneiden vahinkojen määrää samoin kuin jo tapahtuu karhun ja ilveksen osalta.

EU-tuomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden linjausten mukaan kannanhoidollinen metsästys on mahdollista tiettyjen perusteiden mukaan. Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt laajapohjaisen suunnittelu- ja määrittelyhankkeen, jossa selvitetään suden kannanhoidollisen metsästyksen edellytyksiä ja tavoitteita. Yhtenä tavoitteena pitää olla susikannan aiheuttamien vahinkojen laskeminen siedettävälle tasolle, ja tässä tulee yhteensovittaa yksilön yrittämisen sekä omaisuuden suoja. Tällä voidaan edesauttaa osaltaan yhteiseloä suden kanssa ja välttää oman käden oikeus. Se ei ole kenenkään etu, vähiten suden.

Vahinkojen määrä on yhteydessä susikannan kokoon ja ihmisarkuuteen sekä varsinkin sen puutteeseen. Tuoreen vertaisarvioidun tutkimuksen mukaan Suomen sudet ovat samaa

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

kantaa Venäjän Karjalan susien kanssa. Suotuisan suojelun tasoa määrittäessä pitääkin jatkossa Suomen susien määrän sijaan huomioida koko boreaalisen vyöhykkeen susikanta ja tämän arvion pohjalta myöntää kannanhoidollisia metsästyslupia. Suomen susikannan koon määrittämisen läpinäkyvyyttä ja yhteistyötä eri toimijoiden kesken pitää lisätä luotettavuuden ja hyväksyttävyyden lisäämiseksi. Myös Luonnonvarakeskuksen yksipuolisesti lopettama susien pannoitus pitää aloittaa uudelleen, jolloin ajantasaisella sijaintitiedolla voidaan ehkäistä susien aiheuttamia vahinkoja.

Arvoisa puhemies! Kunnes maa- ja metsätalousministeriön asettamat työryhmät saavat työnsä päätökseen ja eduskunta on käsitellyt kansalaisaloitteen kannanhoidollisesta metsästyksestä, pitää susien nykyisiä karkotuskeinoja kehittää entistä toimivammiksi ja joustavoittaa poikkeuslupien myöntämistä. Lisäksi pitää mahdollistaa häirikkösusien nopea ja joustava poistaminen, mikä on myös suden yleisen hyväksyttävyyden vuoksi oleellista. Se pitää toteuttaa yhteneväisin perustein koko maassa. Vahinkojen vähentämiseksi kannanhoidollisen metsästyksen uudelleenaloittaminen on tärkeää, ja siten tämä kansalaisaloite on erittäin kannatettava. Siksi kysynkin teiltä, arvoisa ministeri: miten aiotte hoitaa tämän kansalaisaloitteen käsittelyn ja mahdollistaa kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisen uudelleen? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Leppä, 2 minuuttia.

17.59 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa rouva puhemies! Oma näkemykseni tähän käsittelyssä olevaan asiaan on selvä: tarvitsemme suden kannanhoidollisen metsästyksen takaisin. [Välihuutoja]

Metsästys on tärkeä osa suurpetojemme kannan hoitoa. Sillä säädellään kannan tasoa ja sitä kautta ehkäistään vahinkoja. On muistettava, että karhu- ja ilveskannat ovat Suomessa elinvoimaisia ja kasvaneet metsästyksestä huolimatta.

Kannanhoidollinen metsästys on myös osa susikannan hoitosuunnitelmaa, joten sillä on laaja eri tahojen tuki takanaan. Kansalaisaloitteen tekijät heijastavat huolta, joka on laajasti jaettu suden esiintymisalueilla, ja jaan sen myöskin itse. On sosiaalisen kestävyysnäkökulmalta välttämätöntä, että meillä on välineitä sekä säädellä susikantaa että poistaa ihmisarkuutensa menettäneitä, vahinkoa aiheuttavia ja vaaraa aiheuttavia yksilöitä.

Asetin välittömästi noiden oikeuden päätösten tultua voimaan laajapohjaisen työryhmän valmistelemaan kannanhoidollista metsästyksiä. Tämän työryhmän tehtävänä on käydä läpi huolella, millä ehdoin metsästys olisi mahdollista ja miten se tulisi käytännössä toteuttaa. Näillä näkymin kannanhoidollinen metsästys voidaan aloittaa: Työryhmä on nyt työtään tehnyt. Se voidaan aloittaa noin vuoden päästä. Suotuisan suojelutason raja ylittyy silloin. Siihen mennessä meillä on käytössä Riistakeskuksen ja poliisin poistoluvat vahinkoa ja vaaraa aiheuttaville susille.

Pidän tärkeänä, että toimintakynnys poliisilla on valtakunnallisissa suurpetoasioissa yhdenmukainen ja on selvää, milloin poliisi toimii. Viranomaisten ja meidän hallintoihmisten tehtävänä on ylläpitää kansalaisten turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta ja ottaa huolet vakavasti — ja tämä koskee myös susia, erityisesti niitä yksilöitä, jotka ovat luonnollisen arkuutensa menettäneet. Viranomaisilla on tähän välineet, ja heidän on myös toimittava. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Otetaan tähän vielä neljä puheenvuoroa, jotka on etukäteen pyydetty ja jonotettu, ja sen jälkeen siirrymme debattiin.

18.01 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän lämpimästi kansalaisaloitteen laatijoita ja jokaista allekirjoittajaa.

Yhteiskunnan on otettava ihminen ja yhteiskunnan etu huomioon aina ennen petoa. Susikeskustelu on osin tunteikasta. Ymmärrän tämän enemmän kuin hyvin, koska tuotanto-eläinten, lemmikin tai metsästyskaverina toimivan rakkaan koiran menettäminen pedon raadeltavaksi herättää tunteita. Tällaisessa tilanteessa on vaikea ymmärtää suojelua, joka edesauttaa petojen leviämistä pihaille ja asutuksemme läheisyyteen.

On mielestäni täysin käsittämätöntä, että susikantaa ei ole tarkoin laskettu Suomessa. Tästä syystä 14.10. kuluva vuotta jätin toimenpideoitteen, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin todellisen susikannan laskemiseen ja käyttää Euroopan luontodirektiivin artikla 16:n mukaista mahdollisuutta susikannan harventamiseen ennalta ehkäisevänä ja tilannetta korjaavana toimenpiteenä. Toivon, että tämä ratkaisuehdotus nyt toteutuu käytännössä. Jo kansalaisten turvallisuudentunteenkin kannalta meidän on saatava tietää susien todellinen määrä Suomessa. Luonnonvarakeskuksen arvio ei kansan syvien rivien keskuudessa nauti pätkän vertaa luottamusta. Arvio on arvio, eikä se mielestäni tarkaksi faktaksi muutu, vaikka suojeleutoilijat kuinka asiansa puolesta itkevät.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan on kyettävä varmistamaan, että pedot eivät häiritse tai uhkaa ihmisen elinkeinoa ja kotieläimiä tai estä metsästysharrastusta. Metsästysharrastus on yhteiskunnallemme erittäin tärkeää moneltakin kantilta katsottuna. Yhtenä esimerkkinä olkoon vaikka hirvieläinten kantojen kurissa pitäminen, joka on ehdoton turvallisuustekijä liikenteen turvallisuuden kannalta.

Ministeri Leppä on todennut, että kannattaa suden kannanhoidollista metsästystä. Olen siitä erittäin kiitollinen. Mutta pelkkä sanahelinä ei nyt auta. Turpeen verotuksenkin kohdalla keskustaministeri ryhmineen antoi periksi. Nyt ei saa käydä niin.

Arvoisa puhemies! Häiriökäyttäytyvien ja vaaraa aiheuttavien susien varalle meillä toki on käytettävissä poliisin poistolupa ja riistahallinnon vahinkoperusteinen lupa. Nämä keinot eivät ole riittäneet. Tänä on se päivä, jolloin meidän on katsottava totuutta silmiin ja myönnettävä tämä fakta.

Minulta on kysytty usein suoraan omaa mielipidettäni susiasiaan. Vaikka jollain kuinka menee tunteisiin, on poliitikon kyettävä rehellisesti kertomaan suoraan kansalle oma mielipiteensä asiasta kuin asiasta. Omani kuuluu seuraavasti: Susi kuuluu luontoomme. Sen paikka on syvällä hienossa suomalaisessa metsässä. Jos susi tulee ihmisasutuksen piiriin häiritsemään tai tappamaan, se muuttuu silmissäni turkiseläimeksi, ja tällaisissa tapauksissa se tarvitsee lyijyä ja siltä on paras ottaa turkki pois.

Arvoisa puhemies! Kannatan kansalaisaloitteen henkeä. — Kiitos.

18.06 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvä maa- ja metsätalousministeri Leppä ja hyvät edustajakollegat! Haluan itse kyllä kiittää ministeri Leppää tämänpäiväisistäkin puheenvuoroista, joissa hän on tuonut esille, että nämä kannanhoidolliset toimet voitaisiin aloittaa jo vuoden kuluttua. Itse koen, että ei meidän kannata tätä asiaa tässä salissa ainakaan enää enempää vastakkain asetella, vaan mieluummin etsiä ratkaisuja tähän.

Keskustelemme siis tänään Suomen Metsästäjäliiton, useiden metsästyskoirajärjestöjen ja myös maa- ja metsätaloustuottajien MTK:n ja SLC:n yhteisestä kansalaisaloitteesta, jos-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

sa esitetään suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista ja susivahinkojen estämistä.

Aloite on itse asiassa muodoltaan nyt sellainen, miksi itse olen toivonut näiden aloitteiden menevän. Eli ei enää tarkkaa lakiteknistä kirjoittamista, mistä sitten täällä eduskunnassa usein todetaan, että siinä oli tekninen virhe ja emme voi hyväksyä, ja sen takia kansalaisaloite siirtyy mappi Ö:hön. Tämä on tehty nyt niin kuin minun mielestäni nämä voisi jatkossa tehdä kaikki, eli tällainen selkeä tahdonilmaisu yli 50 000 suomalaiselta, tässä itse asiassa lähes 62 000 allekirjoittajalta, jotka kertovat, että tämä on meidän tahtomme, toimikaa näin Suomen eduskunnassa. Sen jälkeen kansalaisaloite täällä käsitellään, ja sen päätöksen mukaisesti sitten veloitetaan hallitusta ja ministeriöiden virkamiehiä tekemään ne teknisesti oikeat lain pykälät. Tämä on minun mielestäni nyt se malli, minkä toivoisin jatkossa menevän kaikille kansalaisaloitteiden tekijöillekin tiedoksi. Ilmaiskaa tahtotila, meidän tehtävämme, ja sitten virkamiesten tehtävä on muotoilla se lakipykäläksi.

Olen antanut itse tälle kansalaisaloitteelle tukeni jo aiemmin. Toimin tänä vuonna suomenpystykorvien SM-haukkukilpailujen suojelijana, ja tuolla kilpailun yhteydessä totesin, että minun mielestäni tämä esitys on hyvä ja kannatettava, maltillinen, ratkaisuhakuihin ja sellainen, jonka kanssa voimme hyvin edetä susien kannanhoidollisen metsästyksen osalta.

Eli tässä laissa esitetään, että eduskunnan hyväksyessä maamme hallituksen tulee valmistella laki, joka luo puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi. Lisäksi lain tulee mahdollistaa nykyistä luotettavampi suden kannanarviointi, suden lajipuhkaus ja määrittää valtakunnalliset yhtenäiset toimintatavat uhkaa tai vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen. Minusta varsin kohtuullinen ja tolkullinen esitys, ja itse kannatan tätä.

Tämä kansalaisaloite keräsi vajaassa viikossa 50 000 allekirjoitusta ja vajaassa kuukaudessa reilusti yli 60 000 allekirjoitusta. Sen jälkeen tämä kansalaisaloite otettiin pois allekirjoituksista sen takia, että se saatiin tänne tänään käsittelyyn ja toivottavasti ministeri Lepän esittämässä aikataulussa toteutukseen.

Itse uskon, että tämä aloite eduskunnassa tulee saamaan enemmistön tuen. Sudet nimitäin aiheuttavat nykyisin monenlaisia vahinkoja niin kotieläimille kuin metsästyskoirillekin. Lisäksi sudet ovat tämänkin vuoden aikana raadelleet maataloillemme lukuisia eläimiä. Pahimmillaan sudet ovat tappaneet kokonaisia lammaslauvoja, ja myös vasikoita on viety jopa maatalojen pihatoista.

Kuluvan 20. elokuuta alkaneen metsästyskauden aikana lokakuun loppuun mennessä sudet olivat tappaneet jo 21 metsästyskoiraa. Keskustelussa tänään on puhuttu jo lähes 30 metsästyskoirasta. Susien hampaisiin on joutunut lisäksi lokakuun loppuun mennessä 15 koiraa, jotka jäivät henkiin, ja koiria on myös viety pihoista. Metsästyskausihan jatkuu aina helmikuun loppuun saakka, ja joka viikonloppu näitä tietoja tulee jahtien jälkeen. Moni jo miettii, onko metsästys mielekästä tämän jälkeen.

Maamme susikantahan on kasvanut hyvin. Tämän vuoden maaliskuussa susilauvojen määrä oli Luonnonvarakeskuksen mukaan noin neljänneksen, noin 25 prosenttia, edellisvuotta suurempi. Tassu-suurpetohavaintojärjestelmän mukaan sudet ovat käyneet ihmisten pihoilla tänä vuonna jo 2 800 kertaa. Enää ei siis voida puhua aarniometsien eläimistä, vaan susi on tullut monissa paikoissa niin sanotusti nurkkiin.

Kannanhoidollisen metsästyksen tavoitteena ei ole tietenkään kaikkien susien hävittäminen vaan susikannan laskeminen yhteiskunnallisesti siedettävälle tasolle: ”Kannanhoidollinen metsästys on tutkitusti paras tapa hoitaa susikantaa kontrolloidusti, laillisesti sekä

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

susien keskellä asuvat ihmiset huomioivalla tavalla. Metsästyksen tavoitteena on ennen kaikkea vähentää susien metsästyskoirille ja kotieläimille aiheuttamia vahinkoja sekä pitää sudet ihmisarkoina ja poissa ihmisasukseen läheltä.” Tätä itse olen siis valmis, totta kai, kannattamaan.

Lisäksi on vaadittu, että Luonnonvarakeskus aloittaisi susien pannoitukset, mutta valitettavasti tämän viikon maanantaina saimme tiedon, että Luke ei näin ole toimimassakaan. Tähän mielelläni kuulisin ministeri Lepältä selvitystä, miksi tämä pannoitus ei ole etenevässä.

Aloitteen tekijöistä SLC:n Mickel Nyström totesi minusta hyvin: ”Kannanhoidollisessa metsästyksessä ei ikinä ole kyse eläinlajin hävittämisestä. Tämä kansalaisaloite on rakentava aloite Suomen susikannan hoitamiseksi kestävästi.” Metsästäjäliiton toiminnanjohtaja Jaakko Silpola totesi myös: ”Kannanhoidollinen metsästys on kestävä ratkaisu moniin susia koskeviin kysymyksiin. Lisäksi laissa on mahdollistettava nykyistä luotettavampi suden kannanarviointi ja määritettävä valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat uhkaa tai vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen.”

Edetään, arvoisat kollegat, siis määrätietoisesti eteenpäin. Suomalaisissa metsissä on runsaasti tilaa susillekin, mutta nurkkiin eivät hukat kuulu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Hyvät edustajat, haluan tässä kohtaa huomauttaa, että myös permannolla on pidettävä maskeja. Toivon, että otatte tämän vetoituksen vakavasti.

18.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Olen aika paljon jutellut metsästäjien kanssa, joilla on koiria. He haluavat metsästä koirien avulla, he jalostavat näitä koiria, ja varsinkin niillä alueilla, missä ei kovin paljon ole muita kulttuurielämyksiä tarjolla, heille se on todella iso asia elämässä, ja syksy on heille niin sanotusti vuoden kulta-aikaa.

Kun näitä juttuja olen pitänyt, niin olen vähän surullinen meidän hallinnon ja eduskunnan puolesta, kun aika moni on minulle sanonut, että se mikä heitä eniten suututtaa, koska he ovat eläneet siellä luonnon keskellä kymmeniä vuosia, on se, että heitä pidetään vähän yksinkertaisina. Tämä on kyllä viesti koko eduskunnalle ja EU:lle, sillä olen kyllä lukenut nämä korkeimman hallinto-oikeuden päätökset, EU-tuomioistuimen ennakkopäätöksen, mitä korkein hallinto-oikeus pyysi, ja kyllähän se täytyy todeta, että olivatpa ne tuomiot sitten oikeita tai väriä, niin kovin ovat kapulakieltä ja erinäköisiä tulkintoja täynnä. Eivät ihmiset tätä käsitä, miten yksinkertainen asia on saatettu tämmöiseen juridiseen konkeloon, että se työllistää satoja ihmisiä vuodesta toiseen, ei pelkästään Suomessa vaan myös Euroopan unionissa.

Itse tähän asiaan minulla on selvä mielipide, joka on samalla myös kokoomuksen mielipide, että kannanhoidollinen metsästys, kuten tämä kansalaisaloite toteaa, pitää aloittaa mahdollisimman nopeasti. Yleisesti ottaen mielipide on arvoton, ellei sitä perustella, ja oikeastaan tässä tapauksessa, kun me ajattelemme Suomen maantieteellistä asemaa — meillä on pitkä raja Venäjälle, missä susia on mittava määrä, ehkä 50 000 tai mitä tahansa — niin silloin ensimmäinen peruste, mikä itselleni tulee mieleen, on se, että tehtiinpä tämä kannanhoidollinen metsästys volyymitaan missä suhteessa tahansa, ei ole mitään, ei todella mitään vaaraa oikeassa elämässä, että jollakin tavalla suden kannan suojele olisi meillä menossa överiksi. Sitä se ei voi tehdä, koska nämä lisääntyvät sudet... Olen itse Venäjän rajalla monta kertaa nähnyt kymmeniä sudenjälkiä, kun ne menevät edestakaisin. Mitään

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

vaaraa ei ole, että suden suojelun suotuista taso Suomessa menisi pieleen, jos me katsomme vähän, muutaman vuoden, eteenpäin.

Itse käytän perusteluna myös perustuslain 17 §:ää, joka sanatarkasti kertoo: ”Saamelaisilla alkuperäiskansana, romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan.” Minä kysynkin, jos täällä salissa on valtiosääntöoppineita ja perustuslakivaliokunnan jäseniä: Voiko tulkita perustuslain 17 §:ää niin, että suomalaisilla ei ole oikeutta harjoittaa ja ylläpitää kulttuuriaan? Metsästys ja erityisesti koirilla metsästäminen on perinteinen suomalainen ikaikainen tapa. Se kuuluu suomalaiseen kulttuuriin, ja itse tulkitseen tämän perustuslain niin, että kyllä meillä metsästäjillä ja suomalaisilla on oikeus harjoittaa kulttuuriaan. Se ei tarkoita sitä, että susikanta pitäisi jotenkin pyyhkäistä Suomen maankamaralta pois, vaan pitää olla joku järki, koska varsinkin rajan pinnassa olevissa maakunnissa — Kainuussa, Pohjois-Savossa, joka nyt ei suoraan ole aivan rajamaakunta, ja Pohjois-Karjalassa — tämä on todella iso vitsaus.

Ja emmehän me nyt luonnonsuojelijoina — joka itsekkin olen, ja erittäin paljon kannan luontoarvoista vastuuta — mitenkään voi, arvoisa ministeri, ummistaa silmiämme siltä, että metsäpeurakanta vähenee Kainuussa koko ajan, ja ei kai niin yksinkertaista käytännön ihmistä ole, etteikö sitä heti linkkaa siihen, että susia on ehdottomasti liikaa. Miten se voi olla, että luonnonsuojelujärjestöt, jotka vastustavat kategorisesti metsästystä, eivät pidä metsäpeurasta mitään huolta? Minulle se on aika käsittämätöntä, koska kyllähän meidän täytyisi katsoa luontoa kokonaisuutena, ja tämä suurin virhe, mikä susikeskustelussa on, on se, että tässä tuijotetaan vain sutta ja jätetään kaikki muut yhteiskunnalliset vaikutukset — ihmisten omaisuudensuoja ja turvallisuudentunne, tai se turvallisuudentunnevaje, mitä ihmiset kokevat — merkityksettömäksi. Eli kyllä minun mielestäni oikeusjärjestelmänkin pitää ottaa kokonaisuus huomioon eikä tuijottaa sutta ja katsoa vain suurennuslasilla erinäköisiä pykäliä, mitä mihinkin on kirjoitettu.

Viimeisenä sanon: Arvoisa ministeri, ottakaa te nyt siellä hallituksessa käteen tämä tulokinta liittyen luontodirektiivin liitteeseen IV ja niihin poikkeuksiin, mitä sinne on selvästi annettu, yleiset syyt, sosiaaliset syyt. Ei tämä ongelma ratkea muuten kuin uskomalla tämän ongelman käytännössä kokevia ihmisiä — ei niitä ihmisiä, joita tämä ongelma ei koske pätkäkään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä puhe!]

18.18 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Sanon pontevasti aivan alkuun: Tarvitsemme suden kannanhoidollisen metsästyksen. Se on susipolitiikkamme puuttuva palanen. Kannanhoidollinen metsästys on toimiva tapa säädellä suurpetokantojamme ja ehkäistä vahinkoja. Esimerkiksi karhukanta pidetään metsästyksellä ihmisarkana. Saman tarvitsemme sudelle, aivan yksiselitteisesti.

Kiitän siis valtavan paljon kansalaisaloitteesta. Sen laatimista ovat ohjanneet järki ja ymmärrys todellisesta elämästä. On aivan posketonta, että Suomessa on ajaututtu tilanteeseen, jossa tämä kunnioitettu erämaiden suurpeto aiheuttaa pihapiirissä ja metsästyksmailla vaaraa ja ahdistusta. Ja kyllä, susi kuuluu suomalaiseen luontoon ja erämaahan mutta ei pihapiiriin ihmisasumusten sekaan. Susi ei myöskään kuulu kotieläintemme kaveriksi eikä lasten kouluteiden varrelle.

Kansalaisaloitteessa vaaditaan aivan oikein susien kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista. Suomen muut suurpedot ovat pysyneet ihmisarkoina tämän kannanhoidollisen metsästyksen ansiosta. Metsästys ei ole vaarantanut niiden kantojen elinvoimaisuutta. Tarkoitus ei kenelläkään ole hävittää sutta luonnosta vaan ohjata se tallustelemaan sinne,

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

missä sen kuuluukin vaellella. Myös vaaraa tai uhkaa aiheuttaviin susiin on pystyttävä puuttumaan nykyistä tehokkaammin. Tällä hetkellä järjestelmämme on kankea ja kovin jälkiviisaana reagoiva. Tiedämme keinomme kyllä — poliisien poistoluvat ja Riistakeskuksen vahinkoperusteiset poikkeusluvut — mutta ne eivät hortoilevaa sutta poista ihmisten pihapiiristä.

Puhemies! Olemme joskus saattaneet kuulla lauseen ”missä EU, siellä ongelma”. Valitettavasti se tässä kohdin pitää myös osin paikkansa. Susi on EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelma laji. Usein puhellaan ja kuuluu puheita, että suden ei tiedetä vahingoittaneen ihmistä Suomessa vuoden 1882 jälkeen. Kotieläimiä ja esimerkiksi metsästyskoiria on susi kuitenkin tappanut kiihtyvällä vauhdilla viime vuosina. Tassu-järjestelmässä susien kirjatut pihakäyntejä oli vuonna 2019 noin 2 700. Se tarkoittaa noin seitsemää sutta päivässä — se on tolkuton määrä. Pihapiirissä liikkuva susi ei pelkäästiä aiheuta pelkoa vaan on myös ihmisille hengenvaarallinen suurpeto. Sellainen on sen luonne, ja sellainen sen kuuluukin olla. Susi on hieno eläin, mutta valitettavasti hortoilee joskus yksin, joskus laumoineen väärässä paikassa. On yksiselitteistä, että ihmisen on toiminnallaan ohjattava se paitsi ihmisaraksi, myös sellaisille seuduille, missä sen kuuluu kulkea.

Puhemies! Tiedän, että ministeri Leppä on ponnistellut asian eteen valtavasti. Hän tuntee kentän ja susitodellisuuden kuin omat taskunsa. Hän on viestittänyt selkeästi, että kannanhoidollinen metsästys on välttämätön osa susikannan hoitoa. Parhaillaan rakennetaan metsästyksen mallia, joka kestää tarvittaessa eri oikeusasteiden käsittelyt. Taustalla on EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisu ja KHO:n tuomio. EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisu mahdollistaa kannanhoidollisen metsästyksen, mikäli viranomaiset kykenevät tuottamaan tarvittavan määrän todistelua siitä, että se tavoite tai peruste, jonka vuoksi kyseistä direktiivin kohtaa käytetään, kestää.

Puhemies! En tiedä, kuinka paljon todistelua pitäisi olla, kun vaikkapa lukee kansalaisaloitteen perusteluja ja toteaa tosiseikat tai vaikkapa kuuntelee ministeri Lepän arkittodellisuuteen liittyviä vastuullisia sanoja.

Kannatan selkeäsanaisesti kansalaisaloitteen tavoitteita ja päämääriä. Sen tarkoituksena on turvata maaseudulla asuminen, ihmisten ja kotieläinten turvallisuus sekä elinkeinon harjoittaminen ja suojella kansainvälisesti ainutlaatuista metsäpeurakantaamme. Lisäksi on tärkeää turvata suomalainen metsästyskulttuuri, johon olennaisena osana kuuluu etäällä ohjaajasta itsenäisesti työskentelevien metsästyskoirien avulla metsästäminen.

Puhemies! Harvinaisen selkeää kansalaisaloitetekstiä. Kiitos sen viisaudesta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt käynnistämme debatin, ja pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa vastauspuheenvuoron, painamaan V-painiketta omalta paikaltaan.

18.24 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänä vuonna syyskuun loppuun mennessä oli 2 004 pihakäyntiä, ilmeisesti nyt jo yli 3 000. Susi on raadellut lopettamiskuntoon tai tappanut 58 koiraa, 250 lammasta, yhdeksän nautaa, kaksi hevosta ja kissan tänä vuonna. Voitte kuvitella, miltä tuntuu näitten eläinten omistajasta, kun hän menee sen raadellun eläimen luo, oman kumppaninsa luokse.

Tämä ei voi jatkua, ja olenkin kiitollinen siitä, että kansalaisaloite on tehty. Se on saanut yli 60 000 nimeä, ja kannatan sitä lämpimästi. Tulemme valiokunnassa käymään tätä asiaa monipuolisesti läpi, ja totta kai meidän tulee huolehtia siitä, että susien kanta säilyy riittä-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

vänä ja että se täyttää EU-direktiivin hengen, mutta tässä kansalaisaloitteessa, [Puhemies koputtaa] jos sen hyväksymme, kaikki voittavat.

18.25 **Janne Heikkinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime lauantaina vierailin Haapavedellä, jossa aivan liian moni metsästäjä on kuullut oman koiransa viimeisen haukun ennen suden tekemää armotonta raatelua. Ihmisten viesti Haapavedellä oli hyvin synkkä. He kokivat, että heidät on jätetty yksin ja häirikkösusiin puuttuminen on ollut aivan liian hidasta. Vuosi sitten joulukuussa saimme lukea uutisista, kuinka Polvijärvellä susi oli käynyt pihalla jopa 27 kertaa ennen kuin suden kaatamiseksi oli annettu kaatolupa. Kysyisinkin ministeriltä: mistä syystä tämä byrokratia on näin kankeaa ja ihmisten huoleen ei vastata säädyllisessä ajassa?

18.26 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hienoa, kun ministeri Leppä on täällä paikalla, ja aion toistaa kysymyksen, minkä olen tässä viimeisen vuoden aikana pari kolme kertaa ministeriltä saanut kysyä, kun olette sanonut, että susia ei tarvitse pihossa sietää. Nyt toistan sen asian ja hiukan perustelen sitä. Tulen tuolta Kankaanpäästä, ja kun tässä jokin aika sitten naapurin rouva oli ulkoiluttamassa lenkkipolulla koiraansa, niin kaksi sutta lähti ajamaan takaa ja heille tuli kiire, mutta onneksi ei tapahtunut mitään vakavampaa. Itselle kävi viime viikolla niin, että kun oli hirviporukka siinä lähitöllä, niin soittivat, että viitsitkö laittaa sen kissasi sinne sisälle, että tuossa on kaksi sutta, jotka juoksentelevat siinä lähimetsässä. Että mitä tarkoittaa nyt tällä hetkellä tämä, että sutta ei tarvitse pihossa sietää? Edelleenkin haluaisin vastauksen tähän kysymykseen.

18.27 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 250 yksilöä, se on Suomen susikannan koko. Tämä jää usein mainitsematta voimakkaan metsästämisestä puolesta-puhujilla — 250 yksilöä. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] Ajatus siitä, että susikanta voisi kasvaa aloittamalla metsästys, ei perustu aiempiin kokemuksiin Suomessa. Kun viimeksi sutta metsästettiin, susikanta romahti, laumat hajosivat ja se aiheutti sekasortoa ja toi susia ihmisasutuksen lähelle. Metsästys tässä tilanteessa vaarantaisi uhanalaisen suden kannan suotuisan kehityksen ja saattaisi romahduttaa koko kannan.

En usko, että metsästys on ratkaisu, mutta samalla pidän kuitenkin tärkeänä, että vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin voidaan myöntää kaatolupia. Me emme voi poistaa suurpetoja luonnostamme. Se on fakta, joka meidän kaikkien on hyväksyttävä, vaikka ne herättävät myös pelkoa. Me olemme eläneet aina rinta rinnan suden kanssa, ja meidän on siihen pystyttävä jatkossakin. Luonto on osa meitä, [Puhemies koputtaa] myös se osa, joka ei meille suoraa hyötyä tuota.

18.28 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset kansalaisaloitteen allekirjoittajille ja puuhaihmisille ja kiitokset myös ministerille siitä, että tämä kannanhoidollinen metsästys on vihdoinkin nyt lähtemässä liikkeelle. Se on äärimmäisen tärkeää.

Tuon terveiset Pirkanmaalta. Pirkanmaahan on varsin tiheästi asuttu alue, ja täytyy sanoa, että kun olen täällä 18 vuotta kohta ollut, niin alkuaikoina ei yhtään yhteydenottoa ihmisiltä tullut susiasioista, mutta viime aikoina on tullut todella paljon, ja jatkuvasti tulee metsästäjiltä kuvia, joissa nähdään, että suden jälkiä on ollut, ja oli jopa niin, että Kolmostien varrella Ikaalisten Nesteen pihassa juoksi susi — siinä samassa yrityksessä oli oma ny-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

kyinen avustajani aikaisemmin töissä — niin että kyllä silloin ollaan tultu aika kauas jo erämailta. Haluan vain korostaa sitä, että tämä on koko Suomen ongelma, ja toivon, että tämä kannanhoidollinen metsästys voidaan aloittaa koko Suomessa.

18.29 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tästä, mihin edustaja Satonen jäi. Todellakin toissa maanantaina Ilomantsin keskuskoulun lähellä talon pihaan tuli aamulla ani varhain susi, ja vajaa muutama tunti sen jälkeen lapset menivät siitä vierestä kouluun. Valtava rähäkkä pihamaassa, kun koirat olivat kauhuissaan siinä ulkona olevassa häkissään, ja siinä susi onneksi saatiin karkotettua ihan huutamalla ja meteliä pitämällä.

Mutta tässä on nyt se ongelma, arvoisat edustajakollegat. Me olemme tämän asian kanssa taapertaneet jo riittävän pitkään. Kuinka moni teistä kansanedustajista lähettäisi oman lapsensa tai lapsenlapsensa koulutielle, kun siinä viereisessä metsässä on susilauma istunut? [Keskeltä: Ei yksikään! — Perussuomalaisten ryhmästä: Vihreät!] Ja tämä on semmoinen homma, että tällä asialla on leikitty ja hyvin monta läheltä piti -tilannetta on jo ollut. Täällä kyllä on kerrostalon seitsemännestä kerroksesta helppo suojella susia, mutta ajattelkaa sen ihmisen asemaa, joka kuolemaansa pelkää, kun lähtee hämärässä aamussa takia odottamaan koulutielle, jos ette muuten tätä pysty ymmärtämään. [Puhemies koputtaa] Tämä tilanne on meidän vastuullamme, ja meidän on toimittava. Nyt on harkinta-aika ohi.

18.30 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri niin: susi kuuluu Suomen luontoon ja on arvokas osa Suomen luonnon ekosysteemiä. Oleellista on nimenomaan se, että susi on erittäin uhanalainen laji, toisin kuin esimerkiksi karhu tai metsäpeura, ja Suomen susikanta onkin vaarassa kadota kokonaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Missä on uhanalainen?] Sitä tarkoittaa uhanalaisuus. [Perussuomalaisten ryhmästä: Perustuu arvioihin!]

No, ympäri Suomen on myös ihmisiä, jotka toivovat, että Suomessa olisi elinvoimainen susikanta. Itsekin olen saanut viimeksi tänään useita viestejä tästä aiheesta. Ja kyllä, sudet aiheuttavat vahinkoja, ja ajattelen, että nämä vahingot pitää voida korvata oikeudenmukaisesti, ja lisäksi on tärkeää, että tuetaan muita tapoja suojella kotieläimiä ja koiria susilta, mutta on myös elinkeinoja, jotka hyötyvät sudesta. Sudet työllistävät esimerkiksi matkailuelinkeinoja, luontokuvaajia ja tutkijoita, [Juha Mäenpää: Ei jumalauta!] ja sen takia Suomessa, koska susikanta ei ole suotuisalla suojelutasolla, [Puhemies koputtaa] sitä ei missään nimessä pidä pienentää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Aika! — Samalla totean, että en halua kuulla kiroilua tästä salista. Tämän sanon teille ihan vakavasti.

18.32 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koirat on pidettävä yleisillä alueilla kytkettynä riippumatta siitä, kuinka hyvin omistaja koiransa hallitsee. Näin on, vaikka koira ei ole saalistaja — susi sen sijaan on. Siksi meidän ei tarvitse hyväksyä sitä, että susia liikkuu asutusalueiden läheisyydessä, niin kuin ministerikin on todennut.

En varg som har förlorat sin människoskygghet beter sig inte på ett sätt som är typiskt för arten och utgör ett säkerhetshot för befolkning, boskap och jakthundar. Därför måste trös-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

keln för skydds jakt göras tydligare och möjliggöra omedelbart jaktillstånd i likhet med den åtgärds motion som undertecknad och några fler lämnade förra regeringsperioden.

Kannatan lämpimästi käsittelyssä olevaa kansalaisaloitetta. Toivon lisäksi, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin poikkeuslupien myöntämiskynnyksen alentamiseksi väestölle turvallisuusriskin muodostavien susien kaatamiseen.

18.33 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen kanta susitilanteeseen on selvä: suden kannanhoidollinen metsästys pitää sallia. Tämän toteimme muun muassa yhdessä kristillisdemokraattien kanssa maa- ja metsätalousvaliokunnassa jättämässämme eriävissä mielipiteessä. Kansalaisaloite antaa hyvät eväät toteuttaa kauan kaivattu muutos tilanteeseen. Hallituksen on otettava nyt opiksi valkuposkiahnisekoilusta ja toimittava johdonmukaisesti kansalaisaloitteen puolesta. EU:n taakse ei voi enää mennä. Kello käy ja susia näkyy porraspäässä. Sitä ei tarvitse kenenkään sietää. Vanhassa tuomarin ohjeessakin todetaan, että mikä ei ole oikeus ja kohtuus, ei voi olla laki. Susikysymykseen on löydettävä nyt ratkaisu nopeasti. Nyt oikeus ja kohtuus eivät kansalaisten suuntaan toteudu.

18.34 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloite on erittäin kannatettava kannanhoidollisen metsästyksen aikaansaamiseksi. Aika paljon tuolla metsästäjiä tavatessa kuulee sitä viestiä, että susia metsästä löytyy ihan liikaa. Saaliseläimet ajautuvat kylien läheisyyteen, koska erämaahan eivät tohdi enää mennä metsästäjät eivätkä saaliseläimet. Silloin kun rupeaa kansalaisten ja viranomaisten käsitys laista menemään eri suuntaan, on huolena se, että kansalaisten oman käden oikeus lisääntyy. Kysyisinkin ministeriltä: millä keinoilla voidaan palauttaa viranomaisten ja kansalaisten luottamusta tähän susiasiaan?

18.35 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sudelle lammas on mielenkiintoinen saalis. Tuore esimerkki löytyy Mustasaaren Björkön saaristosta, jossa susi on tappanut yli 130 lammasta tänä kesänä. Tämän laajuisissa tapauksissa on nähtävä myös muut vaikutukset kuin ainoastaan rahalliset tappiot.

Ärade talman! När de här fåren har blivit rivna riskerar nu flera hundra hektar med strandbeten att bli obetade. Detta kommer att ha en mycket stor negativ inverkan på naturens mångfald. De som inte förstår det här förstår inte heller hur naturen fungerar.

18.36 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Susia on Suomessa esiintynyt niin paljon viime aikoina, että tuo nykyinen laskettu määrä ei voi pitää paikkaansa. Mikä on se todennäköisyys, että Jalasjärvellä jää kaksi sutta, eli noin yksi prosentti Suomen susista, auton alle? Ei tämä voi pitää paikkaansa.

Siellä joku edustaja puhui, että tämä työllistää luontokuvaajia. Tämä nykyinen susimäärä nimenomaan tekee heistä työttömiä, koska susia voi kuvata omassa pihassa. Tämä on käsittämätön tilanne.

Minä ihmettelen sitä, että täällä salissa on hyvin valtava yksimielisyys — uskon, että tästä salista yli puolet kannattaa tätä. Tämä asia pitää saada joutuin eteenpäin. Ei meillä ole

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

varaa odottaa niin kauan, että ensimmäiset lapset on raadeltu. Tämä pitää nopeasti saada vietyä eteenpäin. Arvoisa ministeri, [Puhemies koputtaa] toivon, että joudutatte asiaa.

18.37 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kainuussa susitilanne on tällä hetkellä jo kestämaton. Elikkä tilanne on se, että pitäisi päästä jo nyt kannanhoidollista metsästystä suorittamaan. Nimittäin omasta kotikaupungistani Kuhmosta tiedetään viisi kuusi susilaumaa, siihen päälle yksittäiset ja susiparit matkaan. Puhutaan jopa yli 60 susiyksilöstä. Tämä on kestämaton tilanne jo yhden kaupungin alueella. Kun täällä nyt puhutaan, että kuinka monta sutta Suomessa ylipäätänsäkin on, niin jos yhden kaupungin alueella on näin paljon susia... Meillä Kuhmossa todellisuus on sitä tänä päivänä, että lapset koulukyydityksissä kuvaavat susia, ja viime viikolla eräällä Kuhmon kyläkoulun pihamaalla kuvattiin susi. Tätäkö me haluamme? Meidän pitää olla myös maaseudun lasten puolella, että he eivät koe pelon tunnetta. Susi kuuluu sinne erämaaluontoon, ei ihmisten pihapiiriin, ei kyläkoulujen pihoille. [Timo Heinonen: Hyvä susipuhe Kettuselta!]

18.38 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suden kaltaisen erittäin uhanalaisen lajin kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen olisi ristiriidassa luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen kanssa. Sudella, kuten muillakin suurpedoilla, on tärkeä roolinsa ekosysteemien huipulla. Ne estävät muita nisäkäskantoja kasvamasta liian suuriksi, ne pitävät yllä saalislajien kantojen elinvoimaisuutta ja terveyttä. Ihmisen ei pitäisi horjuttaa lajien muodostamien monimutkaisten ekosysteemien tasapainoa.

Samalla, arvoisa puhemies, ymmärrän ihmisten huolta. Tärkeintä onkin nyt löytää kestävät ratkaisut ihmisen ja suden rinnakkaiseen. Sitä varten tarvitsemme tutkimusta ja tutkittuun tietoon perustuvaa viestintää sekä tiivistä, avointa vuorovaikutusta eri sidosryhmien ja susista huolestuneiden kansalaisten välillä.

Susien aiheuttamat vahingot on korvattava jatkossakin ja panostettava vahinkojen estämiseen, ja viranomaisilla tulee jatkossakin olla mahdollisuus myöntää vahinkoperusteisia poikkeuslupia häiriöksi olevien susien pyytämiseen.

18.39 **Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei voi kuin ihmetellä sitä, että, kansanedustaja Kivelä vasemmistoliitosta, puolustitte tätä räjähtävää susiongelmaa sillä, että pitää olla tätä susiturismia, joka tulisi kärsimään merkittävästi, jos alettaisiin pitää huolta kansalaisten turvallisuudesta myöskin maaseudulla. Meillä on tullut ihmisistä turisteja omassa pihossaan haluamattaan, kun sudet sinne tulevat. Miten te voitte käyttää tällaista perustelua, kun meillä tilanne on räjähtänyt koko maassa käsiin?

Ministeri Leppä, puhuitte siitä, että vuoden päästä päästään ehkä tähän kannanhoidolliseen sudenmetsästykseseen. Tilanne on jo nyt se, että meidän pitäisi siihen päästä — jo nyt. Miksi tässä kestää niin kauan? Jätin lakialoitteen tähän pihasukiongelmaan puuttumiseksi, ja täällä on ollut todella hyviä puheenvuoroja eri edustajien suusta. Toivoisi, että useampi teistä voisi käydä allekirjoittamassa tämän Ruotsin mallin mukaisen lakialoitteen, jotta päästään puuttumaan tähän ongelmaan jo nyt. — Kiitos.

18.40 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Tack till ministern för ert väldigt tydliga ställningstagande för stamvårdande vargjakt.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Tässä on pidetty erinomaisia puheenvuoroja. Muun muassa edustaja Simula tuossa aivan ensimmäisessä puheenvuorossaan puhui luottamuksesta. Siitähän tässä on kyse: luottameko me viranomaisiin, jos ei tällaisiin asioihin saada ratkaisua.

Det handlar om förtroende för myndigheter. Det handlar om mycket mer än enbart vargfrågan detta.

Tämä on koko Suomen ongelma. Itse en ikinä usko, että näitä on 251, kun meillä on niitä jopa länsirannikolla lähellä Ruotsia, de facto. Mustasaari mainittiin, Björkö mainittiin. Minulla on itselläniikin hyvä filmi, ihan muutaman viikon takainen — kaverin kaveri, hän ei ole luontokuvaaja, mutta tuli vastaan Raippaluodon sillalla, Suomen pisin silta. Aika absurdilta näytti, voin sitä näyttää sitten myöhemmin.

Toivon, että tämä nyt aidosti kerrankin etenee. Me emme taajamissa lähellä asutusta tarvitse minkäänkokoista rinnakkaiseloä, siitä on turha puhua. Susi ei kuulu taajamaan, jossa jopa koirat ovat kytkettyinä. Ne eivät voi juosta koulujen pihoiden. — Tack.

18.41 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asun itse Outokummussa Pohjois-Karjalassa, ja Pohjois-Karjalaahan on kutsuttu pitkään leikkisästi susirajaksi. Voin kyllä kertoa ihan kokemuksesta, että leikki alkaa olla kaukana siellä susirajalla asumisesta. Asun itse maaseudulla, hiekkatien päässä, ja tässä vähän aikaa sitten omin käsin olin mieheni kanssa rakentamassa meidän lapinkoiramme häkkiin kattoa. Kuvittelimme, paljonko susi painaa, että kestääkö se häkin katto sen suden painon, kun se tulee hakemaan sitä meidän lapinkoiraamme sieltä pihasta. Kuusi päivää sitten siellä lähellä naapurissa napattiin koira, ja kolme päivää sitten eräs tuttavani sai siinä Polvijärvellä juuri hästistelyä katuluudalla pihasta kaksi sutta, kun ne tulivat hakemaan koiraä siittä nenän edestä. Sudet vain tuijottivat miestä eivätkä edes lähteneet minnekään. Hetken kuluttua ne jäivät pyörimään sitten sinne kodin pihalle ja odottelivat, josko se koira tulisi takaisin pihalle sieltä kodin turvasta.

Haluaisinkin kysyä ministeriltä: Mitä viestiä haluatte kertoa sinne poliisille näistä poistolupa-asioista? Mikä on se selvä ohje, mikä on sama joka paikassa Suomessa, milloinka sudet saadaan poistaa ihmisten pihoiden?

Puhemies Anu Vehviläinen: Olemme käyttäneet melkein tämän ensimmäisen tunnin tähän keskusteluun, mutta annan tässä debatissa vielä puheenvuorot edustajille Semi ja Kiviranta, ja sen jälkeen ministeri.

18.43 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minun henkilökohtainen kantani on se, että suden kannanhoidollinen metsästys pitää sallia ja ennen kaikkea se pitää sallia sillä tavalla, että me pääsemme eroon näistä asutuskeskusten likellä olevista susista. Siellä pienet lapset odottavat koulukyytiä, ja lasten koulukyydit ja muut halutaan turvata. Koulukyytiä odotellessa siellä ei ole kukaan vahtimassa eikä huolehtimassa heistä ollenkaan. Susimäärä on kasvanut todella paljon. Niitä yhteydenottoja on tullut minulle paljon susista, ja itsekin olen susihavaintoja tehnyt tuolla metsäreissuilla.

Mikä tässä esityksessä myös on mukana, niin haluan ministeriltä kysyä tästä susien panonituksesta. Kun aikaisemmin oli tämä pantatieto saatavissa, niin se helpotti metsästyslanteita siinä mielessä, että pystyttiin koira vähän herkemmin laskemaan irti metsään, mut-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

ta nyt näitä pantatietoja ei ole ollut. Milloin ne pantatiedot saadaan sinne metsästyshommaan ja saadaan toisaalta ajantasaiset tiedot, [Puhemies koputtaa] etteivät ne tule pari viikkoa vanhoista jäljistä?

18.44 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Susikantaa on pienennettävä. Kansalaiset kokevat syystä, että EU:n sääntelyn tuntema suotuisa suojelutaso on hyvinkin ylittynyt nyt koko maassa. Näin koetaan myös kotimaakunnassani Varsinais-Suomessa. Maaseudulla asumisen turvaaminen, ihmisten ja kotieläinten turvallisuus ja laillisten elinkeinojen harjoittamisen mahdollistaminen ovat kaikki painavia perusteita susikannan vähentämiselle. Kannanhoidollinen metsästys on sallittava, ja se on tietysti hoidettava vastuullisesti.

Lisäksi on tärkeää, että määritellään valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat, sillä nykyisessä tilanteessa käytännöt vaihtelevat liikaa alueittain.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Leppä, 3 minuuttia.

18.45 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Rouva puhemies! On tarpeen muistaa, miksi me olemme tässä tilanteessa, että meillä kannanhoidollinen metsästys ei ole sallittua. Se johtuu siitä, että vuosina 2015–2017 myönnettyistä kannanhoidollisista luvista valitettiin ja ne päättyivät oikeuteen. EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisu viime vuoden lokakuussa ja korkeimman hallinto-oikeuden tuomio alkuvuodesta nostivat riman suden kannanhoidollisen metsästyksen osalta erittäin korkealle, ja metsästys ei oikeuden mukaan esimerkiksi saa uhata kannan elinkelpoisuutta. Siksi asetin tuon työryhmän, ja se nyt tekee työtään.

On tosiasia, että susiluvista valitetaan varmasti myös jatkossa ja ne mitataan tarvittaessa tuomioistuimessa. Siksi valmistelu on tehtävä erittäin huolellisesti. On nimittäin laiha lohtu metsästäjille ja maaseudun ihmisille, jos metsästys aloitettaisiin hutiloivalla valmistelulla ja luvat kaatuisivat heti välittömästi oikeudessa. Tätä en halua. Nyt näyttää siltä, että olemme löytämässä kovan maaperän, jonka varaan kannanhoidollisen metsästyksen malli voidaan rakentaa niin että se kestää. Me teemme tässä paljon yhteistyötä Ruotsin kanssa, koko Skandinavian kanssa, seuraamme heidän lainsäädäntöään vahvasti, samoin teemme myöskin Venäjän kanssa yhteistyötä nimenomaan näissä riista-asioissa. Meillä on yhteinen kanta osittain myöskin Venäjän kanssa.

Avainasemassa tässä on suotuisan suojelutason määrittely, ja se on käytännössä raja-arvo siitä, milloin kanta on sillä tasolla, että sitä voidaan säädellä metsästyksellä. Siksi olen antanut Luonnonvarakeskukselle tehtäväksi määrittellä tuon raja-arvon niin, että tieto olisi meillä käytettävissä jo mahdollisimman pikaisesti ja viimeistään kesän jälkeen tältä osin. Ja Luken kanta-arvio tämänhetkisen suden kannan mukaan on 260–360 sutta silloin, kun ne ovat ne ovat pentunsa tehneet. [Perussuomalaisten ryhmästä: Järjestäkää laskenta!] Kun saamme kannanhoidollisen metsästyksen mukaan, meillä on työkalupakki kasassa. Vahinkoja aiheuttavat ja ihmisarkuutensa menettäneet sudet poistetaan poliisin ja riistahallinnon poikkeusluvin. Ja sanon toisen kerran: viranomaisten on turvattava suomalaisten turvallisuus. [Arto Satonen: Kyllä!] Tämä viesti kaikille viranomaisille tässä ja nyt. Ja sitten kannan kokoa säädellään metsästyksellä.

Panostamme voimakkaasti siihen suden kannan määrittelyyn, ja siinä avainasemassa ovat metsästäjien havainnot ja dna-aineisto. Nyt ei ole Tassu-lakkojen eikä minkään mui-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

den lakkojen aika, vaan nyt täytyy hoitaa tämä asia niin, että meillä riittävä tutkimusaineisto ja havaintoaineisto tässä asiassa on.

Puhemies! Ihan lopuksi tästä pannoitustilanteesta: Pidän erittäin valitettavana, että meillä ei tällä hetkellä sitä tietoa ole. Esitin kaksi vuotta sitten lisämäärärahaa pannoistukselle. Eduskunta hylkäsi tuon aloitteen, tuon lisämäärärahan, ja se ohjattiin muualle. Nyt olemme tilanteessa, että meillä ei ole lainkaan suden pantaseurantaa. Toinen asia on se, että on myös tehty tutkintapyyntöjä Luken tutkijoista, [Puhemies koputtaa] juuri näistä, jotka pannoittavat näitä susia. Olemme pattitilanteessa. Haluan sen mahdollisimman nopeasti takaisin, uutta teknologiaa, ajantasaista tietoa ja sen, että jokaisella susilaumalla on pantansa. [Puhemies koputtaa]

Mutta ennen kaikkea kannanhoidollinen metsästys takaisin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.48.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.26.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 17. käsittelyä.

19.26 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Sanon heti alkuun, että en kannata suden kannanhoidollista metsästystä. Sudellakin on oikeus olla täällä. Suomessa susikanta ei myöskään ole suotuisalla tasolla, joten lajinsuojelun näkökulmasta kannanhoidolliselle metsästykselle ei ole perusteita. Kansalaisaloitteen vaatimusten osalta en siis kannata metsästystä, mutta kannatan kyllä susivahinkojen ehkäisyä muuten, ja jos tähän keskusteluun susista haluaa osallistua kiihottomasti, kuten täällä on peräänkuulutettu, niin on mielestäni hyvä aloittaa tästä tilannekuvasta.

Suomessa on vain kahdeksan uhanalaista nisäkäslajia, joista kaksi on suurpetoja. Susi on toinen näistä. Susi on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi, uhanalaisuudessa samaan sarjaan saimaannorpan kanssa. Uhanalaisuus tarkoittaa sitä, että lajilla on häviämrisriski tulevaisuudessa. Luonnonvarakeskuksen maaliskuun kanta-arvion mukaan susien yksilömäärä on noin 216—246 yksilöä. Vuosi sitten maaliskuussa kannan suuruudeksi arvioitiin noin 200 yksilöä, ja ennustemallin mukaan susikannan ei myöskään odoteta merkittävästi runsastuvan ensi vuoden maaliskuuhun mennessä. Koska tämä on tilanne, niin kaikista kestävin tavoite on onnistunut rinnakkaiselo ihmisen ja muiden lajien kanssa, ja tämä koskee tietenkin erityisesti uhanalaisia lajeja eli myös sutta.

No, myös kansainväliset velvoitteet edellyttävät suden suojelua. Susi on tosiaan EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelama laji, ja direktiivi lähtökohtaisesti kieltää suden tappamisen. Tappaminen on mahdollista vain poikkeuksin, jotka täyttävät tiukat ehdot. Direktiivin mukaan suden metsästäminen voidaan hyväksyä ainoastaan silloin, kun mitään muu-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

ta vaihtoehtoa ei ole eikä suden tappaminen heikennä lajin suotuisan suojelutason saavuttamista sen luontaisella levinneisyysalueella.

Kansalaisaloitteessa esitetään, että valmistellaan laki, joka luo puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi. No, me tiedämme ja me olemme viimeksi tänään susiseminaarissa kuulleet, että tällainen kansallinen lainsäädäntö ei yksinkertaisesti ole mahdollista. Kansallisella tasolla ei voida säätää lakeja, jotka rikkovat EU-sääntelyä, ja me lainsäätäjinä emme voisi siis muuttaa direktiivin sisältöä tai sen liitteitä, vaikka me kaikki haluaisimme niin tehdä. Koska Suomi on tietenkin oikeusvaltio ja noudattaa ja haluaa noudattaa myös EU-lakeja, myös luonnon ja lajien suojelun osalta, niin silloin toimimme näin.

Sitten on todettu, että on siis toimittava tämän nykyisen lainsäädännön pohjalta, ja tässä nyt tietenkin on se uhka, että sovelletaan nykyisiä mahdollisuuksia suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiselle. Itse en tietenkään lähtökohtaisesti myöskään kannata tätä.

Myös luonto-, ympäristö- ja eläinsuojelujärjestöt ovat voimakkaasti kritisoineet sudenmetsästystä, samoin kuin monet ihmiset ympäri Suomen vastustavat sitä. Ehkä on myös hyvä lisätä, että suden suojelu kiinnostaa ihmisiä laajasti myös kansainvälisesti. Esimerkiksi kun eurooppalainen eläinsuojelujärjestöjen kattojärjestö vieraili Suomessa, he nostivat esille erityisesti huolen sudesta ja kansainvälisen kritiikin kannanhoidollista metsästystä kohtaan. Myös esimerkiksi ulkomaiset eläinsuojelujärjestöt ovat tehneet kansainvälisiä vetoamuksia, joissa vedotaan Suomeen suden suojelemisen puolesta. Eli voi sanoa, että sudenmetsästys on Suomelle mainehaitta, ja tämäkin nousi esiin tänään susiseminaarissa. Jos me ajattelemme, että Suomi haluaa näyttäytyä ja haluaa olla eläinasioiden edelläkävijä, niin ei voi myöskään jättää huomioimatta tätä kansainvälistä kontekstia. Monessa Euroopan maassa on myös enemmän susia kuin Suomessa, vaikka väestötiheys on vielä paljon suurempaa, ja monessa muussa maassa sutta ei myöskään nähdä samalla tavalla ongelmana kuin täällä. Eli asenteilla on aivan valtava merkitys, ja siksi on niin tärkeää, että panostetaan asiallisen tiedon levittämiseen ja hyväksyttävyyden kasvattamiseen. Samaan aikaan on toki myös se totta, että Suomessa tämä koettu susiviha ja susipelko on oikea ja olemassa oleva haaste, samoin kuin osan ihmisistä antama tuki salametsästykselle, ja näihin mielestäni pitää ja voidaan vaikuttaa.

Erittäin oleellista tässä on se, että edistetään suden hyväksyttävyyttä, ja tätä esimerkiksi edistää nyt tämä iso kuusivuotinen SusiLIFE-hanke, jonka tavoitteena on rinnakkaiselo suden ja ihmisen välillä ja petovahinkojen ehkäisy. Nämä ovat mielestäni erittäin tärkeitä tavoitteita, ja varmasti mekin täällä voimme tähän yhdessä vaikuttaa, että nämä tavoitteet toteutuvat.

No, nyt tämä susiviha on ongelma, joka heijastuu myös ihmisiin. Luke on viestinyt, että suden pannoittaminen on lopetettu tämän talven osalta, koska tutkijoiden työturvallisuutta ei ole voitu taata. Minun mielestäni tämä on erittäin vakavaa, ja itse haluaisin tiedustella ministeriltä: miten maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alaisuudessa olevan henkilöstön kokemaan uhkailuun, kokemaan häirintään puututaan, ja miten me takaamme susien parissa toimivien ihmisten turvallisuuden?

Arvoisa puhemies! Vielä muutama ihan lyhyt huomio: [Puhemies koputtaa] Tosiaan suden- ja karhunmetsästyksen rinnastaminen ei ole toimivaa, koska Suomessa on moninkertainen määrä karhuja susiin verrattuna. Sama tilanne on metsäpeuran osalla, joka täällä nostettiin esiin. Lopuksi haluan korostaa, että on olemassa hyviä susivahinkoja ennalta ehkäiseviä keinoja, kuten petoaidat, susiliivit, äänikarkotteet jne., mutta harvalukuista susikantaa ei pidä pienentää metsästämillä.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

19.33 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Olen täysin päinvastaista mieltä kuin edustaja Kivelä tästä kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta. Kannatan sitä vahvasti ja totean, että kaupunkien keskustoista ja kerrostalon viidennestä kerroksesta on erittäin helppo suojella susia. Mutta jos on nähnyt suden raatelemia lampaita tai koiria tai edes ollut rakentamassa petoaitaa ja trimmaamassa niitä aluksia vähintään kahden viikon välein, tulee jo monenlaisia muitakin ajatuksia mieleen. Tai jos on lähtenyt etsimään karannutta nautalaumaa metsiköstä, kun suurpedot ovat sen ajaneet sinne, niin olisipa silloin puhelinnumero siellä luontojärjestöillä, johon voisi soittaa ja sieltä tulisi parikymmentä auttavaa kättä. Mutta näinhän ei tapahdu.

Olen sitä mieltä, että susi kuuluu metsään, ei pihapiiriin. Suden luontainen ihmisarkuus on palautettava. Ikiaikainen suomalainen metsästyskulttuuri, jossa koirat työskentelevät itsenäisesti, etäällä ohjaajasta, on turvattava. Omaisuudensuojasta tulee voida huolehtia. Elinkeinon harjoittamista ja kotieläinten laiduntamista on helpotettava susialueilla. Myös jos kannanhoidollinen metsästys saadaan aikaiseksi — tai kun se saadaan — suden hyväksyttävyyden parane. Turvallisuus maaseudulla parane.

Maailmassa on 2 500 metsäpeuraa ja 300 000 sutta — maailmassa on 2 500 metsäpeuraa ja 300 000 sutta. Suomen populaatio on osa Venäjän populaatiota, jossa on 30 000 sutta. Olen iloinen siitä, että viimeinkin tutkijatkin tässä suden kannanhoidollisessa suunnitelmassa hyväksyivät sen, että Venäjältä on sitä vaihtoa. Tätäkinhän on sinne EU:n päähän syötetty, että Suomen kanta olisi jotenkin eristäytynyt kanta, ja kun nostin tätä kovasti esille, että miten voi olla, että Suomessa heteroosi elikkä susien sisäinen hajonta on suurempaa kuin Venäjän populaatiossa, niin nyt viimein tämä asia tuntuu ratkeavan.

Valiokuntahan otti kantaan viime kaudella, kun teimme riistavahinkolakia, myös siihen, että risteymien tunnistamisessa tulee käyttää luotettavia menetelmiä ja menettelyt ovat läpinäkyviä ja avoimia mahdollistaen riippumattoman näytteenoton. Tämä kansalaisaloite kiinnittää huomiota samaan asiaan. Koirasusi ei kuulu Suomen luontoon. Se on vieraslaji, ja se on yksiselitteisesti poistettava. Olen mielissäni siitä, että meillä ryhdytään nyt tarkemmin katsomaan näitä dna-näytteitä. Tähän astihan meidän menetelmämme on ollut hyvin epätarkka. Siellä ei ole ollut kuin 20 markkeria, joilla juuri ja juuri ensimmäisen sukupolven hybridi on pystytty erottamaan, ja ehkä toisen, mutta ainakaan sen jälkeen ei, ja kuitenkin näitä eläimiä voidaan pitää vieraslajeina aina neljänteen sukupolveen asti. Eli sekin asia tulee parantumaan.

Samoin on tärkeää, että kanta-arvio parantuu niin, että ihmiset voivat luottaa siihen, että jos he ilmoittavat Tassu-järjestelmään näitä ilmoituksia, niin ne menevät jonnekin. Onhan sekin aivan kohtuutonta, että on jopa maakuntia, joissa on tapettu lampaita ja koiria ja on useita näköhavaintoja, ja sitten kun katsotaan kartalta, niin siellä koko maakunnassa ei ole yhtään sutta. Tämä ei voi mitenkään lisätä luottamusta siihen, että nämä tutkintamenetelmät ovat oikeita, ja nyt kun niihinkin tulee täsmennystä, niin varmasti se luottamus siellä alueilla parane.

Eli lisäksi tässä aloitteessa oli nostettu hyviä asioita tähän luotettavan kanta-arvion tekemiseen ja myös puhtaan susilajin saamiseksi.

Vielä haluan todeta tähän loppuun, että kun sen kannanhoidollisen metsästyksen saamme, on tärkeää, että sieltä voidaan poistaa myös susiyksilöitä, ei pelkkiä laumoja, koska silloin saamme vähemmällä susien harventamisella enemmän tasapainoa eri puolille Suomea, juuri niille ihmisille, jotka siellä susien kanssa elävät — ei vain niin, että yksi lauma jostain päin Suomea poistettaisiin. Sehän ei tätä ongelmaa ratkaise, vaikka jossain kohtaa

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

tietysti koko häirikkölaumakin saattaa olla tarpeen eliminoida. — Kiitoksia, rouva puhemies.

19.39 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteet ovat hyvä asia, ja ne tulee aina käsitellä asianmukaisesti, joten kiitos tästäkin aloitteesta. Sillä ei välttämättä ole väliä, onko kansalaisaloite kuinka hyvä tai huono. Sillä on väliä, että kansa saa päättää.

Tämä aloite on erittäin hyvä ja ajankohtainen. Edustamallani alueella, Etelä-Savossa, painitaan päivittäin susiongelmiensa kanssa. Maaseudulla tolkun ihmiset ovat hyvin yksimielisiä susipolitiikasta, eli kannanhoidollista metsästystä on kehitettävä petovahinkojen ehkäisemiseksi. Jokainen perheenjäsenensä, eli koiransa, susille menettänyt tietää, mistä nyt puhutaan. Susi on peto, ja sen kanssa ei ole leikkimistä.

Median mukaan keskustan Pohjois-Pohjanmaan piirin kokouksessa viime viikonloppuna jopa ex-pääministeri Juha Sipiläkin oli sanonut, että ”susille nappi otsaan vaan”. Liekö susi kävellyt liian läheltä kuuluisaa Kempeleen kotitaloa. Hyvä, jos oppi on mennyt perille, ettei kodilla pidä houkutella minkäänlaisia petoja.

Arvoisa puhemies! Susikeskustelu jakaa paljon ihmisiä. On luonnollista, että maaseudulla halutaan petokantoja kohtuullistaa metsästämillä, ja varsinkin niillä seuduilla, joilla petokantojen kasvusta on syntynyt ongelmia. Pääsääntöisesti yleensä kaupunkilaiset ja varsinkin tolkuttomat cityvihreät vastustavat sitä.

Joidenkin asioiden yhteydessä täällä salissa on puhuttu paikallisesta sopimisesta. Tämänkin asian yhteydessä pitää puhua paikallisesta sopimisesta. Ei petokantoihin tarvitse puuttua kaupungeissa ja sellaisilla alueilla, joilla petoja ei ole tai on vain kohtuullisesti. En malta tästä vastakkainasettelusta puhuttaessa olla vertaamalla molempia ääripäitä toisiinsa. Kun petoalueella asuva ja luonnon parissa elävä metsästäjä tulee kaupunkiin, hän jättää yleensä aseet ja muut arkielämään liittyvät välineet kotiinsa ja ymmärtää, että kaupungissa eletään niin kuin siellä on tapana elää ja turha siihen on sen enempää puuttua, kun taas ci-tyelämää suorittava, ilmastosta vouhkaava toinen ääripää vaatii laput silmillä joka paikkaan milloin mitään. Koko maailma pitäisi muka parantaa suomalaisten rahoilla. Ja vaikka eivät ole varmoja edes omasta sukupuolestaan, niin silti ovat varmoja, että maailma muuttuu paremmaksi, kun maaseudunkin väki saadaan kulkemaan sähköpolkupyörillä auton sijaan ja pedot lisääntymään holtittomasti.

Arvoisa puhemies! Susi on upea eläin, ja niillä leveysasteilla, joita minä edustan, susille löytyy paikka myös hirsituvasta — täytettynä asekaapin vierestä.

Kannatan tätä erinomaista ja tärkeää aloitetta. — Kiitos.

19.43 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan tehtyä kansalaisaloitetta susien kannanhoidollisen metsästyksen käynnistämiseksi. Aloite on perusteltu ja perustuu aivan oikeisiin tosiasioihin, joiden tunnustaminen tässä talossa ei ainakaan kuulemieni puheiden perusteella ole tällä hetkellä muodissa.

Väitetään, että susi on uhanalainen. Miten se voisi olla uhanalainen, kun ihan varma tieto on edustaja Tuomas Kettusen kotikunnassa — hän itse mainitsi siitä — että heidän kuntansa alueella on vähintään 60 sutta. Tein viime syksynä, vuosi sitten siis, edustaja Kettusen suosiollisella avustuksella seurantatutkimusta seuraavien kuntien alueella: Ilomantsi, Lieksa, Nurmes, Juuka ja Kuhmo. Tällä alueella silloin oli yli 200 sutta. Perustuivat ihan varmoihin riistakamerahavaintoihin, silminnäkihavaintoihin ja metsästäjien pitämään kirjanpitoon, eli aivan varma totuus. Miten joku teistä arvoisista edustajista tohtii mennä

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

sanomaan, että näiden kuuden kunnan alueella olisivat lähes kaikki sudet? Kun tässä edustaja Joakim Strand todisti, että erään hänen kotiseudullaan olevan pitkähköän sillan yli oli susi juossut, olikohan se lähtenyt Valtimolta tai Nurmeksesta käymään kavereita tapaamassa länsirannikolla ja palaa yön aikana takaisin? Tuskinpa vain. [Matti Semi: No ei sentään!]

Eliikkä meidän pitäisi nyt ottaa, arvoisa puhemies, lusikka kauniiseen käteen ja tunnustaa nämä tosiasiat. Susi ei ole uhanalainen. Todellinen susikanta Suomessa on varmasti välillä 500—1 000, se on aika lähellä sitä. Luonnonvarakeskus peittelee tätä kuin kruununjalokiveä piilossaan. Miksi tätä totuutta ei haluta tuoda julkisuuteen? Susien kanta-arvio on täysin paikkansapitämätön tieto. Tuo Ilomantsi—Kuhmo-välillä tehty tarkkailulaskelma, 200 kappaletta susia, on hyvin, hyvin luotettava, mieluumminkin hieman alakanttiin, ja jos joku meistä väittää, että sillä alueella, näiden kuuden kunnan alueella, olisivat lähes kaikki Suomen sudet, niin se ei ole edes huono vitsi.

Todellinen ongelma Suomessa ovat koirasudet. Vasta hiljattain oli Lopella tapaus, joka oli käräjillä, jossa koiria ja susia risteytettiin ja niitä päästettiin vapauteen tuonne metsiin. Kuhmossa oli myös tapaus, ja teimme siitä edustaja Kettusen kanssa kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle. Ihmettelen, että poliisi ei ole näitä ilmiselviä tapauksia edes viitsinyt tutkia. Voihan olla, että resurssipula on sen aiheuttanut, ehkä se on niin, mutta onhan se käsittelemättä, kun meillä eduskunnan säätämä laki on, että koirasusi on laitton eläin — se ei nauti metsästyslain suojaa, eikä se nauti myöskään Euroopan unionin suojaa sen lainsäädännön kautta, eikä Suomessa säädetyn vieraslajilain. Siellä luettelossa on koirasusi, joka on laitton eläin, siis se voidaan normaalin metsästyksen yhteydessä poistaa. Mutta miksi sitä ei poisteta? No siksi, kun Luonnonvarakeskus on salannut sen geenikartan, jolla muun muassa perholainen mies tuomittiin vankeustuomioon sudentaposta. Onko se geenikartta olemassa? No totta kai se on olemassa. Venäjän tiedeakatemialta saatte sen oikean suden geenikartan, ja se ei kuulemma edes kalliskaan ole, ja nyt meillä pidetään näitä koiran ja suden risteymiä ikään kuin oikeina susina. Miksi näin tehdään? Ja tämä on juuri se populaatio, joka vaarantaa ihmishenget.

Se Ilomantsin tapaus toissa maanantailta ison koulun vierestä — laskisitteko te, arvoisat edustajat, omat lapsenne sinne kouluun menemään, kun se susi on siinä pihalla melskannut aamulla ani varhain? Viiden kuuden tunnin päästä siellä lapset menivät kouluun sitä samaa tietä pitkin. Täällä edustaja Kivelä silmät kyynelissä todisti, miten susi on uhanalainen. Lähettaisikö hän omat lapsensa koulutielle silloin, kun susi on ollut siinä 40—50 metrin päässä hänen pihastaan, kun lapset menevät kouluun? Minä ihmettelen, mihin tämä Suomi on menossa, kun ei minkäänäköistä inhimillisyyttä ole eikä toisen ihmisen arvostusta. Olemmeko enää oikeastaan sellaisia kansanedustajia kuin Suomen laki edellyttää? Olen tätä pohtinut yön hiljaisina hetkinä.

Koirasudella alkaa olla suurempi arvo kuin maaseudun ihmisellä. SusiLIFE-hankkeeseen, mitä edustaja Kivelä mainosti, käytetään yli 5 miljoonaa euroa rahaa. Mitä varten? Sitä varten, että susi saa olla siellä metsässä turvallisesti ilman, että ihminen häntä häiritsee. Arvojärjestyshän on kääntynyt aivan nurin niskoin. Eikö sen pienen lapsen koulutien turvaaminen ole asia numero yksi? [Tuomas Kettunen: Kyllä!] Onko meistä itsestämme tullut susia, kun emme edes pienen lapsen asemaa halua turvata? Minun arvomaailmassani ihmisen henki on yli kaiken ja sen pienen lapsen henki on vielä enemmän, ja me täällä viisastelemme, että onkohan meillä susi uhanalainen.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Minulla itselläni on lapsia ja myös on luoja kiitos lastenlapsia, ja voin kuvitella sen tuskan, kun äiti lähettää lapset kouluun tienvarteen, sumuisena syysaamuna lapset koulumatkalle, ja edellisenä iltana sieltä naapurista on susi syönyt kolme lammasta ja yhden koiran. Kuinka moni teistä lähettäisi sen lapsen sinne? Sanokaa minulle. Sen kun selitätte, niin minä perun kaikki puheeni tästä susiasiaista. Tämä vaatii yhden ihmisuhurin ennen kuin me uskomme, ja kenestä teistä löytyy selkärunkaa lähteä sen pienen lapsen hautajaisiin viemään eduskunnan surunvalitteluja? Veikkaan, että se jono on lyhyt. Luulenpa, että vapaaehtoisia ei löydy.

Arvoisa puhemies! Halusin tuoda tämän kärkevästi esille sen takia, koska minua suututtaa tässä asiassa se, että ihmisarvo on poljettu lokaan eikä sen pienen koululaisen henki tunnu enää maksavan mitään, kun valtiolla ja Euroopan unionilla on varaa panna SusiLIFE-hankkeeseen viisi miljoonaa rahaa. Kysyn teiltä, hyvät äidit, onko tämä oikein — mielestäni ei varmasti ole — ja siltä samoin. Tällaiseksi Suomi on mennyt. Kyllä pikkusen ihmettelen.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Kun säädämme sellaisen lain, että meillä on kannanhoidollinen metsästys ja pihaan tulevat sudet saa ampua heti, niin silloin susikanta tervehtyy, ihmispelko palaa ja silloin samalla saamme sanoa meidän lapsillemme, että voit mennä illalla kaverin kanssa pelaamaan jalkapalloa hiekkakentälle tai polkupyörällä naapuriin kylään, missä on sitten uusi ja seuraava kaveri, lähin kaveri kilometrin päässä. Jonain päivänä minä, arvoisat edustajakollegat, toivon, että ajattelisitte kotonanne, että jos se susi tulee teidän omalle pihallenne ja oma tyttärenne tai poikanne on siellä pihalla leikkimässä. Jos te hyväksytte sen, että tämä on hyvä, niin en voi muuta kuin pahoitella, mutta tällaisten asioiden käsittely eduskunnassa ja pienten ihmisten hengen vaarantaminen tietoisesti sellaisella eläimellä, joka ei ole uhanalainen, joka ei ole edes lain suojaama eläin ja jota viranomais-toiminkin suojellaan... Missä meidän ihmisarvomme on? [Mauri Peltokangas: Suuri kiitos, edustaja Hoskonen!]

19.50 Jari Koskela ps: Arvoisa rouva puhemies! Viime syksynä olin mukana tilaisuudessa, läsnä asiantuntijoiden joukossa, missä yhtenä aiheena oli EU:n luontodirektiivi ja siinä sudet Suomessa. Tilaisuudessa opin uuden eläinlajin rantautumisen maahamme, pihasadun. Tilaisuudessa asiantuntijat avoimesti käyttivät tätä termiä susista, mitkä vierailevat jo varsin avoimesti pihoissamme eri puolilla Suomea. Biologian tunnilla opetettiin, että maassamme asuu metsissä susi elikkä *Canis lupus*. Nyt ilmeisesti on olemassa myös uusi alalaji eli pihasusi. Kysymys on vakava.

Pihasusien puolustajat vetoavat siihen, että tällä vuosisadalla susi ei ole tappanut yhtään ihmistä, siis vielä. Kun kysyin infossa asiantuntijalta, mitä vastaan seutukuntamme asukkaille — siis lapsien vanhemmille, maanviljelijöille, ketkä pitävät lampaita ja karjaansa pihalla, ja metsästäjille, kenelle koira on kuin perheenjäsen, tai vaikkapa kissojen omistajille — onko pihasusien kanssa elettävä sopusoinnussa ja laitettava kädet ristiin, että vahinkoja ei tulisi, sain vastaukseksi, että ei se niin vaarallista ole, jos pihasusi joskus kulkee pihan poikki ollessaan matkalla metsään tai toiseen pihaan, että nyt pitää asenteita muuttaa ja tiedotusta parantaa väärinymmärrysten välttämiseksi ja että koulukyydityksillä voidaan taata maaseudulla asuvien lasten turvallisuus. Kerroin, että meillä Kankaanpäässä jo kaikki lapset kuljetetaan maaseudulta koulukyydillä kouluun.

Jokin aika sitten kaksi sutta lähti seuraamaan pakoon juoksevaa koiransa ulkoiluttajaa valaistulla lenkkipolulla Kankaanpäässä. Kaupungin keskustassa on valvontakameroista

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

nähty useita kertoja suden jolkottelevan aivan ydinkeskustassa. 35 prosenttia suomalaisista kertoo pelkäävänsä sutta. Tämä niin lasten kuin aikuistenkin pelko on otettava vakavasti — kuulun myöskin siihen joukkoon. Viime viikolla hirvimiehet soittivat, että pidä nyt kis-sasi sisällä, kaksi sutta juoksentelee aivan kotitalosi pihapiirissä. Ja juuri kyntömies naapurikunnassa kuvasi kännykkäkameralla ikävän episodin, kun susi vei vanhan pariskunnan kesyn lemmikkikissan pihasta suussansa.

On tiedossa, että Kankaanpäässä ja lähialueilla olisi jo muodostumassa kolme laumaa, näin ainakin metsästäjät ovat havainneet. Nyt väitetään, että Suomessa on tällä hetkellä 30 laumaa. EU:n minimitavoite, kestävä tavoite, olisi Suomen kohdalla 25 laumaa. En pysty todentamaan valtion asiantuntijoiden asiantuntemusta, mutta hieman epäilen laskentape-rusteita, jos Pohjois-Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla jo yksistään on yli puolenkym-mentä laumaa.

Tänään sain ministeri Lepältä kysyä, mitä hän on tarkoittanut tässä vuoden aikana useammankin kerran kysyttäessä, kun hän vastaa, että sutta ei tarvitse pihassa sietää. Tä-nään hän vastasi siihen, että viranomaisten on suojattava kansalaisten turvallisuus.

On olemassa tällä hetkellä kaksi tapaa puuttua asiaan: poliisin poistolupa ja vahinkope-rusteinen poistolupa. Nyt on puhuttu ainakin vuosi siitä, että kannanhoidollista susien mää-rän luvanvaraista harventamista pitäisi nopeuttaa, mikä tänäänkin on siis käsitteillä täällä salissa ollut.

Kotieläimiä, lampaita, metsästyskoiria ja kissoja on jo mennyt aivan liian monta suden suuhun. Kysynkin: missä luvatut kannanhoidolliset metsästysluvut viiptyvät? Kaatoluvista pitää voida päättää paikallisella tasolla eikä Helsingissä tai Brysselissä. Nyt ei ole enää ai-kaa mennä myöskään sen tosiasian taakse, että hankalat reunaehdot lainsäädännössä jarrut-tavat päätöksentekoa.

Arvoisa puhemies! On viimeinen hetki toimia ennen kuin tapahtuu vielä ikävämpiä asioita. Nyt pitää ottaa tämä kolmas ja järeämpi tapa, kannanhoidollinen metsästys, käyt-töön ja välittömästi. Toivon myös samalla, että toivomukseni toteutuisi siitä, että susi saisi rauhan elää metsissä, siis siellä, mihinkä se kuuluukin. Mutta pihasukista — vai ovatko ne sitten, kuten edustaja Hoskonenkin äsken hyvin julisti, koirasukista; riippumatta siitä, kum-pia ne ovat — meidän pitää päästä eroon ja mitä pikimminkin. — Kiitoksia.

19.56 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen laittoi omassa puheen-vuorossaan riman korkealle näille puheenvuoroille, mutta yritän täällä kunnialla edustaa täällä Vaasan vaalipiiriäkin tämän asian tiimoilta.

Tämä on, arvoisa puhemies, tärkeä kansalaisaloite. Susien määrä on kasvanut voimak-kaasti 2000-luvun aikana. Tällä hetkellä laumojen määrä lisääntyy 25 prosentilla vuosit-ain. Susien lukumäärässä puhutaan kymmenien yksilöiden lisäyksestä vuositason koka-naismäärän lähentyessä 250:tä yksilöä. Kannan arviointi on vuosi vuodelta haastavampaa, sillä suurpetohavainnot jätetään ilmoittamatta yhä useammin. Metsästäjäliiton kyselyn mukaan jopa melkein puolet suurpetohavainnoista jää tilastoimatta. No miksi näin? No siksi, että ollaan kerta kaikkiaan turhautuneita siitä, kun mitään ei tapahdu.

Susien suuresta määrästä on seurannut kotieläinvahinkojen merkittävää kasvua. Erityi-sesti suden aiheuttamat koiravahingot ovat lisääntyneet, ja monilla alueilla hirvijahti on sen vuoksi estynyt. Oma lukunsa ovat vaikutukset kansalaisten turvallisuudentunteeseen. Esimerkiksi koululaisille joudutaan talven pimeällä järjestämään koulukuljetuksia, niin kuin edustaja Hoskonen tuossa ansiokkaasti kuvaili. Usein sanotaan, että eihän susi ole ih-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

misen päälle käynyt, joskus 1800-luvulla ilmeisesti on. Sopii kuitenkin kysyä, moniko on valmis laittamaan lapsensa pimeälle taipaleelle, kun edellisiltana on kylällä todettu susilau- ma. Tilanne maaseudulla ja hyvin enenevässä määrin myös kaupunkien taajamissa on täy- sin kestämaton. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Kauhajoella, Laihialla, Peräseinäjoella, Mustasaarella, kaikilla näillä alueilla, on merkittäviä susihavaintoja. Ja kun edustaja Hoskonen kuvaili värikkäästi näitä tilanteita, niin tämä Laihian tilannehan oli erittäin mielenkiintoinen sillä tavalla, että kun tämmöinen kovan luokan metsästäjä, ansi- oitunut metsästäjä vuosien varrelta, oli pururadalla liikkeellä, niin susi oli edessä. Mitäs sii- nä, sen kanssa siinä sitten piti pärjätä, ja vanha metsämies osasi toimia oikealla tavalla ja karkottaa sutta, ja kun kääntyi siitä, niin toinen oli takana. Kumpi oli oikeassa paikassa, voisin tässä kysyä, susi vai tämä ansioitunut laihialainen — kysyn vain. Päivänselvää, että susi pitää saada sieltä pikaisesti pois.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteessa on useita vastuullisia ehdotuksia tilanteen kor- jaamiseksi. Ensinnäkin aloitteessa esitetään kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista jo nyt talvella. Tämä on tärkeintä. Lisäksi aloitteessa esitetään, että suden kannanarvioin- nista tehtäisiin luotettavampaa, suden lajipuhtaus varmistettaisiin ja toimintatavat susiti- lanteen käsittelyyn ja vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen olisivat valtakunnallisesti yhtenäiset.

Arvoisa puhemies! Oma lukunsa on tämä tänään käyty keskustelu. Siis pääsääntöisesti- hän täällä ollaan sitä mieltä, että kannanhoidollinen metsästys on aloitettava ja nopeasti, mutta hallituspuolueethan ovat täällä erimielisiä. Onko tämän kansalaisaloitteen käsittely hallituksen sisällä omantunnonkysymys? Mitä tapahtuu, kun mennään maa- ja metsäta- lousvaliokuntaan tätä käsittelemään? Tämä olisi prosessina ihan mielenkiintoista tietää. Kun 2014 oli turkiseläinten osalta turkistarhauksen kieltämistä esittävä kansalaisaloite, niin silloinhan oli edellisen kerran varmaan tämäntyppisestä asiasta kysymys, ja silloin- kin siinä päädyttiin järkevään ratkaisuun. Mutta nyt kun kuuntelee tätä keskustelua halli- tuspuolueitten välillä, niin täällä osa on sitä mieltä, että nappi otsaan, ja osa on sitä mieltä, että otetaan ja rapsutetaan leuan alta ja pyydetään turistit ottamaan kuvia. Tämähän on erit- täin mielenkiintoista kuulla, mitä tässä tapahtuu. Olen aivan vakuuttunut siitä, että maa- ja metsätalousvaliokunta puheenjohtaja Kalmarin johdolla vie tätä asiaa kyllä ansiokkaasti eteenpäin, mutta näin oppositiopuolueen edustajana tämä kuulostaa kuitenkin — anteeksi nyt vain — hieman sekavalta keskustelulta. On kyllä mielenkiintoista nähdä, mitenkä hal- lituspuolueet tästä sillasta selviävät.

20.01 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa puhemies! Meillä on tänään lähetekeskustelussa kansalaisaloite suden kannanhoidollisen metsästyksen sallimisesta. Asia herättäneek, kuten olemme huomanneet, ihmisissä monia tunteita: sutta pelätään, kunnioitetaan ja välillä myös vihataan.

Lapsuudesta moni meistä muistaa sadut, joissa iso paha susi on yrittänyt syödä niin Pu- nahilkkan isoäidin kuin kolme pientä porsasta. Saduissa kuitenkin on onnellinen loppu, toi- sin kuin tosielämässä, jossa suden raatelemaksi joutunutta koiraa tai lammasta ei pelasta mikään. Ihmisten huoli ja pelko kotieläinten ja lasten turvallisuuden puolesta on aiheelli- nen ja otettava tosissaan.

Olen saanut nyt lyhyen ajan sisällä useita yhteydenottoja oman alueeni susiongelmaan liittyen. Havainnot susilaumoista ihmisten kotien läheisyydessä ja kuvat kuoliaaksi raadel-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

luista metsästyskoirista saavat surulliseksi mutta myös kysymään, mitä voisimme tehdä tilanteen korjaamiseksi ennen kuin tapahtuu jotain vielä paljon pahempaa.

Suurin ongelma Suomessa ei ole susikannan koko vaan susien käyttäytymisen muutos. Esimerkiksi Haapaveden kaupungin päätös ottaa käyttöön koulukuljetukset lisääntyneiden susihavaintojen vuoksi kertoo siitä, etteivät sudet enää pelkää ihmistä, kuten niiden pitäisi. Uljas susi kuuluu toki meidän metsiimme mutta ei missään nimessä ihmisten takapihoille.

Yksi ratkaisu olisi sallia aloitteessa mainittu suden kannanhoidollinen metsästys, jolla voisimme ennaltaehkäistä susien aiheuttamia petovahinkoja. Metsästys olisi tarkoin perusteltua, säädeltyä ja valvottua, eikä se vahingoittaisi tarpeettomasti susikantaa. Toisaalta lupaikäntönnön yksittäisen vaaralliseksi luokitellun tai todetun häirikkösuden lopettamiseksi tulisi olla nykyistä nopeampi ja sujuvampi, jotta akuuttiin tilanteeseen voidaan reagoida välittömästi. Digitalisaatiota voidaan varmasti hyödyntää lupa-asioissa tehokkaammin kaikkien osapuolten oikeudet turvaten. Pari viikkoa sitten Metsästäjäliiton, MTK:n ja metsästyskoirajärjestöjen edustajat luovuttivat tämän kansalaisaloitteen suden kannanhoidollisesta metsästyksestä eduskunnalle. Myös maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä on perustanut työryhmän selvittämään kannanhoidollisen metsästyksen edellytyksiä.

Nämä asiat eivät tietenkään ole mustavalkoisia, ja siksi on hyvä, että me lainsäätäjät ja päättäjät perehdymme huolellisesti faktatietoihin ja kuulemme asiantuntijoita ennen varsinaista päätöksentekoa. Suden suojelua määrävää luontodirektiiviä ei voida yksin Suomesta käsin muuttaa, mutta sen tulkintaa ja täytäntöönpanoa on kyettävä kansallisella tasolla soveltamaan, etenkin silloin, kun susi uhkaa ihmisten ja kotieläinten turvallisuutta täällä Suomessa.

Nyt on tärkeää kuunnella myös alueemme ihmisiä ja metsästäjiä, jotka elävät tänäänkin susien ympäröiminä ja joille susi näyttää aivan eri valossa kuin cityihmisille täällä Helsingissä. Suden karkottamis- ja metsästyspäätöksiä on kyettävä tekemään nopeasti, kun suden esiintymistä ihmisasukseen läheisyydessä havaitaan.

Kansalaisaloitteen tavoitteena on myös suojella meidän uhanalaisuusluokituksessa silmällä pidettäväksi määriteltyä metsäpeurakantaamme.

Arvoisa puhemies! Omassa perheessäni on harrastettu metsästäystä vuosikymmeniä, ja itsekin suoritin metsästäjäkoulutuksen viisi vuotta sitten yhdessä kahden nuoremman poikani kanssa. Metsästys ei ole missään nimessä huvin vuoksi tappamista. Se on riistanhoitoa, johon kuuluu olennaisena osana kaiken elollisen kunnioittaminen ja varjeleminen. Se on hiljentymistä kauniin luontomme keskellä, luonnon, jonne myös susi erämaiden uljaana petoeläimenä kuuluu.

Meillä on omassa eduskuntaryhmässämme erilaisia näkökulmia suden kannanhoidolliseen metsästyksen liittyen, mutta oma kantani on nykyiset realiteetit huomioiden sallia suden kannanhoidollinen metsästys. [Sebastian Tynkkynen: Make vasemmistoliitto great again!]

20.06 Anders Norrback r: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta ja susivahinkojen estämisestä on edennyt nyt eduskunnan käsittelyyn. Haluan kiittää kansalaisaloitteen vireillepanijoita tärkeän asian esille nostamisesta.

Susiongelman ratkaisemiseksi tehdään jo paljon töitä ministeriön toimesta, mutta ongelman nostamiseksi ja julkisen keskustelun takia on tärkeää, että aloite on tuotu eduskunnan

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

käsittelyyn. Kansalaisaloite, joka puhuttaa varsinkin alueilla, joilla esiintyy paljon susihavaintoja, on myös herättänyt paljon kiivasta keskustelua. Kuten monessa muussakin asiassa, kiihkoilu ei asiassa auta. Harva on vaatimassa, että susi pitäisi metsästää sukupuuttoon. Tämä asia on tärkeä muistaa, kun sudesta ja sen olemassaolosta keskustellaan.

Tässäkään asiassa ei ole oikein asettaa ääriäkemyksiä vastakkain, mutta meidän täytyy ymmärtää, että asuinalueilla on suuri merkitys siinä, kuinka paljon sudet vaikuttavat ihmisten elämään. Oman perheen ja eläinten turvallisuus ovat asioita, joista emme voi tinkiä. Toivon ymmärrystä asiassa myös sellaisilla alueilla asuvilta, joilla susi ei suoranaisesti uhkaa. Asioilla on tapana konkretisoida vasta, kun asia koskee omaa elämää.

Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti olen joutunut elinkeinoni kautta susihyökkäyksen kohteeksi. Meidän tilallamme susi tappoi 11 eläintä, ja taloudelliset tappiot olivat noin 10 000 euroa. Tästä valtio korvasi noin 4 000 euroa. Erotus, joka tässä tapauksessa oli noin 6 000 euroa, jäi minun maksettavakseni. Rahallisten tappioiden lisäksi sudet aiheuttavat unettomuutta ja henkistä kärsimystä, jota on mahdotonta mitata rahassa. Tämä ei ole asennekysymys, tämä on tosiasia. [Sebastian Tynkkynen: Näin juuri!]

Ärade talman! För dem som bor vid vargrevir är vargen något som onekligen inverkar på både liv och livskvalitet. Eftersom SusiLIFE -projektet som undersökt bland annat attityderna till varg inte haft med någon kommun med betydande svenskspråkig befolkning i sin undersökning, vill jag här komma med ett exempel på hur vargen kan påverka vardagen i Närpes.

Jag vill citera en naturälskande småbarnsmamma från min egen grannby som i ett Facebook-inlägg bra beskriver vilka känslor som kan komma när man bor i ett vargrevir. Citatet börjar: ”Nu har jag funderat några dagar på det här, övervägt om det är en överreaktion eller inte, och kommit fram till att det är det inte. En eftermiddag förra veckan åkte jag och mina tre barn på utflykt och geocachade i närmiljön. Utflyktens sista anhalt blev en bäck ute i skogen där vi klättrade på stenar, samlade kottar och pinnar och tittade på vattnet medan mörkret föll på. Sedan åkte vi hemåt igen glada och nöjda med en ännu välbehövlig halv dag utomhus efter skolans, förskolans och dagisets bördor. Glad var jag ända fram till följande morgon, då det visade sig att minst fem vargar befann sig endast några timmar senare och endast en liten bit därifrån mina barn sprang, hoppade och dansade lyckligt i skogen dagen innan. Som mamma, som förälder börjar man fundera då: Var befann sig dessa djur då vi lekte i skogen? Utsatte jag mina barn för risker? Skuld känslorna är kännbara medan jag skriver det här. Jag vill bara uppföstra mina barn nära naturen. Jag skriver inte detta för att jag tror att det hjälper är att klaga på internet, jag skriver det för att jag är rent ut sagt uppgiven. Det var inte så här det skulle vara.”

Ärade talman! Slutligen vill jag konstatera att den nuvarande vargpolitiken, som jag har försökt belysa här, skapar ohållbara situationer för många. Vi behöver en förändring och där är den stamvårdande jakten ett viktigt redskap och ett viktigt element. — Tack. [Sebastian Tynkkynen: Erinomainen puheenvuoro!]

20.11 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Inledningsvis vill jag tacka alla som har skrivit på det medborgarinitiativ som vi behandlar nu. Vargen berör väldigt mycket och skapar känslor, och jag vill tacka min kollega Anders Norrback som väldigt bra beskrev situationen som nu råder i många familjer och tankar.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Jag vill klart från början konstatera att jag själv stöder medborgarinitiativet om att inleda en lagberedning kring inledande av stamvårdande jakt. Det är viktigt att lagberedningen nu bereds på ett mycket bra sätt, men jag ser det viktigt att vi har samma lagstiftning i Finland och Sverige. Minister Leppä gav, tycker jag, en bra beskrivning av det här, att saker och ting är på gång för tillfället.

Vargen hör inte hemma i tät bebyggelse bland tamdjur och produktionsdjur. Det berör folks inkomst, trygghet och välmående. Vi hörde här också just en beskrivning hur det kan beröra ens egen ekonomi.

Jag minns själv då jag var kommundirektör i Vörå och då vargen år 2018 på våren rörde sig där. Den rev en hund endast några hundra meter från skolan och daghemmet. Det rädde mycket upprörda känslor lokalt, helt förståeligt, och det ledde då till att vi införde skolskjutsar för barnen på grund av vargen. Det kändes mycket otryggt för folk att röra sig då. Indirekt kan man säga att det berörde människors hälsa — många lämnade bort kvällspromenaden.

Vargen är i grunden, som jag har förstått det, ett skyggt djur och ska så förbli, tycker jag. Notera: detta handlar inte om att utrota vargen utan att hålla stammen i balans. Jag anser det är möjligt. Vi har hört om exempel från Estland här i dag.

Arvoisa puhemies! On ilo kuulla, että monet kollegat ovat kiittäneet kansalaisaloitteesta ja tukevat sitä. Tiedän omasta kokemuksestani, että susi herättää paljon tunteita, ja siitä on myös kuultu täällä tänään.

Sudet ovat tappaneet metsästyskaudella 30 ja vahingoittaneet 22:ta koiraa Pohjois-Karjalassa, Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla sekä osin myös monissa muissa maakunnissa. Hirvenmetsästys hirvikoiria käyttäen on jäänyt susien takia ja se on lähes mahdotonta. Itse kuulin tänään, että kotikonnuillani susi nähtiin hirvipassissa Maalahdessa tässä syksyllä. Tällä on myös suuri merkitys liikenneturvallisuuden kannalta. Metsästys on myös tärkeä osa luonnonsuojelutyötä.

Sudet ovat käyneet pihoilla. Pihakäynneistä kärsivät asukkaat, ja he kertovat, että he ovat peloissaan kouluun kulkevien lasten puolesta. Olin ennen eduskuntaan tuloa kunnanjohtajana Rannikko-Pohjanmaalla Vöyrin kunnassa, ja keväällä 2018 sudet aiheuttivat todella suurta turvattomuuden tunnetta kunnassamme. Susia liikkui ympäri kuntaa. Ne muun muassa repivät koiran, perheenjäsenen siis, hengiltä 300 metriä päiväkodista, 400 metriä koulusta. Myöhemmin susi liikkui myös koulun pihalla. Tästä johtuen järjestimme laajennettua koulukyyditystä niillä paikoilla, missä susi oli liikkunut. Tilanne oli paikallisesti sellainen, oli pelkoa lasten puolesta. Muistaakseni ne menot olivat noin 15 000—20 000 euroa, ja niitä olisi kyllä pystynyt varmaan käyttämään muihinkin käyttötarkoituksiin.

Susien liikkuminen johti myös siihen, etteivät ihmiset uskaltaneet menemään iltakävelyille. Se vei todella paljon aikaa myös meiltä viranomaisilta. Karkotuksia tehtiin ja poikkeuslupa myös myönnettiin monen mutkan kautta, muun muassa valitusprosessin kautta. Poliisien tulee joustavasti voida tehdä häiriösusien poistamiseksi nopeita päätöksiä. Me tapasimme silloin ministeri Lepän, ja kanta oli selvä kyllä suden kannanhoidolliselle metsästykselle. Poikkeusluvat eivät nähdäksemme riitä esimerkiksi häirikkösusien osalta. Olen täysin samaa mieltä tänä päivänä. Tuen kansalaisaloitetta, elikkä kyllä kannanhoidolliselle sudenmetsästykselle ja myös sille, että aloitetaan lainvalmistelu.

Sudet eivät kuulu tiheään asutetuille alueille. Niiden ei tule liikkua ihmisten, tuotantoeläinten ja kotieläinten joukossa. Tiedetään muun muassa, että susi on aiheuttanut mittavia

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

vahinkoja tuotantoeläimille Björköbyssä Merenkurkun saaristossa, Mustasaarella, jossa se repi 130 lammasta.

Det väsentliga nu är att lagberedningen inleds och att den stamvårdande jakten kan göras. Ministern konstaterade att det är på gång — mycket bra. Medborgarinitiativets målsättning är att minska på de skador som vargar förorsakar jakthundar, husdjur och produktionsdjur samt bevara vargens skygghet för människan och hålla vargen kvar på avstånd från tät bebyggelse. Så ska också förbli. — Tack.

20.17 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia tärkeistä aloitteista. Haluan myös jo tässä vaiheessa kiittää ministeri Jari Leppää, että hän on tehnyt töitä saman asian suhteen. Kuten tänään olemme saaneet kuulla, työ on myös alkanut tuottaa tulosta. Ministeri on tänään kertonut askelmerkeistä kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi, ja jos reunaehdot täyttyvät, metsästys voisi alkaa talvella 21—22. Tällä hetkellä tilanne on se, että susia on alueellisesti liikaa ja niiden luontainen pelko ihmistä kohtaan on katoamassa.

Kuten jo kerroin debatissa, asun Outokummussa, Pohjois-Karjalassa. Asun kylällä, maaseudulla hiekkatien päässä. Alueella pyörivät sudet ovat käyneet koirien kimppuun, ja meidänkin lapinkoiralle rakennettiin ulkohäkkiin suden painon kestävä katto. Naapurikunnassa asuva tuttavani sai muutama päivä sitten pelastettua koiransa, jota kaksi sutta jahtasi heidän oman kotinsa pihalla. Sudet jäivät vain tuijottamaan pihalle huutavaa miestä, kun hän yritti hätistellä pedot pois pihamaalta. Sudet jäivät vielä odottelemaan pihapiiriin lähettyville, josko saalis tulisi takaisin pihalle talon suojista. Ne eivät siis pelänneet ihmistä, niin kuin suden kuuluu pelätä. Lapsillemme joudutaan tilaamaan vaaran välttämiseksi susikytyjä kotiovelta kouluun asti. Minunkin 11-vuotiaan lapseni koulumatkan ensimmäinen kilometri koululinja-autolle on pientä kapeaa hiekkatietä. Tie kiemurtelee peltojen ja metsän keskellä, ja kuten kaikki tiedätte, näin syksyisin ja talvella matkat on kuljettava aamulla ja illalla pimeässä.

Ei tämä susien kanssa eläminen ole ilmaista kunnillekaan. Kuntapäätäjät vaativat oikeutetusti täysimääräisiä korvauksia susikytytien kunnille aiheuttamiin kustannuksiin, ja kyllä väitän, että ei tämä susitilanne ole vetovoimatekijä kunnan imagollekaan, jos sudet pyörivät siellä maaseudulla ihmisten pihossa.

Arvoisa puhemies! Eihän asioiden kuulu olla näin. Suden pitää pelätä ihmistä. Susi ei saa tulla syömään kotieläimiä ihmisten pihapiireihin. Ihmisten täytyy pystyä kulkemaan turvallisesti myös maaseudulla, ja vanhempien ei tule joutua pelkäämään lasten turvallisuuden puolesta, ja voin kertoa, että se pelko on aivan aitoa. Myös meidän ihmisten pelon vähätteleminen tuntuu uskomattomalta. Susi on koiraeläin. Suden kannanhoidollisen metsästyksen vastustajilta voin kysyä, miltä tuntuisi, jos pyörätiellä vastaan kävelisi suurikokoinen vihaisen näköinen irtokoiria, joka ei hätkähtäisi, vaikka huutaisit kuinka kovasti ja yrittäisit hätistellä sitä pois siitä pyörätieltä, tai jos lauma noita irtokoiria pyörisi kotisi ympärillä odottamassa, että lasket lemmikkisi ulos pihamaalle.

Arvoisa puhemies! Tilanne on pahentunut vuosi vuodelta. Itärajan yli tulee uusia susia, ja rajan kahta puolta asustelee useampikin susilauma. Sudet eivät nimittäin tunne rajamuodollisuuksia. Susien määrän lisääntyessä niiden asuinympäristö laajenee. Susien pentututointo on myös onnistunut varsin hyvin, joten määrä kasvaa ilman itärajan vaikutustakin.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Tarvitsemme suden kannanhoidollisen metsästyksen. Se on nyt susipolitiikkamme puutuva palanen. Kannanhoidollinen metsästys on toimiva tapa säädellä muita suurpetokantojamme ja ehkäistä siten vahinkoja. Esimerkiksi karhukanta pidetään metsästyksellä ihmisarkana. Saman tarvitsemme sudelle. Odottaessamme kannanhoidollisen metsästyksen alkamista on viranomaisten tehtävä taata ihmisten turvallisuudentunne. Poistolupien saaminen häirikkösusille tulisikin olla huomattavasti nykyistä nopeampaa ja yksiselitteisempää. Siispä vielä kerran iso kiitos kansalaisaloitteen tekijöille.

20.21 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Kun kansalaisaloite kerää nopeassa tahdissa vaaditut 50 000 allekirjoitusta täyteen, on se useimmiten hyvin selkeä osoitus siitä, että jotain on tehtävä. Näin tälläkin kerralla, kun tämä äärimmäisen tärkeä kansalaisaloite suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta ja susivahinkojen estämisestä keräsi vaaditut allekirjoitukset täyteen alle kuudessa vuorokaudessa. Kansalaisaloitteiden historiassa viidenneksi nopeimmin täytynyt allekirjoitusmäärä kertoo siitä, kuinka vakavasta asiasta nyt todella on kyse.

Arkadianmäen kiviseinien tai Brysselin byrokratiaviidakon suojusta on helppoa vaatia nostamaan kädet pystyyn, kun susi sattuu kohdalle. Liiemmin pelko ei pääse valtaamaan myöskään niitä tutkijoita, joille sudet näyttäytyvät pelkkinä tassunjälkinä lumihangessa tai lukuina taulukoissa. Jotta ymmärtäisi sen, miksi nykyinen susipolitiikka herättää niin voimakkaita kielteisiä reaktioita kansalaisissa, tulisi nähdä, minkälaista heidän arkensa susien keskellä on, tai edes kuunnella, mitä kansalaisilla on sanottavanaan.

Arvoisa puhemies! Käsillä olevaa kestäväntöntä tilannetta auttaisi kenties ymmärtämään, jos keskustelisi niiden metsästäjien kanssa, joilta sudet ovat tappaneet tämän syksyn aikana ainakin 21 metsästyskoiraa ja raadelleet 15:tä. Kaikki varmasti ymmärtävät, että usein rahallisestikin riittämätön korvaus ei tuo lohtua tilanteeseen, jossa korvaamattomasta metsästyskumppanista on kirjaimellisesti jäänyt vain rippeet. Susiongelmaa saattaisi ymmärtää paremmin myös sen jälkeen, jos tutustuisi siihen, minkälaista jälkeä sudet saivat kesän mittaan aikaan Mustasaarella, jossa yksi susi oli raadellut 130 lammasta. Ymmärrys saattaisi lisääntyä keskustellessa niiden vanhempien kanssa, jotka pelkäävät lähettää lapsiaan koulumatkalle, kun sudet pyöriävät pihapiireissä ja asutusten keskellä.

Vaikka usein vedotaan siihen, että susi ei nyky-Suomessa ole tappanut ihmisiä, ei se ole tae tulevasta. Susien ja ihmisten kohtaamiset ovat huonon susipolitiikan seurauksena lisääntyneet, eikä kukaan halua itseään tai läheistään merkittäväksi ensimmäisenä tähän tilastoon. Suomessa susikanta on jatkanut viime vuosina vahvistumistaan. Samalla se on myös keskittynyt yhä enemmän läntiseen Suomeen, ja se on menettänyt luontaista ihmisarkuattaan.

Arvoisa puhemies! Susikannan levittäytyminen ja siitä aiheutuneet seuraukset ovat osittain sen syytä, että suden kannanhoidollinen metsästys on ollut viime vuosien ajan jäissä. Ensin on odotettu kuuliaisena EU:n linjauksia ja nyt odotetaan kansallisia linjauksia. Suomalaiset ovat kuitenkin saaneet odottelusta tarpeekseen, kun susien annetaan mellastaa vapaasti, tuhota omaisuutta, tappaa rakkaita eläimiä ja viedä turvallisuudentunne pois.

Susipolitiikan osalta usko toimivaan järjestelmään ja luotto viranomaisiin on menetetty jo aikapäiviä sitten. Nyt tarvitaan ripeitä toimia, ja siksi tuen kansalaisaloitetta, sen sisältöä ja sen tekijöitä. Kannanhoidollinen metsästys on aloitettava nyt. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

20.25 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä tänään keskustelija on käyty, niin selvä asiahan on, että susi kuuluu Suomen luontoon mutta ei kotien pihoihin, ei tuotantoeläinten keskelle. Suden paikka on erämaassa, kuten esimerkiksi siellä meillä Kuhmossa itärajan pinnassa. Tällä hetkellähän susia on kuitenkin aivan liikaa, ja ne ovat röyhkeästi tulleet muun muassa taajama-alueille tappamaan kotieläimiä. Meillä Kuhmossa viikko, toista takaperin pihapiiristä susi vei koiran, aivan kodin rappusten edestä. Tilanne on kestämätön. Ihmiset ovat vihaisia, ja kyllä tässä itsekkin, arvoisa puhemies, saa kummastella, eikö tähän asiaan saada tolkkua. Häirikkösudet pitää yksiselitteisesti lopettaa.

Susien määrä Suomessa on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Luonnonvarakeskuksen, Luken, kanta-arvion mukaan susia on 90 prosentin todennäköisyydellä 220:stä 250:een yksilöä. Arvio perustuu maaliskuun tilanteeseen, ja tämänhetkisestä tilanteesta ei ole tietoa. Aiemmassa puheenvuorossa toin esille sen, että omalla kotipaikkakunnallani Kuhmossa on vahva arvio jopa 60 sudesta. Susilaumojia oli maaliskuussa todennäköisimmin 30 kappaletta. Niistä 24 eli kokonaan Suomen puolella ja kuusi oli näitä niin sanottuja rajalaumojia, jotka liikkuvat Suomen ja Venäjän rajan molemmin puolin. Ei susilta kysytä passia eikä viisumia rajalla, ne tulevat kyllä halutessaan Suomeen. On myös sanottu, että susi ei tiedä, onko Suomen vai Venäjän puolella, mutta itse väitän näin, että kyllä susi tietää, onko se Suomen vai Venäjän puolella, nimittäin Venäjän puolella susia metsästetään, ja susi on älykäs eläin. Kyllä se tulee Suomen puolelle, jos se saa tietoonsa, että häntä ei täällä millään tavalla häiriköidä.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä tuoda kentältä terveiset. Edustaja Kärnä pyysi välittämään terveiset tähän keskusteluun Lapin suunnalta, jossa hän nyt on etätyöviikolla. Terveiset kuuluvat: ”Ylimääräiset sudet on ammuttava pois kuleksimasta, ja kannanhoidollinen metsästys on palautettava, kuten aloitteessa esitetään.” Kannatan myös tätä edustaja Kärnä esitystä lämpimästi.

20.28 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tämä aloite pyrkii nopealla aikataululla aloittamaan suden kannanhoidollisen metsästyksen Suomessa. En voi kannattaa tätä tavoitetta, sillä susi on erittäin uhanalainen laji, ja metsästys tässä tilanteessa vaarantaisi kannan suotuisan kehityksen. Pidän kuitenkin samalla tärkeänä, että vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin voidaan myöntää kaatolupia, ja pidän myös tärkeänä petovahinkojen korvausten maksamista ja riittävää korvaustasoa.

Me olemme aina eläneet tässä maassa yhdessä suden kanssa, ja meidän on siihen pysyttävä jatkossakin. Rinnakkaiselo onnistuu, kun vahinkoja ennaltaehkäistään ja pelkojen lieventämiseen etsitään yhdessä ratkaisuja. Suurpetopelko on otettava vakavasti ja löydettyjä keinoja, jotta pelko ei estä metsään menemistä — emme kuitenkaan voi poistaa suurpetoja metsistämme. En itse elä päivittäistä arkeani susien reviirien lähellä, mutta merkittävän osan vuodesta vietän maaseudulla, Etelä-Kuusamossa, jossa meidän lähellämme tavataan kaikkia neljää Suomen suurpetoa: sutta, karhua, ilvestä ja ahmaa. Liikun paljon metsässä, ja joskus minuakin pelottaa. Tilastollisesti metsässä liikkujan henkeä tai terveyttä uhkaa kuitenkin suurpedon hyökkäystä paljon enemmän moni muu asia, kuten eksyminen ja kylmettyminen ja jopa metsästäjän laukauksen tielle osuminen. Toivoisinkin tähän susikeskusteluun kohtuullisuutta ja suhteellisuutta. Susi ei ole hyökännyt ihmisen kimppeen 1800-luvun jälkeen.

Vaikka saisimmekin EU:lta luvan kannanhoidolliseen metsästyksen, mitä epäilen hyvin vahvasti näin alhaisella susikannalla, tarvitsisimme siltikin rinnakkaiseloon välineitä.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Siksi ihmettelen, miksi moni kollega täällä niin kovasti vastustaa kaikkia susiin liittyviä hankkeita, joiden tarkoitus on lieventää pelkoa ja löytää paikallisten kanssa ratkaisuja. Metsien vaaroja emme voi poistaa, sopeutua voimme.

Olen suuresti huolissani Suomessa voimakkaasti elävästä susivihasta. Susiviha synnyttää jo itsessään turhaa pelkoa ja on nyt jo johtanut jopa tutkijoiden häirintään. Väärän tiedon levittäminen sekä viranomaisten ja tutkijoiden uskottavuuden nakertaminen antavat kasvualustan väärään tietoon perustuvalla pelolla ja vihalla. Susien kannan arviointi Suomessa on maailman tarkimpia, ja se perustuu tieteelliseen tutkimukseen. Silti moneen otteeseen tässä salikeskustelussa se on kiistetty.

Tutkijoiden häirinnän lisäksi liikkeellä on ollut myös paljon väärää tietoa. Myös täällä salissakin on puhuttu tänään mahdollisesta lasten raatelemisesta, ja täällä on kyseenalaistettu tutkijoiden tulokset. Tämä tällainen harhaanjohtavan tiedon levittäminen ja viranomaisten ja tutkijoiden uskottavuuden nakertaminen ei edistä meidän kenenkään asiaa. Metsät ovat osa suomalaisuutta, susi on osa Suomen luontoa. Meidän on opittava elämään suden kanssa, lievitettävä ihmisten pelkoa, puolustettava luontoa ja pysäytettävä lajimme uhanalaistumiskierre.

20.32 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite, mikä sai nopeasti tämän 50 000 allekirjoitusta täyteen, kertoo siitä tosiasiasta, että metsästäjät ja kotieläinten omistajat ja tuotantoeläinten omistajat tuntevat suurta pelkoa sutta kohtaan näillä susialueilla. Tosiasia on, että susimäärä on meillä lisääntynyt, ja sitä mukaa myös ongelmat ovat lisääntyneet. Nämä ovat ihan toisiinsa verrannollisia asioita, mitkä pitävät paikkansa.

Minusta on hyvä, että käydään tämä keskustelu susista ja susien tilanteesta ja koko tästä petotilanteesta meillä. Jos muistetaan karhujen tai ilvesten kantaa silloin joskus 70-luvulla, niin nehan olivat mitättömän pieniä, ja tämmöisillä suojelutoimenpiteillä niiden kannat on saatu kasvatettua semmoiseksi, että niitä voidaan metsästä. Suoritetaan semmoista kannanhoidollista metsästäystä, jotteivät nämä pedot lisäänty liikaa eivätkä häiritse eivätkä aiheuta ihmisille tämmöisiä vaaratilanteita. Siihen nähden tämä susikeskustelu on ihan oikein tässä vaiheessa. Minun mielestäni kanssa kannanhoidollisen metsästyksen raja on nyt rikkoutunut ja se pitäisi sallia.

Susien ilmestyminen pihapiiriin on vakava asia. Jos mietitään näillä syrjäseuduilla olevia perheitä, niitten lapsien koulunkäyntiä ja muita, niin kyllähän se aiheuttaa sen tilanteen, että ne lapset ovat vaaratilanteessa koko ajan, kun he odottavat koulukyytiä. Se pakottaa kunnat siihen tilanteeseen, että koulukyydit pitää järjestää kotoa lähtien, siis suoraan pihasta lähdetään liikkeelle. Siltikään se ei poista sitä vaaratilannetta, kuten täällä on useammassa puheenvuorossa kuultu se, että sudet pysyvät pihassa, vaikka niitä kuinka koetetaan hätistää pois. Siksi minä näen, että tavallaan tämmöinen susien pois häätäminen ennen kaikkea asuinalueilta ja niitten likeltä on ehdottoman tärkeä asia, niin että voidaan palauttaa sudelle se ihmisenpelkotilanne, että se oppisi tavallaan kunnioittamaan ihmisen läsnäoloa sillä tavalla, että häippäisi äkkiä sinne metsiin, missä on tilaa ja missä on ravintoa pyytää.

Tosin kun puhutaan metsäpeuratilanteesta, niin sehän oli erittäin matala vielä 60—70-luvulla, ja nyt kun se kanta on päässyt hyvin nousemaan, niin sudet ovat Pohjois-Pohjanmaalla ja tuolla Suomenselän alueella näitä peuroja päässeet nitistämään vähemmäksi, niin että se kanta saattaa olla alaspäin menossa siltäkin osin. Metsäpeura on rauhoitettu eläin, mitä tavallaan myös pitäisi suojella.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Siinä, mikä aikaisempi kokemus minulla on susien pannoituksista, oli se hyvä puoli, että sen seurannan avulla, missä sudet liikkuvat, pystyttiin metsästystä harrastamaan ja järjestämään sillä tavalla, että vaaratilanne ei ollut niin akuutti eikä niin paha kuin se tällä hetkellä on, kun pannoitettuja susia meillä ei ole. Siksipä tuntui pahalta kuulla ministerin kertomus siitä, että Luken porukat eivät halua pannoittaa, koska heitä on uhattu tämän pannoituksen takia. Minusta se ei ole oikea tapa lähestyä asiaa, vaan minusta mitä enemmän susia pannoitetaan, sitä enemmän tiedetään niitten liikkeistä ja niitten olotiloista, mikä antaa mahdollisuuden metsästää ihan kaikessa rauhassa. Se, mikä oli ennen huonoa siinä, oli se, että oli aina pari kolme päivää myöhässä se tiedotus, missä susi oli liikkunut, mutta sekin antoi jo pieniä vinkkejä. Kun se olisi ajankohtaista tietoa, jota pystyisi katsomaan puhelimesta, jostain trækkeristä tai jostakin, missä näkyy se tieto, missä susi liikkuu tällä hetkellä, niin se helpottaisi sitä, että voidaan laskea koira irti ja lähteä hirvijahtiin tai muuhun koiralla suoritettavaan metsästystilanteeseen turvallisesti mielin.

Meidän alueella, missä itse metsästäjän hirveä, on susihavaintoja. Kun siellä on ollut nyt sillä tavalla, että ei ole voitu koiria laskea irti, niin tällaisenä kevennyksenä voi sanoa, että huomasin, kun siirryttiin ajometsästyksen, että itsellenikään ei ole kunto enää niin hyvä kuin nuorempana. Nuorta väkeä tarvittaisiin myös sinne hirviporukkaan, jos tähän joudutaan siirtymään välittömästi isommassa mittakaavassa, niin että olisi näitä riskejä kavereita ajometsästyksen järjestämiseen. Se näin kevennyksenä.

Kuitenkin minä lähdin siitä, että se kannanhoidollinen metsästys tulee järjestää ja melko piakkoin saada kuntoon. — Kiitoksia.

20.38 Joakim Strand r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Tässä käytiin aikaisemmin hyvää debattia, joten käyn tässä ihan vain muutaman asian läpi. Tuntuu hyvältä seistä tässä, kun melkein puolet salista on Vaasan vaalipiirin edustajia. Monta hyvää puheenvuoroa eri puolilta Suomea.

Själv stöder jag varmt det här initiativet.

Oli hienoa huomata, kuinka myös ministeri Leppä selkeästi otti kantaa, ilmoitti tukevansa vahvasti kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista.

Leppä tog väldigt tydligt ställning för att han stöder stamvårdande vargjakt.

Tässä on tullut muutamia näitä klassisia heittoja. Yksi, mitä olen aina itse ihmetellyt, on tämä, että susi ei ole käynyt ihmisen kimppuun noin 100 vuoteen. No, niitä ei ole hirveästi ollut ihmisten seassa noin 100 vuoteen. Se on suunnilleen yhtä järkevää kuin todeta, että koska jossain Vaasan tai Oulun torilla ei ole myöskään tiikeri 100 vuoteen käynyt ihmisten kimppuun, niin ei niitä tiikereitä päästetä sinne kesken lasten konsertin, [Naurua] koska ne eivät ole 100 vuoteen käyneet kenenkään kimppuun. Minun mielestäni tällaiset pitäisi unohtaa. Me tiedämme, että meillä on ympäri Suomea ollut vakavia ja läheltä piti -vaaratilanteita muun muassa pienten lasten osalta, ja sitähän tietenkin kaikki järkevät ihmiset pelkäävät, että täytyykö tässä todellakin tapahtua jotain vakavaa ennen kuin kaikki heräävät.

Se, mikä on ollut positiivista tässä keskustelussa, on se, että aika harva aidosti on vastustanut tätä aloitetta. Todella harva on aidosti tullut tänne tänään tätä vastustamaan, ja toivon, että se myös näkyy sitten käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Edustaja Hänninen nosti hyvin esille sen, että ongelma tässä on nimenomaan susien käyttäytymisen muutos, ja sen takia tässä vaaditaan toimenpiteitä, että ne oppivat pelkäämään ihmistä. On puhuttu myös rinnakkaiselosta. Omasta mielestäni ei tarvita taajamissa tai asutuksen lähellä minkään näköistä rinnakkaiseloa, koska sudet eivät kuulu sinne. Jos katsoo vähän muuta lainsäädäntöä, niin muun muassa koirien tulee olla kytkettyinä taajamissa. Eli miten on mahdollista, että sudet saavat liikkua vapaasti koulujen pihoissa? Itse en ymmärrä sitä.

On tullut myös muutamia todella erikoisia kommentteja. Tässä taisi joku mainita, että sudet myös työllistävät muun muassa luontokuvaajia. Se oli semmoinen, joka jäi mieleen — en voi ymmärtää. Entinen kunnanjohtaja, edustaja Ollikainen toimiessaan Vöyrillä on, niin kuin moni muukin, laittanut kaikki lapset takseilla kouluihin, ja varmaan silläkin rahalla olisi voinut vaikka työllistää tai maksaa jonkun stipendin näille luontokuvaajille. Minun mielestäni se oli todella erikoinen heitto.

Sitten näistä susien määristä on ollut puhetta, ja jotkut ovat puhuneet siitä, että levitetään harhaanjohtavaa tietoa, kun ei täysin luoteta näihin lukuihin. Onhan se nyt selvää, että jos susia nähdään viikoittain ja päivittäin ympäri Suomea, siis ihan sieltä länsirannikolta melkein — jos miettii vaikka Raippaluotoa, Mustasaarta, Björkötä, moni on tässä maininnut — niin siinä on enää muutamia kymmeniä kilometrejä Ruotsiin, puhutaan itärajasta ihan tuonne länsirannikolle asti, niin eihän niitä voi olla vain noin 200 kappaletta, kun niitä on todistettavasti nähty ja on ilmoitettu, oliko se noin 3 000 pihapiirikäyntiäkin. Sen näin jossain. Eli kyllä tässä ovat odotukset korkealla, että tämä kansalaisaloite nyt myös johtaa kunnan toimiin.

Vi har stora förväntningar dels nu på behandlingen i utskottet under ledning av Kalmari och med Norrback och kompani och ser fram emot att det här problemet blir åtgärdat. Jag tycker att hon som höll den allra första talturen i dag pratade bra om förtroende.

Kollega puhui hyvin luottamuksesta. Siitähän tässä on isossa kuvassa kyse, luotammeko me viranomaisiin enää, ellei tällaisia perusjuttuja saada kuntoon. — Kiitos.

20.42 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Otin oikein paperit mukaan, että osaan täältä sitten lueskella, mutta totesin, että eipä näitä tarvita.

Tämä kansalaisaloite ei ole tullut halusta tappaa susia. Tarkoituksena ei ole lopettaa susia perusteettomasti ja vailla tarkoitusta, vain pelkästään tappamisen himosta. Aloite kumpuaa siitä, että meillä on kolmisentuhatta pihakäyntiä ja kymmeniä ja kymmeniä koiria, metsästyskoiria mutta myös aivan seurakoiria, on joutunut susien suuhun. Mikään rahasumma ei korvaa sellaista koiraa, jolta on ammuttu esimerkiksi kaksikymmentä hirveä tai joka on ihmiselle kuin perheenjäsen ja joka menetetään.

Susien käyttäytyminen on todellakin muuttunut. En ole mikään luonnontieteilijä. Saattaa olla, että me olemme itsekin olleet sitä jollakin tavalla edistämässä tuomalla vaikkapa peurojen ruokintapaikkoja lähelle ihmisasutusta niin, että silloin on tapahtunut sitä, että ihmisen hajuun on totuttu eikä sitä ole koettu uhkaksi. Ovathan ne tavallaan sitten niille susille se oma jääkaappi, mitä on helppo hyödyntää. No, en ole kyllä tuolta Satakunnasta tänne tullessani niin harmissani, jos jokunen valkohäntäpeura suihin menisikin. Mutta joka tapauksessa perustuslainkin pitää turvata suomalaisille turvallisuudentunne, ja jos sitä uhaan, siihen pitää reagoida.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Naureskelu sille, että ihmiset järjestävät lapsilleen koulukyydityksen, on pöyrityttävää. Eli toisen pelkoa pilkkaamalla tätä asiaa ei hoideta. Me tarvitsemme hyvää, monipuolista keskustelua siihen, sillä susi kuuluu suomalaiseen luontoon. Minä haluan, että susi voi hyvin Suomessa ja suomalaisissa metsissä, mutta ei meidän pihalle tarvitse tulla eikä naapurin eikä edustaja Norrbackin pihalle hätistelemään lampaita. On myös kysymys luonnon monimuotoisuudesta. Muistan, kuinka edustaja kertoi siitä, kuinka paljon lampaitten laiduntamaa aluetta on nyt vailla sitä luonnon monimuotoisuuden hoitotoimenpidettä, koska ei uskalleta lampaita laittaa hyödyntämään sitä maastoa, mikä sitten kasvaa ja huolehtii monimuotoisuudesta.

Me tarvitsemme kannanhoidollisen suunnitelman ja metsästämistä niin, että meillä on riittävän vahva susikanta, joka elää suomalaisessa luonnossa. Mutta aivan kuten kaikissa, olkoon merimetso taikka valkuposkihanhi tai hylje, jossain kohtaa tulee lakipiste sille, onko se suojele jo toisen uhka. Eli meidän pitää nähdä, missä kulkee se raja, milloin suojele ylittää sen, että se on uhka jollekin toiselle suojelelulle lajille tai luonnon monimuotoisuudelle.

Meidän pitää pystyä keskustelemaan kiihkotta, mutta on huolehdittava siitä, että ihmisten turvallisuudentunne palautuu. Voin sanoa, että kyllä meillä läntisessä Suomessa on alueita, missä todellakin se on elinkeinolle vaara ja uhka. Varmasti joiltakin osin pystytään susiaitauksilla tekemään sitä niin, että voidaan suht normaalisti elää niiden kanssa, mutta ei se niin voi olla, että susi määrittelee, kuinka me elämme, vaan meidän pitää elää yhteisymmärryksessä ja suden pitää ymmärtää, että sen tontti ei ole ihmisten pihoissa. Se kuuluu luontoon ja olkoon luonnossa.

Toivon, että valiokunnassa saamme sellaisen keskustelun ja sellaisen mietinnön aikaiseksi, joilla pystytään edistämään tätä ajatusta, niin kuin on tehty tässä kansalaisaloitteessa, joka on hyvin perusteltu ja hyvin esitetty. — Kiitos.

20.48 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Metsästys on ollut jo vuosisatojen ajan keskeinen osa elämäntapaamme. Siksi uskallan väittää, että tämän kansalaisaloitteen käsittely on suuri päivä sadoillettuhansille suomalaisille metsästyksen ja eräkuulttuurin ystäville.

Ensi alkuun haluan kiittää näin tärkeän kansalaisaloitteen vireillepanijoita. He ovat saattaneet kansalaiskeskusteluun aiheen, joka koskettaa syvästi muitakin kuin pelkästään meitä susivyöhykkeellä asuvia metsästyskoiran omistajia. Suunnanmuutoksen palavaa tarvetta kuvastaa hyvin se, että aloite keräsi alle viikossa tarvittavan määrän allekirjoituksia. Tämän mittaluokan kansanliikkeet eivät synny turhasta. Ihmiset ovat yksinkertaisesti turhautuneita poliitikkojen haluttomuuteen ja saamattomuuteen puolustaa suomalaisen luonnon tasapainoa.

Ylisuuren susikannan ongelmat ovat olleet jo pitkään niin elinkeinonharjoittajien, metsästäjien kuin koiranomistajien tiedossa. Miksi mitään ei ole tehty heidän omaisuutensa suojelemiseksi? Mikä on tähän saakka estänyt poliitikkoja puuttumasta? Miksi metsästäjien pitäisi tehdä pyyteettömästi oma osansa riistanhoidossa, jos poliitikot eivät täällä seiso heidän tukenaan loppuun saakka? Perimmäisen vastauksen tiedämme varmasti kaikki. Suomen susipolitiikka ei löydä tasapainoista tilaa niin kauan kuin taivumme päätöksenteossa pienen vihreän vähemmistön panttivangeiksi. Asian ei tietystikään tarvitse olla näin. Olen varma, että oppositiosta löytyy tukea kannanhoidollisen metsästyksen eteenpäinviemiseksi, jos se hallituksen sisällä järkilinjan edustajille kelpaa.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Arvoisa puhemies! Vaikka susiongelman perimmäiset ongelmat johtavat tänne eduskuntaan, niin aivan täysiä pisteitä ei voi antaa myöskään sudenkaatolupia myöntäville viranomaisille. Esimerkiksi Polvijärvellä vuosi sitten joulukuussa susi vieraili lähes 30 kertaa ihmisten piholla, ennen kuin suden lopettamiseen saatiin ampumislupa. Näin käsittämättömästä käsien päällä istuskelusta aiheutui se, että kaksi vasikkaa koki kohtalonsa. Lisäksi samainen susipari hyökkäsi yhtä pihalla ollutta koiraa vastaan. Valitettavasti tämä kyseinen tapaus ei ole valtakunnan mittakaavassa ainoa laatuaan. Ymmärrän siis hyvin niitä ihmisiä, jotka kokevat, että heidät on jätetty yksin tämän toistuvan ongelman kanssa. Siksi on meidän tehtävänäme täällä tarttua päättäväisesti tämän kansalaisaloitteen esiin nostamiin muutosehdotuksiin.

Kokoomuksen kanta tähän aloitteeseen on hyvin selkeä. Olemme valmiita kannattamaan suden kannanhoidollista metsästystä. Me haluamme, että ihmiset pystyvät elämään tasapainoista rinnakkaiseloa susien kanssa ilman toistuvaa huolta omaisuudensuojan karsimisesta. On oikeus ja kohtuus, että tulevaisuudessa suomalaisen metsästäjän ei tarvitsisi näin usein pelätä pahinta ja kokea viiltävää pistoa sydämessään, kun rakkaan perheenjäsenen liike ja haukku lakkaa epäilyttävän yhtäkkisesti. Voin vain kuvitella sen tuskan, mikä tänäkin syksynä on kohdannut aivan liian monta kertaa liian monta metsästäjää esimerkiksi Haapavedellä tai Kuhmossa, kun vastassa on ollut viimeisen haukkunsa haukkunut ja riekaleiksi revitty ihmisen paras ystävä.

Arvoisa puhemies! Toivon todella, että tämä kansalaisaloite saa ansaitsemansa käsitteilyn. Tämän takaamiseksi haluan osaltani kehottaa kansalaisia edelleen ottamaan aktiivisesti yhteyttä myös sellaisiin edustajiin, joille harvaan asuttujen seutujen, maaseutuelinkeinon tai koiralla tapahtuvan metsästyskulttuurin arki ei ole näin tuttu. Muutosta parempaan ei tapahdu, ellemmme saavuta laaja-alaista ymmärrystä nykytilanteen vakavuudesta.

20.53 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Minulla on tässä käsissäni lakialoite, jonka luulin jättäneeni 12.10.2020, mutta ilmeisesti tämä ei ole mennyt eteenpäin. Tämä on lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta, ja tähän viittasin juuri aikaisemmin, ja tulette saamaan siihen sähköisen linkin sitten huomenna.

Näkisin oleellisena, että nyt pitäisi ryhtyä pikaisesti toimiin tämän asian korjaamiseksi — varsinkin tämä pihasusi-ilmiö, mistä tänään ollaan juteltu paljon — ja tässä lakialoitteessa olen ehdottamassa sitä, että metsästyslakiin lisättäisiin uusi, 19 a §, jolla selkiytettäisiin sitä lupaa tappaa pihapiirissä vaaraa aiheuttava riistaeläin. Tällä hetkellä tämä lainsäädäntö on tältä osin puutteellinen, ja sen vuoksi esimerkiksi tämän uhkaavan suden tappamiseen sovelletaan tätä rikoslain pakkotilasäännöstä.

Tällä hetkellä vaaraa aiheuttanut eläin on mahdollista tappaa ilman rangaistusta ainoastaan rikoslain 4 luvun 5 §:n pakkotilasäännöksen varjolla, ja eläinten, kuten suden, aiheuttamien vaaratilanteiden varalle ei ole siis olemassa erillistä lainsäädäntöä, vaan jokaista tapausta arvioidaan pelastetun edun sekä aiheutetun haitan ja vahingon sopusuhtaisuuden näkökulmasta. Tekoa ei kuitenkaan lainsäädännön näkökulmasta pidetä sallittuna, mutta henkilöä voidaan pitää rangaistusvastuusta vapaana, mikäli kaikkien huomioitavien seikkojen jälkeen häneltä ei olisi voitu kohtuudella vaatia muunlaista toimintaa.

Tähän lainsäädännön muutokseen me voisimme ottaa mallia nimenomaan Ruotsista. Ruotsin metsästysasetuksen 1989/905 28 §:ssä annetaan oikeus tappaa susi, joka on jo aiheuttanut vahinkoa tai jonka hyökkäys on ilmeinen. Vastaavalla pykälällä Suomen lainsäädännössä vaikutettaisiin myönteisesti kansalaisten turvallisuuteen ja suden ja ihmisen yh-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

teiseloon. Olen siis sitä mieltä, että näiden pihoihin tulevien susien ei tulisi nauttia loputonta suojaa, sillä luontaisempaa käytöstä sudelle olisi pysyä poissa ihmisasutuksen välittömästä läheisyydestä.

Nykyisessä tilanteessa, jossa susille on helppoa ravintoa saatavilla pihapiireissä ilman minkäänlaista vaaraa, sudet menettävät oman ihmisarkuutensa. Uskon, että jos näytetään susille nämä selkeät rajat, niin samalla myöskin vaikutetaan myönteisesti susien asemaan Suomessa, koska pitkällä aikavälillä nämä kohtaamiset suden ja ihmisten välillä vähenisivät. Myöskin salakaatoja uskon, että olisi tämän jälkeen vähemmän.

Mikä tämän aiheeseen liittyvän lakialoitteen pykälämuotoilu sitten olisi: Se olisi tällainen, että metsästyslakiin laitettaisiin 19 a § ”Metsästys hätävarjelutilanteessa. Mikäli riistaeläin aiheuttaa pihapiirin välittömässä läheisyydessä akuuttia vaaraa ihmiselle tai kotieläimelle, on omistajalla, haltijalla tai heidän puolestaan toimivalla henkilöllä oikeus tappaa vaaraa aiheuttava yksilö. Tilanne voidaan katsoa vaaraa aiheuttavan riistaeläimen tappoon oikeuttavaksi, mikäli tämä on jo aiheuttanut vahinkoa, on eläimelle tarkoitettun aitauksen tai rakennuksen sisäpuolella tai hyökkäyksen vaara ihmistä tai eläintä kohtaan on ilmeinen.”

Tulee olemaan varmasti pitkä tämä kansalaisaloitekäsitely sen vuoksi, että — minä haluan uskoa siihen — tullaan tekemään laajat ja kattavat asiantuntijakuulemiset, mutta me tarvitsemme samaan aikaan myöskin painetta joka suunnasta, ja tässä on yksi semmoinen konkreettinen lainsäädännön muutosesitys, joka on siis lakina voimassa jo Ruotsissa tällä hetkellä, joka on jo toteutettavissa ja joka voitaisiin tehdä myöskin Suomessa. Toivon, että tähän voitaisiin saada myöskin tukea sitten muilta edustajilta.

Sen lisäksi toivon todella paljon, arvoisa herra puhemies, että nyt kun tätä kansalaisaloitekäsitelyä mennään eteenpäin, niin jokainen meistä kansanedustajista voisi laittaa viestiä omissa eduskuntaryhmissään ja kokouksissaan ja oikein vaatimalla vaatia sitä, että tulevasa äänestyksessä, kun tämä kansalaisaloitekäsitely on ohi, joka ikinen edustaja saa vapaat kädet äänestää just sillä tavalla niin kuin haluaa, eli tästä tehtäisiin niin sanotusti omantunnon kysymys.

Tämä on ollut hirveän hyvä keskustelu, minkä me tänään olemme käyneet, ja sen perusteella on käynyt hyvin selväksi, että meillä itse asiassa on selkeä enemmistö tämän susikansalaisaloitteen läpiviemiseksi. Jos olen oikein tulkinnut, niin käytännössä ainakin perussuomalaiset, kokoomus, RKP, keskusta, muistaakseni myöskin KD ovat täysillä tämän aloitteen takana, ja sitten meillä on myöskin muistakin puolueista varmasti hajaaäniä, jotka varmasti kannattavat — löytyy demareita, me kuulimme vasemmistoliiton esityksiä, ja sieltäkin oli useampi kansanedustaja kannattamassa, vaikka sitten oli myöskin edustaja Kivelä ja muita, jotka sitten olivat tätä vastaan. Meillä on selkeä enemmistö, mutta tässä vain nyt tarvitaan se, että ei tule tätä hallitus—oppositio—asetelmaa siinä kohtaa, kun tätä kansalaisaloitetta käsitellään uudelleen salissa myöhemmin ja tästä asiasta tullaan äänestämään. Meillä on kaikki mahdollisuudet saada tämä aloite vedettyä läpi.

Sitä ennen tässä on yksi vinkki, mihinkä mahdollisesti voisitte laittaa nimenne, jos näin koette. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

20.59 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän hyvästä keskustelusta, ja tosiaan tästä huolestuttavasta susitilanteesta ja pihasusi-ilmiöstä haluan vielä sanoa muutama sananen.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Nimittäin tosiaan nämä pedot liikkuvat ihmisasutusten lähistöllä vailla mitään pelkoa, ja sehän johtuu siitä, että sudella ei tällä hetkellä ole minkäänkokoista metsästystä. Nämä pedot ovat myös tappaneet useita tuotantoeläimiä ja koiria, ja kun tässä jo ansiokkaasti edustaja Heikkinen toi esille Kuhmon ja muun muassa Haapaveden, niin tuon esille myös sen, että Kalajoellahan sudet ovat tappaneet lampaista ja niin tekivät myös Kuhmossakin viime vuonna, ja nyt sain tiedon, että tällä viikolla kyseisellä alueella, missä viime vuonna näitä lampaista sudet tappoivat, on nähty pellolla 11 suden lauma, ja tämä kertoo sitä karua todellisuutta tässä hetkessä. Kalajoellahan susi tunkeutui myös navettaan ja tappoi vasikan, ja Sonkajärvellä Pohjois-Savossa sudet tappoivat sonnina maatilalla. Tämäkin kertoo sitä tilannekuvaa, että maatilojen tuotantoeläimet eivät ole edes siellä suojassakaan suojassa pedoilta.

Näiden lisäksi viime vuosina kymmeniä koiria on joutunut susien tappamaksi ja susien aiheuttamia vahinkoja ja häiriökäyttäytymistä on ilmennyt ympäri Suomen, eli tälle kannanhoidolliselle sudenmetsästykselle on nyt suuri yhteiskunnallinen tarve. Tavoitteeksi täytyy ottaa, että sudet saadaan takaisin metsiin, joissa niillä olisi elintilaa, ja tärkeintä on palauttaa niiden luontainen arkuus ihmisiä kohtaan.

Arvoisa puhemies! Olen myös tyytyväinen siitä, että edustaja Tynkkynen on tekemässä lakialoitetta liittyen tähän metsästyslain 19 §:ään, ja täytyy nyten ilolla sanoa, että itsekin olen ajatellut tätä lakialoitetta ja olen siihen jo muutaman nimenkin kerännyt. Mehän olemme ihan selvästi yhteisellä asialla, tietämättämme toisistamme olemme kyseistä samanlaista lakialoitetta tekemässä, ja tästähän meidän pitää keskustella ihan selvästi tämän keskustelun päätteeksi. Hieno homma, että olemme yhteisellä asialla tämän asian osalta. — Kiitoksia.

21.01 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman! Arvoisa puhemies! Tässä on tosiaan ollut todella kattavaa keskustelua monesta eri näkökulmasta, kiitos siitä kaikille. Tuen tosiaan tätä kannanhoidollista susien metsästystä, että se tehdään, ja tiedän, että ainakin nämä kaikki kolme RKP:läistä, jotka ovat vahvasti täällä paikalla, ovat samaa mieltä.

Koskien tätä luonnollista arkuutta, nimenomaan sitä, mistä edustaja Kettunen tässä puhui, niin se on se kaiken a ja o. Mutta haluan nostaa esille sen, mikä mainittiin kyllä tuossa aikaisemmin debatissa lampaista, että nythän juuri Björköbyssä oli kesälaitumella 130 lammasta, jotka nyt sitten susi tappoi. Hehän tekevät siellä luonnollista luonnonsuojelutyötä, suojelevat luonnon monimuotoisuutta, ja tästä tulee hienot maisemat sitten sitä kautta, mutta voi olla kyllä hyvinkin, että lampaanomistajat miettivät kaksi kertaa ensi vuonna, päästävätkö lampaista kesälaitumelle sinne Merenkurkun saaristoon, joka on maailmanperintöaluetta itse asiassa.

Sitten koskien koiria: Ne ovat yleensä perheenjäseniä, ne ovat todella lähellä ihmisiä, ja suden ei pidä määritellä, kuinka tällaisissa asioissa tehdään, ihan kuten edustaja Myllykoski totesi. Tässä aikaisemmin puhuttiin kanssa korvauksista, että pystytään sitten korvaamaan niitä haittoja, jotka susi on aiheuttanut, mutta monessa suhteessa se on juuri näin, että niitä ei välttämättä rahallisesti voi korvata. Tulee muistaa tämä.

Edustaja Strand on monta kertaa puheenvuorossaan sanonut sanan ”luottamus”, ”förtroende”, ja se on yksi todella tärkeä osa tässä, että meillä on viranomaisiin luottamusta. Muistan itse, kun olin kunnanjohtajana Vöyrillä, että vaikka yritettiin tehdä asioita, niin oli sellainen tunne, että ei kukaan pysty tekemään mitään, koska siinä oli monta viranomaista,

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

joilla oli vastuuta, mutta kuitenkin ei ehkä sittenkään ollut vastuuta. Että on todella tärkeää, että pystytään toimimaan.

Sain sellaisen tunteen, että nyt ministeri Leppä on kyllä toden teolla viemässä tätä asiaa eteenpäin, ja toivon, että maa- ja metsätalousvaliokunta käsittelee tätä todella hyvin ja seikkaperäisesti sitten, kun se tulee valiokuntaan. — Kiitos.

21.04 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Meillä on nyt käsittelyssä täällä kansalaisaloite suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi ja susivahinkojen estämiseksi. Miksi meillä on tämä ongelma? Minä luulen, että se osaksi johtuu siitä, että me emme ole enää sillä tavalla itsenäinen valtio, että me itse voisimme tästä päättää, vaan meidän pitää odottaa jonkinlaista lausuntoa Brysselistä. Ainakin näin on välittynyt kuva, että siellä on jarrutettu tätä. Nyt tässä salissa tämän päivän keskustelun päätteeksi voi ajatella, että reilusti yli puolet tämän salin kansanedustajista on sitä mieltä, että kannanhoidollinen metsästyksen pitäisi käynnistää ja nopeasti.

Suurpedot eivät saa aiheuttaa haittaa asumiselle, ihmisten turvallisuudelle tai yrittämiselle. Karjatilaa kiertävä susi on painajainen niin omistajalle kuin kesyille vasikoille tai lampaille. Riistan ja petojen kaatoluvat eivät kaipaa sen enempää Helsingin kuin Brysseliin ohjeita, vaan ovat päätettävissä paikallisesti läheisyysperiaatteen mukaisesti. Susi kuuluu luontoon, ei pihapiiriin. Kaikki pihaan tai pihan läheisyyteen tulevat sudet tulisi mielestäni laittaa nappi otsaan, niin kuin täällä joku kokenut edustaja on sanonut. Ehkä sen voisi vielä lyhyemminkin ilmaista yhdellä sanalla vain: lyijyä.

Täällä keskustelun lomassa on tullut esiin muutama myöskin semmoinen puheenvuoro, jotka ovat pitäneet tätä kannanhoidollista metsästyksen aloitusta niin kuin uhkana tämmöiselle sudelle, joka on erittäin uhanalainen. Siellä perusteluissa edustaja Kivelä toi esiin, että sudet työllistävät esimerkiksi matkailuelinkeinoja, luontokuvaajia, tutkijoita. Sen takia Suomessa, koska susikanta ei ole suotuisalla suojelutasolla, sitä ei missään nimessä pidä pienentää. Tämä oli lainaus tästä hänen puheestaan.

Tämä, että puhutaan luontokuvaajista ja heidän työllisyystilanteestaan... Nimenomaan tämä nykyinen tilanne, missä me tällä hetkellä olemme, että voimme ottaa kuvia omasta koti-ikkunastamme pihaa kiertävistä susista, tekee luontokuvaajista työttömiä. Tämä on aivan käsittämätön tilanne, mitä olen itse nähnyt näitä videoita. Siellä sudet juoksentelevat pelloilla, turvesoilla, Vaasassa Raippaluodon sillalla. Niitä on kuvattu ihan älyttömästi. Sudesta on tullut semmoinen eläin, että se ei enää pelkää ihmistä. Tuossa äsken tarkastin tämmöisen asian, kun sanottiin, että susi ei ole tappanut Suomessa 1800-luvun lopun jälkeen yhtäkään ihmistä. Se pitää paikkansa. Tosin, jos oikein muistan, Lapissa yksi marjastaja katosi, josta ei tiedä, mihinkä se on joutunut, mutta tätäkin vaihtoehtoa siellä pidettiin mahdollisena.

Kotikylässäni Ilmajoen Koskenkorvalla on 1700-luvulla ollut susi, joka on syönyt — perimätiedon mukaan, pitää sen verran sanoa vielä — 13 ihmistä, joista osa on ollut lapsia ja osa aikuisia. No, miksi sitä ei ole tapahtunut viimeiseen sataan vuoteen, johtuu varmaan siitä, että ne sudet on juuri tämän uhan takia hävitetty niin pieneksi joukoksi, että niistä on tullut arkoja ja ne pyrkivät välttelemään ihmistä, ja sillä lailla olemme tämän edellisen vuosisadan selvinneet.

Nyt haluan oikein kiittää edustaja Hoskosta. Hän puhui pitkään siitä, että mitä sitten, kun ensimmäinen ihmisuhri tulee, kuinka moni teistä on lähdössä hautajaisiin pahoittelemaan tätä tapahtunutta.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tämän puheen jälkeen minä ainakin voin lähteä. Minulla ei ole minikäänlaista syyllisyyden tuskaa siitä, että minä olisin sen aiheuttanut. Kaikin mahdollisin tavoin pyrin edistämään sitä, että Suomessa aloitetaan kannanhoidollinen metsästys. Haluaisin lisätä siihen vielä, että jos pihapiiriin tulee susi, niin sitä ei tarvitse kattilan kansia yhteen hakkaamalla hätistää pois, vaan sen voi ampua, jos on ase käsiin saatavissa. Tämä on ihan käsittämätöntä, että me nostamme jonkun suden jalustalle. Meillä on tuolla Etelä-Pohjanmaalla paikkakuntia, joilla lapsia kuljetetaan kouluun, ja siellä saattaa olla myös vihreiden edustajia, jotka ensimmäisenä olivat sitä taksikyytiä vaatimassa omille lapsilleen, kun heitä pelottaa tämä suden läsnäolo.

Arvoisa puhemies! Tässä oli tämä, mitä halusin tähän asiaan vielä tiivistää. — Kiitoksia.

21.11 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa puhemies! Tässä aikaisemmassa puheenvuorosaan edustaja Tynkkynen ansiokkaasti referoi täällä käytyä keskustelua ja kiinnitti samaan asiaan huomiota, että täällä tunnutaan olevan liki herttaisen yksimielisiä siitä, että tämä kansalaisaloite pitää viedä sen arvolle kuuluvalla tavalla eteenpäin. Tästä syystä, että vaikka täällä käydään tämmöistä keskustelua, joka valmistelee meitä valiokuntaan sitten päättämään ja edelleen ohjaamaan asiasta, niin kummeksun kyllä syvästi sitä, että pääministeripuolue puuttuu tästä keskustelusta täysin. En ole huomannut — korjatkaa jos olen väärässä — ensimmäistäkään puheenvuoroa SDP:n riveistä tässä keskustelussa, ja kysyisin kyllä, mitkä ovat SDP:n terveiset näille ihmisille, jotka kantavat huolta siitä vastikään kuolleesta kotieläimestään, lemmikistään, metsästyskoirastaan, jonka kanssa on saatettu harjoitella satoja, varmaan tuhansiaakin, tunteja. Tuntuu kummalliselta, että mihin kaikki demarit ovat täältä salista nyt kadonneet, kun tätä pitkään odotettua kansalaisaloitetta päästään käsittelemään. Kuulisin mielelläni esimerkiksi varapääministeripuolue keskustan edustajilta, millä mandaatilla ollaan nyt sitten lähdössä valiokuntaan neuvottelemaan asiasta, kun ei tiedetä pääministeripuolueenkaan kantaa täällä salissa.

21.13 **Joakim Strand r:** Värderade talman! Pyysin tuossa aikaisemmin puheenvuoron, kun tässä edustaja Tuomas Kettunen mainitsi tämän oman lakialoitteensa tähän liittyen — jonka olen itsekin allekirjoittanut — jossa siis esitetään metsästyslakiin uuden, 19 a §:n säätämistä, jossa säädettäisiin, että lain muiden säännösten estämättä riistaeläimen pyytäminen ja tappaminen olisi mahdollista sellaisessa hätävarjelu- tai pakkotilassa, jossa riistaeläin hyökkää ihmisen tai kotieläimen kimppuun tai tulee ihmisten tai kotieläinten lähettyville ja välittömästi uhkaa ihmisten tai kotieläinten turvallisuutta. Elikkä jos tämä on suunnilleen samansisältöinen, eikö vain, kuin mistä edustaja Tynkkynen myös hienosti puhui, niin voitte varmaan nämä jossain vaiheessa yhdistää, ja viimeistään käsittelyssä ne sitten yhdistyvät. Hienoa, että on aktiviteettia molemmilta laidoilta täällä. — Ei muuta.

21.13 **Sebastian Tynkkynen ps:** Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan kun tein sitä listausta siitä, miten täällä on tänään keskusteltu — mihin edustaja Heikkinen koppasi hyvin kiinni — niin se, miksi en demareista oikein osannut sanoa vaan toivoin vain, että heistä löytyisi, oli juuri, että valitettavasti tänään meillä ei ollut sosiaalidemokraattien edustajia täällä sankoin joukoin kertomassa sitä kantaa, ja toivon, että esimerkiksi vaikka sosiaalisessa mediassa sitten jälkeinpäin voisivat myöskin SDP:n edustajat kertoa, mitä mieltä he ovat tästä kansalaisaloitteesta. Muutenkin jatkossa aina kun käsitellään kansalaisaloitteita — se olisi sinänsä reilua, kun on tehty kova vaivannäkö, ollaan käytetty suoraa demokra-

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

tiaa ja tuotu asioita tänne meidän eduskunnan agendalle — toivoisin syvästi, että edustajat olisivat täällä paikalla kertomassa, edes osa puolueesta, oman puolueensa kannan kansalaisten jättämään asiaan. Se olisi kunniaksi demokratialle.

Mutta sitten tähän lakialoitteeseen, mikä oli, kun kuuntelin, täysin oikeastaan aika lailla samansisältöinen: Aikaisemmin tässä istunnossa voivottelin sitä, että kun useampi olisi allekirjoittanut sen, ja sitten menin tuonne kansliaan tarkistamaan, kun minua jäi epäilyttämään, että hetkinen, onhan se varmasti jätetty. Sitten sitä ei löytynytäkään tuolta kansliasta, ja sitten menin pitämään puheenvuoron ja sanoin, että lupaan huomenna viimeistään lähettää sähköisen linkin. Nyt sieltä sitten vähän aikaa sitten juoksi virkamies ja toi tämän ja sanoi, että tämä on itse asiassa jätetty jo kuukausi sitten ja täällä on allekirjoitukset alla ja sille katsotaan nyt täysistunnossa paikka, missä keskustelu olisi. Eli tämä on siis kuukausi sitten jätetty, mutta toki, jos haluatte vielä jättää sen, sen voi. Toivon, että ainakin siinä kohtaa, kun tästä 19 a §:stä käydään keskustelua, sankoin joukoin ollaan myöskin sitten puolestamassa itse asiaa. Mutta tämä on siis etenemässä jo nyt täysistuntokeskusteluun. — Kiitos.

21.15 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän vielä kerran tästä hyvästä keskustelusta ja myös kansalaisaloitteen jättäjiä hyvästä aloitteesta.

Puhemies! Tässä on puhuttu tänä päivänä myös koirasusista, ja nythän tässä vastikään esimerkiksi Helsingin Sanomat uutisoi ja otsikoi aiheesta näin: ”Laaja tutkimus kumoo epäilyt: Suomen susien perimässä ei ole koiraa”. Tästä tutkimustuloksestahan tiedotteen oli jättänyt Oulun yliopisto yhdessä Luonnonvarakeskuksen elikkä Luken kanssa. Täytyy tästä tutkimuksesta sen verran sanoa, että tässä tutkimuksessa oli mukana 98 sutta, mutta se hieman ihmetyttää — hieman kaivelin tietoa tästä — että tämä tutkimus on tehty sillä otannalla, että nämä sudet on otettu vuodelta 2000 ja viimeisimmät sudet vuodelta 2016, ja totta kai nämä sudet, joita oli tutkittu, olivat tapettuja yksilöitä, ja kun esimerkiksi vuonna 2016, kun Suomessa harjoitettiin kannanhoidollista suden metsästystä, Suomessa kannanhoidollisen metsästyksen myötä ammuttiin 43 sutta — 43 sutta — ja tähän kyseiseen tutkimukseen oli vain 12 suden tiedot, niin herää kysymys, eikö kaikki nämä 43 sutta olisi pitänyt tutkia tässä tutkimuksessa, onko näissä susissa geeniperimää koiran osalta.

Haluan tuoda tämän, puhemies, sen takia esille, koska tämä koirasusiongelma on tänäkin päivänä akuutti. Nimittäin meillä Kuhmossa on näköhavaintoja, kuvia koirasusista, jotka eivät näytä ollenkaan susilta vaan risteymiltä koiran kanssa. Haluankin, että kun tätä keskustelua susista käydään, tämäkin otetaan sitten valiokunnassa keskusteluun. — Kiitoksia.

21.18 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käyty pitkä ja hyvä keskustelu tärkeästä aiheesta, ja aivan lyhyesti haluan myös omana kantamani ilmaista, että ilman muuta täällä poronhoitoalueen eteläpuolella tulee tämä suden kannanhoidollinen metsästys jälleen sallia. Aikanaan Petteri Orpon toimiessa maa- ja metsätalousministerinä tämä mahdollistettiin, ja tässä edellähän edustaja Kettunenkin hyvin viittasi siihen aikaan, kun kannanhoidollinen metsästys oli mahdollista, ja se varmasti oli omiaan paitsi susikantaa hoitamaan, myöskin lisäämään ihmisten luottamusta päätöksentekoon.

Täällä illan aikana on käytetty monia puheenvuoroja siitä, kuinka susi kuuluu varmasti täällä poronhoitoalueen eteläpuolella suomalaisen luontoon, mutta suden kannan pitää olla sellainen, että se ei todella tule ihmisten pihoihin eikä häiritse ihmisten elinkeinoja

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

eikä vaikkapa vaaranna sitä perinteistä suomalaista elämäntapaa, jossa eräkulttuurin ja metsästyksen koirien kanssa pitää olla tulevaisuudessakin mahdollista. Elikkä tässä mielessä on hyvä, että kansalaisaloitteen tekijät ovat nyt asiansa tuoneet eduskuntaan ja pääsemme tästä keskustelemaan, ja mielestäni kyllä ainakin tässä vaiheessa iltaa, kun tätä keskustelua seuraa, eduskunta on varsin yksituumainen, ja tämä keskustelu hyvin evästää maa- ja metsätalousvaliokuntaa tässä asiassa ripeästi etenemään.

21.20 Anders Norrback r: Arvoisa puhemies! Rivikansalaisena osallistuin aika tiiviisti susikeskusteluun. Tässä keskustelussa on nostettu huolenaiheina uhkia ja häirintää, joka on kohdistunut viranomaisiin ja tutkijoihin. Sellaista ei voi missään nimessä hyväksyä, vaan tuomitsen ne ankarasti.

Ärade talman! Det finns dock en annan sida också som jag tycker vi borde ta i beaktande nu när också diskussionen bland medborgarna börjar. Vi har extrema djurskyddsorganisationer som är väldigt hotfulla mot dem som vill försvara sin näring och vill försvara sin rätt att existera på landsbygden. Det här tycker jag att jag vill fördöma lika starkt. Annars tackar jag för en god diskussion.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari.

21.20 Anne Kalmari kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on käyty erittäin hyvää keskustelua, joka todellakin antaa suuntaviivoja sille valiokuntakäsittelylle. Nostan muutamia huomioita.

Täällä aiemmin edustaja Pitkon puheenvuorossa muun muassa pelättiin sitä, miten susikanta kehittyi, jos on kannanhoidollista metsästystä. Meitä oli lähes koko valiokunta paikalla, kun vierailimme Ilpo Kojolan, Suomen tunnetuimman susitutkijan, luona Luonnonvarakeskuksessa aikanaan, ja hän totesi silloin meidän kaikkien kuullen, että vaikka Suomesta poistettaisiin joka ainut susi, niin kymmenessä vuodessa, jos sen jälkeen ei tehtäisi mitään, kanta olisi samankokoinen. Tämä on ilman muuta ymmärrettävää, koska sieltä rajan takaa tulee koko ajan uutta susikantaa. En ole kuullut hänen koskaan sen koommin julkisuudessa sanovan tätä, mutta meitä oli iso joukko valiokunnan jäseniä silloin kuulolla.

No, sitten mitä tulee tähän pakkotilalakiin, niin toivoisin, että jo nyt ihan selkeästi kaikki me viestisimme sitä, että silloin kun susi käy henkilön tai omaisuuden kimppuun, niin meillä on oikeus puolustautua. Se on toki totta, että kun Ruotsissa ei tule sitä syytettyä, niin se puolustautumisen turvallisuudentunne on vielä toinen, mutta me voimme ihan suoraskäisesti sanoa, että omaisuutta saa suojella, ei tarvitse pelätä, että siitä mitään seuraa. Mutta katsotaan tätäkin asiaa sitten siellä valiokunnassa, olisiko sille jotakin tehtävissä. Itse pidän suurimpana tavoitteena, että saamme tämän kannanhoidollisen metsästyksen nyt alkamaan ja sillä tavalla mahdollisimman sopuisasti. Tämä aloitekin oli hyvin tasapainoinen. Se ei ollut hyökkäävä vaan hyvin perusteltu.

Vielä tästä luottamuksesta: Vetoaisin siihen, että tämä verrokkiaineisto, mihin susikannan puhtautta verrataan, tulisi julkiseksi. Olen tätä kysynyt sekä kirjallisesti että suoraan näiltä tutkijoilta, ja jos siellä ei ole mitään peiteltävää, niin en ymmärrä, miksi ei toisten tutkijoiden analysoitavaksi voida antaa tätä verrokkiaineistoa, johon tätä susikannan geenikarttaa verrataan. Ja kun viittasin tuossa pidemmässä puheenvuorossa esimerkiksi siihen

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

heteroosiin, joka on Suomessa, niin sehän olisi ollut aivan käsittämätön ilmiö. Jos Suomessa on muutama sata sutta ja meidän suden geneettinen hajanaisuus on paljon suurempaa kuin jossain muualla, missä on valtavan isot populaatiot, niin tässä jo tuli sellainen luonnontieteellinen mahdottomuus. Siksi toivon mahdollisimman suurta avoimuutta, ja valio-kunta on myöskin vaatinut riistavahinkolaissa sitä, että jokaisella tulee olla oikeus ottaa näyte vaikkapa siitä liikennekolarissa auton alle jääneestä sudesta, voi ottaa karvoja ja muuta, voi tehdä uuden näytteen, että saamme sen luottamuksen siihen, [Puhemies koputtaa] että täällä ei ole mitään hämärää. — Kiitoksia tästä keskustelusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu vielä jatkuu.

21.24 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! ”12.11.2020 kirjoitettiin näyttävästi useassa mediassa tutkimuksesta, jossa oli tutkittu Suomen ja Skandinavian susikannan perimää. Esimerkiksi Helsingin Sanomat otsikoi aiheesta näin: ’Laaja tutkimus kumoaa epäilyt: Suomen susien perimässä ei ole koiraa.’

Tutkimustuloksesta tiedotteen oli tehnyt Oulun yliopisto yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa. No mutta, onko asia oikeasti näin, vai lieneekö syytä epäillä tulosta? No, minähän epäilin. Tiedotteessa annetaan ymmärtää, että Suomen susista tutkimuksessa oli mukana 98 sutta. Pitää paikkansa, ensimmäinen vuodelta 2000 ja viimeisin vuodelta 2016. Kaikki tapettuja yksilöitä. Voisin luetella paikkakunnat ja tarkat päivämäärät, mutta tila ei riitä tässä. Kaikki näytteet tutkimukseen oli valikoitu ja toimitettu Lukelta kyseiselle tutkijalle. Valikoinnin puolesta puhuu se, että esimerkiksi vuonna 2016 tapettiin Suomessa 43 sutta kannanhoidollisessa metsästyksessä ja vastaavasti tutkimukseen annettiin samalta vuodelta vain 12 suden tiedot.

Siispä otin yhteyttä tutkimuksen tekijään Ruotsissa. Vastaus oli tyrmäävä. Tutkimuksessa otetaan siis kantaa vain ja ainoastaan näiden tutkittujen yksilöiden perimään, ei nykytilanteeseen millään tavoin. Hän suorastaan yllättyi, kuinka asia on täällä uutisoitu. Muun muassa kuuluisa Lopen koirasusiepisodi tapahtui tammikuussa 2019, eli muun muassa kaikki tästä maastoon joutuneet koirasudet ovat edelleen vapaana, ja myös heidän jälkeläisensä. No, mitä tästä nyt voidaan päätellä?”

Näin kirjoittaa Instagramissa tunnettu metsästysaktiivi RihlaHunting_Tom, jolla on yli 8 000 seuraajaa. No, mitä voidaan päätellä? Voidaan päätellä se, että metsästäjien kertomuksia ei olla otettu tosissaan. Kansalaisia ei olla kuunneltu, kun näitä havaintoja on tehty, ei yksinkertaisesti olla kuunneltu. Mediassa on poimittu tietoja väärin, ei olla kaivettu taustoja. Tämä on saanut jatkua liian pitkään, ja tämän vuoksi muun muassa luottamus tällaiseen viralliseen tietoon ja myöskin valtamedian tarjoamaan tietoon, mitä uutisoidaan, on horjunut valtavan paljon. Sen vuoksi meillä on oikeus vaatia sitä, että nyt saadaan kattavaa tietoa.

Myöskin tällaisia asioita tässä kansalaisaloitteessa oltiin vaatimassa, ja se on yksi tämän kansalaisaloitteen ytimistä. Tässä on vain yhden metsästäjän ääni. Näitä ääniä pitää alkaa tuomaan esille enemmän, niitä pitää kuunnella. Sen lisäksi myöskin, niin kuin erinomaisesti eräs toinen edustaja täällä aikaisemmin sanoi, jos täällä turhaan vähätellään sitä pelkoa, mikä vanhemmilla on lastensa suhteen, niin on se nyt käsittämätöntä. Lapset kulkevat takseissa, ja se maksaa todella paljon. Se ei ole mikään turha pelko, vaan se on todellinen asia. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

21.28 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa puhemies! Vielä kerran kiitoksia kansalaisaloitteen jättäneille. Niin kuin tänä päivänä on jo uutisoitu, niin kannanhoidollinen metsästys-hän on luvattu palauttaa talvelle 21—22. Olen totta kai hieman pettynyt sen suhteen, että olisin toivonut sen jo heti tälle talvelle, mutta totta kai ymmärrän sen, että tarvitaan hyvät ja pysyvät perusteet sille, että kannanhoidollinen metsästys kestää. Mutta tässä vaiheessa haluan myös sitten muistuttaa ja ehkä jopa vaatia sitä, että kun meillä Kainuussa tämä susiti-lanne on näin vakavalla pohjalla, niin nyt kun lumet tulevat päälle, olisi jo aika suorittaa Kainuun maakuntaan aivan kattava lumijälkilaskenta, ja sillä todennettaisiin oikeasti se to-dellinen susitilanne. Meillä Kainuun maakunnassa nimittäin se on jo sillä kestäväällä tasol-la, että jopa nyt pystyttäisiin kannanhoidollista metsästystä tekemään.

Arvoisa puhemies! Vielä tähän loppuun siitä, että kun tässä edustaja Tynkkysen kanssa olemme ansiokkaasti tuoneet lainsäädäntöön uutta aloitetta sen suhteen, että metsästysla-kia muutettaisiin siltä osin, että kun tänä päivänä joudut tilanteeseen, olipa kyseessä met-sästystilanne tai sitten siellä kotioiloissa susi hyökkää kotieläinten kimppuun, niin tässä vai-heessa saat suojella omaa omaisuuttasi, mutta totta kai se tilanne aina tutkitaan eli se on po-liisiasia, ja tällä hetkellä, tämänhetkiselällä lainsäädännöllä saat tietynlaisen leiman otsaan, kun sinua syytetään törkeästä metsästysrikoksesta. Esimerkiksi Ruotsin lainsäädännössä ei tämmöistä tilannetta tunneta. Niin kuin edustaja Tynkkynenkin tässä on tuonut esille, sa-malla linjalla olemme sen suhteen, että olisiko aika Suomessakin muuttaa lainsäädäntöä tältä osin, että sinua ei enää syytettäisi jatkossa törkeästä metsästysrikoksesta, kun suojelet omaa omaisuuttasi, omaa perheenjäsentäsi. — Kiitoksia, puhemies, tämä on ollut hieno keskustelu tänä päivänä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, näin on, mutta nyt se keskustelu on päättynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta ja siihen liittyvik-si laeiksi

Hallituksen esitys HE 17/2020 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 9/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esityk-seen HE 17/2020 vp sisältyvät 1.-4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päät-tyi. Asian käsittely päättyi.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitetun ta-soitusperusteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 19/2020 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 25/2020 vp

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 19/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 70/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 30/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 70/2020 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökauppalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 161/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 31/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 161/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansanterveyslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 179/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 33/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 19.11.2020 pidettävään täysistuntoon.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 162/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 34/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 19.11.2020 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 147/2020 vp

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 205/2020 vp

Toimenpideoite TPA 102/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 33/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 19.11.2020 pidettävään täysistuntoon.

25. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 19.11.2020 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola